

(*)Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo

Información xeral do centro

(*)

Pode atopar toda a información do centro e as titulacións na páxina web:

<https://fccxxt.webs.uvigo.es>

Grado en Derecho

Subjects

Year 1st

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V08G081V01101	Computer: New technologies applied to law	1st	6
V08G081V01102	Law: Theory of Law	1st	9
V08G081V01103	Law: Constitutional law 1	1st	9
V08G081V01104	Law: Roman law	1st	6
V08G081V01201	Economics: Principles of economics	2nd	6
V08G081V01202	Business: Fundaments of accounting and finance	2nd	6
V08G081V01203	Law: Introduction to civil law and personal rights	2nd	6
V08G081V01204	Law: Constitutional law 2	2nd	6
V08G081V01205	History: History of law	2nd	6

Year 2nd

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V08G081V01301	Civil law 1. Obligations and contracts	1st	6
V08G081V01302	Criminal Law I	1st	9
V08G081V01303	Public international law	1st	9
V08G081V01304	European Union Law	1st	6
V08G081V01401	Administrative law 1	2nd	9
V08G081V01402	Criminal law 2	2nd	6
V08G081V01403	The Spanish legal system and civil proceedings	2nd	9
V08G081V01404	Civil law 2. Rights in rem	2nd	6

Year 3rd

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V08G081V01501	Civil law 3. Family and succession	1st	6
V08G081V01502	Commercial law 1	1st	9
V08G081V01503	Administrative law 2	1st	6
V08G081V01504	Labour & social security law	1st	9

Year 4th

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V08G081V01601	Criminal procedural law	1st	6

Year 3rd

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V08G081V01602	Private international law	2nd	9
V08G081V01603	Financial and taxation law 1	2nd	9
V08G081V01605	Fundamentals of business administration	2nd	6
V08G081V01606	Macroeconomics	2nd	6

Year 4th

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V08G081V01701	Financial and taxation law 2	1st	6
V08G081V01702	Commercial law 2	1st	6
V08G081V01931	Bankruptcy law	1st	6
V08G081V01932	Industrial property & competition	1st	6
V08G081V01933	Alternative conflict resolution methods in business settings	1st	6
V08G081V01934	Civil liability from corporate and professional activity	2nd	6
V08G081V01935	Maritime law	2nd	6
V08G081V01936	International business law	2nd	6
V08G081V01937	Procedural guardianship of credit	2nd	6
V08G081V01941	Business criminal law	1st	6
V08G081V01942	Social security law	1st	6
V08G081V01943	Criminal and administrative liability in finance-taxation	1st	6
V08G081V01944	Business tax regime	2nd	6
V08G081V01945	Economic administrative law	2nd	6
V08G081V01946	Economic constitution	2nd	6
V08G081V01947	Legal regime of the patrimonial liability of the administration (contractual and non-contractual)	2nd	6
V08G081V01981	Internships	2nd	6
V08G081V01991	Final Year Dissertation	2nd	6

IDENTIFYING DATA				
Computer: New technologies applied to law				
Subject	Computer: New technologies applied to law			
Code	V08G081V01101			
Study programme	Grado en Derecho			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1st	1st
Teaching language	Spanish Galician			
Department				
Coordinator	Rodríguez Damian, Amparo			
Lecturers	Ibáñez Paz, Regina Rodríguez Damian, Amparo			
E-mail	damian@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
General description	Providing to the jurists tools and appropriate knowledge to solve, in the professional practice, the problems related to the use of new technologies. The basic competences will be very helpful to students for their university studies and for their professional practice.			

Training and Learning Results

Code	
A1	Students will have shown they have sufficient knowledge and understanding of an area of study, starting after completion of general secondary education, and normally reaching a level of proficiency that, being mostly based on advanced textbooks, will also include familiarity with some cutting-edge developments within the relevant field of study.
A2	That students know how to apply their knowledge to their work or vocation in a professional way and possess the skills that are usually demonstrated through the elaboration and defense of arguments and problem solving within their area of study. Know How
A3	That students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their area of study) to make judgments that include a reflection on relevant social, scientific or ethical issues. Know How Know be
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.
A5	That students have developed those learning skills necessary to undertake further studies with a high degree of autonomy. Know be
C22	CE28 □ To master new technologies applied to Law.
C23	CE29 □ To be able to use computer-based juridical sources.
D1	Capacity for analysis and synthesis for the elaboration and defense of arguments, as well as organization, planning and use of time in situations of pressure
D3	Ability to make decisions independently, leadership skills, ability to engage in co-operative teamwork, interpersonal skills that are helpful in professional and social situations.
D4	Ability to behave ethically and with social responsibility as a citizen and as a professional, respecting diversity and multiculturalism.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Knowing and understanding the basic principles and concepts of computer science and how they are related with Law.	A1 A3 A4 A5	C22	D4	
Developing skills for the search and treatment of the juridical information.	A2 A4 A5	C22 C23		
Managing appropriate computer tools for the professional development in the judicial system.	A2 A4 A5	C22	D1 D3	
Developing the capacity to work, collaborating and cooperating in digital environments.	A2 A4 A5	C22	D1 D3 D4	

Contents

Topic	
-------	--

THEORETICAL CONTENTS	(*)
Relation between computing and Law.	1.1 Introduction. 1.2. Juridical computing. 1.3. Computing Law. 1.4. Forensic computing.
Components of a computer system.	2.1. Definition and elements of a computer system. 2.2. Structure of the computers.
Computer applications. Use of software.	3.1. Introduction. 3.2. User Applications. 3.3. Specific programs for lawyers. 3.3.1. Juridical databases. 3.3.2. Management of law firm. 3.3.3. Generative Artificial Intelligence Applied to Law.
New technologies of information and communication.	4.1. Networks of Computers. 4.2. Internet.
The security in the computers (basic foundations).	5.1. Basic concepts of computer security. 5.2. Safe configuration of a computer. 5.3. Security in the Network.
PRACTICAL CONTENTS	(*)
New technologies for the research of information (documentary juridical computing).	Legal databases. Other sources of legal information.
Specific computer applications for the professional practice in the field of the law.	Document Editing. Data Analysis.
Skills for the use of the on line resources.	Online office automation tools. Collaborative tools. Generative Artificial Intelligence Applied to Law.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Problem solving	12	41.75	53.75
Seminars	18	15	33
Presentation	6.5	3.25	9.75
Lecturing	9	12	21
Problem and/or exercise solving	2	8	10
Objective questions exam	4.5	18	22.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Problem solving	They will formulate exercises and/or problems that will resolve of individual way or in group.
Seminars	Specific seminars for the configuration and the use of proportionate resources by the networks.
Presentation	Presentation of activities realised in groups that require the active participation and the collaboration between the students.
Lecturing	Presentation by the teacher of the contents on the subject under study. Each thematic unit will be presented by the professor, complemented with the comments of the students with base in the bibliography assigned or another pertinent.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Lecturing	There are several strategies that are available to the students to successfully follow the personalized development of the subject: During the exercises, the students will be able to check if their work is correct through comparative models. In group tutoring students can check the evolution in learning through the feedback of the process, participating in the evaluation of the work done. The students will also have tests of self assessment, to reflect on their done work, the advances on what has been learned, and the practical functionality of the contents given. Tutorials can be consulted through the personal page of the faculty's teaching staff, accessible at https://fccxxt.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/ , and on the institutional platform Moovit for the subject.

Problem solving	There are several strategies that are available to the students to successfully follow the personalized development of the subject: During the exercises, the students will be able to check if their work is correct through comparative models. In group tutoring students can check the evolution in learning through the feedback of the process, participating in the evaluation of the work done. The students will also have tests of self assessment, to reflect on their done work, the advances on what has been learned, and the practical functionality of the contents given. Tutorials can be consulted through the personal page of the faculty's teaching staff, accessible at https://fccxxt.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/ , and on the institutional platform Moovit for the subject.
Seminars	There are several strategies that are available to the students to successfully follow the personalized development of the subject: During the exercises, the students will be able to check if their work is correct through comparative models. In group tutoring students can check the evolution in learning through the feedback of the process, participating in the evaluation of the work done. The students will also have tests of self assessment, to reflect on their done work, the advances on what has been learned, and the practical functionality of the contents given. Tutorials can be consulted through the personal page of the faculty's teaching staff, accessible at https://fccxxt.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/ , and on the institutional platform Moovit for the subject.
Presentation	There are several strategies that are available to the students to successfully follow the personalized development of the subject: During the exercises, the students will be able to check if their work is correct through comparative models. In group tutoring students can check the evolution in learning through the feedback of the process, participating in the evaluation of the work done. The students will also have tests of self assessment, to reflect on their done work, the advances on what has been learned, and the practical functionality of the contents given. Tutorials can be consulted through the personal page of the faculty's teaching staff, accessible at https://fccxxt.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/ , and on the institutional platform Moovit for the subject.

Assessment					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Problem and/or exercise solving	The evaluation of certain activities will be carried out using rubrics. Result of learning: - Developing skills for the search and treatment of the juridical information. - Managing appropriate computer tools for the professional development in the judicial system. - Developing the capacity to work, collaborating and cooperating in digital environments.	50	A1	C22	D1
			A2	C23	D3
			A3		D4
			A4		
			A5		
Objective questions exam	Self-assessment questionnaires will be carried out to validate the student's acquisition of competencies. A questionnaire will be conducted at the end of each of the theory topics and for certain problem-solving sessions and exercises. Result of learning: - Knowing and understanding the basic principles and concepts of computer science and how they are related with Law. - Developing skills for the search and treatment of the juridical information. - Managing appropriate computer tools for the professional development in the judicial system.	50	A1	C22	D1
			A2	C23	D4
			A3		
			A4		
			A5		

Other comments on the Evaluation

GENERAL CONSIDERATIONS

All students are reminded of the prohibition of using mobile devices or laptops during exercises, practices, and tests, in compliance with Article 13.2.d) of the University Student Statute, related to the duties of university students, which establishes the duty to "Refrain from using or cooperating in fraudulent procedures in evaluation tests, in work carried out, or in official university documents."

EVALUATION SYSTEM

The subject is divided into two parts: Theory (20%) and Practice (80%).

The practical part is further divided into 4 blocks: legal sources (15%), document editing (15%), data analysis (15%), and tools for collaborative work (35%).

The final grade will be obtained by applying the following formula for the calculation of the weighted average:

Theory grade x 20% + legal sources grade x 15% + document editing grade x 15% + data analysis grade x 15% + collaborative tools grade x 35%.

In order to apply this formula, it is necessary to obtain a minimum grade of 4 in each of the blocks into which the subject is divided. To pass the subject, the student must obtain a final grade of 5 or higher.

If the final grade is 5 or higher, but any of the parts is failed, the final grade will be 4.9.

BREAKDOWN OF EVALUATION BY PARTS

1. Theory:

- Objective questions exam: 80%.
- Exercise resolution: 20%.

2. Legal sources:

- Objective questions exam: 60%.
- Exercise resolution: 20%.
- Library course: 20%.

3. Document editing:

- Scoring exercise (problem solving): 75%. The evaluation will be carried out using a rubric.
- Exercise resolution: 25%.

4. Data analysis:

- Scoring exercise (problem solving): 50%. The evaluation will be carried out using a rubric.
- Objective questions exam: 30%.
- Exercise resolution: 20%.

5. Tools for collaborative work:

- Blog or webpage: 28%. The evaluation will be carried out using a rubric.
- Information and note management tools: 15%. The evaluation will be carried out using a rubric.
- Online office tools: 45%. The evaluation will be carried out using a rubric.
- Exercise resolution: 12%.

CHOICE OF EVALUATION SYSTEM

Students can choose the evaluation system they want to be applied to the subject. To do so, they must opt, within the first 45 days of the semester, between continuous assessment (tests and activities developed throughout the semester) or a single Final Exam (100% of the final grade).

To this end, a contract will be enabled that must be signed by every student who wishes to follow a continuous evaluation method. The signing of this evaluation contract is mandatory for all students. If any student does not sign this contract, it is understood that they opt for a single final exam and waive continuous assessment.

The final exam will be held on the official date, and only those students who opted for the single evaluation system will attend.

EXTRAORDINARY OPPORTUNITY (JULY)

In the extraordinary opportunity (July), a final test will be held that will encompass everything that has been covered throughout the semester. For this final test, students who opted for continuous assessment will only attend the blocks they have failed.

FINAL YEAR CALL

In the final year call, a final test will be held that will encompass everything that has been covered throughout the semester.

EVALUATION DATES

The dates and times of the evaluation tests for the different calls are specified in the evaluation test calendar approved by the Faculty Board for the 2025-2026 academic year, and published on the Faculty's website.

<https://fccxxt.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

The dates of the tests corresponding to the continuous assessment system will be published in the activity schedule of the subject, available on the institutional platform Moovit of the subject.

TUTORIAL CONSULTATION / REQUEST

Tutorials can be consulted through the personal page of the faculty's teaching staff, accessible at

<https://fccxxt.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/>, and on the institutional platform Moovit for the subject.

COURSE DOCUMENTATION

The detailed course guide is on the institutional Moovi platform for the subject.

Sources of information

Basic Bibliography

Dávila Rodríguez, Miguel Angel, **Manual de Derecho Informático**, 12ª edición, Editorial Aranzadi, 2020

Norton Peter, **Introducción a la computación**, 6ª Ed., McGraw-Hill, 2014

Complementary Bibliography

Ortiz, Luis, **Informática Forense**, 9788426739599, Marcombo, 2025

Luis Antonio Fernández Villazón (coordinador), **Derecho y nuevas tecnologías**, 1ª Edición, Civitas-Thomson Reuters, 2020

Fernández Villazón, Luis Antonio, **Derecho y nuevas tecnologías**, Civitas Thomson Reuters, 2020

Aranda Serna, Francisco J., **Derecho y nuevas tecnologías**, 1ª Edición, Dykinson, 2021

Postigo Palacios, Antonio, **Seguridad informática**, Paraninfo, 2020

Guerra Soto, Mario, **Informática Forense Y Ciberseguridad**, RA-MA S.A, 2024

Varios autores, **Memento Práctico Derecho Digital 2024-2025**, 9788419896711, Lefebvre-el Derecho, S.a.o, 2024

Ordoqui Castilla, Gustavo, **Derecho en la era digital. Nuevos desafíos tomo II**, 9789915684468, B de F, 2025

Recommendations

Other comments

1. As support to the teaching, it is recommended to use the learning virtual platform.
2. It is convenient that the student activate the account of email that provides him the University of Vigo.
3. As part of the continuous evaluation assessment of the subject, the virtual course organized by the Library within the framework of the UniCI2 agreement "Know the Library and learn how to search, evaluate and use the information" will be carried out. The main objective of this course is for students to acquire the basic knowledge of how to search, analyze, select and organize information efficiently, as well as use it and communicate information effectively in an ethical and legal manner.

IDENTIFYING DATA				
Dereito: Teoría do dereito				
Subject	Dereito: Teoría do dereito			
Code	V08G081V01102			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Basic education	1	1c
Teaching language	Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Pacho Blanco, Xosé Manuel			
Lecturers	D´amorin Camba, Francisco Javier Pacho Blanco, Xosé Manuel			
E-mail	xmpacho@uvigo.es			
Web				
General description	A asignatura de Teoría do Dereito é unha materia de formación básica no Grao en Dereito. Permite un achegamento ao mundo xurídico dende unha reflexión máis abstracta e filosófica para comprender o Dereito nas sociedades actuais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C7	CE7 - Reconstruír e avaliar argumentacións xurídicas complexas
C8	CE8 - Coñecer dende a Teoría do Dereito as principais institucións xurídicas, as funcións do Dereito, as características dun ordenamento xurídico: unidade, coherencia, integridade; os principios e valores constitucionais coa finalidade de poder aplicar estes coñecementos na resolución pacífica dos problemas dunha sociedade actual, utilizando a interpretación e argumentación xurídicas como consecuencia dun pensamento crítico, lóxico e creativo
C33	CE41 - Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías
C34	CE42 - Saber interpretar e aplicar a nova normatividade xerada polas devanditas transformacións
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

O obxectivo básico desta materia é formar aos estudantes para coñecer o Dereito na súa globalidade, para manexalo axeitadamente na súa aplicación como sistema de resolución pacífica dos conflitos sociais, e coñecer dende un marco de referencia mais abstracto que os das materias propias da dogmática xurídica. Coñecendo e manexando as diferentes correntes xurídicas e os seus xuristas fundamentais, así como o propio concepto de Dereito e as funcións. Coñecer o Ordenamento xurídico e a teoría da norma xurídica, das principais institucións, dos principios e valores recoñecidos na Constitución e das relacións do Dereito con outros ordenamentos normativos.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C7 C8 C33 C34	D1 D2 D3 D4 D5
---	----------------------------	----------------------	------------------------	----------------------------

Contidos

Topic

I. O Dereito como forma de organización social e como sistema normativo.	LECCIÓN 1. O concepto de Dereito 1.1 Por que o Dereito? 1.2 O concepto de Dereito. 1.3 Positivismo e lusnaturalismo. 1.4 O Dereito como sistema normativo. 1.5 Validez, eficacia e xustiza.
	LECCIÓN 2. O Dereito como forma de organización social 2.1 O Dereito como forma de organización social. 2.2 O control social e o Dereito. 2.3 Dereito e cambio social. 2.4 As funcións do Dereito.
	LECCIÓN 3. O Dereito e outras ordes normativas 3.1 O Dereito e os usos sociais. 3.2 O Dereito e a moral. 3.3 Conexións (e distinción) entre Dereito e moral. 3.4 Ética pública e ética privada. 3.5 A obediencia ao Dereito. Resistencia, desobediencia e obxección de conciencia.
	LECCIÓN 4. Dereito e Forza 4.1 Dereito e forza. 4.2 Dereito e poder político: aproximación histórica. 4.3 Dereito e poder: aproximación sistemática. 4.4 O Estado de Dereito e os seus tipos. 4.5 A Crise dos Estados modernos.
II. A ciencia do Dereito	LECCIÓN 5. O coñecemento científico do Dereito 1. Introducción: a polémica sobre a súa existencia. 2. A ciencia do Dereito. 3. A socioloxía do Dereito. 4. A filosofía do Dereito
III. Teoría do Dereito: a norma xurídica e o ordenamento xurídico.	LECCIÓN 6. A norma xurídica 6.1 A norma como proposición prescritiva. 6.2 Principais dimensións da norma xurídica. 6.3 Clasificación das normas xurídicas. 6.4 Principios e regras.
	LECCIÓN 7. O ordenamento xurídico 7.1 O ordenamento xurídico como sistema. 7.2 A unidade do ordenamento xurídico. 7.3 A coherencia do ordenamento xurídico e o problema das antinomias. 7.4 A plenitude do ordenamento xurídico e as lagoas. 7.5 Conclusións: a comprensión do ordenamento xurídico.
	LECCIÓN 8. A produción normativa 8.1 A produción normativa. 8.2 O Dereito legal e o Dereito xudicial. 8.3 Outras normas de produción normativa. 8.4 Concepto e clasificación das fontes normativas. 8.5 Tipos de fontes do Dereito no ordenamento xurídico español.
IV. A Interpretación e aplicación do Dereito.	LECCIÓN 9. Interpretación e aplicación do Dereito 9.1 Interpretación e aplicación do Dereito. 9.2 Os criterios de interpretación. 9.3 A interpretación da Constitución. 9.4 O Dereito como argumentación.
V. Conceptos xurídicos fundamentais.	LECCIÓN 10. Conceptos xurídicos fundamentais 10.1 A relación xurídica. 10.2 O dereito subxectivo. 10.3 O deber xurídico. 10.4 A sanción xurídica. Ilícito e delito.

VI. Os problemas do Dereito xusto e a eficacia do Dereito

LECCIÓN 11. Xustiza e Dereito

1. Xustiza e Dereito
2. As relacións entre dereito e política
3. As teorías da Xustiza clásicas e contemporáneas
4. A teoría da Xustiza de John Rawls

LECCIÓN 12. A lexitimidade do poder e xustiza do Dereito

- 12.1 Lexitimidade do poder e xustiza do Dereito.
- 12.2 A xustiza formal: a seguridade xurídica.
- 12.3 A xustiza material: liberdade, igualdade e solidariedade.
- 12.4 Os valores e os principios como desenvolvemento da idea de xustiza.
- 12.5 Os dereitos fundamentais.

LECCIÓN 13. O Dereito como sistema de garantías

- 13.1 A crise do Dereito e a crise da razón xurídica: o modelo garantista.
- 13.2 Racionalidade formal e sustancial.
- 13.3 Democracia formal e democracia sustancial.
- 13.4 O papel do xuíz nas democracias actuais.
- 13.5 A ciencia xurídica e o reto da complexidade.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	23.5	41	64.5
Lección maxistral	50	70	120
Presentación	0	5	5
Exame de preguntas obxectivas	2	10	12
Exame de preguntas obxectivas	2	11.5	13.5
Práctica de laboratorio	1	6	7
Presentación	1	2	3

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	Formulación e resolución de dúbidas teóricas e prácticas.
Presentación	Formulación e resolución de dúbidas sobre a exposición pública.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Exame de preguntas obxectivas	Exame con varias preguntas para contestar nun espazo limitado e que coincidirán con epígrafe ou similares.	30	A1 A3 A4	B1 B2 B4	C7 C8	D1 D4
	Esta será a primeira proba.					
Exame de preguntas obxectivas	Exame con varias preguntas para contestar nun espazo limitado e que coincidirán con epígrafe ou similares.	40	A1 A3 A4 A5	B1 B2	C7 C8 C33 C34	D1 D4
	Esta será a proba final.					
	Será necesario alcanzar unha nota mínima de 5 puntos sobre 10 para que se valore a avaliación continua de prácticas e traballos.					

Práctica de laboratorio	Resolución de casos prácticos, destinados a valorar a correcta comprensión e aplicación dos contidos da materia, a análise e o razoamento críticos.	15	A1 A2 A3 A4	B1 B2 B3 B4	C7 C33	D1 D3 D5
	Para superar a materia será necesario acadar nas probas una nota media de 5 puntos Os alumnos cando se avalían de esta metodoloxía están avaliando o resultado de aprendizaxe que figura no apartado segundo da guía docente.					
Presentación	Presentación oral ou escrita dun tema ou dun libro relevante para o estudo da teoría do Dereito e do pensamento xurídico, e análise crítico do mesmo.	15	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B4	C7 C33 C34	D4 D5

Other comments on the Evaluation

Primeira Convocatoria ordinaria. Sistema de avaliación continua. O alumnado que se acolla ao sistema de avaliación continua serán avaliados segundo os criterios sinalados anteriormente.

O primeiro exame valerá un 30% da nota, e o exame final valerá un 40% da nota, sendo o resto porcentual da parte práctica de asistencia e entrega de traballo.

O estudantado necesitará unha calificación mínima de 5 sobre 10 en todas as partes para que sexan tidas en conta as cualificacións obtidas mediante o sistema de avaliación continua.

Sistema de exame final. Os alumnos e alumnas que non seguiron ou non superaron a avaliación continua terán dereito a un examen final teórico e práctico no que se avaliarán as competencias globais da materia e constituirá o 100 % da cualificación da materia. O exame consistirá nunha parte teórica donde se farán unha serie de preguntas; e na parte práctica se desenvolverá un caso práctico e se contestará a unha serie de preguntas relacionadas co mesmo.

Segunda oportunidade. Os estudantes que superando a avaliación continua non alcanzasen a cualificación mínima farán un exame similar ao da primeira convocatoria, e se lles conservarán as cualificacións obtidas no proceso de avaliación continua. Os estudantes que non se acollesen a avaliación continua terán dereito a un exame final teórico e práctico similar ao da primeira convocatoria, que constituirá o 100 % da cualificación da materia.

Convocatoria fin de carreira. Para aqueles estudantes que se matriculen na convocatoria de fin de carreira, o exame consistirá nun exame sobre a materia obxecto do Programa da asignatura. As datas de exame de todas as convocatorias estarán fixadas e a disposición dos estudantes tanto na propia Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo como na súa páxina web.

Recoméndase para que os estudantes participen na avaliación continua, que suban a súa ficha de estudante á plataforma virtual.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

NINO, C. S., **Introducción al análisis del derecho**, Editorial Ariel, 2013

PECES-BARBA MARTÍNEZ, G. et al, **Curso de Teoría del Derecho**, Marcial Pons, 2013

DE LUCAS, J. et al, **Introducción a la teoría del Derecho**, Tirant lo Blanch, 2002

ATIENZA, M., **El sentido del Derecho**, Editorial Ariel, 2001

BONORINO RAMÍREZ, P. R., **Introducción á teoría do dereito**, Servicio de Publicacións da Universidade de Vigo, 2011

Complementary Bibliography

FERRAJOLI, L., **Derechos y garantías**, Editorial Trotta, 2016

GIMENO PRESA, C., **¿Qué es juzgar con perspectiva de género?**, Aranzadi Thomson Reuters, 2020

KELSEN, H., **Teoría Pura del Derecho**, Editorial Trotta, 2013

DWORKIN, R., **Los derechos en serio**, Editorial Ariel, 2012

PACHO BLANCO, X. M., **Lenguas y Constitución. Interpretación y análisis iusfilosófico del artículo 3 de la Constitución**, Aranzadi Thomson Reuters, 2018

HART, H. L. A., **The Concept of Law**, OUP Oxford, 2012

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Other comments

Preténdese con esta asignatura que o estudante enfoque axeitadamente o estudo das asignaturas futuras e que obteña unha comprensión adecuada da dimensión xurídica.

Tamén se examinarán as últimas correntes doctrinais e xurisprudenciais fundamentais para entender o sentido do Dereito: postconstitucionalismo, postpositivismo, etc.

Fundamental tamén, e necesario para a superación da asignatura a asistencia as clases teóricas e prácticas salvo que se xustifique a inasistencia axeitadamente.

Esta materia impártese tamén no Programa Conxunto de Estudos Oficiais do Grao Ade-Dereito no primeiro cuatrimestre do primeiro curso, e o profesor responsable é Xosé Manuel Pacho Blanco (xmpacho@uvigo.es).

IDENTIFYING DATA				
Law: Constitutional law 1				
Subject	Law: Constitutional law 1			
Code	V08G081V01103			
Study programme	Grado en Derecho			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Basic education	1st	1st
Teaching language	Spanish English			
Department				
Coordinator	García Gestoso, María Noemí			
Lecturers	García Gestoso, María Noemí			
E-mail	ngestoso@uvigo.es			
Web				
General description	The Constitutional Right **I (one of the two blocks in the that structures the *docencia of the Constitutional Right) centers basically in the study of the following points: Theory of the Constitution; **constitucionalismo historical Spaniard; principles computers of the *ordenamento constitutional; sources of the Right; territorial decentralization of the power; structure, composition and operation of the following constitutional organs: Crown, general Cuts; executive Power and Judiciary.			

Training and Learning Results

Code	
A2	That students know how to apply their knowledge to their work or vocation in a professional way and possess the skills that are usually demonstrated through the elaboration and defense of arguments and problem solving within their area of study. Know How
A3	That students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their area of study) to make judgments that include a reflection on relevant social, scientific or ethical issues. Know How Know be
A5	That students have developed those learning skills necessary to undertake further studies with a high degree of autonomy. Know be
B1	Know the role of law as a regulatory system of social relations. Know
B2	Know the different manifestations of Law in its historical evolution and in its current reality.
B3	To be able to use constitutional principles and values as a working tool for interpreting the law and developing legal dialectics.
B4	To be able to identify legal problems and approach their solution in an interdisciplinary way
C30	CE38-To know the constitutional theory and the constitutional norms that base the organization of the Spanish State, especially the normative creation and the different organs of the State as well as their composition, operation and functions
C31	CE39-Know how to interpret and apply constitutional rules.
D1	Capacity for analysis and synthesis for the elaboration and defense of arguments, as well as organization, planning and use of time in situations of pressure
D4	Ability to behave ethically and with social responsibility as a citizen and as a professional, respecting diversity and multiculturalism.
D5	To be able to solve problems and interpret data from reality with their associated meanings, and to establish links with the different branches of the juridical order.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
New	A2	B1	C30	D1
	A3	B2	C31	D4
	A5	B3		D5
		B4		

Contents

Topic	
1.- Origins and evolution of Constitutionalism and Constitutional State's models. Concept of Constitution.	a) Origins of Constitutionalism. b) The Constitutional State. c) Transformations of Constitutionalism. d) Concept of Constitution.
2.- History of Spanish Constitutionalism. The Spanish Constitution of 1978: characteristics.	a) Origins of Spanish Constitutionalism. b) The nineteenth century Spanish Constitutions. c) Characteristics of Spanish Constitutionalism. d) The Spanish Political Transition. e) Features of the Constitution of 1978.

3.- Basic structural principles, principles of the Spanish legal order and values of the Spanish Constitution of 1978.	a) Constitution and legal order. b) Basic structural principles of the Constitution of 1978. c) Basic values of the Constitution of 1978. d) Principles of the Spanish legal order in the 1978 Constitution.
4.- Legal production in the constitutional system. Articulating principles	a) Legal production in the Constitution of 1978. b) Principles articulating the legal system.
5.- Sources of Law. Forms, effects and connections	a) The sources of Law in the Constitution of 1978. b) Typology of sources. c) Definition. d) Effects.
6.- Democratic system.	a) Direct democracy. b) Representative democracy. c) Representation of political parties. d) Electoral regime.
7.- State's powers. Organization and division of the State's power: action principles, composition, competences and procedures.	a) Head of State. b) Parliament. c) Government and Administration. d) Judiciary.
8.- Territorial organization of the State	a) General principles of the State's territorial organization. b) Regional State. Estatutos de autonomía. c) Regions (Comunidades autónomas). Special reference to Galicia.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Case studies	16.5	17.5	34
Lecturing	51	51	102
Mentored work	4	10	14
Essay questions exam	2	60	62
Objective questions exam	3	10	13

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Case studies	It Will evaluate the resolution of cases related with the subject and the practical. They Will evaluate the diverse exercises or low projects the guidelines and supervision of the professor. They Will be able to be linked with autonomous activities of the student. They Will use to measure the degree of knowledge of the subjects
Lecturing	Exhibition by part of the @docente of the contained referents to the subject object of study.
Mentored work	The student, individually or in a group, prepares a working document on the topic of the subject, exhibitions, seminars, research, reports, essays, summaries of readings, conferences, etc.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Lecturing	The teachers will resolve any doubts that the students may have about the content of the subject, directly in the classroom during and at the times they are assigned to office tutorials.
Case studies	Activity developed by the teacher whose purpose is to address the needs and queries of the students related to the study, topics and practices linked to the subject.
Mentored work	The teaching staff will indicate the guidelines and resolve doubts and make the appropriate recommendations regarding the work that has been entrusted to the students.

Assessment

Description	Qualification	Training and Learning Results

Case studies	The laboratory component is an integral part of the course and will provide hands-on experience. Students will analyze complex factual issues and write formal legal opinions or reports. Lab work will be evaluated based on the quality of legal reasoning, data analysis, and the overall solution.	15	A2 A3	C30 C31	D1 D4 D5
Attendance and active participation in the laboratory sessions are mandatory. Assignments will be given both in written form and online, and they will be submitted electronically. Late submissions will be subject to a penalty of 5% per day unless an extension has been granted based on extenuating circumstances. Detailed instructions, including the due dates, will be provided for each assignment. Active participation in class discussions, asking questions, and engaging with the material will be encouraged. This includes attendance, punctuality, and respectful interaction with peers and the instructor					
Mentored work	There will be one special assignment intended to focus on one or several legal concepts discussed in class and readings: the essay.	15			
The essay will be submitted both in written form and online, and presented for no longer than 15 minutes before the rest of the students. Late submissions will be subject to a penalty of 5% per day unless an extension has been granted based on extenuating circumstances. Detailed instructions, including the due dates, will be provided for each assignment.					
Essay questions exam	There will be one final exam at the end of the semester, worth 40% of the final grade. The exam will cover material from lectures, readings, and any additional resources provided.	40	A5 B2 B3	B1 C31	C30 D4 D5
The format of the exam may include long-answer or essay questions as well as problem-solving questions. Dates for the exams will be announced by the Faculty Direction at the beginning of the academic year.					
Objective questions exam	Objective proofs *encamiñadas the one who the students can assume and be conscious of the his own process of learning. They Will be two partial proofs no *liberatorias that include questions closed with different alternatives of answer (true/false, multiple option, *emparellamento of elements...).	30	A5 B2 B3	B1 C31	C30 D4 D5

Other comments on the Evaluation

According to article 13.2 d) of Royal Decree 1791/2010, of December 30, which approves the Statute of University Students, students must "refrain from using or cooperating in fraudulent procedures in evaluation tests, in the work carried out or in official university documents".

For further details on this respect visit:

<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/show/567>

-Spanish Grading Scale:

The final grades will be assigned in Spain based on the following scale:

First Class Honours (A): 90% - 100%

Upper Second-Class Honours (B): 80% - 89%

Lower Second-Class Honours (C): 70% - 79%

Third-Class Honours (D): 50% - 69%

Fail (E): Below 50%

-A qualification above 50% in the final exam is required to add to the final grade the complementary points obtained in the assignments and test exams.-Those **students that did not attend to regular lessons and lab sessions** will be able to achieve the highest grade in a final global exam. The format of this global exam may include long-answer or essay questions (worth 70% of the final grade) as well as problem-solving questions (worth 30% of the final grade). These group of students can ask for special personal attention during the intructors' office hours. The latter will be announced at the beginning of the academic year.-There are specific rules for the **second opportunity**:a)Information for students that attended to regular lessons and lab sessions:

These students should take the part of the exam or complete the activities where they have failed.b) Information for students that did not attend to regular lessons and lab sessions:These students will be able to achieve the highest grade in a final global exam. The format of this global exam may also include long-answer or essay questions (worth 70% of the final grade) as well as problem-solving questions (worth 30% of the final grade).

- Information concerning the so-called "**last opportunity**":Students in this situation will be able to achieve the highest grade in a final global exam. The format of this global exam may again include long-answer or essay questions (worth 70% of the final grade) as well as problem-solving questions (worth 30% of the final grade). These group of students can ask for special personal attention during the intructors' office hours. The latter will

Sources of information

Basic Bibliography

Lopez Guerra, L; Espin, E y Otros, **Manual de Derecho Constitucio (2Vol)**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2022

Agudo Zamora, M y otros, **Manual de Derecho Constitucional**, 13, Tecnos, 2022

Rodríguez-Zapata, Jorge, **Teoría y práctica del derecho constitucional**, 6ª, Tecnos, 2024

Ferreres Comella, V, **The Constitution of Spain: a contextual analysis**, Hart Publishing, 2013

Biglino Campos, P. , Bilbao Ubillos, J.mª.; Rey, Fernando; Vidal, J. y otros, **Lecciones de Derecho Constitucional II e-book**, 3ª, Aranzadi, 2022

Código, Normas Políticas, **Código, Normas Políticas**, edición actualizada 2024, Tecnos, 2024

Aranzadi, **Base de datos**, Aranzadi,

Tirant on line, **Base de datos**,

Complementary Bibliography

Bilbao Ubillos, J.mª.; Rey, Fernando; Vidal, J. y otros, **Lecciones de Derecho Constitucional I e-book**, 5ª, Aranzadi, 2022

Pérez Calvo, Alberto, **El Estado constitucional español**, 2ª, Reus, 2014

Kelsen, Hans, **Teoría General del Derecho y del Estado**, UNAM-México, 2008

Schmitt, Carl, **Teoría de la Constitución**, Alianza Editorial,

Heller, Hermann, **Teoría del Estado**, 1ª, Comares, 2016

Bergareche Gros, Almudena, **El concepto de Constitución inerna en el constitucionalismo de la Restauración española**, 2ª, CEPC, 2002

Portero Molina, J.A., **Constitución y Jurisprudencia Constitucional**, Tirant lo Banch,

Pérez Tremps, P.; Saiz Arnaiz; A., **Comentario a la Constitución Española libro-homenaje a Luis López Guerra. 40 aniversario 1978-2018**, 1ª, Tirant lo Banch, 2018

Rodríguez-Piñero; Casas Baamonde, Mª. Emilia, **COMENTARIOS A LA CONSTITUCIÓN ESPAÑOLA XL Aniversario de la Constitución española XL 2 Vols**, 1ª, coedición de la AEBOE con la Fundación Wolters Klu,

Teoría y Realidad Constitucional, **Teoría y Realidad Constitucional**, UNED,

Revista Española de Derecho Constitucional, **Revista Española de Derecho Constitucional**, CEPC,

www.congreso.es,

www.senado.es,

www.cepc.es,

www.tribunalconstitucional.es,

Código Leyes políticas del Estado, **Leyes políticas del Estado**, última edición actualizada 2024, Civitas, 2024

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Law: Constitutional law 2/V08G081V01204

European Union Law/V08G081V01304

Economic constitution/V08G081V01946

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Law: Roman law/V08G081V01104

Law: Theory of Law/V08G081V01102

History: History of law/V08G081V01205

Other comments

English theoretical lessons of this subject will be held by Lecturer Pablo Riquelme Vázquez (priquelme@uvigo.es), coordinator of the subject. English practical lessons will be conducted also by Pablo Riquelme Vázquez

IDENTIFYING DATA				
Law: Roman law				
Subject	Law: Roman law			
Code	V08G081V01104			
Study programme	Grado en Derecho			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1st	1st
Teaching language	#EnglishFriendly #ItalianoAmichevole #PortuguêsAmigável			
Department				
Coordinator	Fuenteseca Degeneffe, Margarita			
Lecturers	Fuenteseca Degeneffe, Margarita			
E-mail	mfd@uvigo.es			
Web				
General description	English Friendly subject: International students may request from the teachers: a) resources and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English. The Roman Law subject aims to provide the necessary and essential basis for the study of all other fields and institutions of law, whether public law, private law, procedural law, civil law, labour law, EU law or international law.			

Training and Learning Results				
Code				
A1	Students will have shown they have sufficient knowledge and understanding of an area of study, starting after completion of general secondary education, and normally reaching a level of proficiency that, being mostly based on advanced textbooks, will also include familiarity with some cutting-edge developments within the relevant field of study.			
A2	That students know how to apply their knowledge to their work or vocation in a professional way and possess the skills that are usually demonstrated through the elaboration and defense of arguments and problem solving within their area of study. Know How			
A3	That students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their area of study) to make judgments that include a reflection on relevant social, scientific or ethical issues. Know How Know be			
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.			
A5	That students have developed those learning skills necessary to undertake further studies with a high degree of autonomy. Know be			
B1	Know the role of law as a regulatory system of social relations. Know			
B2	Know the different manifestations of Law in its historical evolution and in its current reality.			
B3	To be able to use constitutional principles and values as a working tool for interpreting the law and developing legal dialectics.			
B4	To be able to identify legal problems and approach their solution in an interdisciplinary way			
C13	CE17 ☐ To know the Roman legal system, which is the basis of all modern European legal systems.			
C14	CE18 ☐ To be able to solve any theoretical or practical juridical problem of private Law.			
D1	Capacity for analysis and synthesis for the elaboration and defense of arguments, as well as organization, planning and use of time in situations of pressure			
D4	Ability to behave ethically and with social responsibility as a citizen and as a professional, respecting diversity and multiculturalism.			
D5	To be able to solve problems and interpret data from reality with their associated meanings, and to establish links with the different branches of the juridical order.			

Expected results from this subject				
Expected results from this subject	Training and Learning Results			
New	A1	B1	C13	D1
	A2	B2	C14	D4
	A3	B3		D5
	A4	B4		
	A5			

Contents	
Topic	
Historical introduction to Roman Law	1. Historical evolution of Roman Law. 2. Sources of the Roman Law. 3. The status of the individual.4. The negotium contactum

-The Roman Procedural Law	1. Introduction to the Roman process. 2. The procedure of the legis actiones. 3. The formulary procedure. The phase in iure. The litis contestatio. Structure and content of the formula: ordinary and extraordinary parts. 4. The phase apud iudicem 5. Execution of the sentence
-Real Rights	1. Notion of res and its classification. 2. Terminology and types of Roman property. Limitations of the property. 3. Acquisition of property. Primary ways: accession, occupation, acquisition of a treasure, specification, confusio and commixtio, acquisition of fruits 3. Derivative ways: mancipatio, in iure cessio, traditio, usucapio and praescriptio. 4. Defence of the property. Actio reivindicatoria. Other procedural resources. 6. Condominium (co-ownership). 5. Possessio. 6. Servitudes. 7. Ususfructus. Usus and habitatio. 8. Conventio pignoris
-Law of Obligations and Contracts	1. Obligatio. Sources of the obligations: classical and postclassical period. Classes of obligations. 2. Guarantees of obligations. 3. Contracts: general notions. Classes of contracts. 4. Real contracts. 5. Formal contracts: verbal and literal contracts. 6. Consensual contracts. 7. Obligationes ex delicto. Quasicontracts and quasidelicts.
-Family and inheritance Law	1. Roman concept of family. The legal situation of the woman in Rome. 2. Inheritance Law: testamentary succession and ab intestato succession.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	36	0	36
Problem solving	15	15	30
Essay questions exam	1	83	84

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	In each lecture the professor explains a lesson of the teaching program. The purpose is to clarify the most problematic questions, and to facilitate the learning process of the student. The most important matters are explained and are connected to other lessons in which the subject is divided.
Problem solving	Every week a practical case is set out, related with the lesson that is being explained in the lectures. The student has to give a written answer, and hand it over. The particular case will be corrected and argued in class. Brief and punctual oral exams will take place, in order to check how the student does the practical application of his theoretical knowledges.

Personalized assistance

Methodologies Description

Problem solving	During the practical classes the student will be personally assisted. That is the moment for having a conversation with the teacher and asking all the questions and doubts he could have about the subject.
-----------------	--

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Problem solving	Each week the student will solve a written case study which will be handed in to the teacher. Three of these will be randomly corrected. The student's ability to apply the theoretical knowledge acquired to the resolution of a specific case study will be assessed. Each of these tests will be worth less than 40% of the mark, so that, once all of them have been completed, the sum is equal to 40% of the mark. Those students who have not taken part in the continuous assessment or have not obtained a minimum of 5 in it will have to take a final exam in accordance with the procedure indicated below.	40	

Essay questions exam	LAW DEGREE: There will be three liberatory oral exams, on the date indicated in the chronogram, the total value of which in the final mark will be 30%. The remaining 30% will be added when the written exam is taken, consisting of two theory questions. Those who do not pass the liberatory partial exams will have to answer three theoretical questions in the written exam. And the student who has not taken part in the continuous assessment, must, in addition to the theory questions, solve a case study in the same written exam. DOUBLE DEGREE IN BUSINESS AND LAW: Resolution of a practical case that has to be passed in order to correct the theoretical question that is also included in the exam.	60
----------------------	--	----

Other comments on the Evaluation

The student must achieve a minimum mark of 5 in the final exam in order for the continuous assessment mark to be added. Continuous assessment marks will only be valid for the two examinations of the same academic year. In each exam session, both the repeaters and those who have not followed the continuous assessment will have the right to a final exam in which they can achieve 100% of the mark. The same applies to the final exam. The dates and times of the assessment tests for the different exam sessions are specified in the calendar approved by the Faculty Board for the corresponding academic year.

Sources of information

Basic Bibliography

FUENTESECA, MARGARITA, **LECTIONES**, últ. edición, JM BOSCH, 2024

METRO, A., **Las fuentes del Derecho romano**, Trad. y com. M.J. Bravo Bosch, DYKINSON,

Complementary Bibliography

FERNÁNDEZ BARREIRO, A./PARICIO SERRANO, J., **HISTORIA DEL DERECHO ROMANO Y SU RECEPCIÓN EN EUROPA**, últ. edición, MARCIAL PONS, 2017

FERNÁNDEZ BARREIRO, A./PARICIO SERRANO, J., **FUNDAMENTOS DE DERECHO PRIVADO ROMANO**, últ. edición, MARCIAL PONS, 2018

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Law: Introduction to civil law and personal rights/V08G081V01203

Civil law 1. Obligations and contracts/V08G081V01301

Civil law 2. Rights in rem/V08G081V01404

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

History: History of law/V08G081V01205

Other comments

The dates of the different announcements of the proofs of evaluation are the approved in the corresponding calendar by the Board of Faculty for the year 2019/2020.

The responsible professor of the subject in the Degree in Right is Margarita *Fuenteseca.

IDENTIFYING DATA				
Economía: Principios de economía				
Subject	Economía: Principios de economía			
Code	V08G081V01201			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinator	González Savignat, María del Mar			
Lecturers	González Savignat, María del Mar			
E-mail	savignat@uvigo.es			
Web				
General description	A economía é unha ciencia social cuxo obxecto de estudo é a sociedade. En particular, a toma de decisións dos individuos e como estes se interrelacionan. O obxectivo desta materia será transmitir aos estudantes a forma de pensar dun economista e como o estudo da economía permítenos coñecer mellor o mundo. O programa da materia ofrece unha visión *panorámica das grandes ideas que se repiten en Economía, como o custo de oportunidade, a toma de decisións en termos marxinais, o papel dos incentivos, a eficiencia das asignacións de mercado, e así até dez principios básicos que constitúen o fundamento da maior parte da análise económica. Os temas estrutúranse de tal modo que, sen deixar ao carón a teoría económica formal, ponse especial fincapé nas aplicacións e nas cuestións relacionadas coa política económica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
C11	CE13 - Coñecer os principios de funcionamento que rexen nunha economía de mercado, comprender o comportamento dos distintos axentes económicos e coñecer os principais problemas económicos			
C12	CE14 - Ser capaz de utilizar os principios e conceptos económicos como ferramenta para argumentar economicamente, identificar os problemas económicos e abordar a súa solución a través das políticas adecuadas a cada situación			
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Coñecemento dos principios económicos, dos mecanismos de toma de decisión económica por parte dos distintos axentes e a súa interacción no mercado	A2	C11	
Capacidade de formula argumentacións simples, de relación de variables económicas baseadas na utilización de instrumentos gráficos	A2 A3 A4	C12	D1
Capacidade de afrontar problemas e propor solucións individual e conxuntamente	A2 A4	C12	D1 D3

Contidos

Topic			
PARTE I: INTRODUCCIÓN	Tema 1. Os principios básicos da economía.		
	Tema 2. Pensar como un economista.		

PARTE II: OFERTA E DEMANDA: Funcionamento e bienestar dos mercados competitivos

Tema 3. As forzas do mercado: a oferta e a demanda.

Tema 4. A elasticidade e as súas aplicacións.

Tema 5. Os consumidores, os produtores e a eficiencia do mercado.

Tema 6. Mercados e política económica: a intervención pública e os seus efectos sobre o equilibrio e o bienestar.

PARTE III: FALLOS DE MERCADO

Tema 7. Externalidades e Bens Públicos

PARTE IV: Teoría da empresa. A organización da industria.

Tema 8. Teoría da empresa

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	15	25	40
Lección maxistral	34	70	104
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	1	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	1	2
Estudo de casos	1	1	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións correctas e interpretar os resultados. Serán un complemento da clase maxistral. Realizaranse baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento estará vinculado con actividades autónomas do estudante
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	As tutorías individuais terán lugar no despacho do profesor da materia. O alumno disporá de 6 horas semanais, previamente fixadas polo profesor, nas que poderá facer consultas relacionadas coa materia. O horario das tutorías farase público ao comezo do curso académico.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Resolución de problemas e/ou exercicios	Primeira proba de avaliación continua sobre os contidos teóricos e prácticos impartidos até ese momento.	40	A2 A3 A4	C11 C12	D1 D3
Resolución de problemas e/ou exercicios	Segunda proba de avaliación continua sobre toda a materia impartida ao longo do curso (para os que non superaran a primeira proba) ou dos temas restantes (se a superaron).	40	A2 A3 A4	C11 C12	D1 D3
Estudo de casos	Avaliación continua de presentación e discusión dun caso de estudo con traballo en equipo	20	A3 A4	C11 C12	D1 D3

Other comments on the Evaluation

La forma general de evaluación será la especificada anteriormente: tres pruebas de evaluación continua con una ponderación del 40%, 40% y 20%, respectivamente. La segunda prueba de evaluación continua se realizará en la fecha oficial de la convocatoria ordinaria.

Si un alumno/a NO se presenta a alguna de las dos pruebas de evaluación continua, NO podrá optar a la evaluación final por evaluación continua, por lo que deberá presentarse a la prueba de evaluación global para poder superar la materia.

La prueba de evaluación global para aquellos que renuncian a la evaluación continua diferirá de la prueba que el mismo día realicen los estudiantes con evaluación continua.

En la convocatoria de fin de carrera la evaluación se hará únicamente con una prueba de evaluación global.

Las fechas y horas de las pruebas finales correspondientes a las convocatorias de primera y segunda oportunidad serán las especificadas en el calendario de pruebas de evaluación aprobado por la Junta de Facultad para el curso 2025-2026.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

BASICA: Mankiw. N.G., **Principios de Economía**, 7ª Edición, Cengage Learning Editores, 2017

Complementary Bibliography

COMPLEMENTARIA: Bernanke, B. S. y Frank, R. H., **Principios de Economía**, 3ª Edición, Mc Graw Hill, 2007

COMPLEMENTARIA: Goolbee, A., Levitt, S. y C. Syverson, **Microeconomía**, Editorial Reverté, 2015

COMPLEMENTARIA: Krugman P., Wells R. y Olney, M. L., **Fundamentos de Economía**, 3ª Edición, Editorial Reverté, 2015

COMPLEMENTARIA: Samuelson, P.A. y Nordhaus W.D., **Economía**, 19ª Edición, Mc Graw Hill, 2010

COMPLEMENTARIA: Acemoglu, D., Laibson, D. y J.A. List, **Economics**, 1ª Edición, Pearson, 2016

Recomendacións

Other comments

Recordar a los alumnos que la asistencia a clase es OBLIGATORIA. Si existe alguna divergencia entre las guías docentes publicadas en gallego y en castellano, la que prevalece es la publicada en castellano.

IDENTIFYING DATA				
Empresa: Fundamentos de contabilidade e finanzas				
Subject	Empresa: Fundamentos de contabilidade e finanzas			
Code	V08G081V01202			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán			
Department				
Coordinator	García Lorenzo, Iria			
Lecturers	García Lorenzo, Iria			
E-mail	iriagarcia@uvigo.gal			
Web				
General description	Coñecer a normativa e os sistemas contables que conducen á obtención, análise e interpretación de información externa á empresa para a toma de decisións dos distintos axentes interesados.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C47	CE55 - Comprender os Estados Financeiros obrigatorios das empresas
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Resolución de problemas e prácticas de laboratorio	A1	B4	C47	D1
	A2			
	A3			
	A4			
	A5			

Contidos

Topic	
1. Conceptos introductorios de contabilidade	1.1. A información contable e as normas contables 1.2. Marco legal de aplicación 1.3. O rexistro e metodoloxía contable 1.4. O ciclo contable 1.5. Principais operacións contables 1.6. Introducción a o plan xeral contable 1.7. Introducción a as contas anuais 1.8. Outras cuestións
2. Análise introdutoria de normas de valoración e elaboración de os principais compoñentes de as contas anuais	2.1. Balance 2.2. Contas de perdas e ganancias 2.3. Memoria 2.4. Estado de cambios de patrimonio neto e estado de fluxos de tesorería 2.5. Outros estados contables 2.6. Relación entre distintos estados contables 2.6 Outras cuestións

3. Outros aspectos relacionados con a contabilidade	3.1. Depósito e publicidade de contas anuais 3.2. Auditoría 3.3. Informe de xestión 3.4. Contabilidade creativa 3.5. Obrigacións mercantís e fiscais relacionadas con a contabilidade 3.6. Outras cuestións
4. Fundamentos de análise económica e financeiro	4.1. Análise patrimonial 4.2. Desequilibrios patrimoniais 4.3. Análise económica e financeiro 4.4. Introducción a os ratios máis habituais
5. Fundamentos de finanzas e a súa relacións contables	5.1. Interese simple e composto 5.2. Valor actual e en uso 5.3. Custo amortizado e tipo de interese efectivo 5.4. Outras cuestións

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	15	30	45
Lección maxistral	36	63	99
Práctica de laboratorio	6	0	6

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	O estudante realiza exercicios baixo as directrices do profesorado, individual ou colectivamente. A súa realización está vinculada con actividades realizadas polo alumnado autónomamente.
Lección maxistral	Clases teóricas e prácticas impartidas polo profesorado

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	O estudante realiza exercicios baixo as directrices do profesorado, individual ou colectivamente. A súa realización está vinculada con actividades realizadas polo alumnado autónomamente.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas	O estudante realiza exercicios baixo as directrices do profesorado, individual ou colectivamente. A súa realización está vinculada con actividades realizadas polo alumnado autónomamente.	20	A1 A2 A3 A4 B4 C47
Práctica de laboratorio	Realización de dúas probas sobre os contidos teórico-prácticos da materia en base a a realización de un exercicio escrito para desenvolver preguntas teóricas e problemas (cada proba computa o 40%)	80	A1 A4 A5 B4 C47 D1

Other comments on the Evaluation

MODALIDADE A (EVALUACION CONTINUA):

Aqueles estudantes que sigan o proceso de avaliación continua, deberán presentarse obrigatoriamente a 2 probas sobre os contidos teórico-prácticos da materia, obtendo para poder superar a mesma unha cualificación mínima de 5 en ambas.

Se superan ambas as probas estarán eximidos da realización dunha proba final (convocatoria ordinaria ou extraordinaria) segundo o previsto no calendario oficial.

A cualificación final seguindo o proceso de avaliación continua e superando as 2 probas citadas (cun peso cada unha do 40%) obterase do proceso de avaliación anteriormente descrito na presente guía. Para iso han de xustificar o 100% da resolución de problemas de forma autónoma propostos pola coordinación da materia.

O 20% restante computarase en base á resolución de problemas baixo as directrices do docente, levadas a cabo individual ou colectivamente e a súa realización está vinculada con actividades realizadas polo/a estudante autónomamente. As probas terán carácter presencial ou semipresencial segundo as citadas directrices.

En caso que un estudante supere 1 proba e a outra non [das prácticas de laboratorio], adxudicaráselle a nota máis baixa entre a citada cualificación por avaliación continua e suspenso.

Os estudantes que non se presenten, porque teñan obrigación de acudir á proba final [convocatoria ordinaria ou extraordinaria], cualificaráselles como "Non presentado".

Aqueles estudantes que non cumpren todos os requisitos da avaliación continua, aplicaráse a MODALIDADE B. A convocatoria extraordinaria (xullo) cualificarase igualmente que a convocatoria oficial previa.

MODALIDADE B (EVALUACION NON CONTINUA):

Aqueles estudantes que renuncien ao proceso de avaliación continua deberán facelo constar explicitamente antes da 3ª semana de docencia.

Os estudantes que non sigan o proceso de avaliación continua, porque incumpren algunha das condicións expostas previamente na modalidade A, terán dereito a examinarse da materia nun exame final nas datas establecidas polo centro, cunha puntuación de 0 a 10 puntos, debendo obter unha cualificación mínima de 5.

Os estudantes que concorran á segunda convocatoria ou outras extraordinarias (xuño/xullo ou outras datas) deberán realizar o exame oficial final da materia na convocatoria extraordinaria establecida polo centro, cunha puntuación de 0 a 10 puntos, debendo obter unha cualificación mínima de 5.

Se seguiron durante o curso o proceso de avaliación continua, a cualificación final obterase do proceso de avaliación anteriormente descrito na presente guía (MODALIDADE A).

Aqueles estudantes que non seguiron o proceso de avaliación continua, igualmente realizarán a proba debendo obter unha cualificación mínima de 5, nunha escala de puntuación de 0 a 10 (MODALIDADE B).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Sáez Ocejo, José Luis, **Fundamentos de contabilidad financiera**, 2ª, Andavira,

Sáez Ocejo, Jose Luis, **Casos prácticos de fundamentos de contabilidad financiera**, 1ª, Andavira,

ICAC, **Plan General de Contabilidad y de PYMES: Reales Decretos 1514/2007 y 1515/2007, de 16 De Noviembre y R.D. 1159/2010**, 16ª, Pirámide, 2022

Complementary Bibliography

Archel Domench, P. y otros, **Estados contables. Elaboración, análisis e interpretación**, 6ª, Pirámide,

Sáez Ocejo, J.L., **Antología del disparate contable (con solucionario)**, 1ª, Andavira,

Crespo Domínguez, M.A., **Información financiera y análisis de estados financieros.**, 3ª, Torculo,

VV.AA., **Memento Experto Contabilidad para Abogados - Edición Especial -**, 2ª, Francis Lefebvre,

Guerra Martínez, A., **Contabilidad para juristas**, 1ª, Tirant lo Blanch,

M. Mercedes Ruiz de Palacios Villaverde, **GPS contabilidad financiera y costes**, 5ª, Tirant Lo Blanch,

Bustos Contell, E., **Matemáticas Financieras en el nuevo PGC**, 2ª, Pirámide,

Pascual Pedreño, E., **Práctica contable y fiscal para juristas**, 1ª, Aranzadi,

Angel Alonso Pérez y Raquel Pousa Soto, **Manual de contabilidad práctica para juristas**, 1ª, Wolters Kluwer,

López Díaz, A. y Pedro Lorca, **Contabilidad para juristas**, 2ª, Editorial Universitat,

Recomendacións

IDENTIFYING DATA				
Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa				
Subject	Dereito: Introdución ao dereito civil e dereito da persoa			
Code	V08G081V01203			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Estévez Abeleira, Teresa Dolores			
Lecturers	Estévez Abeleira, Teresa Dolores Requeira Núñez, Ernesto			
E-mail	estevez.abeleira@uvigo.es			
Web				
General description	Materia impartida no segundo cuadrimestre do 1º curso do Grao de Dereito na Facultade CCXX e do Traballo. Trátase dunha materia de formación básica que achega ao alumno ao concepto de Dereito civil, a persoa física e a persoa xurídica, as cousas e o patrimonio así como aos dereitos subxectivos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C40	CE48 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia				
Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Trátase de que o/a alumno/a coñeza institucións xurídicas esenciais no Dereito civil, partindo do concepto do Dereito para, a continuación, centrarse no Dereito civil como Dereito privado xeral, a persoa física e xurídica, as cousas, o patrimonio, os dereitos subxetivos así como o negocio xurídico	A2	B1	C40	D1
	A3	B4		D3
	A4			D4
	A5			D5

Contidos	
Topic	
Tema I: O Dereito civil.	O Dereito e as súas clasificacións. Concepto de Dereito civil. O Código civil: sistemática, estrutura e contido. O Título Preliminar do Código civil: especial consideración da interpretación das normas. A lexislación civil especial. Formación histórica do Dereito civil.
Tema II: A codificación e os Dereitos civís territoriais	A codificación e a progresiva descodificación. Os Dereitos civís territoriais e o Código civil. O Dereito civil de Galicia. Lexislación civil especial de Galicia.

Tema III: A persoa, en xeral.	Dereito civil e Dereito da persoa. Concepto e clases de persoa. Capacidade xurídica. Os Dereitos da personalidade: consideracións xerais. En particular: O Dereito á vida e á integridade física. O Dereito á honra, á intimidade e á propia imaxe.
Tema IV: A persoa física.	Comezo da personalidade: o nacemento. A protección xurídica do nasciturus. Fin da personalidade: a morte. A maioría de idade. A menor idade. A emancipación.
Tema V: Da incapacitación ao apoio ás persoas con discapacidade no exercicio da súa capacidade xurídica.	Cambio de sistema: A incapacitación xudicial dá paso a un sistema de apoios baseado no respecto aos desexos, desexos e preferencias das persoas con discapacidade. Medidas de apoio: voluntarias (poderes preventivos, autotutela e as medidas contidas nos documentos de directivas anticipadas) e legais ou xudiciais (tutela de feito, defensor xudicial e tutela). Procedemento de prestación de apoios. A prodigalidad desaparece.
Tema VI: A nacionalidade e a veciñanza civil.	A nacionalidade: concepto. Adquisición da nacionalidade española: adquisición orixinaria (atribución e dereito de opción) e non orixinaria (dereito de opción e naturalización -carta de natureza e residencia-). A consolidación da nacionalidade española. Perda da nacionalidade española. Recuperación da nacionalidade española. Dobre nacionalidade. Proba da nacionalidade española. A veciñanza civil: concepto e réxime xurídico (adquisición, perda e proba).
Tema VII: O domicilio.	Concepto e significado. Clases de domicilio. Pluralidade de domicilios e falta de domicilio. A ausencia: concepto e relevancia xurídica. A defensa do desaparecido. A ausencia non declarada no Dereito civil galego. A ausencia legal: requisitos, efectos e terminación. A declaración de falecemento: requisitos, efectos e cesación.
Tema VIII: O Rexistro Civil.	O Rexistro civil: concepto, significado e lexislación. Características xerais. Feitos inscribibles. Principios do Rexistro civil. Estrutura do Rexistro civil. Títulos que acceden ao Rexistro civil, control de legalidade. Asentos do Rexistro civil. Publicidade do Rexistro civil.
Tema IX: A persoa xurídica.	Concepto, función e significado. Abuso da persoa xurídica e levantamento do veo. Clases de persoas xurídicas. Constitución, adquisición e extinción da personalidade. Capacidade da persoa xurídica. Representación, domicilio e nacionalidade. Extinción da persoa xurídica. A asociación: concepto e regulación. Órganos. A fundación: concepto e regulación. Constitución da fundación. Órganos. Extinción e liquidación.
Tema X: Feitos, actos e negocios xurídicos. A representación.	O feito xurídico e o acto xurídico. O negocio xurídico: concepto e clases. Elementos esenciais do negocio xurídico: obxecto, causa, forma e declaración de vontade. Elementos accidentais do negocio: condición, termo e modo. Os vicios da vontade. Ineficacia do negocio xurídico. A representación: concepto e clases. Apoderamento e ratificación.
Tema XI: O dereito subxectivo.	Dereito subxectivo e relación xurídica: concepto. O Dereito subxectivo: clasificación. Exercicio dos dereitos subxectivos. Límites dos dereitos subxectivos: clasificación. A boa fe. O abuso do dereito. A doutrina dos propios actos. Limitacións temporais: a prescrición e a caducidade.
Tema XII: As cousas.	Concepto e requisitos. Clasificación. Bens de dominio público e de propiedade privada. O patrimonio.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	36	36	72
Estudo de casos	13	13	26
Presentación	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	17	18
Exame de preguntas obxectivas	2	16	18
Estudo de casos	1	10	11
Traballo	1	3	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos e diagnosticalo.

Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
--------------	--

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas titorías da materia. Non debe confundirse a atención personalizada coa titoría académica (no Plan de Acción Tutorial).
Estudo de casos	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas titorías da materia. Non debe confundirse a atención personalizada coa titoría académica (Plan de Acción Tutorial).
Presentación	Actividade académica desenvolvida polo profesorado que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas coa elaboración e exposición ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo. Non debe confundirse atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba de avaliación global que inclúe preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que posúe sobre a materia nunha resposta razoada.	40	A2 B1 C40 D1 A4 D4 A5
Exame de preguntas obxectivas	Dúas probas parciais non liberatorias que avalían os coñecementos que ten o alumnado sobre a materia, que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, opción múltiple, emparellamento de elementos...). Os estudantes seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Cada proba consta de 10 preguntas, que se puntúan do seguinte xeito: cada resposta correcta vale 1 punto; cada resposta en branco vale 0 e cada resposta incorrecta resta 0,3 (-0,3) puntos. A cualificación de ambos test non computará para determinar que o alumno/a conseguiu un 4 na parte teórica da asignatura, que só se infire do exame final de preguntas de desenvolvemento. O peso de cada proba tipo test na valoración global será do 15%.	30	A2 B1 C40 D4 A4 B4 D5 A5
Estudo de casos	Realización dos casos prácticos propostos na aula, que se realizarán individualmente ou en grupo, segundo propoña o profesor/a e serán obrigatorios para o alumnado que siga o sistema de avaliación continua. Para a avaliación dos casos prácticos esíxese acumulativamente o cumprimento de tres premisas: asistencia mínima ao 80% das sesións + participación activa + entrega das tarefas correspondentes ás semanas de asistencia. Tamén se inclúe a realización obrigatoria por parte do alumnado das tarefas complementarias propostas polo profesor/a. Así mesmo, valorarase neste apartado os traballos voluntarios propostos polo profesor/a.	20	A2 B1 C40 D1 A3 B4 D3 A4 D4 A5 D5

Traballo	Texto elaborado en grupo sobre un tema do programa da materia que debe redactarse según unhas normas establecidas e que debe presentarse por tódolos/as integrantes do grupo na aula ante o profesor/a da materia e o alumnado nas datas sinaladas. A no exposición do traballo polo alumno/a que participara na elaboración escrita do mesmo impide a súa avaliación, de maneira que o alumno/a que non exponga o traballo será calificado cun 0. O uso fraudulento e pouco ético da Intelixencia Artificial na elaboración do traballo é un fraude académico.	10	A2 B1 C40 D1 A3 D3 A4 D4 A5 D5
----------	---	----	---

Other comments on the Evaluation

Enténdese, como regra xeral, que os/as alumnos/as optan polo sistema de avaliación continua, sempre y cuando asistan presencialmente ao 80% das clases teóricas.

O alumno/a que opte polo **sistema de avaliación continua**, para poder sumar a calificación da parte teórica e da parte práctica da materia deberá obter, como mínimo:

- Un 4 sobre 10 na proba de avaliación global de preguntas de desenvolvemento, na que deberá obter como mínimo un 3 en cada una das respostas ás preguntas formuladas, e, ademais,

- Un 4 sobre 10 na parte práctica da materia: estudo de casos, de carácter obrigatorio + os traballos voluntarios con ou sen exposición+ as tarefas complementarias, de carácter obrigatorio + o traballo obrigatorio para avaliación continua con exposición.

Os dous exames parciais non liberatorios de preguntas obxectivas:

- teñen un valor do 30% da calificación global da materia (15% primeiro parcial e 15% segundo parcial),

- deben realizarse ambos para seguir no sistema de avaliación continua,

- a cualificación de ambos test non computará para determinar que o alumno/a conseguiu un 4 na parte teórica da asignatura, que só se infire do exame final de preguntas de desenvolvemento.

A proba de avaliación global de preguntas de desenvolvemento ten un valor do 40% da calificación global da materia.

O estudo de casos (prácticas semanais, obrigatorias para seguir no sistema de avaliación continua -asistencia mínima obligatoria ao 80% das sesións + participación activa + entrega obligatoria das tarefas correspondentes ás semanas de asistencia- + os traballos voluntarios con/sen exposición + as tarefas complementarias, que son obrigatorias para seguir no sistema de avaliación continua) ten un valor do 20 % da calificación global da materia.

O traballo, obrigatorio para avaliación continua, realizado e exposto en grupo, ten un valor do 10% da calificación global da materia.

O uso fraudulento e pouco ético da Intelixencia Artificial na elaboración dos traballos e tarefas é un fraude académico.

No mesmo curso se guardarán as **notas da avaliación continua** do segundo período para xuño/xullo.

O alumno/a que **non se acolla ao sistema de avaliación continua** por deixala, por non poder asistir ou por calquera outro motivo, deberá comunicalo á coordinadora da materia por correo electrónico antes de que transcorra un mes e medio desde o comezo do cuadrimestre. A elección de avaliación global supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de avaliación continua que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar. O alumno/a que non se acolla ao sistema de avaliación continua deberá facer unha proba de avaliación global integrada por un exame de preguntas de desenvolvemento en relación cos contidos da materia, en número superior ás formuladas aos alumnos/as que opten polo sistema de avaliación continua, no que deberá obter como mínimo un 3 en cada unha das respostas ás preguntas formuladas, cun valor do 70% da calificación e, ademais, un/uns caso/s prácticos e/ou comentario/s de institución xurídica ou sentenza cun valor do 30% da calificación da materia. O alumno/a, para poder sumar a calificación da parte teórica e da parte práctica da proba de avaliación global deberá obter, como mínimo, un 4 sobre 10 na parte teórica do exame e un 4 sobre 10 no caso/s e/ou comentario/s de institución xurídica ou sentenza.

Para superar a materia o alumno/a debe obter, como nota final, unha **calificación igual ou superior a 5**, calquera que sexa o sistema de avaliación polo que opte (avaliación continua ou avaliación global).

Os estudantes que non participen na avaliación continua nin na avaliación global, figurarán nas actas como **non presentados**.

Convocatoria Fin de carreira: Os alumnos/as deberán facer unha proba de avaliación global integrada por un exame de

preguntas de desenvolvemento en relación cos contidos da materia, na que deberán obter como mínimo un 3 en cada unha das respostas ás preguntas formuladas, cun valor do 70% da calificación e, ademais, un/s caso/casos prácticos e/ou comentario/s de institución xurídica ou sentenza cun valor do 30% da calificación. O alumno/a, para poder sumar a calificación da parte teórica e da parte práctica da proba de avaliación global deberá obter, como mínimo, un 4 sobre 10 na parte teórica do exame e un 4 sobre 10 no/s caso/s e/ou comentario/s de institución xurídica ou sentenza.

Alumnos/as con necesidades especiais: Se realizará a adaptación curricular de acordo co suxerido polo coordinador de discapacidade según os protocolos da Universidade.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2025-2026 e publicado na web.

A **reseña bibliográfica** que se inclúe nesta guía docente ten por obxecto facilitar aos alumnos/as unha lista aberta de posibles manuais sobre os contidos da materia, cun carácter meramente informativo, aos que poidan acudir para completar as explicacións que proporcione o profesor/a na aula.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (**Do uso de medios ilícitos**), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>). En probas avaliábeis o alumnado ten prohibidos os dispositivos electrónicos con capacidade de comunicación e/ou almacenamento de datos. O alumno/a que utilice algún/s de estes dispositivos tendrá como calificación da materia un 0.

Tutorías: se realizarán, previa solicitude do alumno/a a través dun correo electrónico dirixido ao profesor/a, no despacho que se lle indique e no horario que se acorde.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

LASARTE, C., **Principios de Derecho civil, Tomo I**, última edición,

O'CALLAGHAN, X., **Compendio de Derecho Civil, tomo I**, última edición,

DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN, A., **Sistema de Derecho civil, volumen I**, última edición,

ALBALADEJO, M., **Derecho civil, tomo I**, última edición,

Código civil, última edición,

Complementary Bibliography

Ley 2/2006, de 14 de junio, de Derecho civil de Galicia, última edición,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Other comments

O alumnado deberá dispor, a partir da primeira semana de docencia da materia, dun Código civil español e da Lei 2/2006, de 14 de xuño, de Dereito civil de Galicia, ambos textos legais consolidados.

Como soporte á docencia, se utilizará a plataforma MooVi.

Esta materia será impartida no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito no 1º cuatrimestre do 2º curso pola profesora Teresa Estévez Abeleira.

IDENTIFYING DATA				
Law: Constitutional law 2				
Subject	Law: Constitutional law 2			
Code	V08G081V01204			
Study programme	Grado en Derecho			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1st	2nd
Teaching language	Spanish Galician			
Department				
Coordinator	García Gestoso, María Noemí			
Lecturers	García Gestoso, María Noemí			
E-mail	ngestoso@uvigo.es			
Web				
General description	The students will have to reach an understanding vision of the system of the fundamental rights and the freedoms recognised in the Spanish Constitution, the procedures that guarantee them and of the institutional and juridical means for there protection as well as for the defence of the Constitution in general.			

Training and Learning Results	
Code	
A2	That students know how to apply their knowledge to their work or vocation in a professional way and possess the skills that are usually demonstrated through the elaboration and defense of arguments and problem solving within their area of study. Know How
A3	That students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their area of study) to make judgments that include a reflection on relevant social, scientific or ethical issues. Know How Know be
A5	That students have developed those learning skills necessary to undertake further studies with a high degree of autonomy. Know be
B1	Know the role of law as a regulatory system of social relations. Know
B2	Know the different manifestations of Law in its historical evolution and in its current reality.
B3	To be able to use constitutional principles and values as a working tool for interpreting the law and developing legal dialectics.
B4	To be able to identify legal problems and approach their solution in an interdisciplinary way
C32	CE40 - To know the fundamental rights recognized in the Spanish Constitution as well as the systems of guarantees of these rights and the applicable norms.
C33	CE41 - Know how to interpret and apply the norms that regulate the fundamental rights as well as their guarantees.
D1	Capacity for analysis and synthesis for the elaboration and defense of arguments, as well as organization, planning and use of time in situations of pressure
D4	Ability to behave ethically and with social responsibility as a citizen and as a professional, respecting diversity and multiculturalism.
D5	To be able to solve problems and interpret data from reality with their associated meanings, and to establish links with the different branches of the juridical order.

Expected results from this subject				
Expected results from this subject		Training and Learning Results		
Students must achieve a vision and understanding of the set of fundamental rights and freedoms recognized in the Spanish Constitution, the procedures that guarantee them, as well as the institutional and legal means for their safeguarding	A2	B1	C32	D1
	A3	B2	C33	D4
	A5	B3		D5
		B4		

Contents	
Topic	
Fundamental rights. Origin and evolution.	The rights and fundamental freedoms Origin of the fundamental rights Meaning and evolution. Fundamental rights and Constitutional State

The system of fundamental rights in the Spanish Constitution of 1978	Regulation in the Constitution Meaning and value Article 10 CE Concept Typology Content Limits Interpretation Guarantee
The meaning of the Chapter 1º of the Title I of the CE of 1978	Chapter 1º of the Title I of the CE Presupposed previous full exercise of right Minority of Spanish and foreign age Asylum and extradition
The rights of the Section 1ª of the Chapter 2º of the Title I of the CE of 1978	Right of equality Rights of the Section 1ª of the Chapter 2º of the Title I: Importance Character The different rights Their guarantees
The rights of the Section 2ª of the Chapter 2º of the Title I of the CE of 1978	Importance Character The distinct rights Their guarantees
The guiding principles of the social and economic politics.	Nature and meaning Typology Scope
The guarantees of the freedoms and of the fundamental rights.	System of guarantees Level of protection objective Guarantees subjective Guarantees
Constitutional justice: Characters and general meanings of the constitutional justice	Characters and general meaning of the control of the constitutionality
Constitutional jurisprudence and interpretation of the Constitution	Constitutional court and interpretation of the Constitution Special reference to the constitutional interpretation of the Fundamental Rights
Suspension of the fundamental rights.	Individual suspension and general suspension. The State of Emergency. Constitutional and juridical consideration.
The Constitutional Court (I): composition, competencies and procedures.	Composition Constitutional Court Competencies Enumeration of procedures
Constitutional court (II): fundamental Rights, Powers of the State and territorial organisation	The Constitutional Court and the protection of the fundamental rights. Special reference appeal of protect - "Recurso de Amparo". The Constitutional Court and the division of powers The Constitutional Court and the territorial organisation of the State Other aspects and functions of the constitutional Court
Constitutional reform	The reform in the Constitution of 1978 Objectives Procedures Reforms and fundamental rights
Constitution, Constitutional Law and economic unity. European Union and International Law.	Constitution Constitutional Law Fundamental Rights and International treaties on Human Rights The European Court of Human Rights - The European Convention on Human Rights The European Union's Court of Justice - The European Union's Charter of Fundamental Rights Other international organisms to protect human rights

Planning			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Case studies	11	22	33
Mentored work	3	10	13
Lecturing	32	32	64
Essay questions exam	2	25	27

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Case studies	Reading and analysis of legal documents or a fact, problem or real practical cases with the aim of the student completing knowledge, reflecting on the particular and interpreting and generating the hypotheses they consider appropriate. The student will develop exercises or projects in the classroom under the guidelines and supervision of the teacher. Its development may be linked to the student's autonomous activities.
Mentored work	The student, individually or in a group, prepares a working document on the topic of the subject, exhibitions, seminars, research, reports, essays, summaries of readings, conferences, etc.
Lecturing	Presentation by the teacher of the contents related to the subject under study.

Personalized assistance

Methodologies Description

Lecturing	The teachers will resolve any doubts that the students may have about the content of the subject, directly in the classroom during and at the times they are assigned to office tutorials.
Case studies	Activity developed by the teacher whose purpose is to address the needs and queries of the students related to the study, topics and practices linked to the subject.
Mentored work	The teaching staff will indicate the guidelines and resolve doubts and make the appropriate recommendations regarding the work that has been entrusted to the students.

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Case studies	It will evaluate the resolution of cases related with the matter and the practices. They will evaluate the diverse exercises or projects in the classroom under the guidelines and supervision of the professor. It can be linked his development with autonomous activities of the student. They will use to measure the degree of knowledge of the matters.	15	A2 A3	C32 C33	D4 D5	
Mentored work	The content, presentation, quality, originality, argumentation... of the proposed work will be evaluated.	15	A2 A3 A5	B3 B4	C32 C33	D1 D4 D5
Essay questions exam	Evaluation of the final result of learning by means of the development of question/s on the contents of the matter.	40	A5	B1 B2 B3	C32 C33	D1 D4 D5
Objective questions exam	2 non-liberating partial tests will be evaluated that include closed questions with different answer alternatives (true-false, multiple choice,...) These tests will help students become aware of their own learning process.	30				

Other comments on the Evaluation

EVALUATION:

The dates and times of the tests of evaluation of the different calls are those specified in the calendar of tests of evaluation approved by the Xunta de Facultad for the course 2025-26

It will always be essential, to take into account the continuous evaluation, obtain a minimum of 5 out of 10 in the exam of question to develop on the content of the program.

FIRST CALL:

The continuous evaluation is 30% of the total of the final grade and the exam will represent the remaining 70%. The exam will consist on questions to develop on the content of the subject. Those students who, due to exceptional personal or professional circumstances, can not attend in person at any practical session during the course, may, in the teacher's opinion, present a work in accordance with the Practice/s. Students who do not follow the continuous evaluation system or who have not passed it during the course will be entitled to a final exam which will involve the written development of questions about the content of the program that will represent 70% of the grade. Obtain in this part at least a minimum of 5 points out of 10), and the realization of a practical assumption that will account for the remaining 30%.

IN The SECOND CALL:

A) Students who, passing the continuous evaluation will not reach a five in the examination of questions of development in

the first call, they will be kept the note of the continuous evaluation and they will be made an examination similar to the one of the first call.

B) Students who do not follow during the course the continuous evaluation system or who have not passed it, will be entitled to a final exam that will consist of two parts: a theoretical development question about the content of the program that will be 70 % of the grade (must obtain at least a minimum of 5 points out of 10 in this part) as well as the execution of a practical course that will represent 30% of the remaining grade.

ANNOUNCEMENT END OF CAREER:

The evaluation will be done through a final exam consisting of two parts: a theoretical, developmental question (s) about the content of the program that will represent 70% of the grade (you must obtain at least a minimum of 5 points in this part over 10), and on the other hand the implementation of a practical assumption that will account for 30% of the remaining grade.

NOTE: In the case of passing the continuous evaluation but not approving the subject, the note of the continuous evaluation obtained in the previous year will be kept for the following academic year if the teacher is informed of his desire to keep it.

Sources of information

Basic Bibliography

López Guerra, L.; Espín, E., y otros, **Manual Derecho Constitucional (2 vols)**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2022
Rodríguez- Zapata, J., **Teoría y Práctica del Derecho Constitucional**, 6ª, Tecnos, 2024
Bilbao Ubillos, J.mª.; Rey, Fernando; Vidal, J., **Lecciones de Derecho Constitucional II**, 3ª, Aranzadi, 2022
Base de datos Tirant on line, **Tirant on Line**,
Código de derechos fundamentales, **Civitas**, 2015, Civitas, 2015
Código, **Leyes políticas del Estado**, última, Civitas,

Complementary Bibliography

Agudo Zamora, M., y otros, **Manual de Derecho Constitucional**, 13ª, Tecnos, 2022
García Roca, Javier, **Lecciones de Derecho Constitucional**, 1ª, CIVITAS, 2023
De Vega, P., **La reforma constitucional y la problemática del poder constituyente**, 1ª, Tecnos, 2000
Pérez Tremps, Pablo, **Las reformas constitucionales hechas y no hechas**, 1ª edición, Tirant lo Blanch, 2018
Ruipérez Alamillo, Javier, **En torno a la reforma constitucional y la fuerza normativa de la Constitución**, 1ª edición, Tirant lo Blanch, 2018
García Roca, Javier; Santolaya Machetti, Pablo (Coords.), **La Europa de los Derechos El Convenio Europeo de Derechos Humanos**, 3ª edición, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2014
Villanueva Turnes, A. (Coord.), **Derechos Fundamentales: Aspectos básicos y actuales**, 1ª. edición, Andavira, 2017
Ferrer Mac Gregor, Eduardo; Herrera García, Alfonso (Coords), **El diálogo entre el Tribunal de Derechos Humanos, los Tribunales Constitucionales y otros órganos jurisdiccionales en el espacio convencional europeo**, 1ª edición, Tirant lo Blanch, 2013
García Roca, Javier; Carmona Cuenca, Encarna (Editores), **¿Hacia una globalización de los derechos? El impacto de las sentencias del Tribunal Europeo y de la Corte Interamericana**, 1ª edición, Instituto de Derecho Parlamentario Thomson Reuters, 2017
Revista española de Derecho Constitucional, **Revista española de Derecho Constitucional**, CEPC,
Teoría y Realidad Constitucional, **Teoría y Realidad Constitucional**, UNED,
Portero Molina, J.A., **Constitución y jurisprudencia constitucional**, Tirant lo Blanch,
Base de datos Aranzadi-derecho, **Aranzadi**,
www.congreso.es, **www.congreso.es**,
www.tribunalconstitucional.es, **www.tribunalconstitucional.es**,
www.senado.es, **www.senado.es**,
www.boe.es, **www.boe.es**,
www.cepc.es, **www.cepc.es**,
Tribunal europeo de derechos humanos,
www.derechoshumanos.net/tribunales/TribunalEuropeoDerechosHumanos-TEDH.htm,
Tribunal de Justicia de la Unión Europea, **https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/es/**,
Pérez Tremps, P.; Saiz Arnaiz, A., **Comentario a la Constitución Española libro-homenaje a Luis López Guerra. 40 aniversario 1978-2018**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2018
Rodríguez-Piñero y Bravo-Ferrer y Casas Baamonde., Mª Emiia, **COMENTARIOS A LA CONSTITUCIÓN ESPAÑOLA XL Aniversario de la Constitución española**, 1ª, coedición de la AEBOE con la Fundación Wolters Klu, 2018
RIQUELME VÁZQUEZ, P., **El contenido esencial de los derechos y libertades: una reinterpretación doctrinal**, 1ª, Aranzadi, 2022

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

European Union Law/V08G081V01304
Economic constitution/V08G081V01946

Subjects that it is recommended to have taken before

Law: Constitutional law 1/V08G081V01103

Other comments

This subject in the PCEO in Business Administration and Management - Degree in Law is taught in the first quarter of the second Course and the teacher responsible will be María José Gregores Villaverde (mjgv@uvigo.es)

IDENTIFYING DATA				
Historia: Historia do dereito				
Subject	Historia: Historia do dereito			
Code	V08G081V01205			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Dereito público			
Coordinator	Martínez Táboas, María Teresa			
Lecturers	Martínez Táboas, María Teresa			
E-mail	teresam@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia, de formación básica, permitirá ao alumnado entender a evolución do noso ordenamento xurídico, así como obter unha mellor comprensión da realidade xurídica actual. Esta materia ten como obxectivo o estudo da evolución do Dereito español a través das distintas etapas histórico-xurídicas, dende o Dereito prerromano ata o Constitucionalismo e a Codificación.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
C24	CE30 - Coñecer a historia do Dereito español no seu conxunto, a través das distintas etapas históricas, especialmente as Fontes e as institucións político-administrativas de cada época e comprender a evolución do noso Dereito até a actualidade
C25	CE31 - Ser capaz de manexar, dominar e interpretar as principais fontes do Dereito histórico español.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
O obxectivo desta materia é lograr que o alumno/a obteña un coñecemento da Historia do Dereito español e das institucións político-administrativas desde a antigüidade ata o Dereito actual.	B2	C24	D1
		C25	D3
			D4
			D5

Contidos

Topic	
Tema 1. INTRODUCCIÓN. CUESTIÓN PRELIMINARES.	Historia e Historia do Dereito. Obxecto da Historia do Dereito Historiografía Xurídica Española. Escola Histórica do Dereito.
Tema 2. O DEREITO PRERROMANO.	Os pobos da península antes da romanización: distribución xeográfica. Características do Dereito prerromano. Pactos de Hospitalidade. Os vínculos de submisión persoal: Clientela e "Devotio Ibérica". Sistemas de organización social, a estrutura matriarcal e patriarcal. Colonias fenicias gregas e cartaxinesas.
Tema 3. O DEREITO NA HISPANIA ROMANA.	Proceso de conquista e dominación. Pactos e Deditio. Latinidade e cidadanía. Concesións particulares e colectivas de cidadanía e latinidade. Ordenación provincial e municipal en Hispania. As Leis de Colonias e Municipios. As Leis mineiras: Os Bronces de Vipasca.

Tema 4. O DEREITO NA ESPAÑA VISIGODA.	Os novos habitantes da península e a poboación hispanorromana. Fusión étnica e integración social e relixiosa. Aspectos económicos. Exame particular das fontes legais visigodas, séculos V ao VII. A Administración Central visigoda: Oficio Palatino e Aula Rexia. Asembleas políticas e eclesiásticas: O Senado visigodo e os Concilios de Toledo.
Tema 5. DEREITO MUSULMÁN.	A constitución do Al-Andalus. Fontes do Dereito musulmán. Administración Central. Administración Territorial e local. Organización xudicial.
Tema 6. DEREITO ALTOMEDIEVAL.	Reconquista e repoboación. Réxime señorial. Fontes do Dereito na España altomedieval.
Tema 7. DEREITO BAIXO MEDIEVAL E INTEGRACIÓN NORMATIVA.	Formación e recepción do "Ius Commune". Dereito romano Xustiniano, canónico e feudal. A nova orde xurídica: a Escola de Bolonia. Os Glosadores, e Comentaristas. A difusión do Dereito Común.
Tema 8. FORMACIÓN DOS SISTEMAS NORMATIVOS MEDIEVAIS DOS DISTINTOS REINOS HISPÁNICOS.	Castela: Unificación Xurídica baixo a obra lexislativa de Alfonso X, o Sabio. Fontes. O Ordenamento de Alcalá. Economía e Comercio na Baixa Idade Media. O Dereito dos territorios de Aragón, Navarra, Cataluña, Mallorca e Valencia.
Tema 9. AS CORTES.	Orixe das Cortes. Transformación dunha curia en órgano parlamentario. A fórmula "Quod omnes tangit". Natureza e Competencias das Cortes. Constitución e funcionamento das Cortes. A Deputación de Cortes.
Tema 10. A MONARQUÍA NA IDADE MODERNA.	Tendencia á unificación xurídica. Decretos de Nova Planta Reformismo Borbónico.
Tema 11. O PROCESO RECOPIADOR DA IDADE MODERNA.	Recopilacións castelás: O Ordenamento de Montalvo. A Nova Recopilación. A Novísima Recopilación.
Tema 12. A CRISE DO ANTIGO RÉXIME. O ESTADO LIBERAL. O CONSTITUCIONALISMO E A CODIFICACIÓN EN ESPAÑA.	Constitucionalismo e Codificación. As Constitucións españolas. A Codificación do Dereito Penal. A Codificación do Dereito Mercantil. A Codificación do Dereito Civil. As Leis de Axuizamento Civil e Criminal.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	13	18	31
Lección maxistral	36	36	72
Estudo de casos	1	9	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	26	27
Traballo	1	3	4
Exame de preguntas obxectivas	1	5	6

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
---------------	-------------

Lección maxistral	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Titorial), xa que esta fai referencia á necesidade de asignar a cada alumno un titor desde o primeiro curso da carreira ata que finaliza os estudos universitarios, co obxectivo de ofrecer un soporte permanente e formal naqueles momentos nos que deba tomar decisións.
Resolución de problemas	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Titorial), xa que esta fai referencia á necesidade de asignar a cada alumno un titor desde o primeiro curso da carreira ata que finaliza os estudos universitarios, co obxectivo de ofrecer un soporte permanente e formal naqueles momentos nos que deba tomar decisións.
Tests	Description
Traballo	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Titorial)

Avaliación			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Estudo de casos	Probas nas que se presentan situacións ou problemáticas xa dadas ou que poden darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións da situación etc. Resultados de aprendizaxe: O obxectivo desta materia é lograr que o alumno/a obteña un coñecemento da Historia do Dereito español e das institucións político-administrativas desde a antigüidade ata o Dereito actual. Avaliación: De todas as práctica realizadas só serán avaliadas tres prácticas de forma aleatoria.	20	C25 D1 D3 D4 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que posúe sobre o contido da materia. A resposta debe ser extensa. A proba realizarase ao final do cuadrimestre, na data aprobada pola Xunta de Facultade do Centro. Para aprobar, é necesario obter nesta proba, a nota mínima dun 2 sobre 4. Unha resposta en branco ou calificada con 0 puntos, impedirá a superación desta proba. Unha vez obtida, poderanse acumular a ela, as restantes cualificacións das demais metodoloxías. No caso de non obter a nota mínima de 2 para aprobar, non se poderá acumular a cualificación obtida na avaliación continua, e a cualificación final será a do examen. É obrigatorio a asistencia efectiva ao 75% das clases teóricas. Realizándose controis aleatorios de asistencia. Resultados de aprendizaxe: O obxectivo desta materia é lograr que o alumno/a obteña un coñecemento da Historia do Dereito español I e das institucións político-administrativas desde a antigüidade ata o Dereito actual.	40	B2 C24

Traballo	Nesta proba solicitaráse a realización dun traballo en equipo, e a súa exposición pública, dun tema concreto asignado polo profesor/a (así como a previa entrega do mesmo por escrito). Avaliaráse o contido e a exposición oral ante o profesor/a e o resto dos compañeiros. Os/as alumnos/as que non realicen a exposición pública serán cualificados con 0 puntos.	10	C25 D3 D4 D5
	Resultados de aprendizaxe: O obxectivo desta materia é lograr que o alumno/a obteña un coñecemento da Historia do Dereito español e das institucións político-administrativas desde a antigüidade ata o Dereito actual.		
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase unha proba que avalíe o coñecemento que inclúa preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades de resposta. Esta proba non é liberatoria da materia.	30	B2 C24

Other comments on the Evaluation

AVALIACIÓN FINAL: será o resultado de sumar a nota obtida no exame de preguntas de desenvolvemento (segundo os requisitos anteriores) ás demais probas (casos, traballos e exame de preguntas obxectivas).

As cualificacións obtidas no estudo de casos/análises de situacións, nos traballos manteranse soamente nas probas da avaliación das convocatorias de maio-xuño/xullo do curso académico. A nota da proba test só terá vixencia na 1ª oportunidade.

No caso de non superar a materia na primeira oportunidade, o alumnado deberá presentarse en segunda oportunidade a un exame de preguntas de desenvolvemento de toda a materia, que terá unha valoración do 70%, e hase de obter un mínimo de 3,5 sobre 7. Neste caso poderá ser acumulada a avaliación continua, se a houbese (excepto a proba test). Se non a houbese, aplicárase o sistema descrito para a avaliación non continua.

AVALIACIÓN NON CONTINUA: Os alumnos/as que por motivos persoais ou profesionais non sigan a avaliación continua **deberán renunciar expresamente a esta no prazo dun mes e medio** desde o inicio do segundo cuatrimestre, mediante correo electrónico dirixido ao profesor/a. Neste caso, perderán as cualificacións obtidas ata ese momento nas probas realizadas. Con todo, terán dereito ás seguintes opcións:

- Nas probas de avaliación de maio-xuño/xullo, poderán realizar xunto co exame de resposta extensa (70% da nota) no que se esixe a obtención dunha nota mínima de 3,5 sobre 7, e ademais un estudo de casos, (20%) no que se esixe a obtención mínima de 1 punto sobre 2. Así poderán optar ao 90% da cualificación total.

- O 10% restante da cualificación final obterase a través dunha proba oral de 15 minutos de duración sobre a materia correspondente aos traballos solicitados polo profesor ao longo do cuatrimestre. Na que haberá que obter como mínimo un 0,5 sobre 1. Esta opción realizarase a continuación do exame final.

Deste xeito, poderán conseguir o 100% da cualificación final.

Para superar a materia é necesario obter una calificación final igual ou maior que 5 sobre 10.

Fin de carreira. Os alumnos que elixan a convocatoria de fin de carreira serán avaliados polo sistema de cualificación anterior, e aínda que non se lles conserva a nota de avaliación continua, por ser unha convocatoria de seguintes anos académicos, terán a oportunidade de poder realizar xunto ao exame final, as opcións antes mencionadas para obter o 100% da cualificación.

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2025-2026 e documentación concordante, á que se dará publicidade mediante a súa publicación na páxina web do Centro, e no cronograma que se facilitará a través da plataforma informática.

Erasmus. O alumnado Erasmus alleo que curse esta materia será avaliado mediante unha proba de preguntas obxectivas (tipo test que supoñerá o 40% da cualificación final, na que se ha de obter unha nota mínima de 2 sobre 4). A ela acumularanse ás calificacións obtidas na proba de preguntas de desenvolvemento (30%), nas prácticas (20%), e no traballo (10%).

Así mesmo, a avaliación do alumnado con necesidades especiais adecuaráse as medidas propostas pola UNATEM.

Comportamento responsable e ético. Durante a realización das probas de avaliación o alumnado ten a obriga de

desenvolver un comportamento xurídico e éticamente correcto, tal como dispón o artigo 65 b) do Decreto 13/2019, do 24 de xaneiro, no que foron aprobados os Estatutos da Universidade de Vigo. E cumprir co establecido no artigo 47.2 f) da Resolución do 7 de maio de 2021 pola que se aproba o Regulamento de estudantes desta Universidade. E os arts. 39 e seguintes do Regulamento sobre a avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (Aprobado no claustro do 18 de abril de 2023, modificado no claustro de 22/12/2023). En calquera caso, non está permitido levar ao examen ningún dispositivo electrónico.

Esta guía docente é de aplicación no Grao en ADE-DEREITO ao ser a mesma profesora e coordinadora a encargada de impartir a materia.

As titorías serán presenciais previa cita.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Escudero López, J. A., **Curso de Historia del Derecho. Fuentes e instituciones político- administrativas,,** 4ª, 2012

Santos Coronas, **Manual de Historia del Derecho,** 1999

Alvarado Planas, J, y otros, **Lecciones de Historia del Derecho y de las Instituciones,** 1ª, 2002

Pérez- Prendes Muñoz-Arraco, J. M.,, **Historia del Derecho Español,** 1999

García-Gallo, A., **Manual de Historia del Derecho Español,** 1987

Complementary Bibliography

López Nevot, J A., **Manual de Historia del Derecho,** 2018

Anuario de Historia del Derecho español, BOE,

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito romano/V08G081V01104

Dereito: Teoría do dereito/V08G081V01102

Other comments

Esta guía docente é de aplicación no Grao en ADE-DEREITO ao ser a mesma profesora a encargada de impartir a materia de Historia do Dereito.

IDENTIFYING DATA				
Dereito civil I. Obrigas e contratos				
Subject	Dereito civil I. Obrigas e contratos			
Code	V08G081V01301			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Mariño de Andrés, Ángel Manuel			
Lecturers	Mariño de Andrés, Ángel Manuel			
E-mail	ammarino@uvigo.es			
Web				
General description	Materia obligatoria do primeiro cuatrimestre do segundo curso que trata os elementos esenciais do Dereito Civil patrimonial, a saber, a obrigación e os contratos. Dedícase unha especial atención á responsabilidade civil tanto contractual como extracontractual			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.			
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar			
C39	CE47 - Coñecer as normas civís relativas ao dereito de Obrigacións, á Teoría Xeral da Contratación e aos Contratos en particular, con referencia á responsabilidade civil contractual e extracontractual			
C40	CE48 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto			
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.			
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.			
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.			
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Trata os elementos esenciais do Dereito Civil patrimonial, a saber, a obriga e os contratos.	A2	B1	C39	D1
Dedicase una especial atención á responsabilidade civil tanto contractual coma extracontractual.	A3		C40	D3
	A4			D4
				D5
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo. Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética. Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado. - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais. - Coñecer as normas civís relativas ao dereito de Obrigacións, á Teoría Xeral da Contratación e aos Contratos en particular, con referencia á responsabilidade civil contractual e extracontractual - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión. Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal. Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade. Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico. Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar. Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.				
		B4		D2

Contidos

Topic

Tema I. Derecho Civil Patrimonial. A obrigación. Fontes.	1. Dereito Civil Patrimonial. 2. O dereito de obrigacións. Noción de obrigacións. 3. As obrigacións naturais. 4. Fonte das obrigacións. O artigo 1089 do Código civil. 5. Consideración sobre as distintas fontes das obrigacións.
Tema II. Estructura da relación obligatoria. A clasificación das obrigacións.	1. A estrutura xeral da relación obligatoria. 1.1.Os suxeitos da obrigación. 1.2.A prestación. 2. O dereito e crédito: diferenciación dos dereitos reais. 3. Clasificación das obrigacións. 3.1.Obrigacións persoais e non persoais. 3.2.Obrigacións mancomunadas e solidarias. 3.3.Obrigacións positivas e negativas. 3.4.Obrigacións transitorias e duraderas. 3.5.Obrigacións principais e accesorias. 3.6.Obrigacións de cuota líquida e ilíquida. 3.7.Obrigacións divisibles e indivisibles. 3.8.Obrigacións xenéricas e específicas. 3.9.Obrigacións simples e complexas.
Tema III. A modificación das obrigacións. A extinción das obrigacións: o art. 1156 Código do civil.	1. Diferentes tipos de modificacións. 2. Os cambios do acreedor. 3. Os cambios do deudor. 4. O art. 1156 do Código civil e as causas da extinción das obrigacións. 5. O cumprimento ou o pago en xeral. 6. A perda da cosa ou a imposibilidade sobrevenida da prestación. 7. A condonación ou remisión da debeda. 8. A confusión. 9. A compensación. 10. A novación.

Tema IV. O incumprimento das obrigacións: causas e efectos. A protección do crédito.	1. Os supostos do incumprimento. 2. A responsabilidade do deudor. 3. O caso fortuito e a forza maior como causas de exoneración para o deudor. 4. A responsabilidade do deudor por incumprimento a él imputable. 5. A reacción do acreedor e a execución forzosa. 6. A indemnización de danos e perxuicios. 7. O artigo 1911 do Código civil: a responsabilidade patrimonial universal e seus caracteres. 8. Nacións básicas sobre as accións subrogatorias, directa e pauliana. 9. A acción subrogatoria ou indirecta. 10. A acción directa. 11. A acción pauliana ou revocatoria.
Tema V. O contrato: concepto e requisitos. A formación do contrato.	1. O concepto de contrato. 2. Clasificación dos contratos. 2.1. Contratos consensuais, reais e formales. 2.2. Contratos gratuitos e contratos onerosos. 2.3. Contratos típicos e atípicos. 2.4. Contratos instantáneos, duraderos e de execución periódica. 2.5. Contratos bilaterales e unilaterales. 3. Os elementos do contrato. 3.1. Elementos esenciais. 3.2. Elementos accidentais. 4. A libre formación do consentimento e os vicios da vontade. 4.1. O error. 4.2. A violencia. 4.3. A intimidación. 4.4. O dolo. 5. A forma do contrato. O principio de liberdade de forma.
Tema VI. O precontrato. As condicións xerais da contratación. A interpretación e integración do contrato.	1. O precontrato ou promesa de contrato. 2. O contrato de opción. 3. As condicións xerais da contratación e os contratos de adhesión. 3.1. Nación de condicións xerais da contratación. 3.2. A eficacia obligatoria dos contratos de adhesión. 3.3. As condicións xerais da contratación en Dereito español. 4. A interpretación do contrato. 4.1. Os criterios interpretativos de carácter subxetivo. 4.2. Os criterios interpretativos de carácter obxectivo. 4.3. O art. 1289 do Código civil 5. A integración do contrato.
Tema VII. A eficacia e ineficacia do contrato.	1. Os efectos do contrato. 2. Premisa sobre a ineficacia do contrato. 3. A nulidade do contrato. 3.1. Causas de nulidade. 3.2. A acción de nulidade. 3.3. Consecuencias da nulidade. 3.4. A nulidade parcial do contrato. 4. A anulabilidade do contrato. 4.1. Causas de anulabilidade. 4.2. A acción de anulabilidade. 4.3. Efectos da anulabilidade. 5. A pervivencia dos contratos inválidos. 6. O mutuo disenso. 7. O desistimento unilateral. 8. A resolución do contrato por incumprimento. 9. A rescisión do contrato. 10. A revocación do contrato.

Tema VIII. A donación. A compraventa.

- I. O contrato de donación.
 1. Concepto de donación.
 2. Modalidades da donación.
 3. Presupostos e elementos da donación.
 4. A revocación das donacións.
 5. Redución das donacións inoficiosas.

- II. O contrato de compraventa.
 1. A compraventa: ideas xerais.
 2. O obxecto da compraventa.
 3. Dereitos e obrigacións do vendedor.
 4. Dereitos e obrigacións do comprador.
 5. A dobre venda.
 6. Os riscos na compraventa; o art. 1452 do Código civil.

Tema IX. O contrato de arrendamento urbano. O contrato de arrendamento rústico. O contrato de obra e servizos.

- I. O contrato de arrendamento urbano.
 1. O contrato de arrendamento urbano: consideracións xerais.
 2. O arrendamento de vivenda. Modificacións legislativas.
 3. Os restantes arrendamentos urbanos.

- II. El contrato de arrendamento rústico. 1. Os arrendamentos rústicos: nocións xerais e lexislación aplicable.
 2. Réxime xurídico básico dos arrendamentos rústicos.
 3. A aparcería agraria.

- III. O contrato de obra.
 1. O contrato de obra: concepto e caracteres.
 2. O obxeito do contrato de obra.
 3. Posición do contratista.
 4. Posición do comitente.
 5. A responsabilidade por ruina: o art. 1591 do Código civil.
 6. As responsabilidades na construción na Ley Ordenación Edificación.

Tema X: O contrato de mandato. O contrato de sociedade. O contrato de préstamo.

- I. O contrato de mandato.
 1. Concepto.
 2. Clases de mandato.
 3. Réxime básico do contrato de mandato.

- II. O contrato de sociedade.
 1. Concepto e notas esenciais do contrato de sociedade.
 2. A personalidade xurídica das sociedades civís.
 3. Clases de sociedades.
 4. Contido do contrato de sociedade.
 5. Disolución e liquidación da sociedade.

- III. O contrato de préstamo.
 1. O préstamo de uso.
 2. O mutuo o simple préstamo.

Tema XI: O contrato de depósito. O contrato de fianza.

- I. O contrato de depósito.
 1. Concepto.
 2. Clases de depósito.
 3. Contido do contrato de depósito.
 4. Extinción do contrato de depósito.
 5. O depósito irregular.

- II. o contrato de fianza.
 1. Concepto.
 2. Clases de fianza.
 3. As relacións entre deudor e fiador.
 4. As relacións dos cofiadores entre sí.
 5. Extinción do contrato de fianza.
-

Tema XII: A transacción. O convenio arbitral. Os contratos aleatorios.

- I. O contrato de transacción.
 1. Concepto de transacción.
 2. Os efectos da transacción.
 - 3- A transacción xudicial.
- II. O convenio arbitral.
 1. O convenio arbitral: concepto e tipos.
 2. Obxeito do arbitraje.
 3. Os árbitros.
 4. Efectos do arbitraje: o laudo.
- III. Os contratos aleatorios.
 1. A categoría xeral dos contratos aleatorios.
 2. O xogo e a aposta.
 3. O contrato de renta vitalicia.
 - 3.1. Suxeitos.
 - 3.2. Contido do contrato de renta vitalicia.
 4. O contrato de alimentos o vitalicio.
 - 4.1. A Ley 41/2003, de 18 de novembro.
 - 4.2. Contido básico do contrato de alimentos.

Tema XIII: Os cuasicontratos.
A responsabilidade extracontractual.

- I. Os cuasicontratos.
 1. Concepto.
 2. Clases de cuasicontratos:
 - 2.1. A xestión de negocios alleos.
 - 2.2. O cobro e o pago do indebido.
 - 2.3. O enriquecemento inxusto.
- II. A responsabilidade extracontractual.
 1. Os actos ilícitos como fonte das obrigacións.
 2. A responsabilidade subxetiva ou culposa por feitos propios.
 3. A responsabilidade por feito allego: carácter subxetivo da responsabilidade indirecta.
 4. O art. 1903 do Código civil: supostos de responsabilidade por feito allego.
 5. Evolución no orden lexislativo: "da responsabilidade por culpa á responsabilidade por riesgo".
 6. Supostos de responsabilidade obxetiva no Código civil.
 7. Principais supostos de responsabilidade obxetiva no dereito español.
 8. A reparación do dano: específica e pecuniaria.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Estudo de casos	16.5	16	32.5
Estudo previo	0	15	15
Lección maxistral	33	21	54
Estudo de casos	1	9.5	10.5
Traballo	1	3	4
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	18	19
Exame de preguntas obxectivas	1	14	15

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Estudo previo	Busca, lectura e traballo de documentación, previo ás clases ou prácticas de laboratorio, que realiza o alumnado de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

Methodologies Description

Lección maxistral	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente no aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).
Estudo de casos	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente no aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Estudo de casos	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	20	A3	B4	C39 C40	D1 D3 D4 D5
Traballo	Resumos feitos a man e/ou cronogramas e/ou exposicións e debates grupais.	10	A3		C40	D1 D2 D3 D4 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	40	A2 A4	B1	C39	D1
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	30	A2 A4	B1	C39 C40	D1 D2 D3 D4 D5

Other comments on the Evaluation

Entenderase que o alumnado na **avaliación continua na primeira oportunidade**: a.- deberá realizar próbaa test obtendo unha cualificación mínima de 4/10 para compensar. Solo sirve en primeira oportunidade.

b.- deberá obter no exame de preguntas de desenvolvemento, para poder compensar unha parte que outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos, sen que ningunha das preguntas teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, sendo polo menos una das preguntas longas composta por dúas opcións das cales se escolle unha.

S e entenderá que o alumnado na avaliación continua na segunda oportunidade A. Deberá realizar unhas de preguntas de desenvolvemento de toda a materia podendo obter unha cualificación do 70%.

b.- a esta nota sumárase a da as outras metodoloxías. O alumnado que **non se acolla á avaliación continua comunicándoo** no prazo sinalado, deberá facer unha proba final na que se lle formularán en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nun respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada cun valor do 70% da cualificación e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación non realizando nin traballos nin proxectos. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha). No mesmo curso gardaranse as notas positivas da avaliación continua do primeiro período para o segundo. O alumnado deberá utilizar as últimas edicións da bibliografía recomendada, que teñen carácter auxiliar das explicacións. **O sistema de avaliación en segundo período**, será igual que no primeiro período, segun sígase a avaliación continua como para aqueles que non a sigan, podendo conseguir ambos o 100% da cualificación. Se suspende as prácticas farase o mesmo sistema que en avaliación non continua **Convocatoria Remate de Carreira**: O alumno deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nunha respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada cun valor do 70% da cualificación (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, (contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha) e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación, e dicir cos mesmos porcentaxes indicadas para o primeiro período para o alumnado da avaliación continua.

Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos. **Alumnado con necesidades especiais:** realizarase a adaptación curricular que veña dada por tales necesidades consonte o suxerido polo coordinador de discapacidade por aplicación do correspondente protocolo. As datas e horarios das probas publícanse na web da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta da Facultade. Fontes de información. As datas e horarios das probas publícanse na web da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Lasarte Álvarez, **Principios de Derecho civil. Tomo II y III**, Marcial Pons, última edición

Bercovitz Rodríguez-Cano y otros, **Manual de Derecho civil. Obligaciones y Contratos, 2 Vols.**, Bercal, última edición

O'Callaghan Muñoz, **Compendio de Derecho civil. Tomo I**, Editorial Universitaria Ramón Areces, última edición

Lacruz Berdejo, **Elementos de Derecho Civil. Tomo II**, Dykinson, última edición

Díez-Picazo y Gullón, **Instituciones de Derecho civil. Vol. 1**, Tecnos, última edición

Albaladejo García, **Derecho de Obligaciones. Tomo II.**, Edisofer, última edición

Complementary Bibliography

VVAA, **Código civil**,

VVAA, **Ley de Derecho Civil de Galicia**,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Other comments

Todo alumno deberá dispor, desde a segunda semana de docencia, dunha edición do Código Civil actualizada ao comenzo do curso.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuatrimestre do 2º curso e o profesorado responsable é Profª. Lydia Noriega Rodríguez

IDENTIFYING DATA				
Dereito penal I				
Subject	Dereito penal I			
Code	V08G081V01302			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	2	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público			
Coordinator	García Mosquera, Marta			
Lecturers	García Mosquera, Marta Vázquez Iglesias, María Dolores			
E-mail	mmosquera@uvigo.es			
Web				
General description	Nesta materia analízanse fundamentalmente todos os elementos da teoría do delito, máis as consecuencias xurídicas.(2) Observacións: Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impartese no 2º cuatrimestre do 2º curso			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
CE51 - Coñecer o concepto de Dereito penal, os criterios de aplicación temporal e espacial das normas penais, a Teoría Xeral do delito e as consecuencias xurídicas do delito.	A2	B1	D1
	A3	B3	D5
	A5	B4	
CE52 - Saber interpretar e aplicar as normas de Dereito penal prestando especial atención ao seu desenvolvemento pola doutrina penal española e comparada.	A2	B1	D1
	A3	B3	D5
	A5	B4	
CE54 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de achegar solucións xuridicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica.	A2	B1	D1
	A3	B3	D5
		B4	

Contidos

Topic

INTRODUCCIÓN

	Lección 1. Dereito Penal. Denominación. Dereito penal obxectivo. Concepto formal de Dereito Penal. Concepto material de Dereito Penal. Autonomía ou accesoriade do Dereito penal. Parte xeral e parte especial do Dereito penal
	Lección 2. O ius puniendi ou potestade punitiva (o denominado Dereito penal subxectivo)
	Lección 3. Ciencia xurídico penal, ciencias penais e relacións do Dereito penal con outras ramas do Dereito
	Lección 4. Fontes do Dereito penal. O principio de legalidade penal. A lei penal. Outras fontes do Dereito penal.
	Lección 5. Interpretación da lei penal.
	Lección 6. Ámbito temporal da lei penal.
	Lección 7. Ámbito espacial da lei penal.
O DELITO	Lección 8. A acción ou conduta como fundamento do delito. Ausencia de acción: causas e supostos. As "actuacións" das persoas xurídicas.
O DELITO COMISIVO	Lección 9. O tipo de inxusto. Clases de delitos (tipos). Lección 10. A antixuridicidade. O ben xurídico. Lección 11. Parte obxectiva do tipo de inxusto. Elementos obxectivos do tipo. Tipos abertos e elementos especiais de antixuridicidade. Elementos esenciais e accidentais do tipo. Lección 12. Parte obxectiva do tipo en delitos de resultado: causalidade e imputación obxectiva. Lección 13. Parte subxectiva do tipo. Introducción. Elementos subxectivos (específicos) do tipo ou do inxusto. O dolo. Lección 14. Exclusión do dolo: o erro de tipo. Erro de prohibición. Erro directo e inverso (de tipo ou de prohibición). Erro sobre causas de xustificación. Erro sobre causas de atipicidade penal. Erro sobre os tipos abertos. Lección 15. A imprudencia. O delito imprudente. Lección 16. Parte negativa do tipo: causas de atipicidade. Lección 17. Parte negativa do tipo: causas de xustificación. Lección 18. Lexítima defensa. Lección 19. Estado de necesidade e estado de necesidade defensivo. Lección 20. O cumprimento dun deber e o exercicio lexítimo dun dereito, oficio ou cargo. A cuestión da obediencia debida. O consentimento. Lección 21. A culpabilidade. A imputabilidade. A lei de responsabilidade penal do menor de idade. A "actio libera in causa". Lección 22. A conciencia da antixuridicidade. O erro de prohibición (remisión). O erro sobre as causas de inculpabilidade. A inesixibilidade subxectiva. O medo insuperable. Distintas clases de emocións, afectos ou estados pasionais e a súa relevancia. O conflito de conciencia e o delincente por convicción. Lección 23. A punibilidade. As condicións obxectivas de punibilidade. As condicións de procedibilidade. As escusas absolutorias.
O DELITO OMISIVO	Lección 24. A omisión. Clases: tipos de omisión pura e tipos de comisión por omisión. O tipo de omisión pura. O tipo de comisión por omisión. Peculiaridades dos delitos omisivos.
FORMAS DE APARICIÓN DO DELITO	Lección 25. As etapas na realización do delito. Lección 26. A codelincuencia: a autoría. Conceptos de autor. Distinción entre autoría e participación no sistema da autoría restrictiva: consecuencias e criterios. As formas da autoría. A regulación da autoría no Código penal. Lección 27. A codelincuencia: a participación. As formas de participación no Código penal. Lección 28. Unidade e pluralidade de delitos. O concurso de leis: regras. O concurso de delitos. Delito permanente e delito de hábito. Delito continuado.
CIRCUNSTANCIAS MODIFICATIVAS XENÉRICAS	Lección 29. Circunstancias modificativas xenéricas. Circunstancias atenuantes. As eximentes incompletas. Circunstancias agravantes. A circunstancia mixta de parentesco.
AS CONSECUENCIAS XURÍDICAS DO DELITO	Lección 30. O sistema de sancións no Dereito penal español. A pena privativa de liberdade. Formas substitutivas da execución das penas privativas de liberdade. Lección 31. Penas privativas de dereitos. A pena de multa. Disposicións comúns sobre as penas, as súas clases e efectos. Lección 32. Aplicación e determinación das penas. Lección 33. As medidas de seguridade. As consecuencias accesorias. Lección 34. Extinción da responsabilidade criminal. Lección 35. A responsabilidade civil derivada de delitos.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	21	46	67
Lección maxistral	53	100	153
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	1.5	0	1.5
Exame de preguntas obxectivas	1.5	0	1.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Resolución de problemas	Análisis de casos prácticos
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto do estudio.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Lección maxistral	As titorías do profesorado da materia pode consultarse e/ou solicitarse no/s seguinte/s enlace/s: https://fccxxt.uvigo.es/es/docencia/profesorado/marta-garcia-mosquera/
Resolución de problemas	As titorías do profesorado da materia pode consultarse e/ou solicitarse no/s seguinte/s enlace/s: https://fccxxt.uvigo.es/es/docencia/profesorado/marta-garcia-mosquera/ https://fccxxt.uvigo.es/es/docencia/profesorado/maria-dolores-vazquez-iglesias/

Avaliación		Qualification Training and Learning Results		
	Description			
Resolución de problemas e/ou exercicios	O sistema de avaliación ao que pode optar o alumnado é de dous tipos: avaliación continua ou avaliación global. A asistencia ás clases é un factor esencial que se valora no proceso de avaliación continua. É preciso ter asistido ao 75% das clases (tanto teóricas como prácticas) para poder acceder ao sistema de avaliación continua. No caso de que por calquera motivo o alumnado non poida asistir ao 75%, non poderá participar no sistema de avaliación continua, debendo realizar un único examen final. A proba de resolución de problemas e/ou exercicios consistirá nun exame escrito no que o alumnado debe resolver un ou varios casos prácticos. A data, horario e lugar de realización desta proba serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2025-2026. Na avaliación continua esta constitúe a terceira proba, sumándose ás dúas probas tipo test que se explican no seguinte apartado, e supón o 40% da cualificación final da materia.	40	A2 A3 A5	B1 B3 B4
Exame de preguntas obxectivas	1.ª proba tipo test: o sistema de avaliación continua consistirá en dúas probas parciais tipo test ao longo do curso e nunha proba final, consistente na resolución dun ou varios casos prácticos, exposta anteriormente. A dúas probas tipo test consistirán en sendos exames de 25 preguntas, con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. O lugar, data e contido da primeira proba tipo test indicárase pola coordinadora da materia no cronograma. A cualificación da primeira proba tipo test supón o 30% da cualificación final da materia.	30	A2 A3 A5	B1 B3 B4

Exame de preguntas obxectivas	2.ª proba tipo test: o sistema de avaliación continua consistirá en dúas probas parciais tipo test ao longo do curso e nunha proba final, consistente na resolución dun ou varios casos prácticos, exposta anteriormente. A dúas probas tipo test consistirán en sendos exames de 25 preguntas, con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. O lugar, data e contido da segunda proba tipo test indicárase pola coordinadora da materia no cronograma. A cualificación da segunda proba tipo test supón o 30% da cualificación final da materia.	30	A2 B1 D1 A3 B3 D5 A5 B4
-------------------------------	---	----	-------------------------------

Other comments on the Evaluation

1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA A 1.ª OPORTUNIDADE DE EXAME

a) SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA Descríbese nos apartados anteriores.

b) SISTEMA DE AVALIACIÓN GLOBAL: un único exame, que incluírá a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da asignatura. Constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica. A parte teórica consistirá nunha proba tipo test, de 50 preguntas, con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. Esta parte representa o 60% da cualificación final. A parte práctica consistirá en resolver un ou varios casos prácticos. Esta parte representa o 40% da cualificación final. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ámbalas dúas partes. As datas, horarios e lugar de realización destas probas serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2025-2026.

2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA A 2.ª OPORTUNIDADE E FIN DE CARREIRA: un único exame, que incluírá a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da asignatura. Constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica. A parte teórica consistirá nunha proba tipo test, de 50 preguntas, con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. Esta parte representa o 60% da cualificación final. A parte práctica consistirá en resolver un ou varios casos prácticos. Esta parte representa o 40% da cualificación final. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ámbalas dúas partes. As datas, horarios e lugar de realización destas probas serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2025-2026.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel, **Lecciones de Derecho penal. Parte general**, 4, Tirant lo Blanch, 2025

LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel (Dir.), **Derecho Penal en casos. Parte general. Estudio analítico-práctico**, Tirant lo Blanch, 2018

MIR PUIG, Santiago, **Derecho Penal, Parte General**, 10, BdeF, 2016

MUÑOZ CONDE, Francisco/GARCÍA ARÁN, Mercedes, **Derecho Penal, Parte General**, 11, Tirant lo Blanch, 2022

ROXIN, Claus, **DERECHO PENAL. PARTE GENERAL. TOMOS I Y II**, Civitas-Thomson Reuters, 2014

Complementary Bibliography

GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis / ORTOS BERENGUER, Enrique, **Compendio de Derecho penal. Parte general**, 10, Tirant lo Blanch, 2023

GRACIA MARTÍN, Luis/BOLDOVA PASAMAR, Miguel Ángel/ALASTUEY DOBÓN, M. Carmen, **Lecciones de Consecuencias Jurídicas del Delito**, 7, Tirant lo Blanch, 2023

CUELLO CONTRERAS, Joaquín/MAPELLI CAFFARENA, Borja, **Curso de Derecho Penal, Parte General**, 4, Tecnos, 2022

CORCOY BIDASOLO, Mirentxu/MIR PUIG, Santiago (dirs.), **Comentarios al CP. Reforma LO 1 y 2 /2015**, Tirant lo Blanch, 2015

DEMETRIO CRESPO, Eduardo (Coord.), **Lecciones y materiales para el estudio del Derecho penal, t. II: Teoría del delito**, 2, Iustel, 2015

BERDUGO GÓMEZ DE LA TORRE, Ignacio/ARROYO ZAPATERO, Luis/ FERRÉ OLIVÉ, Juan Carlos/ GARCÍA RIVAS, Ni, **Curso de Derecho Penal. Parte General**, 3, Experiencia, 2016

DEMETRIO CRESPO, Eduardo, **Prevención general e individualización judicial de la pena**, 2, B de F, 2016

DÍEZ RIPOLLÉS, José Luis, **Derecho penal español, Parte General, en esquemas**, 5, Tirant lo Blanch, 2020

GÓMEZ RIVERO, M^a. del Carmen (Coord.), **Nociones fundamentales de Derecho penal. Parte general**, 4, Tecnos, 2019

MOLINA BLÁZQUEZ, Concepción, **Derecho penal. Parte General**, Tecnos, 2022

GIL GIL, Alicia/LACRUZ LÓPEZ, Juan Manuel/MELENDO PARDO, Mariano/NÚÑEZ FERNÁNDEZ, José,, **Curso de Derecho penal, Parte General**, 2, Dykinson, 2015

GÓMEZ RIVERO, M^a. del Carmen/MENDOZA CALDERÓN, Silvia, **Casos prácticos de Derecho penal, Parte general. Adaptado al EEES**, Tecnos, 2019

LUZON CUESTA, José María, **Compendio de Derecho Penal. Parte General. (Adaptado al programa de la oposición a ingreso en las carreras judicial y fiscal (BOE 9-7-2018)., 28, Dykinson, 2023**

LASCURAIN SÁNCHEZ, Juan Antonio (coord.)/BACIGALUPO SAGESSE, S./BAJO FERNÁNDEZ, Miguel/CANCIO MELIÁ,, **Introducción al DP**, Civitas-Thomson Reuters, 2011

LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel (Dir.), **Enciclopedia Penal Básica**, Comares, 2002

MAQUEDA ABREU, M^a. Luisa/LAURENZO COPELLO, Patricia, **El Derecho penal en casos. Parte General. Teoría y práctica**, 6, Tirant lo Blanch, 2022

LÓPEZ BARJA DE QUIROGA, Jacobo/ENCINAR DEL POZO, Miguel Ángel/VILLEGAS GARCÍA, M^a. Ángeles, **Código Penal comentado con jurisprudencia sistematizada y concordancias**, 12, Francis Lefebvre, 2025

MORENO-TORRES HERRERA, M^a. Rosa (Dir.), **Lecciones de Derecho Penal. Parte General**, 6, Tirant lo Blanch, 2022

MORILLAS CUEVA, Lorenzo, **Sistema de Derecho penal. Parte general**, Dykinson, 2021

MARTÍNEZ-BUJÁN PÉREZ, Carlos, **La autoría en Derecho penal. Un estudio a la luz de la concepción significativa (y del Código penal español)**, Tirant lo Blanch, 2019

ROCA DE AGAPITO, L. (Dir.), **Las Consecuencias Jurídicas del Delito. Actualizada a la LO 8/2021, de 4 de junio**, 3, Tirant lo Blanch, 2024

PÉREZ DEL VALLE, Carlos, **Lecciones de Derecho penal. Parte general**, 8, Dykinson, 2024

POLAINO NAVARRETE, Miguel, **Lecciones de Derecho Penal, Parte General. T. II. 2^a ed**, 5, Tecnos, 2021

POLAINO NAVARRETE, Miguel, **Lecciones de Derecho penal. Parte general, T. I**, 6, 2024

JESCHECK, Hans Heinrich,, **Tratado de Derecho Penal, Parte General (trad. de la 3.ª ed. y adiciones de Mir Puig y Muñoz Conde)**, Bosch, 1981

POLAINO NAVARRETE, Miguel/POLAINO ORTS, Miguel/ROXIN, Claus, **Política criminal y dogmática penal**, Ediciones Nueva Jurídica, 2018

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo, con la colabor. de MORALES PRATS, Fermín,, **Parte General del Derecho Penal**, 5, Aranzadi, 2015

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (dir.)/MORALES PRATS, Fermín (Coord.), **Comentarios al Código Penal Español, Tomo I-II**, 8, Aranzadi, 2024

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo / CARBONELL MATEU, Juan Carlos / MORALES PRATS, Fermín / GARCÍA RIVAS, Ni, **Esquemas de teoría jurídica del delito y de la pena**, 4, Tirant lo Blanch, 2018

ROXIN, Claus, **Derecho Penal, Parte General, t. I: Fundamentos. La estructura de la teoría del delito**, trad. de la 2.ª ed. alemana y notas por D.-M. Luzón Peña, M. Díaz y García Conlledo y J. de Vicente Remesal, Civitas, 1997

RUBIO LARA, Pedro Ángel, **Manual Teórico Práctico de la Teoría Jurídica del Delito. (Adaptado a las Reformas de 2015).**, Tirant lo Blanch, 2017

RUBIO LARA, Pedro Ángel, **Teoría de la pena y consecuencias jurídicas del delito**, Tirant lo Blanch, 2017

ZARATE CONDE, A./GONZALEZ CAMPO, E., **Derecho Penal. Parte general. Obra adaptada al temario de oposicion para el acceso a la carrera judicial y fiscal**, 2, Ed. Universitaria Ramón Areces, 2022

ZUGALDÍA ESPINAR, José Miguel (Dir.), **Fundamentos de Derecho Penal, Parte General**, 4, Tirant lo Blanch, 2010

PÉREZ ALONSO, Esteban (Coord.), **Derecho Penal. Parte general. Manual**, Editorial B de f, 2022

CANCIO MELIÁ, Manuel, **Conducta de la víctima e imputación objetiva en Derecho penal. Estudio sobre los ámbitos de responsabilidad de víctima y autor en actividades arriesgadas**, 3, B de f, Buenos Aires, 2022

ÍÑIGO CORROZA, María Elena/RUIZ DE ERENCHUN ARTECHE, Eduardo/SÁNCHEZ OSTIZ, Pablo, **Iuspoenale 1.0**, 4, Ediciones Universidad de Navarra, EUNSA,, 2022

GRECO, Luís, **La teoría de la imputación objetiva: una introducción**, Zela Grupo Editorial, Perú, 2025

ORTEGA MATESANZ, Alfonso, **La penalidad del concurso de delitos en el sistema jurídico-penal español. Estudio de las reglas limitativas de los arts. 76 y 77 CP**, Reus, 2022

ROBLES PLANAS, Ricardo, **Teoría de las normas y sistema del delito**, Atelier, 2021

Obregón García, Antonio/Gómez Lanz, Javier, **Derecho penal. Parte General. Elementos básicos de teoría del delito**, 3, Tecnos, 2023

Gómez Rivero, María del Carmen, **Fundamentos de Derecho penal. Parte general**, Tecnos, 2023

VVAA, **Memento Penal 2023. Francis Lefebvre**, Editorial, Lefebvre-El Derecho, S.A, 2022

Muñoz Conde, Francisco, **Teoría General del delito**, 5, Tirant lo Blanch, 2022

VVAA, **Código Penal Comentado**, Lefebvre-El Derecho,, 2022

VVAA, **Código Penal comentado (2.ª ed.)**, Bosch, 2022

Pérez del Valle, Carlos, **Lecciones de Derecho penal. Parte General. 6.ª ed.**, Dykinson, 2022

Bustos Rubio, Miguel, **Fundamentos del Derecho penal y consecuencias jurídicas del delito**, Colex, 2024

Boldova Pasamar, Miguel Ángel/Alastuey Dobón, M. Carmen, **Tratado de las consecuencias jurídicas del delito**, 2, Tirant lo BLanch, 2023

Varona Gómez, Daniel, **El sistema punitivo español**, Atelier, 2023

Eser, Albin/Burkhardt, Björn, **Derecho Penal. Cuestiones fundamentales de la teoría del delito sobre la base de casos de sentencias**, B de F, 2023

Cruz Blanca, María José, **Determinación y aplicación de la pena de prisión en sentido estricto. Teoría y práctica judicial**, Dykinson, 2022

JAKOBS, Günther, **Derecho Penal, Parte General, Fundamentos y teoría de la imputación**, trad. de la 2.ª ed. de J. Cuello Contreras y J. L. Serrano González de Murillo, 2, Pons, 1997

CEREZO MIR, José, **Curso de Derecho Penal Español. Parte General. T. II: teoría jurídica del delito**, 6, Tecnos, 1998

CEREZO MIR, José, **Derecho Penal, PG**, B de F, 2008

CEREZO MIR, José, **Curso de Derecho Penal Español. Parte General. T. III: teoría jurídica del delito/2**, 1, Tecnos, 2005

CEREZO MIR, José, **Curso de DP español, PG. t. I: Introducción**, 6, Tecnos, 2005

Recomendacións**Subjects that continue the syllabus**

Dereito penal II/V08G081V01402

Other comments

Esta materia, no PCEO ADE-Dereito impártese no segundo cuadrimestre do 2.º curso, e a profesora responsable é a Dra. Natalia Torres Cadavid.

IDENTIFYING DATA				
Public international law				
Subject	Public international law			
Code	V08G081V01303			
Study programme	Grado en Derecho			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	2nd	1st
Teaching language	Spanish English			
Department				
Coordinator	Burgin Piñeiro Oliveira, Annina Cristina			
Lecturers	Burgin Piñeiro Oliveira, Annina Cristina Pereira Garrido, María Teresa			
E-mail	aburgin@uvigo.es			
Web				
General description	This subject aims to approach the student to the legal dimension of the International Society and to the function of Public International Law as a regulatory system of the international relations. With this purpose, the Program is divided in three main parts: the international legal order; the subjects of Public International Law, and the application of Public International Law.			

Training and Learning Results

Code				
A1	Students will have shown they have sufficient knowledge and understanding of an area of study, starting after completion of general secondary education, and normally reaching a level of proficiency that, being mostly based on advanced textbooks, will also include familiarity with some cutting-edge developments within the relevant field of study.			
A2	That students know how to apply their knowledge to their work or vocation in a professional way and possess the skills that are usually demonstrated through the elaboration and defense of arguments and problem solving within their area of study. Know How			
A3	That students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their area of study) to make judgments that include a reflection on relevant social, scientific or ethical issues. Know How Know be			
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.			
A5	That students have developed those learning skills necessary to undertake further studies with a high degree of autonomy. Know be			
B1	Know the role of law as a regulatory system of social relations. Know			
B2	Know the different manifestations of Law in its historical evolution and in its current reality.			
B3	To be able to use constitutional principles and values as a working tool for interpreting the law and developing legal dialectics.			
B4	To be able to identify legal problems and approach their solution in an interdisciplinary way			
C1	To know the legal framework of private international Law, at national, European and conventional levels, as well as the problems posed by the application of these norms given the unitary character of the legal system.			
C9	CE9 □ To know the regulatory framework governing individual and collective labor relations and Social Security.			
C35	CE43 □ To know the international legal order, to identify the problems of its application and to be able to suggest solutions.			
C36	CE44 □ To be able to critically interpret and analyze the international legal order.			
D1	Capacity for analysis and synthesis for the elaboration and defense of arguments, as well as organization, planning and use of time in situations of pressure			
D2	Use of foreign languages in different course activities.			
D3	Ability to make decisions independently, leadership skills, ability to engage in co-operative teamwork, interpersonal skills that are helpful in professional and social situations.			
D4	Ability to behave ethically and with social responsibility as a citizen and as a professional, respecting diversity and multiculturalism.			
D5	To be able to solve problems and interpret data from reality with their associated meanings, and to establish links with the different branches of the juridical order.			

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
New	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C9	D2
	A3	B3	C35	D3
	A4	B4	C36	D4
	A5			D5

Contents	
Topic	
I. THE INTERNATIONAL LEGAL ORDER	
Subject 1.- The International Society and International Law as the legal order of the International Society	1. The International Society A) Historical evolution B) Basic characteristics 2. Public International Law as the legal order of the International Society A) Concept of Public International Law B) Characteristics of Public International Law C) Functions of the Public International Law
Subject 2.- The formation of Public International Law	1. The formation and progressive development of Public International Law 2. International Treaties A) The procedure for the conclusion of Treaties B) The application of Treaties 3. Custom and general principles 4. Unilateral acts of States and International Organizations 5. The reception of international norms in internal systems 4. Los actos unilaterales A) Los actos unilaterales de los Estados B) Los actos unilaterales de las Organizaciones Internacionales 5. La interacción entre los distintos procedimientos de creación de normas internacionales
II. SUBJECTS OF PUBLIC INTERNATIONAL LAW: STATE □ INTERNATIONAL ORGANIZATIONS □ INDIVIDUALS	
A) THE STATE	
Subject 3.- The State as the primary subject of the PIL	1. The constituent elements of the State 2. The recognition of States and the recognition of governments 3. The immunities of the State 4. The succession of States
Subject 4.- The territory of the State	1. Concept and nature of the territory 2. Methods of acquiring territory 3. The delimitation of territory A) Borders B) Neighborhood relations and cross-border cooperation 4. Modifications in the exercise of territorial jurisdiction of the State
Subject 5.- Law of the Sea	1. The evolution of the Law of the Sea: factors and interests 2. Maritime spaces subject to the sovereignty of States 3. Maritime spaces subject to certain functional competences of the States 4. Maritime spaces not subject to the competences of States and certain special situations
Subject 6.- Air and space law	1. The Air Space 2. The supraterritorial spaces not subject to the territorial competences of the States: Outer space
Subject 7.- Other spaces of international interest	1. International water courses 2. International channels 3. Polar spaces 4. Spaces and natural resources: the environment and its international protection
Subject 8.- State's population	1. Nationality: powers of the State over its subjects abroad 2. The legal status of the foreigner 3. Qualified foreign immigration schemes
Subject 9.- The role of State organs in International Relations	1. Central organs 2. Diplomatic representation 3. The consular offices
B) INTERNATIONAL ORGANIZATIONS	
Subject 10.- General Aspects of International Organizations	1. Background and historical evolution 2. Concept 3. Structure and formation of the will 4. International legal personality 5. Classes
Subject 11.- The United Nations Organization	1. Background and historical evolution 2. Purposes and principles 3. Members 4. The institutional structure 5. Main functions
C) THE INDIVIDUAL	

Subject 12.- The individual in Public International Law	1. The individual's international subjectivity 2. The ability of the individual to act before international bodies 3. The individual's international responsibility 4. Protection of Human Rights
---	--

III. APPLICATION OF PUBLIC INTERNATIONAL LAW

Subject 13.- International Responsibility	1. Codification and progressive development of the right on international responsibility 2. International responsibility for internationally wrongful acts 3. International responsibility for the consequences of acts not prohibited by public international law
Subject 14.- The procedures for ensuring the application of international standards	1. Diplomatic protection 2. Measures of self-protection 3. Institutionalized procedures
Subject 15.- Peaceful procedures for settling international disputes	1. International disputes 2. Non-jurisdictional dispute resolution procedures 3. Jurisdictional dispute resolution procedures
Subject 16.- Control of the use of force	1. The prohibition of the threat or use of force 2. The regulation of armed conflicts 3. International Humanitarian Law

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Mentored work	1	5.5	6.5
Problem solving	27	36	63
Lecturing	51.5	98	149.5
Essay questions exam	3	0	3
Objective questions exam	2	0	2
Essay	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Mentored work	The students will elaborate a paper and will present it in the classroom, where it will be object of debate.
Problem solving	This activity will consist in the resolution of cases in which the students will have to use the main international instruments.
Lecturing	The fundamental concepts of the subject will be presented to the students.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Lecturing	The fundamental concepts of the subject will be presented to the students. Students will be able to ask any question during the lectures, the practical sessions and the mentoring hours.
Mentored work	The students will elaborate a paper, as a group or individually, that afterwards will be presented in the classroom. The professor will orient the students in the preparation and presentation.
Problem solving	During the work in the classroom, the student will apply the knowledge acquired in the lectures by solving cases, commenting sentences... under the orientation and supervision of the professor.

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Problem solving	Students will have to resolve different cases.	10	A1 B1 C35 D1
	The maximum qualification will be of 1 point. Attendance and active participation will be taken into account in the qualification.		A2 B2 C36 D2
			A3 B3 D3
			A4 B4 D4
			D5
	Results of learning: This subject tries to make possible the systematic study of the legal regulation of the internacional community/society and to facilitate the understanding of its main problems by the students.		

Essay questions exam	The knowledge acquired during the lectures will be evaluated at the end of the course by a written exam with several essay questions that may cover all the lessons. This exam will be evaluated up to a maximum of 4 points.	40	A2 A3 A5	B4 C35 C36 D5	D1
Those students who opt for the system of continuous evaluation, need to achieve a minimum of 2 points in this exam so that the other marks of the continuous evaluation can be added.					
The dates of the final exams are published in the official calendar, approved by the Board of the Faculty, for the course 2025-2026.					
Results of learning: This subject tries to make possible the systematic study of the legal regulation of the internacional community/society and to facilitate the understanding of its main problems by the students.					
Objective questions exam	During the semester two tests will be carried out, which will not be liberatory. The date of the tests will be communicated by the teacher.	40	A2 A3 A4	B1 B2 B3	C35 C36 D4 D5
Each of these tests will be scored up to a maximum of 2 points. Incorrect answers will be penalised.					
Results of learning: This subject tries to make possible the systematic study of the legal regulation of the internacional community/society and to facilitate the understanding of its main problems by the students.					
Essay	During the semester, students must elaborate a paper individually or as a group, which will be delivered to the teacher and will also be presented in the class.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C35 C36 D1 D2 D3 D4 D5
This essay will be scored up to a maximum of 1 point.					
Results of learning: This subject tries to make possible the systematic study of the legal regulation of the internacional community/society and to facilitate the understanding of its main problems by the students.					

Other comments on the Evaluation

This subject has two assessment modalities: continuous and global. Students must choose, within the period established for this purpose, between the continuous assessment system or the global assessment system.

CONTINUOUS ASSESSMENT CRITERIA FOR ASSISTANTS 1ST EDITION OF RECORDS

If the student opts for the continuous assessment, at the first opportunity of the exam, they will not be able to pass to the global assessment modality. Students who opt for the continuous assessment will take the different tests described in the assessment section of this guide throughout the course, i.e. two tests, an essay that will be handed in to the teacher and will be presented in the classroom, as well as the resolution of case studies that will be discussed and presented in the medium-sized groups. These tests will allow to obtain a maximum of 6 points. In any case, in order to be able to follow the continuous assessment system, students must attend 80% of both theory and practical classes. In addition, students will take a theoretical written exam of several questions, of a compulsory nature, which will be held on the date scheduled in the calendar of exams of the faculties and which will be marked with a maximum of 4 points. The grade for the continuous assessment tests will only be added if a mark equal to or higher than 2 points is achieved in the written theory exam.

PUBLICATION OF MARKS: The grades will be published on the internal platform or official virtual classroom of the University of Vigo with access limited to the teaching staff of the subject and to all registered students.

GLOBAL ASSESSMENT CRITERIA FOR 1st EDITION OF RECORDS

Students who do not take the continuous assessment will have to take the global assessment method, which will consist of two parts: on the one hand, a theoretical written exam consisting of 6 essay questions and a 30-question multiple-choice test, and, on the other hand, the resolution of a practical case study. The written theory examination (i.e. the 6 essay questions and the multiple-choice test) will be marked out of a maximum of 8 points - maximum 6 points for the essay questions and maximum 2 points for the multiple-choice test - and the resolution of the practical case study out of a maximum of 2 points. The mark for the resolution of the practical case study shall only be added to the theoretical written examination provided that the mark obtained in it is equal to or higher than 4 points. In any case, the competences and learning outcomes assessed will be the same as in the system of evaluation of the assistants.

EVALUATION CRITERIA FOR 2nd OPPORTUNITY AND END OF CAREER EVALUATIONS

1. Students who, opting for the continuous evaluation system do not pass the subject at the first opportunity, will keep the

marks they obtained in the continuous evaluation when taking the second opportunity (June/July exam and, if applicable, following academic year), having to do exclusively the theoretical part of the theoretical written exam that will consist, as in the first opportunity, of various questions and which will be marked with a maximum of 4 points. The grades obtained in the continuous assessment tests will only be added if a mark equal to or higher than 2 points is achieved in the written theory exam.

2. For those students who do not follow the continuous evaluation system, the evaluation system will be the one established in the global evaluation system.

3. The exam corresponding to the End of Degree Call will be carried out in the same way as the final evaluation modality (evaluation criteria for non-attendees, first opportunity).

The dates and times of the evaluation activities will be detailed in the exams calendar approved by the Board of the Faculty for the 2025-2026 academic year.

Sources of information

Basic Bibliography

Díez de Velasco, M, **Instituciones de Derecho Internacional Público**, Última edición,

Díez de Velasco, M, **Las Organizaciones Internacionales**, Última edición,

Sobrino Heredia, JM, **Textos para el estudio del Derecho Internacional Público, del Derecho de la Unión Europea y el Derecho Internacional de los espacios**, Última edición,

Kaczorowska, A, **Public International Law**, Última edición,

Complementary Bibliography

Carrillo Salcedo, J.A, **El Derecho Internacional en perspectiva histórica**, 1991,

Pastor Ridruejo, J.A, **Curso de Derecho Internacional Público y Organizaciones Internacionales**, Última edición,

Andrés Sáenz de Santa María, P, **Sistema de Derecho Internacional Público**, Última edición,

Remiro Brotons y otros, **Derecho Internacional. Curso General**, 2010,

Sánchez, V.M, **Derecho Internacional Público**, Última Edición,

Jiménez Piernas, C, **Introducción al Derecho Internacional Público. Práctica de España y de la Unión Europea**, Última edición,

Casanovas,O; Rodrigo,A, **Compendio de Derecho Internacional Público**, Última edición,

Casado Raigon, R, **Derecho Internacional. Parte General**, Última edición,

Recommendations

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

European Union Law/O03G081V01304

Other comments

For the preparation of this subject in Spanish we recommend the manual of Prof. Díez de Velasco and the Compilation of Texts of Prof. Sobrino Heredia.

This subject has a theoretical and a practical group in the Degree in Law taught in English by Professor Annina Bürgin.

This subject in the PCEO is taught in the 2nd semester of the 2nd year.

IDENTIFYING DATA				
European Union Law				
Subject	European Union Law			
Code	V08G081V01304			
Study programme	Grado en Derecho			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2nd	1st
Teaching language	Spanish Galician English			
Department				
Coordinator	Riquelme Vázquez, Pablo Burgin Piñeiro Oliveira, Annina Cristina			
Lecturers	Burgin Piñeiro Oliveira, Annina Cristina Pereira Garrido, María Teresa Riquelme Vázquez, Pablo Vilas Villamarín, Andrés			
E-mail	aburgin@uvigo.es priquelme@uvigo.es			
Web				
General description	The study of this subject will allow the students to know better their own condition of European citizens. It will expand their understanding of the legal dimension of the European Union, allowing them to ascertain the importance that the law can reach in the processes of the european integration.			

Training and Learning Results

Code	
A1	Students will have shown they have sufficient knowledge and understanding of an area of study, starting after completion of general secondary education, and normally reaching a level of proficiency that, being mostly based on advanced textbooks, will also include familiarity with some cutting-edge developments within the relevant field of study.
A2	That students know how to apply their knowledge to their work or vocation in a professional way and possess the skills that are usually demonstrated through the elaboration and defense of arguments and problem solving within their area of study. Know How
A3	That students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their area of study) to make judgments that include a reflection on relevant social, scientific or ethical issues. Know How Know be
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.
A5	That students have developed those learning skills necessary to undertake further studies with a high degree of autonomy. Know be
B1	Know the role of law as a regulatory system of social relations. Know
B2	Know the different manifestations of Law in its historical evolution and in its current reality.
B3	To be able to use constitutional principles and values as a working tool for interpreting the law and developing legal dialectics.
B4	To be able to identify legal problems and approach their solution in an interdisciplinary way
D1	Capacity for analysis and synthesis for the elaboration and defense of arguments, as well as organization, planning and use of time in situations of pressure
D2	Use of foreign languages in different course activities.
D3	Ability to make decisions independently, leadership skills, ability to engage in co-operative teamwork, interpersonal skills that are helpful in professional and social situations.
D4	Ability to behave ethically and with social responsibility as a citizen and as a professional, respecting diversity and multiculturalism.
D5	To be able to solve problems and interpret data from reality with their associated meanings, and to establish links with the different branches of the juridical order.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Be able to handle and interpret the community juridical legislation.	A1
That the students showed to possess and comprise knowledges in an area of study that splits of the base of the general secondary education, and usually find it a level that, although it supports in books of text advanced, includes also any aspects that involve pertinent knowledges of the avant-garde of the his field of study.	A1

That the students know to apply his knowledges to his work or vocation of a professional form and A2 possess the competitions that are used to to show by means of the preparation and defence of arguments and the resolution of problems inside his area of study.

That the students have the capacity to gather and interpret notable data (usually inside his area of A3 study) to issue trials that include a reflection on notable subjects of social type, scientific or ethical.

That the students can transmit information, ideas, problems and solutions to a so much specialised A4 public as no skilled.

That the students have developed those skills of necessary learning to undertake back studies with A5 a high degree of autonomy.

Know the function of the Right like regulatory system of the social relations.	B1
Know the distinct demonstrations of the Right in his historical evolution and in his current reality.	B2
Be able to use the principles and constitutional values like tool of work of the interpretation of the right and develop juridical dialectics.	B3
Be able to identify juridical problems and tackle his solution from an interdisciplinary point of view	B4
Capacity of analysis and synthesis for the preparation and defence of arguments, as well as, organisation, planning and utilisation of the time in front of situations of pressure	D1
Use of foreign languages in the activities of the different subjects.	D2
Capacity for the taking of decisions of autonomous and independent form of leadership and capacity for the cooperative work in team, like skills in the interpersonal relations that favour the interpersonal efficiency.	D3
Capacity to comport of ethical way and with social responsibility like citizen and like professional, respecting diversity and multiculturality	D4
Be able to resolve problems and interpret data derived of the reality in relation with his meaning and relate them with the distinct branches of the juridical legislation.	D5

Contents

Topic	
Lesson 1. Origin and historical evolution of the European Union	- Historical background of the EU - The process of deepening of the EU: the review of the Treaties - The entry of new States
Lesson 2. The specific nature of the EU in relation to Public Internacional Law	- The EU as an International Organisation - Values, aims and principles - EU Competences
Lesson 3. The specificity of the Union Law. The European law vis-à-vis the domestic law (I)	- The European integration in the framework of State forms - The original law and the concept of Constitution
Lesson 4. The specificity of Union Law. The European law before the national law (II)	- The Constitutional basis for membership of the European Union - Membership of the EU and its consequences on the constitutional system of legal sources - Membership of the European Union and its consequences on the territorial organization of the Spanish State
Lesson 5. Institutions of the EU (I)	- General remarks - The European Council - The Council of the EU
Lesson 6. Institutional system of the EU (II)	- The European Parliament - The Commission - Other institutions and organs
Lesson 7. The Legal order of the EU (I)	- The original law - The secondary law - The process of forming secondary legislation
Lesson 8. The EU legal order (II)	- Relations between EU law and the internal laws of the Member States - The principles of direct effect, primacy and responsibility of the State - Development and enforcement of EU Law
Lesson 9 - The Judicial system of the European Union	- The Court of Justice of the EU: its organization and functioning - The System of remedies before the CJEU - The preliminary ruling: cooperation between the CJEU and the national judge
Lesson 10. The application of the European Union law (I): Human rights and European citizenship	- The process of incorporation of rights into EU law - The Charter of Fundamental Rights of the EU - The European citizenship
Lesson 11. The application of the EU Law (I): the common market	- The process of economic integration - The free movement of goods and capitals - The free circulation of people and services
Lesson 12. The application of the EU Law (II): EU Policies	- Common Policies of the EU - Shared Policies of the EU. - Complementary Policies of the EU

Lesson 13: EU External Action

- The international personality of the EU
- The international competences of the EU
- Common Foreign and Security Policy

Lesson 14. Area of freedom, security and justice: judicial and procedural protection in the European Union

- Process for the constitution of the area of freedom, security and justice
- Border control, asylum and immigration
- Judicial, civil and criminal cooperation
- Police cooperation in criminal matter

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Problem solving	30	0	30
Mentored work	1	0	1
Lecturing	36	54.5	90.5
Essay questions exam	3	11.5	14.5
Objective questions exam	2	0	2
Essay	1	11	12

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Problem solving	This activity will consist in the resolution of practical cases in which the students will have to use the main legal instruments of the European Union.
Mentored work	The students will make two works, one in relation with the part taught by each area of knowledge (Constitutional Law and Public International Law).
Lecturing	In the theory sessions, the lecturers will present and will explain to the student the main concepts of the discipline.

Personalized assistance

Methodologies Description

Lecturing	The fundamental concepts of the subject will be presented to the students. Students will be able to pose any question during the lectures, the practical sessions and the mentoring hours.
Problem solving	During the work in the classroom, the student will apply the knowledge acquired in the lectures by solving practical cases, commenting sentences... under the orientation and supervision of the professor.
Mentored work	The students will make a work, as a group or individually. The professor will orient the students in the preparation.

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Problem solving	Students will have to solve different practical cases.	15	A1 B1 D1 A2 B2 D2 A3 B3 D3 A4 B4 D4 D5
	The maximum qualification will be of 15% of the total mark (7,5% from each area of knowledge)		
	The problem solving component is an integral part of the course and will provide hands-on experience. Students will analyze complex factual issues and write formal legal opinions or papers. Seminar work will be evaluated based on the quality of legal reasoning, data analysis, and the overall solution.		
	Attendance and active participation in the seminar sessions are mandatory. Assignments will be given both in written form and online, and they will be submitted electronically. Late submissions will be subject to a penalty of 5% per day unless an extension has been granted based on extenuating circumstances. Detailed instructions, including the due dates, will be provided for each assignment.		
	Active participation in class discussions, asking questions, and engaging with the material will be encouraged. This includes attendance, punctuality, and respectful interaction with peers and the instructor.		
	Results of learning: This subject tries to make possible the systematic learning of the legal system and the organisational and institutional structure of the European Union.		

Essay questions exam	There will be one final exam at the end of the semester, worth 40% of the final grade (20% of the area of Constitutional Law and 20% of the area of Public International Law). The exam will cover material from lectures, readings, and any additional resources provided.	40	A1 A4 A5	B4 D2 D5
The format of the exam may include long-answer or essay questions as well as problem-solving questions. Dates for the exams will be announced by the Faculty Direction at the beginning of the academic year 2025-2026.				
Those students who opt for the system of continuous evaluation, need to pass each part of the exam (i.e. Constitutional Law and Public International Law) so that the other marks of the continuous evaluation can be added.				
Results of learning: This subject tries to make possible the systematic learning of the legal system and the organisational and institutional structure of the European Union.				
Objective questions exam	There will be two test exams throughout the semester, each worth 15% of the final grade (one of Constitutional Law and one of Public International Law). Test exams will cover material from lectures, readings, and any additional resources provided.	30	A2 A3 A4	B1 B2 B3 D4 D5
The format of the exams may include multiple-choice questions, right or wrong and so on. Dates for the exams will be announced at the beginning of the term by the professors.				
Results of learning: This subject tries to make possible the systematic learning of the legal system and the organisational and institutional structure of the European Union.				
Essay	There will be two special assignments intended to focus on one or several legal concepts discussed in class and readings: the essay.	15	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 D1 D2 D3 D4 D5
The essays will be submitted both in written form and online.				
Late submissions will be subject to a penalty of 5% per day unless an extension has been granted based on extenuating circumstances. Detailed instructions, including the due dates, will be provided for each assignment				
The maximum score will be of 15% (maximum of 7.5% for each essay).				
Results of learning: This subject tries to make possible the systematic learning of the legal system and the organisational and institutional structure of the European Union.				

Other comments on the Evaluation

The teaching and evaluation of this subject is responsibility of two areas of knowledge: The area of Constitutional Law and the Area of Public International Law. The area of Public International Law will teach the lessons 1 and 2; 5 and 6; and 11- 13, that will be developed in the first-half of the term in the Degree in Law, and in the second-half in the Degree in Law (English group) and in PCEO. The area of Constitutional Law will teach the lessons 3 and 4; 7-10 and 14; that will be delivered during the second-half of the term in the Degree in Law and in the first-half in the Degree in Law (English group) and in PCEO. Regarding the first two weeks of the term in the Degree in Law and the two first weeks of the PCEO, dedicated to intensive theoretical classes, they will be delivered in the first week by the Area of Public International Law and then by the Area of Constitutional Law in the PCEO, and the other way round in the Degree in Law.

EVALUATION CRITERIA FOR ATTENDEES. FIRST OPPORTUNITY OF EVALUATION.

On the first day of class, students will be handed in an evaluation option sheet, in which they must choose between the continuous assessment system or the global evaluation system. They must return the completed sheet back to the professor no later than one month. Within the continuous evaluation system, in the first opportunity of evaluation, they will not be able to change to the modality of global evaluation.

Students who opt for the continuous assessment will take the different tests described in the section on assessment throughout the course, i.e. two multiple-choice tests (3 points in total; 1.5 points for each area of knowledge), two papers that will be handed in to the professor (1.5 points in total; 0.75 points for each area of knowledge), as well as the resolution of practical cases that will be handed in to the lecturer and discussed in groups (1.5 points in total; 0.75 points for each area of knowledge). These assignments all together will count for a maximum of 6 points (three points for each area of knowledge, namely Constitutional Law and Public International Law).

In addition, the student will take a final written exam that will be held on the date scheduled in the exam calendar of the faculty and which will be evaluated up to a maximum of 4 points (2 points in relation with each area of knowledge). The

qualification of the continuous evaluation activities will only be added if the students pass both parts of the final exam, i.e. the part of Constitutional Law and Public International Law.

EVALUATION CRITERIA FOR NON ATTENDEES. FIRST OPPORTUNITY OF EVALUATION

Those students who do not follow the continuous evaluation, will be examined through the global evaluation modality, which will consist of two parts: a written exam with 4 essay questions (2 from each area of knowledge) as well as the resolution of 2 case studies from each area of knowledge. The written test will be graded up to a maximum of 8 points (4 points each part) and the resolution of the practical case up to a maximum of 2 points (1 point each part). The mark of the resolution of the practical case will only be added to that of the written exam as long as the students pass the 2 parts of the final theoretical exam. In any case, the competences and learning outcomes evaluated will be the same as in the system of evaluation for attendees.

EVALUATION CRITERIA FOR 2nd OPPORTUNITY AND END OF CAREER EVALUATIONS

1. Students who, opting for the continuous evaluation system do not pass the subject at the first opportunity, will keep the grade they obtained in the continuous evaluation when taking the second opportunity (June/July exam and, if applicable, following academic year), previous petition to the professor, and having to do exclusively the theoretical part of the exam that will consist, as in the first opportunity, in questions to develop.

2. For those students who do not follow the continuous evaluation system, the evaluation system will be the one established in the Evaluation criteria for non-attendees in the first opportunity.

3. The exam corresponding to the End of Degree Call will be carried out in the same way as the final evaluation modality (evaluation criteria for non-attendees, first opportunity).

The dates and times of the evaluation activities will be detailed in the exams calendar approved by the Board of the Faculty for the 2025-2026 academic year.

Sources of information

Basic Bibliography

Mangas Martín, A y Liñán Nogueras, D.J., **Instituciones y Derecho de la Unión Europea**, Tecnos,
Sobrino Heredia, J.M., **Textos para el estudio del Derecho Internacional Público, del Derecho de la Unión Europea y del Derecho Internacional de los espacios**, Tirant lo blanch,
Schütze, R., **An Introduction to European Union Law**, 4ª, Cambridge University Press, 2023

Complementary Bibliography

Abellán Honrubia, V; Vilá Costa, B y Olesti Rayo, A, **Lecciones de Derecho comunitario europeo**, Ariel,
Alcaide Fernández, J; Casado Raigón, R, **Curso de Derecho de la Unión Europea**, Tecnos,
Díez de Velasco, M (Coordinado por JM Sobrino), **Las Organizaciones Internacionales**, Tecnos,
Sánchez, Víctor, M (dir), **Derecho de la Unión Europea**, Huygens,
Sánchez Ramos, B (dir), **La Unión Europea como actor global. Algunas cuestiones analizadas desde el Tratado de Lisboa**, Tirant lo blanch,
García Gestoso, N, **Soberanía y Unión Europea. Algunas cuestiones críticas desde la Teoría de la Constitución**, Atelier,

Chalmers, D., **European Union law: texts and materials**, 5ª, Cambridge University Press, 2024

Solanke, I., **EU Law**, 2ª, Cambridge University Press, 2022

Ziller, J., **Advanced Introduction to European Union Law**, 2ª, Elgar, 2023

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Law: Constitutional law 1/V08G081V01103

Law: Constitutional law 2/V08G081V01204

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Public international law/V08G081V01303

Other comments

The Manual recommended of the Professors Mangas Martín and Liñán Nogueras is the recommended to prepare the subject in Spanish.

A theoretical group and a practical group of this subject in the degree in law will be delivered in English by Annina Burgin (area of Public International Law) and Pablo Riquelme (area of Constitutional Law).

This subject in the PCEO follows this same guide.

IDENTIFYING DATA				
Dereito administrativo I				
Subject	Dereito administrativo I			
Code	V08G081V01401			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Dereito público			
Coordinator	Hernández Corchete, Juan Antonio			
Lecturers	Hernández Corchete, Juan Antonio Lareo Jiménez, Jacinto Ruiz Cenicerós, Mauricio			
E-mail	jahc43@hotmail.com			
Web				
General description	Estudo das cuestións principais da parte xeral do Dereito Administrativo. Materia do programa English Friendly. Os/as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	

Resultados previstos na materia	
Expected results from this subject	Training and Learning Results

Contidos	
Topic	
Tema 1- O Dereito Administrativo e a Administración pública: concepto e caracteres; fontes, en particular o Regulamento.	1. O Dereito administrativo determinado polo concepto de Administración pública 2. Caracteres do Dereito administrativo 3. O ordenamento xurídico 4. O Dereito administrativo e normas con forza de lei 5. O regulamento a. Concepto b. Xustificación da potestade regulamentaria c. Distinción entre os regulamentos e os actos administrativos d. A *inderogabilidade singular dos regulamentos e. As relacións entre a lei e o regulamento *f. Clases de regulamentos *g. Límites formais e materiais que condicionan a validez dos regulamentos *h. Os regulamentos ilegais. Técnicas de control da legalidade dos regulamentos
Tema 2- Os suxeitos: As Administracións públicas e a súa organización. O administrado	1. As Administracións públicas a. Personalidade xurídica da Administración b. A diversidade de Administracións públicas c. A capacidade das persoas xurídicas públicas d. Os órganos administrativos. A competencia e. A organización das Administracións territoriais españolas f. A organización das Administracións institucionais e entes corporativos 2. O administrado a. Relacións de supremacía ou *sujeción xeral e especial b. A capacidade de obrar e as súas circunstancias modificativas c. As situacións xurídicas subxectivas
Tema 3- Fundamentos da actividade administrativa: o principio de legalidade da Administración	1. Contido do principio de legalidade 2. Concepto de potestade 3. As técnicas de atribución de potestades á Administración 4. Clases de potestades administrativas 5. En especial, a potestade discrecional e a súa distinción respecto dos conceptos xurídicos indeterminados 6. Técnicas de control da discrecionalidade

Tema 4- Os actos administrativos: clases, elementos, eficacia, validez. O silencio administrativo	1. Concepto de acto administrativo 2. Elementos dos actos administrativos 3. Clases de actos administrativos: relevancia dos diferentes criterios 4. A eficacia dos actos administrativos a. Concepto b. A eficacia inmediata c. Excepcións á eficacia inmediata: i. Eficacia demorada; notificación e publicación dos actos administrativos ii. Eficacia anticipada 5. Teoría da invalidez: graos de invalidez dos actos administrativos a. A anulabilidade dos actos administrativos b. Nulidade absoluta ou de pleno dereito c. Irregularidades non invalidantes 6. O problema da inactividade da Administración a. O deber de resolver e notificar. Prazos b. Efectos do silencio administrativo c. Procedementos iniciados a solicitude do interesado d. Procedementos iniciados de oficio. Caducidade e. Natureza xurídica do silencio administrativo: ficción legal ou acto presunto. A eficacia dos actos presuntos f. Os prazos para recorrer o silencio administrativo g. O silencio administrativo no Dereito urbanístico
Tema 5: O procedemento administrativo	1. O procedemento administrativo común e procedementos administrativos especiais, sectoriais 2. Os principios xerais do procedemento 3. Os interesados 4. Termos e prazos: o seu cómputo 5. Fases do procedemento administrativo: iniciación, instrución e finalización
Tema 6- Os recursos administrativos	1. Concepto e características dos recursos administrativos. Procedementos alternativos de impugnación ou reclamación 2. Clases de recursos administrativos a) Recursos ordinarios: alzada e reposición c) Recurso extraordinario: revisión d) Recursos especiais 3. A revogación dos actos administrativos a) Revogación por motivos de legalidade: a revisión de actos nulos e anulables b) Revogación por motivos de oportunidade 4. A rectificación de erros materiais, de feito ou aritméticos. As reclamacións previas ás vías civil e social 6. A suspensión da eficacia dos actos administrativos en caso de recurso administrativo ou de revisión de oficio
Tema 7- Coacción administrativa. En particular, a execución dos actos administrativos	1. A execución forzosa dos actos administrativos a. Os presupostos da execución b. Principios do procedemento de execución c. Medios de execución forzosa 2. A coacción directa 3. A vía de feito
Tema 8- Contratos do sector público	1. Introducción: convenios e contratos. Relevancia do Dereito da Unión Europea 2. Ámbito subxectivo 3. Negocios e contratos excluídos 4. Contratos do sector público: criterios de delimitación, sistema de fontes e réxime xurídico 5. As partes no contrato 6. Obxecto, prezo, contía do contrato e garantías 7. A preparación dos contratos. Selección do contratista, adxudicación e formalización dos contratos. 8. Racionalización técnica da contratación 9. A organización administrativa para a xestión da contratación 10. Réxime de invalidez e recurso especial en materia de contratación 11. Efectos, cumprimento e extinción dos contratos. En particular, as prerrogativas da Administración, a modificación dos contratos e as técnicas de garantía do equilibrio económico-financeiro 12. Os contratos administrativos típicos

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Seminario	24	47.5	71.5
Lección maxistral	52.5	60	112.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	20	21

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Seminario	Desenvolveranse as seguintes actividades coa finalidade de repasar ou profundar nos contidos abordados nas sesións maxistrais: Resolución de supostos prácticos; análise de contidos específicos; postas en común e resolución de dúbidas; realización dunha ou varias probas obxectivas; preparación dun recurso administrativo.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor das cuestións principais de cada un dos temas que integran os contidos da guía docente, fomentando a participación dos/as estudantes mediante preguntas. O fondo da asinatura explicarase nalgúns leccións maxistrais co a perspectiva inversa e co a perspectiva das novas tecnoloxías, como experiencias de innovación docente.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Seminario	Atenderanse e resolverán dúbidas expostas polos estudantes en relación cos contidos da materia e coa realización dos exercicios e traballos propostos
Lección maxistral	Atenderanse e resolverán dúbidas expostas polos estudantes en relación cos contidos da materia e coa realización dos exercicios e traballos propostos

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Seminario	Nos "Seminarios" das clases presenciais tamén se proporá ao alumnado a realización de distintas actividades: casos prácticos, exposición oral dun tema, presentación escrita dun traballo, tarefa colaborativa na aula, etc. Estas actividades só serán avaliadas para os/as alumnos/as que se sometan a avaliación continua. Nestes Semianrios valorarase a participación activa dos estudantes, é dicir, a asistencia máis a participación de calidade. A mera asistencia non se valora.	40	
Lección maxistral	Durante as clases maxistrais, ao fío das explicacións, expóranse aos estudantes preguntas ou supostos de feito para que o alumno desenvolver razoamentos ou deducións relacionados coa materia que se explica. Neste sentido avaliarase a asistencia activa do estudante nas clases maxistrais, é dicir, a asistencia máis a participación de activa calidade no seguimento das leccións da forma activa indicada. A mera asistencia non se valora. Se non houberse posibilidade de avaliase de este xeito (non asistencia a lección maxistral), esta porcentaxe será avaliada cun una proba teórica na última sesión do curso.	20	
Resolución de problemas e/ou exercicios	O estudante terá que responder varias preguntas (de corte teórico e/ou práctico), para as que o profesor poderá, en caso de estimalo conveniente, permitir a utilización de textos legais.	40	

Other comments on the Evaluation

Para participar na avaliación continua será requisito indispensable que o/a estudante suba a súa ficha de estudante á plataforma antes de que conclúa o mes de setembro. A cualificación obtida na avaliación continua manterase na segunda convocatoria do curso académico. Para superar a materia é preciso obter un aprobado entre o exame final e a avaliación continua. A cualificación máxima que pode obterse no exame final será de 4, sumándose á puntuación obtida no devandito exame á que correspondese co resto de actividades de avaliación continua. Para que esta suma teña lugar será requisito imprescindible obter un mínimo de 2 sobre 4 no exame final.

Poderase renunciar a avaliación continua en calquer momento.

En todas as convocatorias o exame final poderá consistir en probas prácticas (resolución de casos prácticos), e/ou probas de resposta curta, e/ou exame oral. Todo este tipo de probas poderá consistir, no seu caso, no desenvolvemento da explicación dunha materia de forma pomenorizada e razoada. O que non se pedirá ao alumnado é o desenvolvemento total e

méramente teórico dos contidos dun tema completo do programa.

Por acordo da Xunta de Facultade, os/as estudantes que non sigan a avaliación continua ou aqueles que faltasen a máis dun 15 por cento das sesións presenciais terán dereito a realizar o examen final común.

Convocatoria extraordinaria fin de carreira: a) Tipo de exame: Os/as estudantes realizarán un exame teórico ou teórico-práctico sobre a totalidade dos contidos da materia; b) Sistema de avaliación: o 100% da calificación virá determinada polo resultado do exame teórico-práctico. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade e publicadas na Web <http://cienciasxuridicasedotraballo.webs.uvigo.es>. Non está permitido levar ao examen ningún dispositivo electrónico.

O sistema de avaliación descrito aplicárase no PCEO DADE. A profesora coordinadora fixara o modo de obter o 20% da lección maxistral.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Pablo Menéndez García y Antonio Ezquerro Huerva (Dir.), **Lecciones Derecho Administrativo**, última, Civitas Thomson Reuters, última

García de Enterría, Eduardo y Fernández, Tomás Ramón, **Curso de Derecho Administrativo I y II**, última, Thomson Reuters,

Fernández Ramos, Severiano; Gamero Casado, Eduardo, **Manual básico de Derecho Administrativo**, última, Tecnos, Esteve Pardo, José, **Lecciones de Derecho administrativo**, última, Marcial Pons,

Martín Rebollo, Luis, **Leyes administrativas: Manual y normas básicas**, última, Civitas,

Complementary Bibliography

Valcárcel Fernández, Patricia (Dir.), **Compra conjunta y demanda agregada en la contratación del sector público. Un análisis jurídico y económico**, 2016, Aranzadi,

Recuerda Girela, Miguel Ángel, **Lecciones de Derecho Administrativo con ejemplos**, 2018, Tecnos,

Martín Rebollo, Luis, **Leyes administrativas**, última, Aranzadi,

Gimeno Feliú, José María (dir.), **Estudio sistemático de la Ley de contratos del sector público**, Aranzadi, Thomson Reuters, 2018

Gamero Casado, Eduardo y Gallego Córcoles, Isabel (Dir.), **Tratado de Contratos del Sector Público**, última, Tirant Lo Blanch,

Hernández Corchete, Juan Antonio, **"El régimen español de los contratos públicos: un sistema para viejos y nuevos fines"**, en **El régimen jurídico de los contratos públicos (Dir. L. Rodríguez)**, Primera, Temis, 2019

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Dereito administrativo II/V08G081V01503

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

IDENTIFYING DATA				
Dereito penal II				
Subject	Dereito penal II			
Code	V08G081V01402			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público			
Coordinator	García Mosquera, Marta			
Lecturers	García Mosquera, Marta Vázquez Iglesias, María Dolores			
E-mail	mmosquera@uvigo.es			
Web				
General description	Nesta materia estúdanse as distintas figuras delictivas contenidas no Código Penal e nas leis penais especiais, o seu ámbito de aplicación e os criterios de interpretación legal, xurisprudencial e doutrinal.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia				
Expected results from this subject		Training and Learning Results		
CE54 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de aportar solucións xurídicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica.	A2	B1	D1	
	A3	B3	D5	
		B4		
CE53 - Coñecer as distintas figuras delictivas contenidas no Código Penal e nas leis penais especiais, o seu ámbito de aplicación e os criterios de interpretación legal, xurisprudencial e doutrinal.	A2	B1	D1	
	A3	B3	D5	

Contidos	
Topic	
Lección 1. Delitos contra a vida humana independente.	I. Homicidio e as súas formas. 1. Homicidio. 2. Asasinato. 3. Inducción e auxilio ao suicidio. Homicidio-suicidio. A eutanasia.
Lección 2. Delitos contra a vida humana dependente ou en formación.	I. Aborto. II. Lesións ao feto. III. Delitos relativos á manipulación xenética.
Lección 3. Delitos contra a saúde e a integridade persoal.	I. Lesións.
Lección 4. Delitos contra a liberdade.	I. Detencións ilegais e secuestros. II. Ameazas. III. Coaccións.
Lección 5. Delitos contra a integridade moral e trata de seres humanos	I. Das torturas e outros delitos contra a integridade moral. II. Da trata de seres humanos.
Lección 6. Delitos contra a liberdade sexual.	I. Agresións sexuais. II. Agresións sexuais a menores de dezaseis anos. III. Acoo sexual. IV. Delitos de exhibicionismo e provocación sexual. V. Delitos relativos á prostitución e á explotación e á corrupción de menores. VI. Disposicións comúns.
Lección 7. Omisión do deber de socorro.	I. Omisión do deber de socorro.
Lección 8. Delitos contra a intimidade, o dereito á propia imaxe e a inviolabilidade do domicilio.	I. Descubrimento e revelación de segredos. II. Allanamiento de morada, domicilio de persoas xurídicas e establecementos abertos ao público.
Lección 9. Delitos contra o honor.	I. Calumnia. II. Inxuria. III. Disposicións xerais.

Lección 10. Delitos contra as relacións familiares.	I. Matrimonios ilegais. II. Suposición de parto e alteración da paternidade, estado ou condición do menor. III. Delitos contra os dereitos e deberes familiares. 1. Quebrantamento dos debres de custodia e inducción de menores ao abandono de domicilio. 2. Sustracción de menores. 3. Abandono de familia, menores ou persoas con discapacidade necesitadas de especial protección.
Lección 11. Delitos contra o patrimonio e a orde socioeconómica.	I. Furtos. II. Robos. III. Extorsión. IV. Robo e furto de uso de vehículos. V. Usurpación. VI. Disposicións comúns.
Lección 12. Delitos contra o patrimonio e a orde socioeconómica (continuación)	I. Defraudacións. 1. Estafas. 2. Administración desleal. 3. Apropiación indevida. 4. Defraudacións do fluído eléctrico e análogas. II. Danos. III. Receptación e branqueo de capitais.
Lección 13. Delitos contra os dereitos dos cidadáns extranxeiros.	I. Delitos contra os dereitos dos cidadáns extranxeiros.
Lección 14. Delitos relativos á ordenación do territorio e o urbanismo, á protección do patrimonio histórico e ao medio ambiente.	I. Delitos sobre a ordenación do territorio e o urbanismo. II. Delitos sobre o patrimonio histórico. III. Delitos contra os recursos naturais e o medio ambiente. IV. Delitos relativos á protección da flora, fauna e animais domésticos. V. Disposicións comúns.
Lección 15. Delitos contra a seguridade colectiva.	I. Delitos contra a saúde pública. II. Delitos contra a seguridade vial.
Lección 16. Falsedades.	I. Falsificación de moeda e efectos timbrados. II. Falsedades documentais. 1. Falsificación de documentos públicos, oficiais e mercantís e dos despachos transmitidos polos servizos de telecomunicación. 2. Falsificación de documentos privados. 3. Falsificación de certificados. 4. Falsificación de tarxetas de crédito e débito e cheques de viaxe. III. Disposición xeral. IV. Usurpación do estado civil. V. Usurpación de funcións públicas e intrusismo.
Lección 17. Delitos contra a Administración Pública.	I. Prevaricación dos funcionarios públicos e outros comportamentos inxustos. II. Cohecho. III. Tráfico de influencias. IV. Malversación. V. Outros delitos contra a Administración pública.
Lección 18. Delitos contra a Administración de Xusticia.	I. Prevaricación. II. Omisión dos deberes de impedir delitos ou de promover a súa persecución. III. Encubrimiento. IV. Realización arbitraria do propio dereito. V. Acusación e denuncia falsas e simulación de delitos. VI. Falso testimonio. VII. Obstrucción á xusticia e deslealtade profesional. VIII. Quebrantamento de condena. IX. Delitos contra a Administración de Xusticia da Corte Penal Internacional.
Lección 19. Delitos contra a orde pública.	I. atentados contra a autoridade, os seus axentes e os funcionarios públicos, resistencia e desobediencia. II. Desordes públicas. III. Tenencia, tráfico e depósito de armas, municións ou explosivos. IV. Organizacións e grupos criminais. V. Organizacións e grupos terroristas e delitos de terrorismo. 1. Organizacións e grupos terroristas. 2. Delitos de terrorismo.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	33.5	69.5	103
Resolución de problemas	15	27	42
Exame de preguntas obxectivas	2.5	0	2.5
Exame de preguntas obxectivas	2.5	0	2.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor ou profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan casos prácticos e/ou problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno ou alumna debe desenvolver as solucións adecuadas. Adoita empregarse como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Atenderanse no horario habitual de titorías dos profesores e das profesoras da materia publicado no centro. Non se atenderán titorías por correo electrónico.
Resolución de problemas	Atenderanse no horario habitual de titorías dos profesores e das profesoras da materia publicado no centro. Non se atenderán titorías por correo electrónico.

Avaliación

Description		Qualification	Training and Learning Results		
Resolución de problemas	O sistema de avaliación ao que pode optar o alumnado é de dous tipos: avaliación continua ou avaliación global. A asistencia ás clases é un factor esencial que se valora no proceso de avaliación continua. É preciso ter asistido ao 75% das clases (tanto teóricas como prácticas) para poder acceder ao sistema de avaliación continua. No caso de que por calquera motivo o alumnado non poida asistir ao 75%, non poderá participar no sistema de avaliación continua, debendo realizar un único exame final. A proba de resolución de problemas e/ou exercicios consistirá nun exame escrito no que o alumnado debe resolver un ou varios casos prácticos. A data, horario e lugar de realización desta proba serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso académico. Na avaliación continua esta constitúe a terceira proba, sumándose ás dúas probas tipo test que se explican no seguinte apartado, e supón o 40% da cualificación final da materia.	40	A2 A3	B1 B3	D1 D5 B4
Exame de preguntas obxectivas	1ª proba tipo test: o sistema de avaliación continua consistirá en dúas probas parciais tipo test ao longo do curso e nunha proba final, consistente na resolución dun ou varios casos prácticos, exposta anteriormente. As dúas probas tipos test consistirán en sendos exames de 25 preguntas con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. O lugar, data e contido da primeira proba tipo test indicaráse no cronograma da materia. A cualificación de primeira proba tipo test supón o 30% da cualificación final da materia.	30	A2 A3	B1 B3	D1 D5 B4
Exame de preguntas obxectivas	2ª proba tipo test: o sistema de avaliación continua consistirá en dúas probas parciais tipo test ao longo do curso e nunha proba final, consistente na resolución dun ou varios casos prácticos, exposta anteriormente. As dúas probas tipos test consistirán en sendos exames de 25 preguntas con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. O lugar, data e contido da segunda proba tipo test indicaráse no cronograma da materia. A cualificación da segunda proba tipo test supón o 30% da cualificación final da materia.	30			

Other comments on the Evaluation

1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA A 1.ª OPORTUNIDADE DE EXAME.

a) SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA. Descríbese nos apartados anteriores.

b) SISTEMA DE AVALIACIÓN GLOBAL. Un único exame, que incluíra a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da materia. Constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica. A parte teórica consistirá nunha proba tipo test, de 50 preguntas, con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. Esta parte representa o 60% da cualificación final. A parte práctica consistirá en resolver un ou varios casos prácticos. Esta parte representa o 40% da cualificación final. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ambas dúas partes. As datas, horarios e lugar de realización destas probas serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso académico.

2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA A 2.ª OPORTUNIDADE E FIN DE CARREIRA.

Un único exame, que incluíra a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da materia. Constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica. A parte teórica consistirá nunha proba tipo test, de 50 preguntas, con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. Esta parte representa o 60% da cualificación final. A parte práctica consistirá en resolver un ou varios casos prácticos. Esta parte representa o 40% da cualificación final. A cualificación final do

exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ámbalas dúas partes. As datas, horarios e lugar de realización destas probas serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

SILVA SÁNCHEZ, Jesús María (Dir.)/RAGUÉS I VALLÉS, Ramón (Coord.), **Lecciones de Derecho penal: Parte Especial**, 10.ª, Atelier, 2025

MUÑOZ CONDE, Francisco., **Derecho penal, parte especial**, 25.ª, Tirant lo Blanch, 2023

Complementary Bibliography

GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis (Coord.)/VIVES ANTÓN, Tomás S./ MARTÍNEZ-BUJÁN PÉREZ, Carlos/ORTS BERENGU, **Derecho penal. Parte Especial**, 8.ª, Tirant lo Blanch, 2023

QUERALT JIMÉNEZ, Joan Josep, **Derecho penal español. Parte especial**, 7.ª, Tirant lo Blanch, 2015

GÓMEZ RIVERO, M^a del Carmen (Dir.), **Fundamentos de Derecho Penal. Parte Especial. Volumen I**, 2.ª, Tecnos, 2023

GÓMEZ RIVERO, M^a del Carmen (Dir.), **Fundamentos de Derecho Penal. Parte Especial. Volumen II**, 1, Tecnos, 2023

CORCOY BIDASOLO, Mirentxu (Coord.), **Manual de Derecho Penal. Parte Especial. Doctrina y jurisprudencia con casos solucionados. Tomo 1**, 3.ª, Tirant lo Blanch, 2023

LUZÓN CUESTA, José María, **Compendio de Derecho Penal. Parte especial. Edición 2023**, 25.ª, Dykinson, 2023

ROMEO CASABONA, Carlos M^a/SOLA RECHE, Esteban/BOLDOVA PASAMAR, Miguel Ángel (Coords.), **Derecho Penal. Parte Especial.**, 3.ª, Comares, 2023

SERRANO GÓMEZ, Alfonso/SERRANO MAÍLLO, Alfonso/SERRANO TÁRRAGA, Mª Dolores/VÁZQUEZ GONZÁLEZ, Carlos, **Curso de Derecho Penal. Parte Especial**, 6.ª, Dykinson, 2021

CORCOY BIDASOLO, Mirentxu/MIR PUIG, Santiago (Dir.), **Comentarios al Código Penal. Reformas LLOO 1/2023, 3/2023 y 4/2023**, 2.ª, Tirant lo Blanch, 2024

MORILLAS CUEVA, Lorenzo (Coord.), **Sistema de Derecho penal. Parte Especial**, 5.ª, Dykinson, 2024

BOIX REIG, Javier (Dir.), **Derecho Penal. Parte Especial. Volumen 1: La protección penal de los intereses jurídicos personales (Adaptado a la reforma de 2015 del Código Penal)**, 2.ª, Iustel, 2016

MENDOZA CALDERÓN, Silvia/GÓMEZ RIVERO, Mª Carmen, **Casos prácticos de Derecho Penal. Parte Especial**, 3.ª, Tirant lo Blanch, 2015

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (Dir.), **Comentarios al Código penal español. Tomo I y II**, 8.ª, Aranzadi, 2024

RODRÍGUEZ RAMOS, Luis (Dir.), **Código Penal. Concordado y comentado con Jurisprudencia y Leyes penales especiales y complementarias**, 7.ª, La Ley, 2023

VVAA, **Memento Penal 2025**, 978-84-10128-68-2, Fancis Lefebvre, 2024

GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo I. Parte General. Artículos 1-137**, Aranzadi, 2015

GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo II. Delitos contra las personas. Artículos 138-233**, Aranzadi, 2015

GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo III. Delitos contra el patrimonio y socioeconómicos. Artículos 234-318 bis**, Aranzadi, 2015

GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo IV. Delitos contra el medio ambiente, el patrimonio histórico, la ordenación del territorio y contra la seguridad colectiva. Artículos 319-385 ter**, Aranzadi, 2015

GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo V. Delitos de falsedades, contra la Administración Pública y contra la Administración de Justicia. Artículos 386-471 bis**, Aranzadi, 2015

GÓMEZ TOMILLO, Manuel/JAVATO MARTÍN, Antonio M^a. (Dirs.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo VI. Delitos contra la Constitución, el orden público. Delitos de traición y contra la paz o la independencia del Estado y relativos a la defensa nacional. D**, Aranzadi, 2015

LAMARCA PÉREZ, Carmen/ALONSO DE ESCAMILLA, Avelina/MESTRE DELGADO, Esteban/RODRÍGUEZ NÚÑEZ, Alicia, **Delitos. La parte especial del Derecho penal**, 7.ª, Dykinson, 2022

VENTURA PÜSCHEL, Arturo (Coord.)/ÁLVAREZ GARCÍA, Francisco Javier (Dir.), **Tratado de Derecho penal. Parte Especial (I): delitos contra las personas**, 4.ª, Tirant lo Blanch, 2024

SÁNCHEZ-OSTIZ GUTIÉRREZ, Pablo/IÑIGO CORROZA, Elena/PEREIRA GARMEDIA, Mario M., **Crimina 3.0**, 978-84-313-3912-8, 3.ª, Ediciones Universidad de Navarra, Eunsá, 2024

ESQUINAS VALVERDE, Patricia (Coord.)/MARÍN DE ESPINOSA CEBALLOS, Elena (Dir.), **Lecciones de Derecho Penal. Parte especial**, 4.ª, Tirant lo Blanch, 2023

ZÁRATE CONDE, Antonio (Coord.), **Derecho penal. Parte especial. Obra adaptada al temario de oposición para el acceso a la carrera judicial y fiscal**, 4.ª, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2023

ARMENDÁRIZ LEÓN, Carmen (Dir.), **Parte especial del Derecho penal a través del sistema de casos**, 9788410952706, 3.ª, Tirant lo Blanch, 2025

AGUDO FERNÁNDEZ, Enrique/JAÉN VALLEJO, Manuel/PERRINO PÉREZ, Angel Luis, **Derecho Penal Aplicado. Parte especial.**, Dykinson, 2020

BOIX REIG, Javier, **Derecho Penal. Parte Especial. Vol. II. Delitos económicos**, Iustel, 2020

SILVA SÁNCHEZ, Jesús M^a/ROBLES PLANAS, Ricardo, **Lecciones de Derecho penal económico y de la empresa. Parte general y especial**, 2.ª, Atelier, 2023

PAÍNO RODRÍGUEZ, Francisco Javier, **Derecho penal. Parte especial**, Universidad Complutense de Madrid (UCM), 2022

REQUEJO CONDE, Carmen, **Introducción al derecho penal patrimonial. Los delitos hurto y robo en el Código penal español**, Aranzadi, 2022

GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis, **Comentarios a la LO 14/2022, de reforma del Código Penal**, Tirant lo Blanch, 2023

REIG TORRES, Margarita, **Los delitos de homicidio y lesiones causados por imprudencia con vehículo a motor o ciclomotor**, Tirant lo Blanch, 2023

MORALES HERNÁNDEZ, Miguel Ángel/MARÍN DE ESPINOSA CEBALLOS, Elena Blanca/ESQUINAS VALVERDE, Patricia, **Los delitos contra la libertad e indemnidad sexual. Aplicación práctica, estudio de derecho comparado y propuestas de reforma**, Aranzadi, 2022

DE VICENTE MARTÍNEZ, Rosario, **Vademecum de Derecho Penal**, 7.ª, Tirant lo Blanch, 2024

ALTÉS MARTÍ, Miguel Ángel/BAÑOS ALONSO, Joaquín Ramón/ NUÑO DE LA ROSA AMORES, José A., **El Código Penal de 1995 y sus posteriores reformas (texto íntegro de las reformas realizadas sobre cada artículo)**, Tirant lo Blanch, 2023

ACALE SÁNCHEZ, María (coord.), **Lecciones y materiales para el estudio del Derecho Penal. Tomo IV.**, 3.ª, Iustel, 2023

ACALE SÁNCHEZ, María (coord.), **Lecciones y materiales para el estudio del Derecho Penal. Tomo III. Volumen I**, 3.ª, Iustel, 2023

VALVERDE CANO, Ana Belén/BASSO, Gonzalo J. (Dir.), **Derecho Penal en 3 minutos**, Eolas Ediciones, 2023

CUERDA ARNAU, M.ª Luisa, **Comentarios al Código Penal**, 9788411692908, Tirant lo Blanch, 2023

BARJA DE QUIROGA, Jacobo L. et. al (Coord.), **Código Penal comentado.**, 9788411947190, 21.ª, Colex, 2025

Recomendaciones

Subjects that continue the syllabus

Dereito penal de empresa/V08G081V01941

Responsabilidade penal e administrativa no âmbito financeiro-tributario/V08G081V01943

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito penal I/V08G081V01302

Other comments

É imprescindible acudir a clase co texto do Código Penal vixente.

Esta materia, no PCEO ADE-Dereito impártese no primeiro cuadrimestre do 3.º curso, e o profesor responsable é o Dr. David Castro Liñares.

IDENTIFYING DATA				
Sistema xudicial español e proceso civil				
Subject	Sistema xudicial español e proceso civil			
Code	V08G081V01403			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Dereito público			
Coordinator	Farto Piay, Tomás			
Lecturers	Farto Piay, Tomás Otero Otero, Blanca			
E-mail	tfarto@uvigo.es			
Web				
General description	A materia Sistema Xudicial Español e Proceso Civil se estrutura en dous partes. Na primeira parte, á que se dedicará 1/3 da carga lectiva, estúdase, basicamente, o concepto e garantías da xurisdicción, a organización dos órganos xurisdiccionais, o persoal dos órganos xurisdiccionais e o colaborador, así como os principios rectores do proceso. A segunda parte, que ocupará os 2/3 da carga lectiva, dedícase ao estudo do proceso civil: suxeitos e obxecto do proceso; desenvolvemento do proceso nas súas distintas modalidades; a proba no proceso civil; as medidas cautelares; os recursos e a execución forzosa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C26	CE32 - Coñecer a organigrama xurisdiccional español e da U.E., a organización e funcións do persoal xurisdiccional e do persoal ao servizo da Administración de Xustiza, así como as institucións básicas do proceso civil e as súas modalidades procedimentais.
C27	CE33 - Ser capaz de identificar os problemas xurídicos-procesuais de carácter civil e abordar a súa solución mediante a interpretación e aplicación crítica da normativa procesual civil
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Familiarizarse co funcionamento práctico do proceso civil nas súas diversas modalidades procedimentais.	A2	C26	D1
	A3	C27	D3
	A4		D4
			D5
Coñecer a organigrama xurisdiccional español e da Ou.E.; da organización e funcións do persoal xurisdiccional e do persoal ao servizo da Administración de Xustiza; e das institucións básicas do proceso civil e das súas modalidades procedimentais.	B1		
	B3		
	B4		

Contidos

Topic

I.- A xurisdición e os órganos xurisdiccionais.	Tema 1.- A Xurisdición como función e como poder do Estado: 1.- O conflito e os seus medios de solución. 2.- Funcións específicas da Xurisdición. Extensión e Límites da Xurisdición. 3.- O Poder Xudicial e os outros Poderes do Estado. Tema 2.- Garantías da Xurisdición: 1.- A independencia do Poder Xudicial. 2.- A exclusividade da Xurisdición. 3.- O principio de unidade xurisdiccional. 4.- A responsabilidade do Estado polo funcionamento da Xustiza. Tema 3.- Organización da Xurisdición común. Tribunais especiais constitucionais: 1.- Ordes xurisdiccionais. 2.- Os órganos xurisdiccionais ordinarios e as súas competencias. 3.- O Tribunal Constitucional. 4.- A Xurisdición militar. 5.- O Tribunal de Contas. 6.-Tribunais supranacionais.
II.- Os Xuíces e Maxistrados. O Ministerio Fiscal. Avogados e Procuradores. A Oficina Xudicial. Órganos colaboradores co sistema xudicial.	Tema 4.- Persoal xurisdiccional: 1.- Clases e categorías. 2.- Estatuto os xuíces e maxistrados. 3.- Órganos de goberno do Poder Xudicial. Tema 5.- A oficina xudicial: 1.- A oficina xudicial. 2.- Os Letrados da Administración de Xustiza. 3.- Corpos de funcionarios da Administración de Xustiza. 4.-Outros profesionais que cooperan coa Administración de Xustiza. 5.- A Policía Xudicial. Tema 6.- Persoal colaborador: 1.- O Ministerio Fiscal. 2.- Avogados e Procuradores.
III.- Dereito á tutela xudicial efectiva.	Tema 7.- A persoa ante a Administración de Xustiza: 1.- Dereito á tutela xudicial efectiva. 2.- Dereito a un proceso con todas as garantías. 3.- Dereito á asistencia xurídica gratuíta.
IV.- O proceso e os seus principios reitores. Actos procesuais e actos de comunicación.	Tema 8.- Concepto e principios informadores do proceso. Os orzamentos procesuais: 1.- Concepto, natureza, contido e función do proceso. 2.- Os principios informadores do proceso e do procedemento. 3.- Os orzamentos procesuais: relativos ao órgano xudicial, relativos ás partes e relativos ao obxecto do proceso. 4.-Estrutura básica do proceso. 5.- Efectos do proceso. Tema 9.- Os actos procesuais. Actos de comunicación e auxilio xudicial: 1.- Os actos procesuais: concepto e clases; lugar, tempo e forma dos actos procesuais 2.- Actos de comunicación. 3.- Actos de auxilio xudicial.
V. O proceso civil: conceptos xerais e orzamentos procesuais.	Tema 10.- O proceso civil e o Dereito procesual civil: 1.- Concepto, función e natureza do proceso civil. 2.- Fontes. 3.- Principios e estrutura básica do proceso civil. Tema 11.- Suxeitos do proceso civil (I). Órgano xurisdiccional: 1.- Orde xurisdiccional civil: órganos xurisdiccionais e competencia. 2.- A competencia obxectiva, funcional e territorial. 3.- Tratamento procesual da competencia. Tema 12.- Suxeitos (II). As partes: 1.- Capacidade para ser parte. 2.- Capacidade procesual 3.- Lexitimación. 4.- Postulación. 5. Pluralidade de partes: litisconsorcio e intervención procesual. Tema 13.- O obxecto do proceso: 1.- Elementos que identifican ao obxecto do proceso. 3.- Pluralidade de obxectos: Acumulación de accións e de procesos.

VI. Proceso civil: Actos previos. Demanda e contestación á demanda. Audiencia previa. Xuízo. Medios de proba. Sentenza. Terminación anticipada do proceso. Efectos do proceso. Os custos do proceso. A asistencia xurídica gratuíta.	Tema 14.- Actos previos ao proceso civil. A demanda: 1.- Actos previos ao proceso civil. Actividade de negociación previa ao proceso como requisito de procedibilidade. 2.- A demanda e o seu contido. 3.- Documentos que deben presentarse coa demanda. 4.- Efectos da interposición da demanda. Tema 15.- Posicións do demandado fronte á demanda: 1.- Contestación á demanda. Excepcións. 2.- A reconvenção. 3.- A ausencia do demandado no proceso: a rebeldía. Características e efectos. Tema 16.- A audiencia previa ao xuízo: 1.- A audiencia previa. 2.- Proposición e admisión da proba. Sinalamento do xuízo. 3.- Feitos novos ou de nova noticia. O escrito de ampliación. Tema 17.- A proba. 1.- Concepto. 2.- Fontes e medios de proba. 3.- Obxecto da proba. 4.- Carga da proba. 5.- Ilícitude da proba. 6.- A valoración da proba. 7.- Procedemento *probatorio. Tema 18.- Os medios de proba: 1.- A proba documental. 2.- Reprodución da palabra, o son e a imaxe. 3.- O interrogatorio das partes. 4.- A proba de testemuñas. 5.- A proba de informes. 6.- Ditame de peritos. 7.- A proba de recoñecemento xudicial. 8.- As presuncións: concepto e clases. Tema 19.- O xuízo ou vista. A sentenza. A cousa xulgada. 1.- Desenvolvemento do xuízo ou vista. 2.- Conclusións e informes. 3. Dilixencias finais. 4. A sentenza. 5.- A cousa xulgada formal e material. 6.- Rescisión de sentenzas firmes. O proceso de revisión. A audiencia ao rebelde. Tema 20.- Terminación anticipada do proceso. 1.- Renuncia. 2.- Violación. 3.- Desistimento. 4.- Transacción. 5.- Satisfacción extraprocesal. 6.- Caducidade na instancia. 7.- Sobresemento Tema 21.- As costas procesuais. 1.- As costas procesuais: criterio da LEC respecto ao pago das costas. 2.- Excepcións e limitacións á condena de costas. 3. A tasación de costas. 4.- A taxa xudicial. 5. A asistencia xurídica gratuíta.
VII. Os recursos. A impugnación de resolucións firmes.	Tema 22.- Recursos. 1.- Concepto e fundamento dos recursos. 2.- Clases. 3.- Orzamentos. 4. Desistimiento dos recursos. 5.- Recurso de reposición e recurso de revisión. 6.- Recurso de apelación. 7.- A execución provisional. Tema 23.- O recurso de casación. A impugnación de resolucións firmes. 1.- O recurso de casación. 2.- A revisión. 3.- A audiencia ao rebelde.
VIII. As medidas cautelares.	Tema 24.- As medidas cautelares: 1.- Concepto e características. 2.- Competencia. 3.- Orzamentos. 4.- Medidas cautelares específicas. 5.- Procedemento de adopción e oposición. 6.- *Caución *sustitutoria. 7.- Modificación e alzamento.
IX. Execución. A xurisdición voluntaria. A cooperación xudicial interna e internacional.	Tema 25.- O proceso de execución: 1.- Títulos executivos: concepto e clases. 2.- Recoñecemento de títulos estranxeiros. 3.- Partes na execución. 4.- Tribunal competente. 5.- A demanda executiva e documentos que deben acompañala. O despacho de execución. 6.- Oposición na execución. Tema 26.- Tipos de execución: 1.- Execución dineraria. Requirimento de pago. 2.- O embargo. 3.- Localización dos bens do executado. 4.- A tercería de dominio. 5.- Realización dos bens embargados: o procedemento de prema. 6.- Particularidades da execución de bens hipotecados e pignorados. 7.- A execución dineraria. 8.- A xurisdición voluntaria. 9. A cooperación xudicial interna e internacional.
X. Tipoloxía de procesos civís: procesos ordinarios, sumarios e especiais.	Tema 27.- Procesos declarativos ordinarios. Procesos sumarios. Procesos especiais. 1.- Xuízo ordinario. 2.- Xuízo verbal. 3.- Procesos sumarios. 4.- Procesos non dispositivos. 5.- Proceso monitorio e xuízo cambiario. 6.- Outros procesos especiais.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	52	93.5	145.5
Estudo de casos	22.5	50.5	73
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	0	1.5
Observación sistemática	0	2	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description

Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudio, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	No horario de titorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/a as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
Estudo de casos	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/ás dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Exame de preguntas obxectivas	Ao longo do cuadrimestre realizaranse nas datas indicadas na planificación docente 2 probas tipo test (1 da parte de Sistema Xudicial Español e 1 da parte de Proceso Civil). Estas probas non liberan materia de face ao exame final.	30	A2 A3 A4	C26 C27	D1 D3 D4	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Na data fixada no calendario oficial de exames, realizarase un exame final oral de carácter teórico, que comprende toda a materia.	40	A2 A3 A4	B1 B3 B4	C26 C27 D5	D1 D4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na data indicada na programación docente realizarase unha proba de carácter práctico consistente na resolución, por escrito, dun ou varios supostos.	20	A2 A3 A4	C26 C27	D1 D3 D4 D5	
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado. A participación e intervención nas clases teóricas e prácticas; a preparación e realización dos supostos prácticos; cando así proceda, a asistencia a actividades formativas organizadas pola área de Dereito Procesual; e, en xeral, calquera actividade desenvolvida polo alumnado á marxe das dúas probas test e da proba práctica escrita e da proba teórica oral, serán avaliados polo docente durante todo o cuadrimestre, tendo un valor sobre a cualificación final do 10%.	10	A2 A3 A4	B1 B3 B4	D1 D4 D5	

Other comments on the Evaluation

Na materia Sistema xudicial español e proceso civil seguiranse dous sistemas de avaliación, tanto na primeira convocatoria (maio/xuño) como na segunda (xullo): avaliación continua ou exame final.

1º.- AVALIACIÓN CONTINUA. Para poder optar ao sistema de avaliación continua, o alumnado deberá acreditar asistencia a un 80 % das clases teóricas e prácticas, sen que, salvo casos excepcionais -ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, se permita xustificar a ausencia. O sistema de avaliación continua consistirá en: a) 2 probas teóricas tipo test, que se realizarán nas datas indicadas na planificación docente que se proporcionará aos alumnos ao comezo de curso; a nota media obtida nestas probas representará o 30% da cualificación final. b) 1 proba práctica escrita, que se realizará na data indicada no calendario oficial de exames que representará o 20% da cualificación final. c) 1 proba teórica oral, sobre toda a materia, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que representará o 40% da cualificación final. d) Asistencia regular, participación activa en clase, preparación e realización dos supostos prácticos e participación en actividades organizadas pola área de Dereito Procesual, e que representará o 10% da cualificación final.

En calquera caso, para que se entenda superada a materia, é necesario obter nesta proba teórica polo menos un 5 sobre 10. De non alcanzarse esta nota mínima de 5 sobre 10, non se procederá ao cómputo da avaliación continua e a nota final corresponderase coa nota obtida na proba teórica.

Notas importantes: a) Para ser evaluado conforme ao sistema de avaliación continua, o/a alumno/a deberá realizar a proba teórica oral, a proba práctica escrita e, polo menos, unha das probas teóricas tipo test. b) Os/as alumnos/as que sigan o sistema de avaliación continua e que non superen a materia na primeira convocatoria (maio/xuño), de facer á segunda

convocatoria (xullo) poderán optar por: - Que se lles manteña a cualificación obtida nas probas tipo test e na proba práctica realizadas durante o curso (no caso da proba práctica, só se consta aprobada, se non, deberá realizar novamente tamén a proba práctica, que supoñerá o 20% da cualificación final), nese caso o exame consistiría nunha proba teórica oral sobre toda a materia, que representará o 40% da cualificación final, e na que deberán obter polo menos un 5 sobre 10 para entender superada a materia. - Facer un exame final nos términos que se indican a continuación.

No caso de que sexa necesario realizar a un ou varios alumnos calquera das probas en data distinta das previstas no cronograma ou no calendario oficial, poderá substituírse por un exame oral sobre o contido obxecto de avaliación.

2º.- EXAME FINAL. Os/as alumnos que decidan non seguir o sistema de avaliación continua ou que non realicen as actividades necesarias para ser avaliados conforme a este sistema, serán avaliados cun exame final, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que representará o 100% da cualificación final. O devandito exame constará de: a) Unha proba práctica escrita, consistente na resolución, por escrito, de un o varios supostos. Esta proba práctica representará o 30% da cualificación final. b) Unha proba teórica oral sobre toda a materia, que representará o 70% da cualificación final.

Nota importante: Para que se entenda superada a materia, o/a alumno/a deberá obter nesta proba teórica oral, polo menos, un 5 sobre 10 puntos. De non alcanzarse esta nota mínima, a nota final que figure na acta será a obtida nesta proba teórica.

No caso de que sexa necesario realizar a un ou varios alumnos calquera das probas en data distinta das previstas no cronograma ou no calendario oficial, poderá substituírse por un exame oral sobre o contido obxecto de avaliación.

3º.- CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA. Na convocatoria de fin de carreira o sistema de avaliación será o de exame final nos términos expostos anteriormente.

OUTRAS INDICACIÓNS

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso académico e publicadas na web da Facultade.

No caso de que sexa necesario realizar a un ou varios alumnos calquera das probas en data distinta das previstas no cronograma ou no calendario oficial, poderá substituírse por un exame oral sobre o contido obxecto de avaliación.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Introducción al Derecho Procesal**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN
MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Derecho Procesal Civil. Parte general**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN
MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Derecho Procesal Civil. Parte especial**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN
GÓMEZ COLOMER, J.L.; BARONA VILAR, S. (Coords.), **Introducción al Derecho procesal Derecho procesal I**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN
GÓMEZ COLOMER, J.L.; BARONA VILAR, S. (Coords.), **Proceso Civil Derecho Procesal II**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN
GIMENO SENDRA, V., **Introducción al Derecho Procesal**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN
GIMENO SENDRA, V., **Derecho Procesal Civil Parte General**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN
GIMENO SENDRA, V., **Derecho Procesal Civil. Parte Especial**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Dereito procesal penal/V08G081V01601
Métodos alternativos de resolución de conflitos no ámbito empresarial/V08G081V01933
Tutela procesal do crédito/V08G081V01937

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103
Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

IDENTIFYING DATA				
Dereito civil II. Dereitos reais				
Subject	Dereito civil II. Dereitos reais			
Code	V08G081V01404			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Martínez Hens, Elena			
Lecturers	Martínez Hens, Elena Requeira Núñez, Ernesto			
E-mail	mhens@uvigo.es			
Web				
General description	Materia de carácter obligatorio que trata do concepto de dereito real, a súa adquisición e extinción, do dereito real de propiedade e dos dereitos reais limitados, xunto coa posesión e a publicidade rexistral. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C40	CE48 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto
C41	CE49 - Coñecer as normas civís relativas aos Dereitos Reais en canto á súa adquisición, extinción e perda, cun específico estudo do dereito real de propiedade e dos dereitos reais limitados, xunto cos modos de publicidade dos devanditos Dereitos reais
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
	A2	B1	C40	D1
Materia de carácter obligatorio que trata do concepto de dereito real, a súa adquisición e extinción, do dereito real de propiedade e dos dereitos reais limitados, xunto coa posesión e a propiedade rexistral. Permite coñecer institución xurídicas esenciais no Dereito civil	A3	B4	C41	D2
	A4			D3
				D4
				D5

Contidos

Topic	
Tema 1: A relación xurídico-real.	O dereito real: concepto e clases. Figuras intermedias entre o dereito real e o dereito persoal. O xogo da autonomía da vontade nos dereitos reais.
Tema 2: A adquisición dos dereitos reais	Os modos de adquirir: concepto e clasificación. Art. 609 Cc. Teoría do título e o modo. A usucapión. Clases. Requisitos xerais. Requisitos especiais da usucapión ordinaria. Renuncia e efectos. Referencia ao tratamento penal da usurpación.
Tema 3: A extinción e a perda do dereito real.	Causas de extinción e perda. Referencia á consolidación

Tema 4:Dereito real de propiedade	1.O dereito real de propiedade: evolución histórica e concepto actual. Estrutura. Contido do dereito de propiedade: facultades que o integran.Extensión do dereito de propiedade. Límites do dereito de propiedade. Limitacións impostas pola vontade do transmitente.
Tema 5: A ocupación.	O achado. O tesouro oculto. A accesión. A accesión investida
Tema 6: As accións protectoras do dereito real de propiedade. A acción reivindicatoria	Indicacións xerais. A acción reivindicatoria: concepto, requisitos e efectos. A acción negatoria. A denominada acción de cerramento de leiras. A acción ad exhibendum. A acción de deslinde e amojonamiento.
Tema 7: A comunidade de bens. A comunidade romana e a comunidade germánica. A comunidade ordinaria en de o Dereito civil estatal.	A comunidade de bens: concepto e clases. As comunidades "romana" e germánica". A comunidade ordinaria no dereito civil estatal.Alleamento ou disposición da cota privativa. A división da cousa común: efectos.
Tema 8: A propiedade horizontal. As propiedades especiais en xeral. A propiedade intelectual.	Concepto e normativa. Estatutos e normas de réxime interior. Modalidades constitución e título constitutivo. Elementos comúns e privativos. Propiedade das partes privativas e copropiedade dos elementos comúns. Obrigacións do propietario. A cota de participación. Fondo de reserva. Réxime de administración e de representación da comunidade de propietarios. Extinción. As propiedades especiais en xeral. A propiedade intelectual.
Tema 9: Os dereitos reais limitados de goce e goce. O usufruto. A servidume.	O usufruto: concepto e caracteres. constitución. Suxeitos e obxecto do usufruto. Contido do usufruto segundo o Cc. A conservación da forma e a sustancia. Dereitos e facultades do usufrutuário. Dereitos do nudo propietario. Extinción do usufruto. Dereitos de uso e habitación. As servidumes: concepto e caracteres. Clases. Constitución. contido. Servidumes legais e persoais. Servidume de paso: dereito civil de Galicia e Cc. A superficie. Dereitos de voo e subsolo
Tema 10: Os dereitos reais limitados de garantía. A hipoteca. O peñor.	Dereitos reais limitados de garantía. Dereito real de hipoteca: concepto e caracteres. Clases. Constitución. Contido: extensión e efectos da hipoteca. Satisfacción do crédito hipotecario. Modificación e extinción de hipoteca. Dereito real de peñor. Constitución. Contido. Extinción. Hipoteca mobiliaria e peñor sen desprazamento. Referencia ao Rexistro de bens mobles.
Tema 11: Os dereitos reais limitados de adquisición preferente:o tanteo, o retracto e a opción.	Concepto. Clases. Dereito real de tanteo voluntario. Dereito de retracto voluntario. o retracto convencional. Tanteos legais. retractos legais. Dereito real de opción
Tema 12: Os modos de publicidade dos dereitos reais. A posesión. O Rexistro da Propiedade e o Rexistro de bens mobles	Formas de publicidade e de aparencia. A posesión. Estrutura da relación posesoria. Posesión natural e posesión civil. Modos de adquirir a posesión e capacidade requirida. conservación, perda e recuperación da posesión. Liquidación do estado posesorio: froitos, gastos e responsabilidade por deterioracións ou perdas. Efectos da posesión mentres subsiste: as presuncións posesorias. A posesión de BF de cousas mobles: o art. 464 Cc. A protección posesoria. O rexistro da propiedade e o rexistro de bens mobles.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Estudo de casos	16.5	16	32.5
Estudo previo	0	15	15
Lección maxistral	33	21	54
Estudo de casos	1	9.5	10.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	18	19
Exame de preguntas obxectivas	1	18	19

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Estudo previo	Busca, lectura e traballo de documentación, previo ás clases ou prácticas de laboratorio, que realiza o alumnado de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo. Bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.

Atención personalizada

Methodologies Description

Lección maxistral	Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).
Estudo de casos	Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución	30	A3 B4 C40 D1	D3 D4 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada	40	A2 B1 C40 D1	A4
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	30	A2 B1 C40 D1	A4

Other comments on the Evaluation

Entenderase que o alumnado na **avaliación continua na primeira oportunidade**: a.- deberá realizar próbaa test obtendo unha cualificación mínima de 4/10 para compensar. sólo serve na primeira oportunidade.

b.- deberá obter no exame de preguntas de desenvolvemento, para poder compensar unha parte que outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos, sen que ningunha das preguntas teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, sendo polo menos una das preguntas longas composta por dúas opcións das cales se escolle unha.

S e entenderá que o alumnado na avaliación continua na segunda oportunidade A. Deberá realizar unha de preguntas de desenvolvemento de toda a materia podendo obter unha cualificación do 70%.

b.- a esta nota sumárase a da as outras metodoloxías. O alumnado que **non se acolla á avaliación continua comunicándoo** no prazo sinalado, deberá facer unha proba final na que se lle formularán en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nun respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada cun valor do 70% da cualificación e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación non realizando nin traballos nin proxectos. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha). No mesmo curso gardaranse as notas positivas da avaliación continua do primeiro período para o segundo. O alumnado deberá utilizar as últimas edicións da bibliografía recomendada, que teñen carácter auxiliar das explicacións. O sistema de avaliación en segundo período, será igual que no primeiro período, segun sígase a avaliación continua como para aqueles que non a sigan, podendo conseguir ambos o 100% da cualificación. Si suspendíese as prácticas fará o mesmo sistema que na evaluación no continua Convocatoria Remate de Carreira: O alumno deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nunha respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada cun valor do 70% da cualificación (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, (contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha) e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación, e dicir cos mesmos porcentaxes indicadas para o primeiro período para o alumnado da avaliación continua. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos. Alumnado con necesidades especiais: realizarase a adaptación curricular que veña dada por tales necesidades consonte o suxerido polo coordinador de discapacidade por aplicación do correspondente protocolo. As datas e horarios das probas publícanse na web da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta da Facultade. Fontes de información. As datas e horarios das probas publícanse na web da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

LASARTE ÁLVAREZ, C, **Compendio de Derechos Reales. Derechos Reales e Hipotecario**, Marcial Pons,

DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN,A.,, **Sistema de Derecho civil, volumen III**, Marcial Pons,

ALBALADEJO, M.,, **Derecho civil, tomo III**, Edisofer,

O`CALLAGHAN, X, **Compendio de Derecho civil, tomo III**, Edersa,

Complementary Bibliography

VVAA, **Código Civil actualizado**,

VVAA, **Ley 2/2006 de Derecho Civil de Galicia**,

VVAA, **Legislación Hipotecaria**,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Other comments

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 2º curso e o responsable da materia e o Prof. José Abundancia, impartindo tamén a materia a Profª. Zoraida Álvarez

As datas das probas publicaranse na páxina web da Facultade.

IDENTIFYING DATA				
Dereito civil III. Familia e sucesións				
Subject	Dereito civil III. Familia e sucesións			
Code	V08G081V01501			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Martínez Hens, Elena			
Lecturers	Mariño de Andrés, Ángel Manuel Martínez Hens, Elena			
E-mail	mhens@uvigo.es			
Web				
General description	Materia impartida no primeiro cuadrimestre do terceiro curso do Grao de Dereito na Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo de Vigo. Trátase dunha materia obrigatoria que achega ao alumno ao dereito de familia e ao dereito de sucesións, permitindo coñecer institucións xurídicas esenciais nos devanditos ámbitos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
C42	CE50 - Coñecer as normas civís relativas ao dereito de Familia con especial referencia ao matrimonio, as súas crises e ás institucións de custodia e garda de menores e incapacitados, así como ao dereito de sucesións desde a perspectiva do dereito común e do dereito territorial galego
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Trátase dunha materia obrigatoria que achega ao alumno ao dereito de familia e ao dereito de sucesións, permitíndolle coñecer institucións xurídicas esenciais en devanditos ámbitos	B1	C42	D1 D3 D5

Contidos

Topic	
Tema 1: O dereito de familia. A familia e as relacións familiares. As unións de feito. Os alimentos.	Novos tipos de familia. As parellas de feito na Lei de Dereito civil de Galicia. O parentesco
Tema 2: O matrimonio: o sistema matrimonial español, o expediente matrimonial e os efectos da celebración do matrimonio.	Formas de celebración do matrimonio. Requisitos formais. Ineficacia do matrimonio
Tema 3: As capitulaciones matrimoniais. As doazóns por razón de matrimonio. Os réximes económicos matrimoniais	As capitulacións no Código civil e no Dereito civil galego. As doazóns propter nuptias e os seus efectos. A sociedade de gananciales e o réxime de separación de ben
Tema 4: As crises matrimoniais: nulidade, separación e divorcio. Efectos. A garda e custodia dos fillos. A mediación familiar	Efectos persoais e patrimoniais nas crises matrimoniais. Concepto, regulación e oportunidade lexislativa da custodia compartida. A conveniencia da mediación familiar en separacións e divorcios
Tema 5: A patria potestade. Afilación e as relacións de filiación. A adopción. Institucións tutelar	Dereitos e obrigacións dos pais respecto dos seus fillos. Os efectos persoais e patrimoniais derivados da filiación. Dereitos dos adoptado
Tema 6: Dereito de sucesións. A sucesión mortis causa. Apertura da sucesión, a delación. Capacidade para suceder, el dereito de acrecer. O obxecto da sucesión	O iter sucesorio no Código civil. Vicisitudes e capacidade do sucesor
Tema 7: A herdanza yacente. A adquisición da herdanza e as súas clases. Efectos	Situación especial na herdanza yacente. Formas de adquisición da mesma

Tema 8: A comunidade hereditaria e a partición hereditaria. As operacións particionales	Modalidades de partición hereditaria. Regras establecidas polo lexislador
Tema 9: A sucesión testamentaria. Clases de testamento	Testamento pechado, aberto e ológrafo. Testamentos especiais
Tema 10: O contido do testamento. A ineficacia do testamento. A sucesión testada en Galicia.	Causas de ineficacia do testamento.
Tema 11: As substitucións hereditarias. El legado. A revogación do testamento. O testamenteiro.	Modalidades na substitución hereditaria. Causas de revogación do testamento. Suxeitos que poden ser testamenteiros.
Tema 12: A sucesión forzosa: a lexítima e a mellora. A lexítima do cónxuxe viúvo e dos ascendentes. As lexítimas no Dereito civil de Galicia. As reservas.	A sucesión forzosa no Código civil e na Lei de Dereito Civil de Galicia. Diferenzas.
Tema 13: Sucesión non testamentaria: sucesión intestada e sucesión contractual.	Os pactos sucesorios no Dereito civil de Galicia.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Estudo de casos	16.5	16	32.5
Lección maxistral	33	36	69
Estudo de casos	1	9.5	10.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	21	23
Exame de preguntas obxectivas	1	14	15

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Estudo de casos	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con titoría académica (no Plan de Acción Titorial).
Lección maxistral	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con titoría académica (no Plan de Acción Titorial),

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Estudo de casos	Proba na que un alumno/a debe analizar un feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Poderá incluír a realización individual o en equipo de traballos.	30	C42 D1 D3 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	40	B1 D1 D5

Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	30	B1	D1 D5
-------------------------------	--	----	----	----------

Other comments on the Evaluation

Se entenderá que o alumnsi na **avaliación continua** na primeira oportunidade:

A) Deberá realizar proba test obtendo unha cualificación mínima de 4/10 para compensar. Sólo se valora en primeira oportunidade.

B) Deberá obter para poder compensar unha parte que outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos, sen que ningunha das preguntas teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, sendo polo menos una das preguntas longas composta por dúas opcións das cales se escolle unha.

Se entenderá que o alumnado na avaliación continua deberá realizar unha proba de preguntas de desenvolvemento de toda a materia poden do obter unha cualificación do 70%. A dita nota sumaráse a das outras metodoloxías. Si se suspende las prácticas se hará un caso práctico.

O alumnado que non se acolla á avaliación continua comunicandolo no prazo sinalado, deberá facer unha proba final na que se lle formularán en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nun respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada cun valor do 70% da calificación e, ademais, uns casos cun valor do 30% da calificación non realizando nin traballos nin proxectos. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha).

No mesmo curso se guardarán as notas da avaliación continua do primeiro período para o segundo.

O alumnado deberá utilizar as últimas edicións da **bibliografía recomendada**, que teñen carácter auxiliar das explicacións.

O sistema de avaliación en segundo período, será igual que no primeiro período, segun sígase a avaliación continua como para aqueles que non a sigan, podendo conseguir ambos o 100% da calificación

Convocatoria Fin de Carreira: O alumno deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nunha respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada cun valor do 70% da cualificación (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, (contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha) e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación, e dicir cos mesmos porcentaxes indicadas para o primeiro período para o alumnado da avaliación continua. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos.

Alumnado con necesidades especiais: se realizará a adaptación curricular que veña dada por tales necesidades de acordo co suxerido polo coordinador de discapacidade por aplicación do correspondente protocolo.

As datas e horarios das probas publícanse na web da Facultade de Ciencias *Jurídicas e do Traballo no calendario de probas de *evaluación aprobadas pola Xunta da Facultade. Fontes de *información

As datas e horarios das probas publícanse na web da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta da Facultade.

No Dobre Grao ADE Dereito a Coordinadora é a Profa. Noriega Díaz impartíndose a materia no 2º Cuadrimestre.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Albaladejo García, **Derecho Civil III**, Edersa,

Lasarte Álvarez, **Principios de Derecho Civil III**, Marcial Pons,

Bercovitz Rodríguez-Cano, **Derecho de Familia**, Bercal,

Vela Sánchez, Antonio, **Derecho civil para el Grado. Derecho de Familia**, Dykinson,

Vela Sánchez, Antonio, **Derecho civil para el Grado. V Derecho de sucesiones**, Dykinson,

Complementary Bibliography

VVAA, **Código civil**,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Other comments

Ista materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impartese no 2º cuatrimestre do 3º curso.

IDENTIFYING DATA				
Dereito mercantil I				
Subject	Dereito mercantil I			
Code	V08G081V01502			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	3	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Costas Comesaña, Julio			
Lecturers	Aído Vázquez, Ana María Costas Comesaña, Julio Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio Tato Plaza, Anxo			
E-mail	jcostas@uvigo.es			
Web				
General description	A finalidade desta materia é coñecer o estatuto xurídico do empresario, as normas que regulan a a súa actuación no mercado, o réxime xurídico das sociedades mercantís e a normativa reguladora do concurso de acredores.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Contidos

Topic	
Concepto e fontes do Dereito Mercantil.	- Concepto de Dereito Mercantil - Tendencias actuais - Fontes
Estatuto xurídico do empresario.	- O empresario e os seus colaboradores - O rexistro mercantil. - A contabilidade do empresario - Elementos materiais da organización empresarial
Regulación da competencia.	Introducción xeral. Dereito de defensa da competencia. Dereito da competencia desleal.
Propiedade industrial	- Introducción xeral - Signos distintivos - Invencións - Diseño industrial
Derecho de sociedades.	- As sociedades mercantís. Sociedades de persoas. - Sociedades de capital. Constitución. - Sociedades de capital. As aportacións ao capital social. - Sociedades de capital. Accións e participacións sociais. - Sociedades de capital. Documentación, transmisión e negocios sobre as accións e participacións sociais. - Sociedades de capital. A Xunta Xeral. - Sociedades de capital. O órgano de administración. - Sociedades de capital. Contas anuais e reparto do resultado. - Sociedades de capital. Modificacións estatutarias. - A emisión de obrigacións. - Sociedades cotizadas e unipersoais. - Sociedades mercantís de réxime especial. - Modificacións estruturais. - Disolución e liquidación das sociedades mercantís. - As sociedades cooperativas.
Dereito concursal.	- Introducción - Presupostos - Administración Concursal - Masa activa e pasiva - Terminación do procedemento

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	53	135	188
Seminario	0	12	12
Prácticas de laboratorio	23.5	0	23.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	100	102
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	0	1.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Exposición teórica dos conceptos fundamentais da materia.
Seminario	Presentación polo alumnado dun tema previamente asignado polo docente
Prácticas de laboratorio	Resolución de casos prácticos e test relacionados coa materia

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Prácticas de laboratorio	Nas tutorías resolveranse as dúbidas que se poidan plantexar polos alumnos, tanto nas sesión maxistrais como nas sesión de prácticas de laboratorio.
Lección maxistral	Nas tutorías resolveranse as dúbidas que se poidan plantexar polos alumnos, tanto nas sesión maxistrais como nas sesión de prácticas de laboratorio.
Tests	Description
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas tutorías resolveranse as dúbidas que se poidan plantexar polos alumnos, tanto nas sesión maxistrais como nas sesión de prácticas de laboratorio.

Avaliación			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	O alumnado terá que realizar dúas probas teórico-prácticas, de 3,5 puntos cada unha. Unha proba será sobre o Estatuto Xurídico do empresario, o Dereito da Propiedade Industrial e da Competencia, e o Dereito concursal. A segunda proba teórico-práctica será sobre o Dereito de sociedades	70	
Seminario	O alumnado terá que preparar unha cuestión ou caso relacionado co contido do programa da materia para a súa exposición oral na aula de clases prácticas	10	
Prácticas de laboratorio	Se plantexarán dous exames de preguntas obxectivas (proba tipo test), sobre cuestións resoltas nos casos prácticos realizados na aula. Cada exame terá unha valoración máxima de 1 punto.	20	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Esta competencia será avaliada nas dúas probas finais, que comprenden tanto cuestións teóricas como a resolución de pequenos supostos prácticos	0	

Other comments on the Evaluation

Para acollerse ao sistema de avaliación continua o alumno/a terá que asistir regularmente a clase (teórica e práctica). Para estes efectos, realizaranse controis aleatorios de asistencia e considerárase que un alumno/a incumpriu este requisito se acumula máis de dúas faltas de asistencia sen xustificar.

Para superar a materia mediante o sistema de avaliación continua, o alumnado terá que obter un mínimo de 1,5 puntos no conxunto das probas consistentes nos test e no seminario, e un mínimo 3,5 puntos nas dúas probas teórico prácticas.

Entenderase que un alumno/a acóllese ao sistema de avaliación continua cando realice algunha das probas mencionadas (test, seminario o proba teórico práctica). Non resulta posible renunciar á avaliación continua unha vez realizada algunha das probas mencionadas.

O alumnado que non se acolla ao sistema de sistema de avaliación continua terá que realizar un exame final, que combinará preguntas teóricas e prácticas, ao que lle asignará o 100% da nota.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Sánchez Calero, Fernando y Sánchez Calero, Juan, **Principios de Derecho mercantil**, Última Edición, Aranzadi,
García-Cruces, J.A., **Derecho de Sociedades Mercantiles**, Última Edición, Tirant Lo blanch,
Paniagua Zurera, **Derecho Mercantil**, Última Edición, Iustel,
AA.VV., **Código de Comercio y legislación complementaria**, Última Edición,

Complementary Bibliography

Base de datos Westlaw,

Recomendacións**Subjects that continue the syllabus**

Dereito mercantil II/V08G081V01702

IDENTIFYING DATA				
Dereito administrativo II				
Subject	Dereito administrativo II			
Code	V08G081V01503			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público			
Coordinator	Arias Martínez, María Antonia			
Lecturers	Arias Martínez, María Antonia Ruiz Cenicerós, Mauricio			
E-mail	tona.arias@uvigo.es			
Web				
General description	Na materia "Dereito Administrativo II" trátase de completar o estudo da parte xeral do Dereito administrativo a través da análise do proceso ante a orde xurisdiccional contencioso administrativo. Así mesmo, abórdase o estudo da teoría dos bens da Administración, unha introdución ao réxime do persoal ao servizo da Administración, a teoría das formas da actividade administrativa, as sancións administrativas e a garantía patrimonial do administrado, que comprende as institucións da expropiación forzosa e a responsabilidade patrimonial da Administración.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C16	CE20 - Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran con carácter xeral un expediente administrativo e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde a posición da Administración como desde a das persoas e empresas interesadas
C17	CE21 - Coñecer de forma sistemática a nivel introductorio ou de detalle algúns contidos propios da parte especial do Dereito Administrativo, manexando fontes positivas, xurisprudenciais e doutrinais.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
Alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións da parte xeral do Dereito Administrativo, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	A1 B3 C16 D1 A2 B4 C17 D3 A3 D5 A4 A5

Contidos
Topic

O control xudicial da acción administrativa. O contencioso administrativo (I)	1. Formulación xeral do contencioso administrativo. 2. O ámbito da xurisdición. 3. Os órganos da xurisdición. 4. O recurso contencioso-administrativo. 4.1. As partes. 4.2. O obxecto do recurso.
O control xudicial da acción administrativa. O procedemento contencioso-administrativo (II)	1. O procedemento ordinario en primeira ou única instancia. 2. O procedemento abreviado. 3. Os procedementos especiais. 4. Os recursos contra providencias, autos e sentenzas. 5. Execución de sentenzas. 6. Medidas cautelares.
A expropiación forzosa	1. Evolución histórica e concepto actual. 2. Lexislación aplicable. 3. Elementos da expropiación forzosa 3.1. Suxeitos da expropiación. 3.2. A causa ou fin da expropiación 3.3. O obxecto da potestade expropiatoria 4. O procedemento expropiatorio 4.1. A declaración de necesidade de ocupación. 4.2. O acordo de necesidade de ocupación. 4.3. A determinación do justiprecio. 4.4. O pago e toma de posesión 4.5. A expropiación urxente 5. As garantías do expropiado 5.1. Os intereses de demora 5.2. A retasación 5.3. O dereito de reversión
A responsabilidade patrimonial da Administración.	1. Concepto. 2. A responsabilidade por actos legislativos e polo funcionamento da Administración de xustiza 3. Os requisitos da responsabilidade patrimonial da Administración. 3.1. A lesión resarcible 3.2. A imputación do dano 3.3. A relación de causalidade 4. Extensión e cálculo da reparación. 5. A reclamación administrativa de responsabilidade. 5. O principio de unidade xurisdicional. 6. A responsabilidade das autoridades e do persoal ao servizo das Administracións públicas
As formas da actividade administrativa	1. Criterios de clasificación da actividade administrativa. 2. A actividade administrativa de policía ou de limitación. 2.1. Caracterización xeral e principais manifestacións. 2.2. A técnica autorizatoria. As declaracións responsables e as comunicacións previas. 2.3. A delimitación administrativa de dereitos. 3. A actividade administrativa de fomento. Especial referencia á subvención. 4. A actividade administrativa de servizo público. 5. Outras formas de actividade.
As sancións administrativas	1. A potestade sancionadora da Administración 2. Os principios da potestade sancionadora 2.1. O principio de legalidade 2.2. O principio de tipicidade 2.3. A irretroactividad das normas sancionadoras desfavorables 2.4. A responsabilidade 2.5. O principio de proporcionalidade 2.5. Principio non bis in idem 2.6 A prescrición 3. O procedemento sancionador

Os bens públicos	1. Clasificación dos bens públicos e principios xerais. 2. Natureza xurídica e elementos configuradores do dominio público. 3. Dinámica da demanialidad. 4. Utilización do dominio público. 5. Protección e defensa dos bens de dominio público. 6. Determinados bens de dominio público.
O persoal ao servizo da Administración Pública	1. O sistema español de emprego público. Función pública e réxime laboral. 2. O acceso ao emprego público. 3. A carreira funcional. 4. Contido da relación funcional. 5. Os dereitos colectivos dos funcionarios.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	32	30	62
Estudo de casos	15	20	35
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	20	21
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	12	13
Estudo de casos	2	17	19

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo
Estudo de casos	Resolución de supostos prácticos.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Serán abordadas e resoltas as dúbidas formuladas polos alumnos sobre os contidos do tema, e na realización e desenvolvemento dos exercicios e traballos propostos
Estudo de casos	Serán abordadas e resoltas as dúbidas formuladas polos alumnos sobre os contidos do tema, e na realización e desenvolvemento dos exercicios e traballos propostos

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results

Resolución de problemas e/ou exercicios	O 20% da cualificación final será avaliado, a elección do profesorado encargado da materia que se comunicará ao principio do cuadrimestre, dalgunha das seguintes maneiras: A) Resolución de problemas e/o exercicios. A participación e intervención nas clases teóricas e prácticas, a preparación dos supostos prácticos ou das sesións teóricas, cando así proceda, a asistencia a actividades formativas organizadas pola área de Dereito Administrativo e, en xeral, calquera actividade desenvolvida polo alumnado. á marxe das probas obxectivas parciais e finais, serán avaliados polo docente durante todo o cuadrimestre, tendo un valor sobre a cualificación final do 10%. B) Durante o cuadrimestre realizaranse probas tipo test/cuestionarios sobre unha parte dos contidos teóricos da materia. A cualificación obtida en cada test supoñerá un 10% da nota final. En ningún caso a superación dos devanditos cuestionarios liberará da realización do exame final. As datas de celebración de cada test/cuestionario serán fixadas polo docente no cronograma da materia. C) Mediante unha avaliación continua que pondere a participación efectiva do alumnado nas clases teóricas establecidas no cronograma. Esta avaliación poderá supoñer entre un 10% e un 20% da nota final, segundo combíñese ou non coas modalidades de avaliación A) e B). A porcentaxe indicárase polo profesorado encargado da materia ao principio do cuadrimestre. Quen non asistan regularmente a clase teórica poderán obter esta porcentaxe da nota nunha proba final teórica.	20	A1 A2 A3 A4 A5	D3 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os contidos teóricos da materia serán avaliados nunha proba/exame escrita. O alumnado deberá demostrar a adquisición de coñecementos teóricos da materia en respostas de extensión intermedia. A cualificación obtida nesta proba supoñerá o 40 % da nota final. Esta proba realizarase, a elección do profesorado encargado da materia que se comunicará ao principio do cuadrimestre, ben na data sinalada no cronograma ou ben na data prevista no calendario oficial de exames.	40	A1 A2 A3 A4 A5	D3 D5
Estudo de casos	Os contidos prácticos da materia serán avaliados, a elección do profesorado encargado da materia que se comunicará ao principio do cuadrimestre, dunha das seguintes maneiras: A) Nunha proba/exame final. Trátase dunha proba/exame práctico consistente na resolución, por escrito, dun ou varios supostos prácticos aos que o alumnado aplicará os coñecementos prácticos adquiridos durante o cuadrimestre. B) Mediante unha avaliación continua que pondere a participación efectiva do alumnado nas clases prácticas establecidas no cronograma.	40		

Other comments on the Evaluation

CONVOCATORIA COMÚN DECEMBRO/XANEIRO (sistema de avaliación continua/sistema de avaliación final)

a) Avaliación continua. Entenderase que o/a alumno/a se acolle ao sistema de avaliación continua cando realice algunha das probas mencionadas (test ou proba teórica). Non resulta posible renunciar á avaliación continua unha vez realizada algunha das devanditas probas. O/a estudante deberá acreditar asistencia ao 80 % das clases prácticas e unha asistencia regular ás clases teóricas. Nestas últimas faranse controis de asistencia aleatorios.

Para aprobar a materia é necesario obter un mínimo de 5 entre o exame final e a avaliación continua. Sumándose a puntuación obtida no "examen de preguntas de desenvolvemento" e no "estudo de casos" a cualificación máxima que pode obterse será de 8. A esto sumárase a cualificación obtida na resolución de problemas e/ou exercicios. Para que esta suma teña lugar será requisito imprescindible obter un mínimo de 5 sobre 10 en cada unha das probas (Examen de preguntas e estudo de casos).

Entenderase que un alumno/a acóllese ao sistema de avaliación continua cando realice algunha das probas mencionadas (test ou proba teórica). Non resulta posible renunciar á avaliación continua unha vez realizada algunha das probas mencionadas.

b) Avaliación non continua en primeira convocatoria. Recoñécese o dereito á avaliación non continua, nese caso o 100% da nota avalíase mediante un exame final. Compoñerase de preguntas teóricas sobre os conceptos da materia e as súas relacións entre si e, no seu caso, dunha parte práctica.

CONVOCATORIA COMÚN DO MES DE JULIO: Se o/a alumno/a non superase a materia na convocatoria común do mes de decembro, a nota obtida na avaliación continua desenvolvida durante o curso conservarase para a convocatoria do mes de xullo. Neste caso o exame final só supoñerá o 40% da nota. É necesario alcanzar nesta proba unha puntuación de 5 sobre 10 para que some a puntuación obtida na avaliación continua.

Recoñécese o dereito á avaliación non continua, nese caso o 100% da nota avalíase mediante un exame final.

Compoñerase de preguntas teóricas sobre os conceptos da materia e as súas relacións entre si e, no seu caso, dunha parte práctica.

CONVOCATORIA FIN DE CARRERA: Na convocatoria FIN DE CARRERA o alumno será avaliado nun único exame escrito, de

carácter teórico e, no seu caso, práctico, que representará o 100 por 100 da nota final.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade e publicadas na Web <http://cienciasxuridicasedotraballo.webs.uvigo.es>.

Non está permitido levar ao exame ningún dispositivo electrónico.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Gamero Casado, E., **Derecho Administrativo**, última edición, Tecnos,

Esteve Pardo, J., **Lecciones de Derecho Administrativo**, Última edición, Marcial Pons,

Fuentetaja Pastos, J.A. y Parada Vázquez, R., **Derecho de la Función Pública**, Última edición, Civitas,

Martín Rebollo, L., **Leyes administrativas**, última edición, Aranzadi,

Menéndez, Pablo y Ezquerro, Antonio (dirs.), **Lecciones de Derecho Administrativo**, 1ª Ed., Civitas-Thomson Reuters,

Parada Vázquez, J.R., **Derecho Administrativo, Tomos I, II, y III**, última edición, Open Ediciones Universitarias SL,

Santamaría Pastor, A., **Principios de Derecho Administrativo**, última edición, Iustel,

Complementary Bibliography

Sánchez Morón, M., **Régimen Jurídico de los Funcionarios Internos**, Última edición, Aranzadi,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Dereito administrativo económico/V08G081V01945

Réxime xurídico da responsabilidade patrimonial da administración (contractual e extracontractual)/V08G081V01947

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Sistema xudicial español e proceso civil/V08G081V01403

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Dereito do traballo e da seguridade social/V08G081V01504

Dereito internacional privado/V08G081V01602

Dereito procesual penal/V08G081V01601

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

Dereito administrativo I/V08G081V01401

Other comments

Esta materia impártese tamén no Programa Conxunto de Estudos Oficiais do Grao Ade-Dereito no primeiro cuatrimestre do terceiro curso, e o profesor responsable é Juan Antonio Hernández Corchete (corchete@uvigo.gal).

IDENTIFYING DATA				
Dereito do traballo e da seguridade social				
Subject	Dereito do traballo e da seguridade social			
Code	V08G081V01504			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	3	1c
Teaching language	Galego			
Department	Dereito público especial			
Coordinator	Rodríguez Rodríguez, Emma			
Lecturers	Dozo Mougán, Irene Fernández Docampo, María Belén Megías Bas, Antonio Rodríguez Martín-Retortillo, Rosa María Rodríguez Rodríguez, Emma			
E-mail	emmarodriguez@uvigo.es			
Web				
General description	Nesta asignatura se aborda amplamente as institucións de Dereito do Traballo, con particular atención ao contrato de traballo. Tamén se trata o Dereito Colectivo, con énfase na liberdade sindical nos dereitos de participación, negociación e conflito, ademáis do dereito de folga. E descríbese someramente o réximen español de Seguridade Social.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C9	CE9 - Coñecer o marco normativo regulador das relacións laborais individuais e colectivas e de Seguridade Social
C10	CE10 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito do Traballo e da Seguridade Social e abordar a súa solución mediante o manexo e interpretación de fontes e doutrina xudicial
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Coñecer, comprender, interpretar e analizar criticamente as principais institucións e fontes do Dereito do Traballo e da Seguridade Social.	A1	B1 B3	C9 C10
Coñecer e interpretar a regulación básica do contrato de traballo.	A2 A3	B1 B3	C9 C10
Coñecer e interpretar as institucións de Dereito colectivo do Traballo.	A2 A3	B1 B3	C9 C10
Coñecer e interpretar as institucións de Seguridade Social.	A2 A3	B1 B3	C9 C10

Manexar acaídamente a lexislación laboral e de Seguridade Social	A3 A4 A5	B1 B3 B4	C10	D1 D5
Aplicar nos conflitos individuais e colectivos as normas legais e pactadas	A3 A4 A5	B1 B3 B4	C10	D1 D3 D5

Contidos

Topic

PARTE I.- INTRODUCCIÓN E FONTES

TEMA 1.- CONCEPTO E ÁMBITO APLICATIVO DA DISCIPLINA

Presupostos configuradores. Especial referencia ao traballo [por conta allea] e a dependencia. O traballo na era dixital. O traballo autónomo. O Estatuto do Traballador Autónomo. O traballador autónomo economicamente dependente. Exclusiones legais. Traballos familiares e servizos benévolos. Conselleiros de sociedades. Funcionarios públicos e demais persoal estatutario. Prestacións persoais obrigatorias. Transportistas. Relacións laborais de carácter especial. Persoal de alta dirección e asimilados. Servidores do fogar familiar. Penados nas institucións penitenciarias. Deportistas profesionais. Artistas en espectáculos públicos. Representantes de comercio. Similitude e diferencias cos axentes mercantís. Traballadores discapacitados en centros especiais. Avogados en despachos profesionais. Médicos residentes. Outras. Referencia a traballos singulares. Especial consideración ás sociedades laborais e ás cooperativas de traballo asociado.

TEMA 2. FONTES DO DEREITO DO TRABALLO.

Lexislación estatal. A Constitución.- Normas con rango de lei.- Regulamentos.- Normativa das Comunidades Autónomas.- O ámbito de aplicación da Lei do Reino de España. O Regulamento Comunitario 593/2008 (Roma I). O art. 1.4 ET. Normas colectivas. O convenio colectivo. Concepto.- O art. 37 da Constitución. Eficacia do convenio.- Tipoloxía de convenios. Remisión. Lexislación supraestatal. Tratados bilaterais e multilaterais.- Convenios e recomendacións da OIT.- Normativa do Consello de Europa. Normativa da Unión Europea. Outras fontes. Usos e costumes profesionais.- A xurisprudencia e a doutrina xudicial.- Os principios xerais do dereito.- Principios laborais: Respeto aos mínimos, norma máis favorable, condición máis beneficiosa, irrenunciabilidade de dereitos, pro operario.- O Dereito común.

PARTE II. A RELACIÓN INDIVIDUAL DE TRABALLO

TEMA 3. O CONTRATO DE TRABALLO.

Concepto.- Partes: traballador e empresario.- Capacidade do traballador. A idade.- Estranxeiros e nacionais de Estados membros da Unión Europea.- Nulidade do contrato.- Forma. Presunción de contrato. Copia básica e dereitos de información e transparencia do traballador.- Período de proba.

TEMA 4. POLÍTICAS DE EMPREGO E RELACIÓNS TRIANGULARES DE TRABALLO E SERVIZO.

Intermediación e empregabilidade. Colectivos de atención prioritaria. Servizos públicos de emprego e axencias de colocación. Fomento do emprego. Incentivos. Relacións triangulares de traballo. A descentralización productiva. Concepto e tipoloxía.- Contratas e subcontratas. Responsabilidade laboral, administrativa e de Seguridade Social. Dereitos informativos.- Cesión de traballadores e tráfico de man de obra.- Empresas de traballo temporal. Requisitos. Contrato de posta a disposición. Contrato de traballo. Relación do traballador coa empresa usuaria.- Sucesión da empresa. Concepto. Responsabilidades solidarias. Facultades dos representantes legais.

TEMA 5. MODALIDADES DE CONTRATO DE TRABAJO.

Contratos indefinidos.- Particularidades no caso do traballo fixo discontinuo.- Cláusulas específicas en contratos indefinidos con incentivos por colectivos.

Contrato formativo.- Formación en alternancia con traballo retribuído.- Desempeño de actividade laboral para a adquisición de práctica profesional.

Contratos temporais estruturais.- Circunstancias da produción.- Substitución.

Contratos temporais de fomento do emprego.- Persoas con discapacidade.- De relevo.

Reglas xerais aplicables a todos os contratos temporais.

Contrato a tempo parcial.- Concepto. Forma.- Voluntariedade. Tránsito á xornada completa e viceversa.- Horas complementarias.

O traballo a distancia. Teletraballo

TEMA 6. OBRIGAS E DEREITOS BÁSICOS DO TRABALLADOR.

Prestación do traballo.-Dilixencia e rendemento normal.-Obediencia e desobediencia lexítima.-A non concorrencia. Pactos de exclusividade e de permanencia.

Respeto á súa dignidade e igualdade de tratamento.- Dereito a intimidade.- O acoso por razón de sexo e o acoso sexual. O acoso moral.- Non discriminación por razón de sexo. Discriminacións directas e indirectas. Outras formas de discriminación.- Dereito a intimidade.- Ocupación efectiva.- Formación e promoción profesionais. Protección de denunciantes.

TEMA 7. A RETRIBUCIÓN.

Concepto. Clases de salarios. Non discriminación por razón de sexo.

Presunción de salario.- Percepcións non salariais.- Estrutura salarial.

Salario base e complementos salariais.- Salario mínimo interprofesional.-

Absorción e compensación.- Gratificacións extraordinarias.- Pagamento do salario. Mora e anticipos. Documentación.- Aseguramento do pagamento.

O Fondo de Garantía Salarial. Os cretos salariais preferenciais. En caso de concurso. Protección procesal común do salario.

Inembargabilidade.

TEMA 8. A PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS E OUTROS DEBERES DO EMPRESARIO.

A prevención de riscos laborais. A LPRL e a súa normativa de desenvolvemento.- Dereitos e obrigas.- Servizos de Prevención.- Consulta e participación dos traballadores.- Responsabilidades. Outros deberes do empresario .

TEMA 9. TEMPO DE TRABAJO

Regulación da xornada de traballo ordinaria. Xornada máxima.- Tempos de traballo e tempos de descanso.- Desconexión dixital.- Xornadas especiais. Horas extraordinarias.

Distribución do tempo de traballo e do descanso. O calendario laboral.- O horario.- Rexistro de xornada. Traballo nocturno e a quendas.- Descansos semanais e festivos.- Vacacións anuais.- Permisos e outras ausencias do traballo.- Xornada e conciliación da vida familiar e laboral.

TEMA 10. O PODER DE DIRECCIÓN DO EMPRESARIO E AS MODIFICACIÓNS DAS CONDICIÓNS DE TRABAJO.

O poder de dirección do empresario. Concepto. Vixilancia e control empresarial da actividade laboral do traballador e o respecto aos dereitos fundamentais. Poder de dirección e decisións automatizadas.

A clasificación profesional. O grupo profesional.- O encadramento e a polivalencia funcional. Mobilidade funcional. Horizontal e vertical. Límites. Mobilidade xeográfica. Traslados. Desprazamentos. Referencia aos desprazamentos transnacionais.Modificación sustancial das condicións de traballo. Modificacións individuais e colectivas. Período de consultas.

TEMA 11. SUSPENSIÓN DO CONTRATO.

Concepto e efectos xerais. Reserva de posto e suspensión de salario. Causas de suspensión: Mutuo acordo e causas válidamente consignadas no contrato

Incapacidade temporal e incapacidade permanente.- Nacemento, adopción, garda con fines de adopción o acollemento.- Risco durante o embarazo e lactación natural.- Cargo público representativo e excedencia forzosa. Funciones sindicais.- Privación de liberdade e prestacións persoais obrigatorias.- Suspensión disciplinaria.- Suspensións colectivas. Redución temporal de xornada o suspensión temporal por causas económicas, técnicas, organizativas e de produción. Forza maior temporal. Mecanismo Rede de Flexibilidade e Estabilización do Emprego.- Folga e lockout.- Vítima de violencia de xénero. Excedencias: Forzosa.- Voluntaria.- Para coidado de fillo e para coidado de familiares. Permiso parental.

TEMA 12. A EXTINCIÓN DO CONTRATO

Introducción. Concepto. Causas. O recibo de finiquito. Por cumprimento e por vontade das partes. Por causas válidamente pactadas.- Expiración do termo.- Por mutuo acordo. Por desaparición ou incapacidade dunha das partes. Por causas atinxentes ao empresario.- Por causas atinxentes ao traballador. Por vontade unilateral do traballador. Dimisión e abandono.- Resolución causal por decisión do traballador. Por vontade unilateral do empresario. O concepto de despedimento.- Tipoloxía.

TEMA 13. O DESPEDIMENTO.

O despedimento disciplinario e a súa xustificación. Causas xustas (estatutarias e extraestatutarias).- Forma. Carta de despedimento, audiencia a delegados sindicais e expediente contradictorio. Outras.- Calificación e efectos. Procedente, improcedente e nulo.- O caso do despedimento tácito.- Dereito de defensa do traballador.- Outras sancións. Legalidade e tipicidade. Límites legais. Formalidades. Prescripción das infraccións. O despedimento por causas obxectivas. Concepto e causas.- Requisitos e forma.- Calificación e efectos. O despedimento colectivo. Concepto e causas.- O procedemento de despedimento colectivo. Calificación e efectos

PARTE III. DEREITO COLECTIVO DO TRABALLO

TEMA 14. LIBERDADE SINDICAL E DEREITO DE ASOCIACIÓN EMPRESARIAL

A liberdade sindical. Concepto.- Ámbito subxectivo.- As asociacións empresariais como suxeitos excluídos.- Contido esencial e adicional.- Tutela da liberdade sindical. Sindicatos e organizacións empresariais. Réxime xurídico. Representatividade sindical e acción sindical. A maior representatividade e a suficiente representatividade.- A representatividade empresarial.

TEMA 15. PARTICIPACIÓN DOS TRABALLADORES E ACCIÓN SINDICAL NA EMPRESA

Representación estatutaria. Delegados de persoal e comités de empresa.- Comité conxunto e comité intercentros.- Comités de empresa europeos.- Competencias dos representantes. Garantías e prerrogativas. Procedemento electoral. Representación sindical. Seccións sindicais e delegados sindicais. Asemblea de traballadores. Asembleas de traballadores.

TEMA 16. A NEGOCIACIÓN COLECTIVA SUXEITOS NEGOCIADORES E ÁMBITOS PERSOAL, FUNCIONAL, TERRITORIAL E TEMPORAL.

A lexitimación para negociar e as unidades de negociación.- A concorrencia de convenios.- Duración e sucesión de convenios.- O proceso de negociación dos convenios. Solicitude de negociación e constitución da comisión negociadora.- Validez. Forma, rexistro e publicación dos convenios.- Control da ilegalidade ou lesividade. Adhesión e extensión. O contido dos convenios e a súa administración. Contido mínimo.- Contido normativo e obrigacional.- Interpretación e aplicación do convenio. Inaplicación. A negociación colectiva extraestatutaria.- Os acordos de empresa.

TEMA 17. O DEREITO FUNDAMENTAL DE FOLGA. CONFLICTOS COLECTIVOS E PROCEDIMENTOS DE SOLUCIÓN

Medidas de conflito colectivo. O dereito de folga. Concepto. Fontes reguladoras. Titularidade. convocatoria, comité de folga e publicidade. Servizos de seguridade e mantemento. Limites: folgas ilegais e folgas ilícitas ou abusivas. Procedemento de desenvolvemento. Efectos. Folgas en servizos esenciais.- O peche patronal. Sistemas de solución de conflitos colectivos. Especial referencia aos procedementos de conciliación, mediación e arbitraje e ao procedemento de conflito colectivo.

PARTE IV.- SEGURIDADE SOCIAL

TEMA 18. O SISTEMA DE SEGURIDADE SOCIAL.

Estrutura do sistema de Seguridade Social. O modelo constitucional de Seguridade Social.- Nivel profesional ou contributivo.- Nivel asistencial ou non contributivo. Prestacións- Réxime Xeral e Réximes Especiais da Seguridade Social. Xestión da Seguridade Social. Entidades xestoras e servizos comúns.- Entidades colaboradoras. Actos de encadramento. Inscripción, afiliación, altas e baixas. Financiamento do Sistema de Seguridade Social. En particular, no Réxime Xeral. O deber de cotización. Bases, tipos e cuotas

TEMA 19. A ACCIÓN PROTECTORA NO RÉXIME XERAL DE SEGURIDADE SOCIAL.

Riscos profesionais e riscos comúns. Accidente de traballo, enfermidade profesional, enfermidade común e accidente non laboral. Tipoloxía e extensión da acción protectora. Definición, requisitos de acceso e contía: Asistencia sanitaria. Incapacidade temporal. Nacemento e coidado do menor. Risco durante o embarazo e a lactancia e cancro ou enfermidade grave de menor. Exercicio corresponsable do coidado do lactante. Incapacidade permanente. Xubilación. Morte e supervivencia. Protección á familia. Desemprego.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Estudo de casos	23	44	67
Lección maxistral	51	28	79
Exame de preguntas obxectivas	2	31	33
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22
Observación sistemática	14	10	24

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Estudo de casos	Formulación e resolución de casos prácticos ao fin de levar á práctica os contidos teóricos da materia. Para ese efecto, o docente proporá ao alumnado a resolución de feitos, supostos, casos, sentenzas, etc., coa finalidade de coñecelos, interpretalos, resolvelos, así como reflexionar sobre os mesmos, contrastar datos, completar os seus coñecementos e adestrarse en procedementos alternativos de solución de conflitos.
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos da materia obxecto de estudio, as súas bases teóricas e directrices principais, contidos que deberán ser estudados polo alumnado e que serán obxecto de avaliación.

Atención personalizada

Methodologies Description

Estudo de casos	Tanto na lección maxistral como no estudo de casos levaráanse a cabo entrevistas, conversacións e aclaración de dúbidas que o docente mantén co seu alumnado para asesoramento e desenvolvemento das distintas actividades na que se estrutura a materia e do proceso de aprendizaxe.
-----------------	---

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results
-------------	---

Exame de preguntas obxectivas	Durante o cuatrimestre realizaranse 2 probas tipo test/cuestionarios sobre unha parte dos contidos teóricos da materia. A cualificación obtida en cada test suporá un 20% da nota final. En ningún caso a superación destes cuestionarios liberará de materia de cara á realización do exame final. As datas de celebración de cada test/cuestionario serán fixadas polo docente no cronograma da materia.	40	A2 A3 A4	B1 B3 B4	C10	D3 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os contidos teóricos da materia serán avaliados nunha proba/examen final. Trátase dunha proba teórica e escrita, que incluírá entre 4 e 7 preguntas de desenvolvemento -breve ou medio- sobre os distintos epígrafes ou subepígrafes do programa. O alumnado deberá demostrar a adquisición de coñecementos teóricos da materia en respostas de extensión intermedia. A cualificación obtida nesta proba suporá o 40 % da nota final. Non obstante, para poder ser avaliado polo sistema de avaliación continua, é preciso acadar como mínimo un 4 sobre 10 nesta proba.	40	A2 A3 A4	B1 B3	C10	D1 D3 D5
Observación sistemática	Avaliación continua das clases teóricas e prácticas. As actividades concretas obxecto de avaliación serán especificadas e explicadas polo docente responsable o primeiro día da clase.	20				

Other comments on the Evaluation

CONVOCATORIA ORDINARIA XANEIRO (Sistema de avaliación continua/sistema avaliación final). DATA EXAMEN: aprobada na Xunta de Facultade e publicada na web da Facultade a) Avaliación continua. Para poder optar ao sistema de avaliación continua, o alumnado deberá acreditar asistencia a un 80 % das clases teóricas e prácticas, sen que, salvo casos excepcionais -ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, se permita xustificar a ausencia. En caso contrario, sempre poderá acollerse ao sistema de avaliación final. EN TODO CASO, PARA QUE A CUALIFICACIÓN OBTIDA NA AVALIACIÓN DA OBSERVACIÓN SISTEMÁTICA E NAS PROBAS TIPO TEST-EXAME PREGUNTAS OBXECTIVAS- POIDA SUMARSE Á CUALIFICACIÓN OBTIDA NO EXAME DE PREGUNTAS DE DESENVOLVEMENTO, DEBERÁ ALCANZARSE UNHA NOTA MÍNIMA DE 4 SOBRE 10 NESTA ÚLTIMA PROBA. DE NON OBTERSE UN 4, A CUALIFICACIÓN OBTIDA NA AVALIACIÓN CONTINUA NON SE TERÁ EN CONTA, PODENDO CONSERVARSE PARA A CONVOCATORIA DE XULLO, NA QUE SE APLICARÁ A MESMA REGRA.

b) Avaliación final. O estudantado que non se acolla ao sistema de avaliación continua ou que renuncie, será avaliado nun examen final. Trátase dunha proba escrita, de carácter teórico e de carácter práctico, sobre todos os contidos da materia e representará o 100% da nota final, computanto o 70% a parte teórica e o 30% a parte práctica). CONVOCATORIA ORDINARIA XUÑO/XULLO (2ª oportunidade) DATA EXAME: aprobada na Xunta de Facultade e publicada na web da Facultade Se o alumnado non superase a materia na convocatoria ordinaria do mes de xaneiro, a nota obtida na avaliación continua desenvolvida durante o curso conservarase para a convocatoria do mes de xuño-xullo (2ª oportunidade). Porén, se non superase a materia nas dúas citadas convocatorias do curso académico, o alumnado tería que someterse a un novo proceso de avaliación continua, agás que opte pola avaliación final teórica e práctica. CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA: DATA EXAME: aprobada na Xunta de Facultade e publicada na web da Facultade Na convocatoria FIN DE CARREIRA o alumno será avaliado nun único examen escrito, de carácter teórico e práctico que representará o 100 % da nota final (70% parte teórica e 30% parte práctica).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

CRUZ VILLALÓN, J, **Compendio de Derecho del Trabajo**, 18 edic, 2025

MARTÍN VALVERDE, A., RODRÍGUEZ-SAÑUDO GUTIÉRREZ, F. A y GARCÍA MURCIA, J., **Derecho del Trabajo**, 33 edic., 2024

Compendio de legislación laboral,

Complementary Bibliography

Recomendacións

IDENTIFYING DATA				
Dereito procesual penal				
Subject	Dereito procesual penal			
Code	V08G081V01601			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público			
Coordinator	Farto Piay, Tomás			
Lecturers	Farto Piay, Tomás			
E-mail	tfarto@uvigo.es			
Web				
General description	Na materia Dereito Procesal Penal estúdanse as institucións básicas do proceso penal, como instrumento tendente á investigación e enxuzamento das condutas delituosas, así como o funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C28	CE34 - Coñecer as institucións básicas do proceso penal e o funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.
C29	CE35 - Ser capaz de identificar os problemas xurídicos-procesuais de carácter penal e abordar a súa solución mediante a interpretación e aplicación crítica da normativa procesual penal
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia				
Expected results from this subject	Training and Learning Results			
O coñecemento por parte do estudante das institucións básicas do proceso penal así como familiarizarse co funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.	A2	B1	C28	D1
	A3	B2	C29	D3
	A4	B3		D4
	A5	B4		D5

Contidos
Topic

PARTE PRIMEIRA: CONCEPTOS XERAIS E PRESUPOSTOS PROCESUAIS

LECCIÓN 1. O PROCESO PENAL

1. Evolución histórica. 2. Os sistemas procesuais penais. 3. Fontes. 4. Concepto e función do proceso penal.

LECCIÓN 2. ESTRUCTURA E PRINCIPIOS INFORMADORES

1. Estructura do proceso de declaración. 2. Principios informadores do proceso penal.

LECCIÓN 3. A COMPETENCIA

1. Orzamentos procesuais relativos ao órgano xurisdiccional. Xurisdición. 2. Competencia obxectiva. 3. Competencia funcional. 4. Competencia territorial. 5. A conexión.

LECCIÓN 4. AS PARTES E O OBXECTO NO PROCESO PENAL

1. Concepto e clasificación das partes. 2. As partes activas do proceso penal. 3. As partes pasivas do proceso penal. 4. O obxecto do proceso penal.

PARTE SEGUNDA: DESENVOLVEMENTO DO PROCESO PENAL

LECCIÓN 5. FORMAS DE INCOACIÓN

1. A denuncia. 2. O atestado. 3. A querela. 4. Formas especiais de incoación.

LECCIÓN 6. A FASE DE INSTRUCIÓN

1. A Investigación preliminar. 2. A instrución xudicial: concepto e clases. Regras xerais sobre o procedemento. 3. Formulación da imputación polo Xuíz: concepto e significado. Formas de realizar a imputación nos distintos procesos ordinarios.

LECCIÓN 7. DILIXENCIAS DE INVESTIGACIÓN (I)

1. Concepto e diferenciación cos actos de proba. Proba anticipada e proba preconstituída. 2. Dilixencias para a identificación do delincente e das súas circunstancias persoais. 3. Dilixencias sobre o corpo do delito. 4. Inspección ocular. 5. Reconstrución dos feitos. 6. Declaración do investigado. 7. Declaracións testemuñais. 8. Ditames periciais.

LECCIÓN 8. DILIXENCIAS DE INVESTIGACIÓN (II)

1. A entrada e rexistro en lugar pechado e domicilio e o rexistro de libros, papeis e obxectos persoais. 2. A detención e apertura de correspondencia escrita e telegráfica. 3. As medidas de investigación tecnolóxica. 3.1. A Interceptación de comunicacións telefónicas e telemáticas. 3.2. A captación e gravación de comunicacións orais mediante dispositivos electrónicos. 3.3. A utilización de dispositivos de captación de imaxe, seguimento e localización. 3.4. O rexistro de dispositivos de almacenamento masivo de información. 3.5. O rexistro remoto sobre equipos informáticos. 4. Inspeccións e intervencións corporais. 5. Probas de alcoholemia e de sustancias estupefacientes. 6. Outras dilixencias de investigación.

LECCIÓN 9. AS MEDIDAS CAUTELARES E DE PROTECCIÓN

1. Concepto, características e orzamentos. 2. Medidas cautelares persoais: A Detención. Control xudicial das detencións ilegais: o procedemento de habeas corpus. A prisión preventiva. A liberdade provisional. 3. Medidas cautelares limitativas de dereitos. 4. Medidas de protección: orde de afastamento. Orde de protección. 5. Medidas cautelares reais.

LECCIÓN 10. A FASE INTERMEDIA

1. A denominada "fase intermedia": función. 2. Desenvolvemento da fase intermedia nos distintos procesos ordinarios. 3. O sobresemento. 4. A apertura do xuízo oral. 5. Os escritos de cualificacións provisionais. 6. A conformidade.

LECCIÓN 11. O XUÍZO ORAL

1. Actos previos ao xuízo. 2. As "cuestións previas". 3. Práctica da proba. 4. As cualificacións definitivas. 5. A "tese" de desvinculación do órgano xurisdiccional (artigo 733 LECrim). 6. Informes e última palabra. 7. A suspensión do xuízo oral.

LECCIÓN 12. A SENTENZA PENAL

1. Estructura e forma. 2. Requisitos. 3. A valoración da proba: presunción de inocencia e principio in dubio pro reo.

LECCIÓN 13. EFECTOS DO PROCESO

1. Efectos xurídicos: a "cousa xulgada": concepto e fundamento. Orzamentos e límites. Tratamento procesual. 2. Impugnación da cousa xulgada: O proceso de revisión. O recurso de anulación.

PARTE TERCEIRA: O SISTEMA DE RECURSOS

Lección 14. CONSIDERACIÓNS XERAIS. Os RECURSOS *INTERLOCUTORIOS
1. O dereito ao recurso no proceso penal. 2. Clases de recursos. 3. Efectos.
4. Recurso de reforma. 5. Recurso de *súplica. 6. Recurso de queixa:
modalidades da queixa.

Lección 15. O RECURSO DE APELACIÓN

1. Concepto, natureza, competencia e lexitimación. 2. O recurso de apelación contra autos. 3. O recurso de apelación contra sentenzas.

Lección 16. O RECURSO DE CASACIÓN

1. Concepto, natureza, competencia e lexitimación. 2. Resolucións contra as que procede. 3. Motivos de casación. 4. Procedemento.

PARTE CUARTA: TIPOLOXÍA DE PROCESOS PENAIS

Lección 17. PROCESOS ORDINARIOS

1. O proceso por delitos graves. 2. O proceso abreviado. 3. O procedemento para o xuízo por delitos leves.

Lección 18. PROCESOS PENAIS ESPECIAIS E CON ESPECIALIDADES

1. O axuizamento rápido de delitos. 2. O proceso ante o xurado. 3. O proceso de menores. 4. O proceso de comiso autónomo. 5. Outros procesos especiais ou especialidades procesuais.

PARTE QUINTA: A EXECUCIÓN PENAL

Lección 19. A EXECUCIÓN DE PENAS

1. A execución penal. 2. Execución de penas privativas de liberdade. Suspensión da execución. Liberdade condicional. 3. As medidas de seguridade privativas de liberdade. 4. Penas privativas de dereitos e penas accesorias. 5. Medidas de seguridade non privativas de liberdade. 6. Penas de contido patrimonial. 7. Execución da condena por responsabilidade civil.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	34.5	61.5	96
Estudo de casos	15	33	48
Exame de preguntas obxectivas	1.5	0	1.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	0	1.5
Observación sistemática	0	2	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Methodologies Description

Lección maxistral	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/a as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
Estudo de casos	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/ás dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos. Previo acordo co alumnado, as tutorías poderanse atender presencialmente ou por medios telemáticos.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Exame de preguntas obxectivas	Ao longo do cuatrimestre realizaranse nas datas indicadas na planificación docente 2 probas tipo test. Estas probas non liberan materia de cara ao exame final.	30	A2 B1 C28 D3 A3 B3 C29 D5 A5 B4

Exame de preguntas de desenvolvemento	Na data fixada no calendario oficial de exames, realizarase un exame teórico oral ou escrito, que comprende toda a materia.	40	A2 B1 C28 D1 A3 B2 D3 A4 B3 D5 A5 B4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na data indicada na programación docente realizarase unha proba de carácter práctico consistente na resolución, por escrito, dun ou varios supostos.	20	A2 B1 C28 D1 A3 B3 C29 D3 A5 B4 D4 D5
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado. A participación e intervención nas clases teóricas e prácticas; a preparación e realización dos supostos prácticos; cando así proceda, a asistencia a actividades formativas organizadas pola área de Dereito Procesual; e, en xeral, calquera actividade desenvolvida polo alumnado á marxe das dúas probas test e da proba práctica escrita e da proba teórica oral, serán avaliados polo docente durante todo o cuadrimestre, tendo un valor sobre a cualificación final do 10%..	10	A2 B1 D1 A3 B3 D4 A4 B4 D5

Other comments on the Evaluation

Na materia Dereito Procesal Penal seguiranse dous sistemas de avaliación, tanto na primeira convocatoria (maio/xuño) como na segunda (xullo): avaliación continua ou exame final.

1º.- AVALIACIÓN CONTINUA. Para poder optar ao sistema de avaliación continua, o alumnado deberá acreditar asistencia a un 80 % das clases teóricas e prácticas, sen que, salvo casos excepcionais -ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, se permita xustificar a ausencia. O sistema de avaliación continua consistirá en: a) 2 probas teóricas tipo test, que se realizarán nas datas indicadas na planificación docente que se proporcionará aos alumnos ao comezo de curso; a nota media obtida nestas probas representará o 30% da cualificación final. b) 1 proba práctica escrita, que se realizará na data indicada no calendario oficial de exames que representará o 20% da cualificación final. c) 1 proba teórica oral, sobre toda a materia, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que representará o 40% da cualificación final. d) Asistencia regular, participación activa en clase, preparación e realización dos supostos prácticos e participación en actividades organizadas pola área de Dereito Procesual, e que representará o 10% da cualificación final.

En calquera caso, para que se entenda superada a materia, é necesario obter nesta proba teórica polo menos un 5 sobre 10. De non alcanzarse esta nota mínima de 5 sobre 10, non se procederá ao cómputo da avaliación continua e a nota final corresponderase coa nota obtida na proba teórica.

Notas importantes: a) Para ser evaluado conforme ao sistema de avaliación continua, o/a alumno/a deberá realizar a proba teórica oral, a proba práctica escrita e, polo menos, unha das probas teóricas tipo test. b) Os/as alumnos/as que sigan o sistema de avaliación continua e que non superen a materia na primeira convocatoria (maio/xuño), de facer á segunda convocatoria (xullo) poderán optar por: - Que se lles manteña a cualificación obtida nas probas tipo test e na proba práctica realizadas durante o curso (no caso da proba práctica, só se consta aprobada, se non, deberá realizar novamente tamén a proba práctica, que supoñerá o 20% da cualificación final), nese caso o exame consistiría nunha proba teórica oral sobre toda a materia, que representará o 40% da cualificación final, e na que deberán obter polo menos un 5 sobre 10 para entender superada a materia. - Facer un exame final nos términos que se indican a continuación.

No caso de que sexa necesario realizar a un ou varios alumnos calquera das probas en data distinta das previstas no cronograma ou no calendario oficial, poderá substituírse por un exame oral sobre o contido obxecto de avaliación.

2º.- EXAME FINAL. Os/as alumnos que decidan non seguir o sistema de avaliación continua ou que non realicen as actividades necesarias para ser evaluados conforme a este sistema, serán evaluados cun exame final, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que representará o 100% da cualificación final. O devandito exame constará de: a) Unha proba práctica escrita, consistente na resolución, por escrito, de un o varios supostos. Esta proba práctica representará o 30% da cualificación final. b) Unha proba teórica oral sobre toda a materia, que representará o 70% da cualificación final.

Nota importante: Para que se entenda superada a materia, o/a alumno/a deberá obter nesta proba teórica oral, polo menos, un 5 sobre 10 puntos. De non alcanzarse esta nota mínima, a nota final que figure na acta será a obtida nesta proba teórica.

No caso de que sexa necesario realizar a un ou varios alumnos calquera das probas en data distinta das previstas no cronograma ou no calendario oficial, poderá substituírse por un exame oral sobre o contido obxecto de avaliación.

3º.- CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA. Na convocatoria de fin de carreira o sistema de avaliación será o de exame final

nos términos expostos anteriormente.

OUTRAS INDICACIÓNS

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso académico e publicadas na web da Facultade.

No caso de que sexa necesario realizar a un ou varios alumnos calquera das probas en data distinta das previstas no cronograma ou no calendario oficial, poderá substituírse por un exame oral sobre o contido obxecto de avaliación.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Derecho Procesal Penal**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN

GÓMEZ COLOMER, J.L.; BARONA VILAR, S. (Coords.), **Proceso Penal. Derecho Procesal III**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN

Complementary Bibliography

ASENCIO MELLADO, J.M. (Dir.), **Derecho Procesal Penal**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN

GIMENO SENDRA, V., CALAZA LÓPEZ, S., DÍAZ MARTÍNEZ, M., **Derecho Procesal Penal**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN

MORENO CATENA, V., (Dir.), **El proceso penal. Doctrina, jurisprudencia y formularios (5 vols.)**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN

CONDE-PUMPIDO FERREIRO, C., **Comentarios a la Ley de Enjuiciamiento Criminal y otras leyes del proceso penal**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN

Tirant online,

Aranzadi Westlaw,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito penal I/V08G081V01302

Dereito penal II/V08G081V01402

Sistema xudicial español e proceso civil/V08G081V01403

IDENTIFYING DATA				
Dereito internacional privado				
Subject	Dereito internacional privado			
Code	V08G081V01602			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	3	2c
Teaching language				
Department	Dereito privado			
Coordinator	Velázquez Pérez, Rafael Andrés			
Lecturers	Velázquez Pérez, Rafael Andrés			
E-mail	randres@uvigo.es			
Web				
General description	O Dereito internacional privado está formado polo Dereito procesual civil internacional e o Dereito aplicable ás relacións xurídico privadas internacionais			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
------	--

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Contidos

Topic	
TEMA 1. Fundamentos.	1. O obxecto, o contido e a estrutura do Dereito internacional privado. 2. As fontes do Dereito internacional privado
PRIMEIRA PARTE: A COMPETENCIA XUDICIAL INTERNACIONAL.	1. Ámbitos de aplicación do Regulamento. 2. Verificación da competencia, *admisibilidad da demanda. 4. Autonomía da vontade. 5. O domicilio do demandado.
Tema 2: A competencia xudicial internacional no Regulamento Bruxelas *I.	
Tema 3: A competencia xudicial internacional no Regulamento Bruxelas *I. (Continuación)	1. Normas especiais por razón da materia. 2. Competencias derivadas. 3. Competencia en medidas cautelares. 4. *Litispendencia e *conexidad.
Tema 4: A competencia xudicial internacional no Regulamento Bruxelas *II (materia matrimonial e de responsabilidade *parental).	1. Ámbitos de aplicación e definicións. 2. Normas de competencia en materia de divorcio, separación e nulidade. 3. Normas de competencia en materia de responsabilidade *parental. 4. Disposicións comúns a ambos os sectores.
Tema 5: A competencia xudicial internacional nos Regulamentos sobre Alimentos, Sucesións, Insolvencia e no Réxime interno.	1. Normas de competencia no Regulamento 4/2009 (Alimentos). 2. Normas de competencia no Regulamento 650/2012 (Sucesións). 3. Normas de competencia no Regulamento 848/2015 (Insolvencia-NOVO). 4. O Réxime interno español.
Tema 6: O desenvolvemento do proceso con elemento estranxeiro.	1. As partes no proceso internacional. 2. Os actos procesuais afectados por elemento estranxeiro. 3. O Dereito estranxeiro no proceso.
Tema 7: O réxime xeral de recoñecemento e execución de Resolucións xudiciais.	1. Réximes de recoñecemento. 2. O sistema do Réxime xeral. 3. O sistema do Réxime interno. 4. Réximes específicos por razón da materia. 5. Réximes específicos polo tipo de acto. 6. A execución forzosa internacional.
SEGUNDA PARTE: O DEREITO APLICABLE.	1. Método *localizador *versus método substancial. 2. Problemas relativos ao suposto de feito e ao momento de conexión da norma de conflito. 3. Problemas relativos á aplicación da norma de conflito.
Tema 8: Parte xeral do Dereito aplicable.	
Tema 11: Lei aplicable á persoa, aos bens e aos actos xurídicos.	1. Lei aplicable ás persoas físicas. 2. Lei aplicable ás persoas xurídicas. 3. Lei aplicable aos bens e D. reais. 4. Lei aplicable á forma dos actos xurídicos.

Tema 12: Lei aplicable á celebración do matrimonio e ás crises matrimoniais *filiación.	1. Lei aplicable á celebración do matrimonio. 2. Lei aplicable ao réxime económico matrimonial. 3. Lei aplicable ás crises matrimoniais: o Regulamento. “Roma *III”.
Tema 13: Lei aplicable á *filiación e os alimentos	1. Lei aplicable á *filiación. 2. Lei aplicable aos alimentos: o Protocolo da Haia de 2007.
Tema 14: Lei aplicable á Sucesión hereditaria.	1. Introducción. 2. Regra xeral e elección de Lei aplicable. 3. Ámbito da Lei aplicable. 4. A validez formal. 5. Outras normas sobre Lei aplicable.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	23.5	23.5	47
Lección maxistral	47.1	47.1	94.2
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	73	80
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.9	1.9	3.8

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema prácticos e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante rutinas, a aplicación de fórmulas ou *algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral. Os problemas resolveranse aplicando os Regulamentos europeos e a lexislación nacional aplicable.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Os contidos teóricos impartiranse en correspondencia cos temas que aparecen no Paso 3 da Guía e no *Cronograma da materia.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	O alumno recibe atención personalizada en horario de tutorías respecto dos problemas prácticos que presenta a materia
Lección maxistral	O alumno recibe atención personalizada en horario de tutorías respecto dos problemas teóricos que presenta a materia

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas	Valórase a asistencia e participación nas clases prácticas, segundo descríbese no punto 1 *infra. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado coñece, aplica e interpreta as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.	5	
Lección maxistral	Valórase a asistencia ás sesións maxistrais, segundo descríbese no punto 1 *infra. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado coñece, aplica e interpreta as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.	5	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exames parciais descritos no punto 3 *infra. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado coñece, aplica e interpreta as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.	50	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/*as polo profesor. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado coñece, aplica e interpreta as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.	40	

Other comments on the Evaluation

1.-Valórase a asistencia a clase, ata un 10% da nota final, así como nas diferentes actividades que nelas se organicen. Ao comezo do curso, o profesor indicará as condicións e/ou a forma de valorar a dita axuda.

2.- Ao longo do curso poderán realizarse controis teórico-prácticos que, en conxunto, poderán supoñer ata o 40% da nota final.

3.- Realizaranse polo menos dous exames parciais que suporán un mínimo do 50% da nota total. A data do último parcial pódese facer coincidir, en principio, coa data oficial do exame final.

4.- O alumnado que non queira, ou non poida seguir o sistema de avaliación continua descrito, poderá realizar un único exame final teórico-práctico que suporá o 100% da nota (50% parte teórica, 50% parte práctica).

Este sistema aplicárase tamén na convocatoria extraordinaria de fin de grao.

5.- O estudantado non poderá conservar a cualificación acadada na avaliación continua para o curso seguinte.

DATAS DE EXAMES:

Os exames oficiais realizaranse segundo o calendario aprobado para o efecto pola xunta de centro para o curso académico. Así mesmo, o profesor entregará no Decanato, antes do inicio do cuadrimestre, unha Horario onde se describa o desenvolvemento semanal da materia.

O alumnado que, a xuízo do profesor, incumpra o compromiso ético esixido pola Universidade de Vigo en canto á realización das probas, quedará automaticamente excluído da avaliación continua, en prexuízo das actuacións posteriores que puidesen derivar da súa realización

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Francisco J. Garcimartín Alférez, **Derecho Internaciona privado**, última, Aranzadi, S.A.U,

José C. Fernández Rozas, **Derecho Internaciona privado**, Última, Civitas,

Alfonso L. Calvo Caravaca, **Derecho Internaciona privado**, Última, Comares,

Alfonso L. Calvo Caravaca, **Compendio de derecho internacional privado**, última, Rapid Centro Color, S.L.,

VV.AA., **Relaciones transfronterizas globalización y derecho**, 1ra, Civitas, 2020

VV.AA., **Legislación básica de Derecho internacional privado**, Última, Civitas / Aranzadi / Comares,

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Dereito mercantil I/V08G081V01502

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Sistema xudicial español e proceso civil/V08G081V01403

IDENTIFYING DATA**Financial and taxation law 1**

Subject	Financial and taxation law 1			
Code	V08G081V01603			
Study programme	Grado en Derecho			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	3rd	2nd
Teaching language	Spanish			
Department				
Coordinator	Ruiz Hidalgo, María del Carmen			
Lecturers	García Freiría, Mónica Ruiz Hidalgo, María del Carmen			
E-mail	cruiz@uvigo.es			
Web				

General description (*)O Dereito Financeiro e Tributario I é unha materia que ten por finalidade o estudo da ordenación xurídica dos ingresos e gastos públicos, así como das relacións xurídicas que xorden entre a Administración e os particulares.

A materia obxecto de estudo estrutúrase en tres grandes apartados. Dun lado, o primeiro apartado serve de introdución ao estudo do Dereito Financeiro, destacando a análise das fontes desta rama xurídica e do poder financeiro no tres niveles de Facenda (Estado, Comunidades Autónomas e Corporacións Locais). Un segundo apartado dedica especial atención ao Dereito Orzamentario, é dicir, ao estudo xurídico do ciclo do gasto público. Por último, o terceiro apartado correspóndese coa denominada Parte xeral do Dereito Tributario, a cal se enfronta por separado ao estudo do tributo e a obrigaón tributaria, á interpretación e aplicación dos tributos, ao Dereito sancionador tributario e, finalmente, á revisión dos actos administrativos tributarios, contidos todos eles cuxo coñecemento resulta imprescindible antes de abordar a Parte especial do Dereito Tributario ("Dereito Financeiro e Tributario II"), que completa a formación do alumnado no que incumbe ás materias obrigatorias de Dereito Financeiro.

Training and Learning Results

Code	
A1	Students will have shown they have sufficient knowledge and understanding of an area of study, starting after completion of general secondary education, and normally reaching a level of proficiency that, being mostly based on advanced textbooks, will also include familiarity with some cutting-edge developments within the relevant field of study.
A2	That students know how to apply their knowledge to their work or vocation in a professional way and possess the skills that are usually demonstrated through the elaboration and defense of arguments and problem solving within their area of study. Know How
A3	That students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their area of study) to make judgments that include a reflection on relevant social, scientific or ethical issues. Know How Know be
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.
A5	That students have developed those learning skills necessary to undertake further studies with a high degree of autonomy. Know be
B1	Know the role of law as a regulatory system of social relations. Know
B2	Know the different manifestations of Law in its historical evolution and in its current reality.
B3	To be able to use constitutional principles and values as a working tool for interpreting the law and developing legal dialectics.
B4	To be able to identify legal problems and approach their solution in an interdisciplinary way
C18	CE24 □ To know the model of distribution of financial power in Spain, as well as government revenue (particularly, taxes: their essential elements and enforcement procedures) and the norms governing public expenditure.
C19	CE25 □ To be able to interpret and apply the rules of the financial legal framework.
D1	Capacity for analysis and synthesis for the elaboration and defense of arguments, as well as organization, planning and use of time in situations of pressure
D3	Ability to make decisions independently, leadership skills, ability to engage in co-operative teamwork, interpersonal skills that are helpful in professional and social situations.
D4	Ability to behave ethically and with social responsibility as a citizen and as a professional, respecting diversity and multiculturalism.
D5	To be able to solve problems and interpret data from reality with their associated meanings, and to establish links with the different branches of the juridical order.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

To know, interpret and apply the rules regulating financial power in Spain, as well as those concerning revenues, with special reference to taxation, and public expenditure.

A1 B1 C18 D1
A2 B2 C19 D3
A3 B3 D4
A4 B4 D5
A5

Contents

Topic

PART ONE: INTRODUCTION TO THE STUDY OF FINANCIAL LAW	1.- Financial Law. Concept. 2.- The sources of the financial system. 3.- Constitutional principles of justice in the financial system. Financial Law. 4.- The financial power in Spain. 5.- The application and interpretation of the financial rules. 6.- The object of the financial activity. Legal aspects. 7.- The Public Debt.
PART TWO: BUDGET LAW	8.- Budgetary Law. The concept. Budgetary principles. 9.- Content and legal effects of the Budget. 10.- Phases of the budgetary cycle. Preparation, approval and execution of the Budget. 11.- Budgetary control
PART THREE: TAX LAW. PART GENERAL.	12.- Constitutional principles in tax matters. 13.- The tax obligation. The tax. 14.- Types of taxes. 15.- The taxable event. 16.- Subsidiary and accessory obligations. 17.- Subjects of the tax liability. 18.- Capacity in the tax sphere. 19.- Quantification of the tax liability. 20.- Regimes for determining taxable bases. Quota and tax debt. 21.- Extinction of tax liability. 22.- The application of taxes. The obligation to provide information to the Tax Administration. 23.- Assistance and information to taxpayers. Common rules on tax actions and procedures. 24.- The management procedure. 25.- The Inspection of taxes. 26.- The collection. The executive period. 27.- Infractions and tax penalties. The penalty procedure. 28.- The review of administrative tax acts.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	49	93	142
Seminars	23.5	41.5	65
Learning-Service	0	10	10
Essay questions exam	4	3	7
Systematic observation	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	Presentation by the teacher of the contents on the subject under study, theoretical and / or guidelines for a job, exercise or project to be developed by the student.
Seminars	Activity focused on the work on a specific topic, which allows to deepen or complement the contents of the subject. They can be used as a complement to the theoretical classes.
Learning-Service	Carrying out activities that allow the cooperation of several subjects and confront the students, working as a team, to open problems. They allow to train, among others, cooperative learning skills, leadership, organization, communication and strengthening of personal relationships.

Personalized assistance

Methodologies Description

Lecturing	Students' doubts about the contents, activities and/or exercises that had been proposed to acquire the pursued competences will be attended and solved. The tutoring sessions may be carried out by telematic means (e-mail or videoconference) by prior arrangement.
Seminars	Students' doubts about the contents, activities and/or exercises that had been proposed to acquire the pursued competences will be attended and solved. The tutoring sessions may be carried out by telematic means (e-mail or videoconference) by prior arrangement.

Assessment			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Learning-Service	Carrying out activities that allow the cooperation of several subjects and confront the students, working as a team, to open problems. They allow to train, among others, cooperative learning skills, leadership, organization, communication and strengthening of personal relationships.	Los estudiantes que sigan el criterio de evaluación será evaluado a través de la realización de informes tanto personales como grupales. La nota obtenida se tendrá en cuenta en la calificación del posterior 20	A1 B1 C18 D1 A2 B2 C19 D3 A3 B3 D4 A4 B4 D5 A5
Essay questions exam	Final exam consisting of two parts: a practical written exam (in which the student must demonstrate the acquisition of the essential competences of the subject) and a theoretical written exam (in which the student must demonstrate the acquisition of the essential skills of the subject) and a theoretical written exam (in which different questions about the syllabus of the subject will be asked). For those students who undergo the continuous evaluation system, this test will represent 70% of the total evaluation system, this test will represent 70% of their final grade. For those students who do NOT submit to the continuous evaluation, their grade will be composed of 70% of the grade obtained in the written theoretical exam and 30% of the grade obtained in the written practical exam.	80	A1 B1 C18 D1 A2 B2 C19 D5 A3 B3 A4 B4 A5
Systematic observation	The faculty, through the different activities proposed to the students who undergo continuous assessment (case studies, oral presentation of a topic, written presentation of a paper, collaborative work in the classroom, etc.), will assess the active participation and quality of the interventions of this both in lectures and, above all, in seminars. The active participation and quality of the students who undergo continuous evaluation will represent 10% of their final grade. The participation of the students in the activities organized by the Financial and Tax Law Area will also be taken into account.	20	A1 B1 C18 D1 A2 B2 C19 D3 A3 B3 D4 A4 B4 D5 A5

Other comments on the Evaluation

The two partial written tests are compulsory, both of them to be taken during the school period. Each one of these two partial tests is releasable as long as the student achieves a minimum grade of 5 out of 10, so that having passed both tests will not be obliged to take the final exam or test, as a requirement to pass the subject. If only one of the two tests is passed, the grade obtained is maintained for both the first and the second exam opportunity. The student must take the exam of the subject not passed.

3.- The students of global evaluation: their grade will be composed of 100% of the grade obtained in the written exam, which will be different from the one taken by the students of continuous evaluation. In the global evaluation exam they will be evaluated of all the competences.

4.- The first and second chance final exam will be held on the date, place and time specified in the official calendar approved for this purpose by the Faculty Board for the academic year 2025/2026.

The final exam grade will be the sum of the grades obtained according to the criteria and percentages previously established. Students who follow the continuous evaluation will have to pass the partial tests with a minimum grade of 5 out of 10, and otherwise must be examined at the first or second opportunity of the subject not passed, and in the part/s not passed must achieve the minimum grade of 5 out of 10. To this will be added, in addition, between 1-0.5 points for those

students who participate in activities organized by the Financial and Tax Law Area.

If the two partial exams are not passed with the minimum grade of 5 out of 10, it will be understood that the subject has not been passed and only the grade obtained for attendance, active participation in class and activities organized by the Financial and Tax Law Area will be reflected in the minutes.

Likewise, students who have passed the two partial tests of continuous evaluation carried out during the four-month period will be able to take the first and second chance exams in order to obtain a higher grade.

-Students with global evaluation: their grade will be integrated by 100% of the final exam being different from the one taken by the students of continuous evaluation.

SPECIFIC WARNING FOR STUDENTS WHO TAKE THE FINAL EXAM:

In the final exam, the final grade will be composed of 100% of the grade obtained in the written exam.

Sources of information

Basic Bibliography

PEREZ ROYO, F., **Derecho Financiero y Tributario. Parte General**, 35ª ed., Civitas, 2025

MARTÍN QUERALT, J.; LOZANO SERRANO, C.; TEJERIZO LÓPEZ, J.M.; y CASADO OLLERO, G., **Curso de Derecho Financiero y Tributario**, 36ª ed., Tecnos, 2025

MERINO JARA, I. (Dir.), **Curso de Derecho Financiero y Tributario**, Última ed., Tecnos,

SIMON ACOSTA, E. Y OTROS, **Código Tributario**, 32ª ed., Aranzadi, 2025

SIMON ACOSTA, E y otros, **Derecho Financiero y Tributario. Parte General**, Última ed., Aranzadi,

RUIZ HIDALGO, C., **Exclusión de las cuestiones de hecho del ámbito casacional. Análisis jurisprudencial del artículo 87 Bis LJCA en el Derecho tributario**, La Ley, 2023

Complementary Bibliography

FERREIRO LAPATZA, J.J., **Instituciones de Derecho Financiero y Tributario, Primera y Segunda Parte**, 1ª, Marcial Pons, 2010

PITA GRANDAL, A.Mª. (Coordinadora), **Textos y casos prácticos de Derecho Financiero y Tributario**, 2ª, Tórculo, 2001

CALVO ORTEGA, R. (Dir.), **Comentarios a la Ley General Tributaria**, 2ª, Cívitas-Thomson Reuters, 2009

PITA GRANDAL, A.Mª., **La prueba en el procedimiento de gestión tributaria**, Marcial Pons, 1998

FERNÁNDEZ LÓPEZ, R. I., **La comprobación de hechos por la Inspección de los tributos**, Marcial Pons, 1998

RUIZ HIDALGO, C., **La responsabilidad tributaria en el alzamiento de bienes**, Marcial Pons, 2009

ANEIROS PEREIRA, J., **Las sanciones tributarias**, Marcial Pons, 2005

MULEIRO PARADA, L. M., **La determinación objetiva: IRPF e IVA**, Marcial Pons, 2009

SIOTA ÁLVAREZ, M., **Analogía e interpretación en el Derecho tributario**, Marcial Pons, 2010

SESMA SANCHEZ, B., **La nulidad de las liquidaciones tributarias**, Aranzadi, 2017

FERNÁNDEZ LÓPEZ, R. I., **La imprescriptibilidad de las deudas tributarias y la seguridad jurídica**, Marcial Pons, 2017

PITA GRANDAL, A.Mª. (dir.), **Estudios sobre la financiación de los puertos**, Marcial Pons, 2017

CUBERO TRUYO, A. (dir.), **Estudios sobre el decreto-ley como fuente del Derecho Financiero y Tributario**, Aranzadi, 2016

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Financial and taxation law 2/V08G081V01701

Business tax regime/V08G081V01944

Criminal and administrative liability in finance-taxation/V08G081V01943

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Administrative law 2/V08G081V01503

Subjects that it is recommended to have taken before

Law: Constitutional law 1/V08G081V01103

Law: Constitutional law 2/V08G081V01204

Law: Theory of Law/V08G081V01102

Administrative law 1/V08G081V01401

Civil law 1. Obligations and contracts/V08G081V01301

Other comments

In the joint program of official studies of the Bachelor's Degree in Business Administration and Bachelor's Degree in Law will be taught in the second four-month period of the fourth year by the same professors as the Bachelor's Degree in Law.

IDENTIFYING DATA				
Fundamentos de administración de empresas				
Subject	Fundamentos de administración de empresas			
Code	V08G081V01605			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	3	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Rodríguez Domínguez, María del Mar			
Lecturers	Rodríguez Domínguez, María del Mar			
E-mail	mrdguez@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia está deseñada para que os estudantes do Grao en Dereito obteñan competencias básicas sobre dirección e xestión empresarial. Preséntase á empresa como un axente económico fundamental, estudando os aspectos básicos da súa xestión e a problemática asociada ao seu goberno. A continuación identifícanse as principais áreas funcionais da empresa, profundizando en aspectos específicos da súa xestión e nas problemáticas económicas que se formulan. Faise fincapé tanto nos coñecementos como nas habilidades requiridas na xestión empresarial.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C11	CE13 - Coñecer os principios de funcionamento que rexen nunha economía de mercado, comprender o comportamento dos distintos axentes económicos e coñecer os principais problemas económicos
C12	CE14 - Ser capaz de utilizar os principios e conceptos económicos como ferramenta para argumentar economicamente, identificar os problemas económicos e abordar a súa solución a través das políticas adecuadas a cada situación
C47	CE55 - Comprender os Estados Financeiros obrigatorios das empresas
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.

Resultados previstos na materia			
Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Ser capaz de identificar problemas económicos que se presentan nas empresas e saber utilizar os principais instrumentos para a súa resolución.	A2	C11	
	A3	C12	
	A4		
	A5		
Capacidade de interpretar e analizar críticamente información económica da empresa.		C12 C47	D3
Coñecer os aspectos internos, funcións e interrelacións existentes nas organizacións.	A2	C11	
	A3	C12	
	A4		
	A5		
Coñecer os procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial.		C11	D1
		C12	D3
		C47	

Contidos	
Topic	

TEMA 1. A EMPRESA NO SISTEMA ECONÓMICO	1.1. Concepto de empresa. 1.2. A empresa como realidade económica. 1.3. Clases de empresas. 1.4. Os subsistemas empresariais. 1.5. Enfoques sobre o empresario.
TEMA 2. A ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS: DIRECCIÓN ESTRATÉXICA	2.1. Concepto de estratexia. 2.2. Os obxectivos da empresa. 2.3. Análise do entorno. 2.4. Análise interno da empresa. 2.5. Estratexias competitivas. 2.6. Crecemento e desenvolvemento empresarial.
TEMA 3. A TOMA DE DECISIÓNS NA EMPRESA	3.1. O proceso de toma de decisións. 3.2. Tipos de decisións. 3.3. Situacións de certeza, risco e incerteza. 3.4. Ferramentas para a toma de decisións.
TEMA 4. A FUNCIÓN DE PRODUCCIÓN E LOXÍSTICA	4.1. O sistema produtivo. 4.2. A dirección de operacións. 4.3. Obxectivos de produción. 4.4. Tipos de procesos produtivos. 4.5. Lean Manufacturing. 4.6. Compoñentes do sistema loxístico. 4.7. Análise dos custos de produción. 4.8. Eficiencia e produtividade.
TEMA 5. A FUNCIÓN DE RECURSOS HUMANOS	5.1. Concepto, fundamentos e proceso de dirección e xestión de RRHH. 5.2. Liderado, cultura e poder nas organizacións. 5.3. Parámetros de diseño organizativo: formalización, especialización e coordinación. 5.4. O organigrama. 5.5. Motivación.
TEMA 6. A FUNCIÓN FINANCEIRA	6.1. A xestión financeira. 6.2. Rendibilidade económica e rendibilidade financeira. 6.3. Análise mediante ratios. 6.4. Incidencia dos custos sobre a rendibilidade. 6.5. Decisións de inversión. 6.6. Decisións de financiamento.
TEMA 7. A FUNCIÓN DE MERCADOTECNIA E COMERCIALIZACIÓN	7.1. Diferentes enfoques sobre a función de mercadotecnia. 7.2. Investigación de mercados. 7.3. Comportamento de compra en mercados industriais e en mercados de consumo. 7.4. Segmentación de mercados e posicionamento do produto. 7.5. Decisións de mercadotecnia (as 4P's).

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	31	30	61
Aprendizaxe baseado en proxectos	1	16	17
Seminario	7	7	14
Exame de preguntas obxectivas	2	30	32
Traballo	1	2	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	15	23

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Aprendizaxe baseado en proxectos	
Seminario	

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	O docente realizará un seguimento de cada grupo, dando un retorno que permita mellorar o desempeño.

Aprendizaxe baseado en proxectos

Seminario

Tests	Description
Traballo	
Resolución de problemas e/ou exercicios	

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Exame de preguntas obxectivas	Tipo test, obligatorio	40	A2	C11	D1
	Reflicte os coñecementos básicos de teoría e práctica		A3	C12	D3
	Nota mínima de 3.5 sobre 10 para facer media co resto de partes		A4	C47	
	Recuperable so na convocatoria extraordinaria (exame presencial)		A5		
Traballo	O traballo é grupal	30	A2	C11	D1
	Sin nota mínima		A3	C12	D3
	Non é recuperable		A4	C47	
	Consta dun traballo escrito e proba de defensa oral		A5		
	As instrucións explicaranse en clase e publicaranse en MOOVI				
Resolución de problemas e/ou exercicios	Non se avisarán da data de realización debido a que avaliarán a asistencia e o traballo continuado en clase	30	A2	C11	D1
	Sin nota mínima		A3	C12	D3
	Non son recuperables		A4	C47	
	Entregaranse a través MOOVI, según as instrucións que se darán en clase		A5		
	Non se aceptan envíos por correo electrónico				

Other comments on the Evaluation

A Avaliación continua do estudante realizarase do seguinte xeito:

Para superar a asignatura é necesario obter unha nota final mínima de 5 puntos sobre 10

Se non se supera na convocatoria ordinaria, débese acudir á convocatoria extraordinaria

Na extraordinaria so se pode recuperar o exame final; o resto das notas gardaranse

Si se aproba o exame na extraordinaria, sumaranse as notas obtidas durante o curso

Se o alumno opta pola avaliación global, presentarase a un exame teórico-práctico con 100% da nota nas datas oficiais.

Os exames das convocatorias oficiais terán lugar na data, hora e lugar establecido polo Decanato da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo (<http://fccxt.webs.uvigo.es/es/>).

Na convocatoria fin de carreira o exame suporá o 100 % da nota final da materia.

BOAS PRÁCTICAS:

- Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles, ordenadores portátiles, tabletas ou similares nas sesións de traballo. Estes dispositivos deben estar desconectados, agás autorización expresa do profesor/a.

- É imprescindible asistir ás sesións de aula co material necesario para o seu desenvolvemento.

- Calquera evidencia de probas plaxiadas ou copiadas, total ou parcialmente, suporá unha calificación de suspenso en tódalas convocatorias do curso académico.

- Para a realización das probas só se permiteo uso de elementos de escritura e calculadora.

- O estudante deberá presentarse ao exame debidamente identificado, co seu D.N.I, pasaporte ou licenza de conducir, non sendo válido outro documento.

- Tódalas probas deberán ser entregadas á súa finalización e baixo ningún concepto poderán ser sacadas fora da aula.

- A revisión de exames terá lugar no horario e lugar establecido polo profesor/a.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Fuentes Fuentes, M.M.; Cordón Pozo, E., **Fundamentos de Dirección y Administración de Empresas**, 3ª Edición, Pirámide, 2020

González Domínguez, F.J. y Ganaza Vargas, J.D., **Fundamentos de Economía de la Empresa**, 2ª Edición, Pirámide, 2017

Montoro Sánchez, M.A.; Díez Vial, I. y Martín de Castro, G., **Fundamentos de Administración de Empresas**, 4ª Edición, Civitas, 2019

Robbins, S.P.; DeCenzo, D.A. y Coulter, M., **Fundamentos de la Administración: conceptos esenciales y aplicaciones**, 10ª Edición, Pearson-Prentice Hall, 2017

Complementary Bibliography

Barroso Castro, C., **Economía de la Empresa**, Pirámide, 2012

Bueno Campos, E., **Curso básico de Economía de la Empresa**, Pirámide, 2011

Bueno Campos, E., **Introducción a la Organización de Empresas**, Centro de Estudios Financieros, 2014

Gareth R.J.; George J.M., **Administración Contemporánea**, 8ª Edición, McGrawHill, 2020

Guerras Martín, L.A. y Navas López, J.E., **Casos de Dirección Estratégica de la Empresa**, Thompson-Civitas, 2014

Hernández Ortiz, M.J., **Administración de Empresas**, 3ª Edición, Pirámide, 2020

Iborra Juan, M.; Dasi Coscollar, A.; Dolz Dolz, C. y Ferrer Ortega, C., **Fundamentos de dirección de empresas.**

Conceptos y habilidades directivas, Paraninfo, 2014

Koontz H.; Weihrich H. y Cannice, M.V., **Administración: una perspectiva global, empresarial y de innovación**, 15ª Edición, McGrawHill, 2017

Navas López, J.E.; Guerras Martín, L.A., **Fundamentos de dirección estratégica de la empresa**, Thompson-Civitas, 2016

Pérez Gorostegui, E., **Fundamentos de Economía de la Empresa**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2014

Pérez Gorostegui, E., **Prácticas de Fundamentos de Economía de la Empresa**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2014

Recomendaciones

Other comments

Os/as estudiantes deberán manter actualizados os seus datos de contacto en MOOVI. Ademais, é necesario subir alí unha foto tipo carné para evitar a entrega de fichas en formato papel.

(*)Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co estudantado na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso promovidos pola dinámica da clase, e do grupo de destinatarios/as real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

IDENTIFYING DATA				
Macroeconomía				
Subject	Macroeconomía			
Code	V08G081V01606			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	3	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinator	Freire Serén, María Jesús			
Lecturers	Freire Serén, María Jesús			
E-mail	mjfreire@uvigo.es			
Web				
General description	O desenrolo da materia pretende introducir ao alumno nos contidos básicos da Teoría Macroeconómica. Para iso, é importante empezar entendendo todo o referente ás variables ou indicadores claves da economía: produto interior bruto, índice de prezos ao consumo e taxa de paro. A partir de aí centraremos na análise macroeconómica dende dous enfoques básicos: o longo prazo, onde analizaremos que é e como se explica o crecemento económico; e o curto prazo, onde trataremos de entender os efectos das políticas económicas (monetarias e fiscais) cando a economía abandoa a súa senda de crecemento.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.

Resultados previstos na materia	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
Coñecer os principais problemas *macroeconómicos, así como as distintas políticas e os seus efectos sobre o sistema económico, con especial atención ao estudo da política fiscal.	A2
	A3
Manexar e analizar información económica, a partir da cal desenvolver unha capacidade de interpretar e entender as políticas económicas.	A4

Contidos	
Topic	
	Aspectos xerais da macroeconomía: cal é o seu obxectivo, como se foi desenvolvendo no tempo, as principais escolas, e cómo se traballa en macroeconomía
TEMA 1: INTRODUCCIÓN	
PARTE I: INDICADORES MACROECONÓMICOS	----
----- TEMA 2: A MEDICIÓN DA ACTIVIDADE ECONÓMICA	2.A Que é o Produto Interior Bruto (PIB) e como se mide. Como descontamos os efectos da subida de prezos ao longo do tempo no cálculo do PIB: o PIB REAL e o deflactor 2.B A relación entre o PIB e a demanda/gasto dun país (o consumo o investimento e o gasto público). A contabilidade nacional
----- TEMA 3: O DESEMPREGO E A INFLACIÓN	3.A Variables básicas do mercado de traballo e a súa medición: a actividade, o emprego e o paro 3.B. O desemprego natural e o desemprego cíclico. A relación entre a taxa de crecemento e a evolución da taxa de paro: Lei de Okun 3.C O índice de prezos ao consumo Inflación e deflación. Curva de Phillips
PARTE II: O LONGO PRAZO	

----- TEMA 4: O CRECEMENTO ECONÓMICO A longo prazo	4.A Concepto e medición do crecemento 4.B Os determinantes do crecemento económico a longo prazo 4. C A converxencia
PARTE III: O CURTO PRAZO	----
----- TEMA 5: A DEMANDA AGREGADA E A POLÍTICA FISCAL	5.A Determinantes da demanda agregada 5.B O equilibrio macroeconómico 5.C Shocks de oferta e de demanda: a autorregulación da economía e a política fiscal
----- TEMA 6: O MERCADO MONETARIO E A POLÍTICA MONETARIA.	6.A O diñeiro e o sistema monetario 6.B. O multiplicador monetario 6.C A política monetaria

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Estudo de casos	20	15.5	35.5
Lección maxistral	30	60	90
Autoavaliación	0	2.5	2.5
Traballo	1	19	20
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Estudo de casos	Análise de feitos macroeconómicos, problemas e/ou sucesos reais coa finalidade de coñecelos, interpretalos, reflexionar e completar coñecementos.
Lección maxistral	As clases teóricas impartiranse durante as 15 semanas do cuadrimestre. Nelas expóranse de forma reducida os principais contidos da materia con apoio de diferente material didáctico (power point, libros de texto, artigos e noticias de actualidade relacionadas). Deterémonos con máis detalle nos puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguimento e comprensión das clases é necesario traballar previamente a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Estudo de casos	Tempo reservado para atender e resolver as dúbidas do alumnado. Nestas actividades a profesora orienta e guía no proceso de aprendizaxe do alumnado...

Avaliación			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo	Ao longo do cuadrimestre realizarase un traballo sobre un tema asignado por sorteo e relacionado cos contidos teóricos e das prácticas realizada nas aulas informáticas.	30	A2 A3 A4
Exame de preguntas obxectivas	Haberá unha primeira avaliación dos contidos teóricos e prácticos na metade do cuadrimestre. Será un exame dos temas 1, 2, 3 e 4; e valerá o 40% da nota final da materia.	40	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Haberá un segundo exame que se realizará na data establecida no calendario de exámes oficial do centro, no que se avaliarán os contidos de toda a materia (temas 1 a 6) Este examen valerá o 30% da nota final da materia.	30	A2 A3 A4

Other comments on the Evaluation
Poderase optar ao método de avaliación continua ou, alternativamente, ser avaliado polo 100% da nota máxima nunha avaliación final na data oficial establecida no calendario do centro. Por defecto considérase que todos os estudantes serán

avaliados polo método de avaliación continua. Aqueles que desexen renunciar á avaliación continua deberán comunicalo á coordinadora da materia mediante correo electrónico antes do 10 de Febreiro de 2026.

AVALIACIÓN CONTINUA. A nota final da materia constará de:

1.- UN EXAME PARCIAL (4 puntos).

Incluirá os temas do 1, 2 e 3; realizarase a metade do cuadrimestre (data pendente de determinar).

2.-ENTREGA DUN TRABALLO (3 puntos) con análise de datos macroeconómicos sobre un tema a sorteo.

3.- UN EXAME FINAL (3 puntos)

Un examen final sobre o contido total da materia.

Na convocatoria extraordinaria farase un examen final sobre o contido total da materia cun valor do 100% da nota

ALUMNOS QUE NON SE ACOLLAN A AVALIACIÓN CONTINUA. CONDICIONS NECESARIAS PARA APROBAR:

- Realizar un exame final (distinto ó da avaliación continúa) de todos os temas do programa.

Na convocatoria de Fin de carreira realizarase un exame que suporá o 100% da avaliación.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

BLANCHARD, OLIVIER, **MACROECONOMIA**, PEARSON, 2017

KRUGMAN, P y WELLS, R., **MACROECONOMIA**, EDITORIAL REVERTÉ, 2016

Complementary Bibliography

MANKIW, N. GREGORY, **MACROECONOMIA**, ANTONI BOSH, 2014

DORNBUSCH, R. y FISHER, S., **MACROECONOMIA**, MC GRAW-HILL, 2015

BERNANKE, **PRINCIPIOS DE ECONOMIA**, MC GRAW- HILL, 2007

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Economía: Principios de economía/V08G081V01201

Other comments

As particularidades da materia serán publicadas en MOOVI.

IDENTIFYING DATA				
Financial and taxation law 2				
Subject	Financial and taxation law 2			
Code	V08G081V01701			
Study programme	Grado en Derecho			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4th	1st
Teaching language	Spanish			
Department				
Coordinator	Muleiro Parada, Luís Miguel			
Lecturers	Aneiros Pereira, Jaime Barreiro Carril, María Cruz Muleiro Parada, Luís Miguel			
E-mail	lmuleiro@uvigo.es			
Web				
General description	The Financial "Right matter and *Tributario II" gives in 4º Course of the Degree in Right, and constitutes the designated "special Part" of the Right *tributario". His content centres in the juridical analysis of the different tributes that conform the system *tributario Spanish in the three levels of territorial organisation: state, autonomic and local. This subject tackles the study of the tributes in particular, by what is necessary that the student know the fundamental institutions of the private Right and of the public Right that allow him comprise the taxation of determinate civil agreements, mercantile, labour or officials. Besides, it is indispensable that the student have surpassed the financial "Right matter and *tributario I", of 3º Course, since the complete understanding of the subject complete with the mentioned matter.			

Training and Learning Results

Code	
A1	Students will have shown they have sufficient knowledge and understanding of an area of study, starting after completion of general secondary education, and normally reaching a level of proficiency that, being mostly based on advanced textbooks, will also include familiarity with some cutting-edge developments within the relevant field of study.
A2	That students know how to apply their knowledge to their work or vocation in a professional way and possess the skills that are usually demonstrated through the elaboration and defense of arguments and problem solving within their area of study. Know How
A3	That students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their area of study) to make judgments that include a reflection on relevant social, scientific or ethical issues. Know How Know be
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.
A5	That students have developed those learning skills necessary to undertake further studies with a high degree of autonomy. Know be
B1	Know the role of law as a regulatory system of social relations. Know
B2	Know the different manifestations of Law in its historical evolution and in its current reality.
B3	To be able to use constitutional principles and values as a working tool for interpreting the law and developing legal dialectics.
B4	To be able to identify legal problems and approach their solution in an interdisciplinary way
C20	CE26 □ To know the main taxes of the tax system at state, regional-autonomic and local levels.
C21	CE27 □ To be able to identify the essential elements of these taxes (taxable source of income, taxpayers, etc.), as well as to be able to apply the rules of quantification and determination of tax liabilities.
D1	Capacity for analysis and synthesis for the elaboration and defense of arguments, as well as organization, planning and use of time in situations of pressure
D3	Ability to make decisions independently, leadership skills, ability to engage in co-operative teamwork, interpersonal skills that are helpful in professional and social situations.
D4	Ability to behave ethically and with social responsibility as a citizen and as a professional, respecting diversity and multiculturalism.
D5	To be able to solve problems and interpret data from reality with their associated meanings, and to establish links with the different branches of the juridical order.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
To understand, interpret, and apply the rules of the Spanish tax system.	A1	B1	C20	D1
	A2	B2	C21	D3
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5			

Contents	
Topic	
I.- INTRODUCTION.	The Spanish Tax System: Historical Evolution. Current Situation.
II.- DIRECT TAXES.	2.- Personal Income Tax.
	3.- Corporate Income Tax.
	4.- Non-Resident Income Tax.
	5.- Wealth Tax.
	6.- Inheritance and Gift Tax.
III.- INDIRECT TAXES.	7.- Tax on Onerous Transfers of Property and Documented Legal Acts.
	8.- Value Added Tax (VAT).
	9.- Excise Duties (Special Taxes).
	10.- Other Indirect Taxes.
IV.- TRIBUTES OF THE AUTONOMOUS COMMUNITIES.	11.- Own Taxes.
	12.- Transferred Taxes.
V. LOCAL GOVERNMENT TAXES	13.- Real Estate Tax.
	14.- Tax on Economic Activities.
	15.- Vehicle Tax (Tax on Mechanically Propelled Vehicles)
	16.- Tax on Installations, Constructions, and Works.
	17.- Tax on the Increase in Value of Urban Land.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	33	32	65
Seminars	12	35	47
Learning-Service	0	15	15
Essay questions exam	6	17	23
Systematic observation	0	0	0

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	Exhibition by part of the professor of the contents on the matter object of study, theoretical bases and/or guidelines of a work, exercise or project to develop by the student.
Seminars	Activities focused to the work on a specific subject, that allow to deepen or complement the contents of the matter. Can employ as I complement of the theoretical classes
Learning-Service	Students may voluntarily participate in tutored service-learning activities. The application of this methodology is conditional on its approval in the ApS 25-26 call.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Lecturing	They will attend and they will resolve doubts of the students respect of the contents, activities and/or exercises that had been proposed to purchase the competitions pursued. The sessions of *tutorización will be able to make by telematic means (email or videoconference) under the modality of *concertación previous.
Seminars	They will attend and they will resolve doubts of the students respect of the contents, activities and/or exercises that had been proposed to purchase the competitions pursued. The sessions of *tutorización will be able to make by telematic means (email or videoconference) under the modality of *concertación previous.
Learning-Service	People who opt for this system will have the involvement of the teaching staff to successfully achieve the proposed objective. The application of this methodology is conditional on its approval in the ApS 25-26 call.

Assessment							
	Description	Qualification	Training and Learning Results				
Learning-Service	Students may voluntarily participate in tutored service-learning activities. The application of this methodology is conditional on its approval in the ApS 25-26 call.	Se calificará conjuntamente con la asistencia y participación en el 20 por ciento de la nota de evaluación continua.	A1	B1	C20	D1	
			A2	B2	C21	D3	
			A3	B3		D4	
			A4	B4		D5	
			A5				
Essay questions exam	Students who opt for the continuous assessment system will be evaluated according to the following criteria: 1) First partial exam: This will be held mid-semester (40%), 2) Second partial exam: This will be held at the end of the semester (40%).	40 por ciento cada prueba. 80	A1	B1	C20	D1	
			A2	B2	C21	D3	
			A3	B3		D4	
			A4	B4		D5	
			A5				
	For global assessment students, their final grade will be based 100% on the score obtained in a written exam, which will be different from the one taken by continuous assessment students. This global assessment exam will evaluate all competencies.						
Systematic observation	Attentive perception, rational, scheduled and systematic to describe and register the demonstrations of the behaviour of the students.	20	A1	B1	C20	D1	
			A2	B2	C21	D3	
			A3	B3		D4	
			A4	B4		D5	
			A5				

Other comments on the Evaluation

The syllabus presented in the content section is a summarized version of the lessons that will be examined. A more detailed syllabus, including the specific topics for each lesson, will be provided to students at the beginning of the academic year.

1.- As stipulated in the Regulations on the Evaluation, Grading, and Quality of Teaching and the Student Learning Process (approved by the University of Vigo's Senate on April 18, 2023), students must formally declare their intention not to participate in the continuous assessment system, following the procedure and deadlines established by the competent bodies of the Center. Should the Center not set a specific date, the professors will announce it on the first day of class.

2.- Students who opt for the continuous assessment system will be evaluated according to the following criteria: 1) First partial exam: It will be held mid-semester (40%), 2) Second partial exam: It will be at the end of the semester (40%), 3) Regular attendance, active class participation, and engagement in activities organized by the Department of Financial and Tax Law (20%). For the purpose of this latter evaluation, class attendance and active participation will be monitored.

Both written partial exams are mandatory and will be non-cumulative (liberatory) provided the student achieves a minimum grade of 5 out of 10 in each. Therefore, students who pass both partial exams are not required to take the final course exam as a prerequisite for passing the course, as long as the combined score from these exams (80% of the total final grade) plus the score obtained from the remaining 20% allows them to pass the course. If only one of the two exams is passed, the grade obtained will be retained for both the first and second examination opportunities. The student must then take an exam on the content they did not pass.

3.- Students opting for global assessment: Their grade will consist of 100% of the score obtained in a single written exam, which will differ from the exam taken by students in the continuous assessment system. The global assessment exam will evaluate all competencies.

4.- The final exam for both first and second opportunities will take place on the date, at the location, and at the time specified in the official calendar approved by the Faculty Board for the 2025/2026 academic year.

The final exam grade will be the sum of the grades obtained according to the previously established criteria and percentages:

- Students following continuous assessment must pass the partial exams with a minimum grade of 5 out of 10. Otherwise, they must take an exam during the first or second opportunity on the failed material, and in the failed part(s), they must achieve a minimum grade of 5 out of 10. The weighted grade of both partial exams will be added to the grade obtained for attendance, class participation, and engagement in activities organized by the Department of Financial and Tax Law.

If both partial exams are not passed with a minimum grade of 5 out of 10, the course will be considered failed, and only the grade obtained for attendance, active class participation, and activities organized by the Department of Financial and Tax Law will be reflected in the record.

Additionally, students who have passed both continuous assessment partial exams during the semester may take the first and second opportunity exams to improve their grade.

- Students with global assessment: Their grade will consist of 100% of the final exam, which will differ from the exam taken by students in the continuous assessment system.

SPECIFIC WARNING FOR STUDENTS TAKING THE END-OF-DEGREE EXAM ("FIN DE CARRERA"):

For the End-of-Degree exam, the final grade will consist of 100% of the score obtained in the written exam.

The End-of-Degree exam will take place on the date, at the location, and at the time specified in the official calendar approved for this purpose by the Faculty Board.

Sources of information

Basic Bibliography

PÉREZ ROYO, F (DIRECTOR), GARCÍA BERRO, F., PÉREZ ROYO, I., ESCRIBANO, F., CUBERO TRILLO, A., CARRASC, **Curso de Derecho Tributario. Parte especial**, 19ª ed, Tecnos, 2025

Código Tributario, Última edición, Aranzadi La Ley, 2025

MERINO JARA, I. Y LUCAS DURÁN, M. (Y OTROS), **Derecho Tributario. Parte Especial**, Última ed., Tecnos, 2025

Legislación básica del Sistema tributario Español, Última ed., Tecnos, 2025

Complementary Bibliography

CAZORLA PRIETO, LM.; CHICO DE LA CÁMARA, P., **Introducción al sistema tributario español**, Última ed, Aranzadi, MALVAREZ PASCUAL, LA; RAMIREZ GOMEZ, S.; SANCHEZ PINO, AJ., **Lecciones del sistema fiscal español**, Última ed., Tecnos,

MELLADO BENAVENTE, F.; ARGENTE ALVAREZ, J., **MANUAL PRÁCTICO SOBRE EL IMPUESTO SOBRE SOCIEDADES**, Última Edición, CISS KLUWER,

MULEIRO PARADA, L.M., **La determinación objetiva: IRPF e IVA**, Marcial Pons, 2009

BARREIRO CARRIL, MC., **Los impuestos directos y el Derecho de la Unión Europea. La armonización realizada por el TJUE**, IEF, 2012

RAMOS PRIETO, J. (Coordinador), **Erosión de la Base Imponible y traslado de beneficios: estudios sobre el plan BEPS de la OCDE**, Thomson-Reuters, Aranzadi, 2016

PITA GRANDAL, A.M (Coordinadora), **Estudios sobre la Financiación de los Puertos**, Marcial Pons, 2017

RAMOS PRIETO, J.; HORNERO MÉNDEZ, J.M., **Derecho y Fiscalidad de las Sucesiones Mortis Causa en España: una perspectiva multidisciplinar**, Thomson-Reuters Aranzadi, 2016

MALVAREZ PASCUAL, L.A., PITA GRANDAL, A.M. y MARTOS GARCÍA, J.J. (Dir.), **Los modelos de negocio en la era digital. Tratamiento contable y fiscal e implicaciones en el procedimiento tributario y las garantías de los contribuyentes**, Aranzadi, 2023

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Business tax regime/V08G081V01944

Criminal and administrative liability in finance-taxation/V08G081V01943

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Commercial law 2/V08G081V01702

Subjects that it is recommended to have taken before

Civil law 1. Obligations and contracts/V08G081V01301

Civil law 2. Rights in rem/V08G081V01404

Civil law 3. Family and succession/V08G081V01501

Financial and taxation law 1/V08G081V01603

Commercial law 1/V08G081V01502

Other comments

In the conjoint Program of official studies of Degree in Administration of Companies and Degree in Right gives in the 1º *cuatrimestre of 5º Course by the same *profesorado that in the *Grao in Right.

IDENTIFYING DATA				
Dereito mercantil II				
Subject	Dereito mercantil II			
Code	V08G081V01702			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio			
Lecturers	Costas Comesaña, Julio Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio Louredo Casado, Sara Tato Plaza, Anxo			
E-mail	pcarballocalero@uvigo.es			
Web				
General description	A materia Dereito Mercantil II céntrase no estudo daquelas principais ferramentas que o empresariado utiliza para actuar no mercado: os contratos mercantís e os títulos valores.			
	Entre os numerosos contratos, o programa céntrase naqueles que, pola súa maior utilización son usualmente utilizados na práctica.			
	No que atinxe aos títulos valores o temario focalízase, fundamentalmente, na letra de cambio dado que a súa normativa serve como referencia tanto ao cheque como o pagaré.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C5	CE5 - Coñecer a regulación dos títulos-valores e dos contratos mercantís
C6	CE6 - Saber interpretar e aplicar as normas relativas aos títulos valores e contratos mercantís
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer os principais contratos mercantís, títulos-valores e demais instrumentos de pago e ser capaz de aplicar ditos coñecementos no tráfico mercantil	A2	B1	C5	D3
	A3	B2	C6	D5
	A4	B4		
	A5			

Contidos

Topic

Contratación mercantil	Nocións xerais sobre contratación mercantil. A compraventa mercantil. Os contratos de distribución Os contratos de colaboración. O contrato de transporte. Os contratos de financiación. Os contratos de custodia e garantía. Os contratos turísticos. A contratación no mercado de crédito. A contratación no mercado de valores. O contrato de seguro.
Instrumentos de pago e crédito na contratación mercantil	A categoría dos títulos valor. Nocións xerais e emisión da letra de cambio. Aceptación, circulación e aval da letra de cambio. Pago da letra. O cheque e o pagaré. As tarxetas de crédito Outros instrumentos de pago na contratación mercantil contemporánea.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	36	90	126
Seminario	12	0	12
Estudo de casos	12	0	12

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Explicación dos epígrafes segundo un esquema de presentación e conclusións
Seminario	Presentación polos alumnos dun traballo sobre un tema previamente asignado
Estudo de casos	Alternando cas sesións maxistrais (clases de teoría) plantexanse casos prácticos que serán resoltos en grupo en horario de clase utilizando a documentación entregada polo docente.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Tutorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade. Atención personalizada durante a celebración das prácticas en clase
Estudo de casos	Tutorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade. Atención personalizada durante a celebración das prácticas na clase
Seminario	Tutorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade. Atención personalizada durante a celebración das prácticas na clase

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	Ao final das clases o alumnado terá que realizar dúas probas teórico prácticas, correspondendo a primeira delas aos temas propios de contratación mercantil e a segunda aos temas propios de títulos valores. Estas probas combinarán preguntas teóricas e supostos prácticos. Cada unha destas dúas probas será puntuada con 3,5 puntos.	70	A2 B1 C5 D3 A3 B2 C6 D5 A4 B4 A5
Seminario	Presentación dun traballo sobre un tema previamente asignado	10	A2 B1 C5 D3 A3 B2 C6 D5 A4 B4 A5
Estudo de casos	Ao longo do cuatrimestre realizaranse dous test sobre as cuestións plantexadas nas clases prácticas. A nota máxima por esta actividade serán dous puntos.	20	A2 B4 C5 D5 A3 C6 A5

Other comments on the Evaluation

Para acollerse ao sistema de avaliación continua o alumno/a terá que asistir regularmente a clase (teórica e práctica). Para estes efectos, realizaranse controis aleatorios de asistencia e considerárase que un alumno/a incumpriu este requisito se acumula máis de dúas faltas de asistencia sen xustificar.

Para superar a materia mediante o sistema de avaliación continua, o alumnado terá que obter un mínimo de 1,5 puntos no conxunto das probas consistentes nos test e no seminario, e un mínimo 3,5 puntos nas dúas probas teórico prácticas que se formularan unha vez finalizado o período de clases.

Entenderase que un alumno/a acóllese ao sistema de avaliación continua cando realice algunha das probas mencionadas (test, seminario o proba teórico práctica). Non resulta posible renunciar á avaliación continua unha vez realizada algunha das probas mencionadas.

O alumnado que non se acolla ao sistema de sistema de avaliación continua terá que realizar un exame final, que combinará preguntas teóricas e prácticas, ao que lle asignará o 100% da nota.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Fernando Sánchez Calero, **Principios de Derecho Mercanti, vol. II**, Última,

Guillermo Jiménez Sánchez, **Derecho Mercantil, Tomo II**, Última,

Aurelio Menéndez / Angel Rojo, **Lecciones de Derecho Mercantil, Tomo II**, Última,

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito mercantil I/V08G081V01502

Other comments

Para profundizar nos contidos de esta materia recoméndase cursar no 4º curso as asignaturas optativas ""Dereito do comercio internacional", "Dereito concursal", "Propiedade industrial e competencia" e "Dereito Marítimo".

Observacions: No Programa conxunto de Estudos Oficiais no Grado en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito, esta materia impartese no 1º cuatrimestre del 5 curso e o profesor responsable é Anxo Tato Plaza (atato@uvigo.es)

IDENTIFYING DATA				
Dereito concursal				
Subject	Dereito concursal			
Code	V08G081V01931			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Louredo Casado, Sara			
Lecturers	Louredo Casado, Sara			
E-mail	saralouredo@uvigo.es			
Web				
General description	Análise do réxime xurídico vixente do concurso de acredores no ordeamento español			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C52	CEI 5 - Coñecer os elementos fundamentais do proceso concursal desde o seu inicio ata a súa finalización.
C53	CEI 6 - Saber interpretar e aplicar as normas mediante as cales a lexislación concursal disciplina os procesos de insolvencia.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia				
Expected results from this subject			Training and Learning Results	
Coñecer en profundidade as características do proceso concursal e ser capaz de redactar e comprender os documentos básicos que se manexan nun concurso de acredores	A2	B1	C52	D3
	A3	B2	C53	D5
	A4	B4		
	A5			

Contidos	
Topic	
O réxime de concurso	- Acordos de reestruturación previos á declaración de concurso - Cumprimento dos acordos - Adiamento do deber de solicitar o concurso
Declaración de concurso e efectos	- Presupostos da declaración - Auto de declaración - Efectos do concurso no deudor/a e nos contratos
A administración concursal	- Composición e nomeamento - Funcións máis relevantes - Responsabilidade esixible
A masa activa	- Concepto - Determinación - Accións de reintegro - Créditos contra a masa
A masa pasiva	- Concepto - Clasificación de créditos: privilexiados, ordinarios e subordinados

Finalización do concurso	- Convenio cos acredores: maiorías, efectos, etc. - Liquidación e extinción da empresa
Calificación do concurso	- Supostos de calificación culpable - Efectos da calificación culpable

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	20	80	100
Resolución de problemas	10	0	10
Foros de discusión	5	0	5
Exame de preguntas obxectivas	1.5	0	1.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	19	14.5	33.5
*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.			

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Explicación dos epígrafes do programa seguindo un esquema de presentación e conclusións
Resolución de problemas	Realización de actividades prácticas (casos, lecturas, encontros con expertos).
Foros de discusión	Organización dun ciclo práctico sobre as saídas profesionais e principais problemáticas que afrontan os profesionais relacionados co concurso de acredores: xuíces, administradores/as concursais e avogados/as do concurso. Previsiblemente, serán tres conferencias ao longo do cuadrimestre.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Lección maxistral	Titorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade
Resolución de problemas	Titorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade. Atención personalizada durante a celebración das prácticas na clase
Tests	Description
Exame de preguntas obxectivas	O alumnado pode asistir igualmente ás titorías mencionadas para a preparación desta proba.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante a mesma clase práctica na que se desenvolve o caso poderanse plantexar todas as dúbidas asociadas ao exercicio

Avaliación		Qualification	Training and Learning Results			
	Description					
Resolución de problemas	Da primeira parte da materia (preconcurso, concurso e administración concursal) realizaranse distintas actividades no marco das prácticas de laboratorio, as cales terán unha puntuación máxima de 3 puntos.	30	A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4	C52 C53	D3 D5
Exame de preguntas obxectivas	Se plantexarán entre 4 e 6 preguntas de resposta curta para avaliar os coñecementos adquiridos	40	A2 A3 A4 A5	B1 B2	C52 C53	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Da segunda parte da materia (masas activa e pasiva, liquidación, convenio e calificación) plantexaranse unha serie de casos prácticos, titorizados pola profesora para debater en clase ou entregar por escrito, que contarán un máximo de 3 puntos	30	A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4	C52 C53	D3 D5

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación normal ou de preferencia será o de continua. Para acollerse ao sistema de avaliación continua o alumno/a deberá asistir regularmente a clase. Para estes efectos, realizaranse controis aleatorios de asistencia e **considerarase que un alumno/a incumpriu este requisito se acumula máis de tres faltas de asistencia sen xustificar.**

Nese sistema de avaliación continua, **para aprobar a asignatura esíxese acudir á proba final ou exame de preguntas obxectivas e obter un mínimo de 2 puntos sobre 4.** As notas da avaliación continua gárdanse ata a convocatoria de xullo do curso académico seguinte -incluso nunha eventual participación na convocatoria de fin de carreira-

Os alumnos/as que -por circunstancias excepcionais- non realicen a avaliación continua, farán un exame final que contará o 100% da nota, dividido do seguinte xeito: unha parte teórica (cunha calificación máxima do 60%) xunto cun exame con casos prácticos relativos ás materias explicadas durante o curso (cunha calificación máxima do 40%). Do mesmo modo será avaliado o alumnado que participe nunha convocatoria de fin de carreira que non corresponda ao curso inmediatamente seguinte no que teña cursado esta materia.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Juana Pulgar Ezquerro (Dir.), **Manual de Derecho Concursal**, Última, La Ley,

Marta Flores Segura y Mª Luisa Muñoz Paredes, **Lecciones de Derecho Concursal**, Última, Civitas,

Complementary Bibliography

Pedro Rebollo Díaz, **Introducción al Derecho Concursal**, Bosch Barcelona (online),

Ana Belén Campuzano Laguillo, **Esquemas de Derecho Concursal**, Última, Tirant lo Blanch,

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Dereito mercantil II/V08G081V01702

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Dereito mercantil I/V08G081V01502

IDENTIFYING DATA				
Propiedade industrial e competencia				
Subject	Propiedade industrial e competencia			
Code	V08G081V01932			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio			
Lecturers	Costas Comesaña, Julio Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio Tato Plaza, Anxo			
E-mail	pcarballocalero@uvigo.es			
Web				
General description	A materia ten por finalidade explicar os principios básicos que rixen os dereitos de propiedade industrial e o dereito da competencia (tanto na súa vertente antitrust como desleal).			
	A docencia teórica complementase con prácticas e traballos de seminario focalizados nos aspectos que xeneran mais litixiosidade			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C50	CEI 3 - Coñecer a protección dos signos distintivos e invencións e as normas que disciplinan a competencia dos empresarios no mercado.
C51	CEI 4 - Saber interpretar e aplicar as normas relativas aos signos distintivos e invencións e as normas de defensa da competencia e competencia desleal.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer o réxime xurídico das invencións e os signos distintivos da empresa, así como a regulación da competencia dende a perspectiva do dereito antitrust e o dereito contra a competencia desleal	A2	B1	C50	D3
	A3	B2	C51	D5
	A4	B4		
	A5			

Contidos

Topic	
Dereito antitrust	- Conductas prohibidas e sometidas a control - Órganos de defensa da competencia
Dereito contra a competencia desleal	- Actos de competencia desleal - Accións
Signos distintivos	- Marcas - Nomes comerciais

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	36	97.5	133.5
Resolución de problemas	15	0	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	0	1.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Explicación dos epígrafes do programa seguindo un esquema de presentación e conclusións
Resolución de problemas	Resolución de actividades prácticas (casos, lecturas, encontros con expertos)

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Titorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade
Resolución de problemas	Titorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade. Atención personalizada durante a celebración das prácticas na clase

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas	Plantexaranse casos prácticos e exercicios sobre os contidos da asignatura cunha puntuación máxima de 4 puntos	40	A2 B1 C50 D3 A3 B2 C51 D5 A4 B4 A5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realizarase unha proba teórico-práctica sobre os contidos da asignatura cunha puntuación máxima de 6 puntos	60	A2 B1 C50 A3 B2 C51 A4 A5

Other comments on the Evaluation

A avaliación continua da asignatura constará dunha proba teórica-práctica (6 puntos) e a entrega das diferentes actividades que se pidan o longo do cuatrimestre (4 puntos)

Para a proba teórica-práctica puntuaranse os seguintes contidos: Dereito da competencia desleal e Dereito de marcas (3 puntos) Defensa da Competencia (1.5) e Dereito das invencións técnicas e estéticas (1.5 puntos)

Será imprescindible aprobar cada un dos contidos da proba teórico-práctica.

Bibliografía. Fontes de información**Basic Bibliography**

Bercovitz, A., **Apuntes de Derecho Mercantil**, Última, Aranzadi,

Fernández Novoa, Otero Lastres, Botana Agra, **Manual de la Propiedad Industrial**, 3ª, Marcial Pons, 2017

Bercovitz Rodríguez-Cano, Rodrigo y otros, **Manual de la Propiedad intelectual**, Última, Tirant Lo blanch,

Palao Moreno, Palau Ramírez (dirs), **Comentarios a la Ley de Propiedad Intelectual**, Tirant Lo Blanch, 2017

AA.VV., **Comentario a la Ley de Defensa de la Competencia**, Última, Civitas,

Complementary Bibliography

Tato Plaza, Fernández Carballo, Herera Petrus, **La reforma de la Ley de Competencia Desleal**, La Ley, 2010

García-Cruces, J.A. (Dir.), **Tratado de Derecho de la Competencia y de la Publicidad**, 2 Tomos, Tirant Lo blanch, 2014

Recomendacións**Subjects that it is recommended to have taken before**

Dereito mercantil I/V08G081V01502

IDENTIFYING DATA				
Métodos alternativos de resolución de conflitos no ámbito empresarial				
Subject	Métodos alternativos de resolución de conflitos no ámbito empresarial			
Code	V08G081V01933			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público			
Coordinator	Otero Otero, Blanca			
Lecturers	Otero Otero, Blanca			
E-mail	blotero@uvigo.es			
Web				
General description	Nesta materia estúdase o réxime xurídico dos medios alternativos de resolución de conflitos (MASC ou ADR) de uso máis habitual no ámbito empresarial, en particular, a mediación mercantil e a arbitraje			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.			
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual			
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica			
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar			
C80	CEI 33 - Coñecer as particularidades do réxime xurídico dos métodos alternativos de solución de conflitos (MASC).			
C81	CEI 34 - Ser capaz de identificar a canle extraprocesual máis adecuado para a solución eficaz dos distintos tipos de conflitos que xorden no ámbito empresarial, e de interpretar e aplicar correctamente o seu específico réxime xurídico.			
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.			
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.			
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer os métodos alternativos de solución de conflitos que sexan máis adecuados para resolver os conflitos que xurdan no ámbito empresarial	A2	B1	C80	D1
	A3	B2	C81	D3
	A4	B3		D4
	A5	B4		D5

Contidos

Topic

TEMA 1. MEDIOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS. ESPECIAL REFERENCIA AO ÁMBITO DA EMPRESA.	1. O conflito: 1.1. Orixe e concepto de conflito. 1.2. Tipoloxía de conflitos. 1.3. Estilos ante o conflito. 2. O conflito na empresa: 2.1. Os conflitos nas organizacións. 2.2. Os conflitos no ámbito da empresa familiar. 2.3. Outros conflitos. 3. Métodos de resolución de conflitos: 3.1. Autotutela. 3.2. Autocomposición. 3.3. Heterocomposición. 4. Movemento de ADR: outra forma de xestión e resolución de conflitos. 5. Os medios adecuados de solución de controversias na O 1/2025, do 2 de xaneiro, de medidas en materia de eficiencia do Servizo Público de Xustiza. 5.1. MASC e a súa incardinación no proceso. 5.2. As diferentes modalidades de negociación previa á vía xurisdiccional.
TEMA 2. A MEDIACIÓN EN ASUNTOS CIVÍS E MERCANTÍS.	1. Regulación. Lei 5/2012, de mediación en asuntos civís e mercantís. 2. Ámbito de aplicación. Referencia á mediación en materia de consumo 3. Procedemento de mediación 3.1. Mediación intraxudicial. 3.2. Mediación extraxudicial. 3.3. Mediación por medios electrónicos. 4. O acordo e os seus efectos. Ejecución.
TEMA 3. ARBITRAXE.	1. Arbitraje interna: 1.1 Lei 60/2003, do 23 de decembro, de Arbitraje. 1.2 Ámbito de aplicación. 1.3 Procedemento. 1.4 Laudo e execución. 2. Arbitraje de consumo: 2.1. RD 713/2024, do 23 de xullo, polo que se aproba o Regulamento que regula o Sistema Arbitral de Consumo 2.2. Organización do sistema arbitral de consumo en España 2.3. Ámbito. 2.4. Convenio arbitral e ofertas públicas de adhesión dos empresarios. 2.5. Procedemento arbitral de consumo. 2.6. Outras cuestións relativas á arbitraje de consumo. 3. Arbitraje internacional.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	34.5	65	99.5
Estudo de casos	14	32	46
Presentación	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	1.5	0	1.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Observación sistemática	0	0	0

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e os demais estudantes dun tema sobre os contidos da materia.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Lección maxistral	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/a as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.

Estudo de casos	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/a as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
-----------------	---

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Presentación	Avaliarase a exposición por parte do alumnado ante o docente e os demais estudantes dun tema sobre os contidos da materia.	10	A2 A3 A4	B3 B4	C81	D1 D3
Exame de preguntas obxectivas	Ao longo do cuatrimestre realizaranse nas datas indicadas na planificación docente 2 probas tipo test, de carácter liberatorio.	50	A2 A3 A5	B1 B2 B3 B4	C80 C81	D4 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na data indicada na programación docente realizarase unha proba de carácter práctico consistente na resolución, por escrito, dun ou varios supostos.	30	A2 A3 A4	B3 B4	C80 C81	D1 D3 D4 D5
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado. A participación e intervención nas clases teóricas e prácticas; a preparación e realización dos supostos prácticos; cando así proceda, a asistencia a actividades formativas organizadas pola área de Dereito Procesual; e, en xeral, calquera actividade desenvolvida polo alumnado á marxe das probas tipo test, a proba de carácter práctico e a exposición, serán avaliados polo docente durante todo o cuatrimestre, tendo un valor sobre a cualificación final do 10%.	10	A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C80 C81	D1 D3 D4 D5

Other comments on the Evaluation

Nesta materia, seguiranse dous sistemas de avaliación, tanto na primeira convocatoria (xaneiro) como na segunda (xullo): avaliación continua ou exame final.

1º.- AVALIACIÓN CONTINUA.

Para poder optar por este sistema, o/a alumno/a deberá acreditar asistencia ao 80 % das clases teóricas e prácticas, sen que, salvo casos excepcionais -ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, se permita xustificar a ausencia.

O sistema de avaliación continua consistirá en:

- 2 probas teóricas tipo test, de carácter eliminatorio, que se realizarán nas datas indicadas na planificación docente que se proporcionará aos alumnos ao comezo de curso; a nota media obtida nestas probas representará o 50% da cualificación final, tendo que haberse obtido **unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 en cada unha de elas para aprobar a materia polo sistema de avaliación continua.**
- 1 proba práctica escrita, que se realizará na data indicada no calendario oficial de exames que representará o 30% da cualificación final, tendo que haberse obtido **unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 en la misma para aprobar a materia polo sistema de avaliación continua.**
- A elaboración e presentación dun traballo ou proxecto, elaborado dacordo coas instrucións do profesor, na data fixada polo profesor. A nota obtida neste traballo constituirá o 10% da cualificación final tendo que haberse obtido **unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 para aprobara materia polo sistema de avaliación continua.**
- Asistencia regular, participación activa en clase, preparación e realización dos supostos prácticos e participación en actividades organizadas pola área de Dereito Procesual, e que representará o 10% da cualificación final.

Notas importantes:

a) Para ser evaluado conforme ao sistema de avaliación continua, o/a alumno/a deberá realizar as dúas probas tipo test, a proba práctica escrita e a elaboración e presentación dun traballo y deberá acreditar asistencia ao 80 % das clases teóricas e prácticas.

b) Os/as alumnos/as que sigan o sistema de avaliación continua e que non superen a materia na primeira convocatoria (xaneiro), de cara á segunda convocatoria (xullo) poderán optar por:

- Que se lles manteña a cualificación obtida nas probas test realizadas (cuxa media representará o 50% da cualificación

final), nese caso o exame consistiría nunha proba teórica (20%) e práctica (30%) escrita de desenvolvemento, sobre toda a materia.

- Facer un exame final nos termos que se indican a continuación.

2º.- EXAME FINAL. Os/as alumnos que decidan non seguir o sistema de avaliación continua ou que non realicen as actividades necesarias para ser avaliados conforme a este sistema, serán avaliados cun exame final a realizar na data fixada no calendario oficial de exames e que representará o 100% da cualificación final. Este exame final consistirá en: a) 1 proba teórica escrita de desenvolvemento sobre toda a materia, que representará o 70% da cualificación final. b) 1 proba práctica escrita, que representará o 30% da cualificación final.

3º.- CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA. Na convocatoria de fin de carreira o sistema de avaliación será o de exame final nos termos expostos anteriormente. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2025/2026.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

BARONA VILAR, S., **Mediación en asuntos civiles y mercantiles en España. Tras la aprobación de la Ley 5/2012, de 6 de julio**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN

BONET NAVARRO, A., **Proceso civil y mediación. Su análisis en la Ley 5/2012, de mediación en asuntos civiles y mercantiles**, Aranzadi, ÚLTIMA EDICIÓN

MARTÍNEZ GONZÁLEZ, P., **El nuevo régimen del arbitraje**, Bosch, ÚLTIMA EDICIÓN

VAZQUEZ ALBERT, D. y TUSQUETS TRIAS, F., **El arbitraje: nueva regulación y práctica arbitral**, Tirant lo Blanch, ÚLTIMA EDICIÓN

GONZÁLEZ DE PATTO, R.A. y GRANADOS ROMERA, M.I., **Procedimientos alternativos de solución de conflictos. Una perspectiva interdisciplinar**, Thomson Reuters Aranzadi, ÚLTIMA EDICIÓN

TOMILLO URBINA, J.L., **Soluciones alternativas a los conflictos de consumo**, Comares, ÚLTIMA EDICIÓN

CABRERA MERCADO, R., y LÓPEZ FERNÁNDEZ, R., **La mediación civil, mercantil y concursal**, Bosch, ÚLTIMA EDICIÓN

ALONSO PUIG, J.M. y BONNIN REYNES, V., **Memento Arbitraje 2020-2021**, Lefebvre, ÚLTIMA EDICIÓN

Complementary Bibliography

GONZÁLEZ PILLADO, E. (Coord.), **Arbitraje y mediación en materia de consumo**, Tecnos, ÚLTIMA EDICIÓN

SOLETO MUÑOZ, H. (Dir.), **Mediación y resolución de conflictos: técnicas y ámbitos**, Tecnos, ÚLTIMA EDICIÓN

ORTEGA HERNÁNDEZ, R.J., **Mecanismos alternativos de resolución de conflictos por medios electrónicos**, Bosch, ÚLTIMA EDICIÓN

OROZCO PARDO, G., **Tratado de mediación en la resolución de conflictos**, Tecnos, ÚLTIMA EDICIÓN

GARCÍA MAYO, M., **La mediación en las diversas disciplinas jurídicas**, Olejnik Ediciones, ÚLTIMA EDICIÓN

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Responsabilidade civil da actividade empresarial e profesional**

Subject	Responsabilidade civil da actividade empresarial e profesional			
Code	V08G081V01934			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Regueira Núñez, Ernesto			
Lecturers	Regueira Núñez, Ernesto			
E-mail	reguenu@notariado.org			
Web				
General description	(*)Materia na que se aborda un estudio en profundidade da responsabilidad civil extra contractual a través dos seus presupostos, e de seus dous sistemas, o subxectivo ou por culpa, e o obxectivo ou por risco.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.			
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Materia na que se aborda un estudio en profundidade da responsabilidad civil da actividad empresarial e da actividad profesional	A2 A5	B1 B3

Contidos

Topic		
Tema I: O acto ilícito como fonte de obrigacións. Os baremos Responsabilidade contractual e responsabilidade extracontractual. Sistemas de responsabilidade extracontractual. O seguro de responsabilidade civil.	Os baremos	
Tema II: Orzamentos da responsabilidade extracontractual: acción ou omisión, dano e nexo causal.	Visión xurisprudencial. Revisión histórica e posicións actuais. O dano: carácteres, clases, indemnizacións.	
Tema III: Responsabilidade do empresario. Responsabilidade precontractual. Responsabilidade por accidentes de traballo.	Carácteres da responsabilidade indirecta, presupostos e efectos	
Tema IV: Responsabilidade profesional xeneral. Responsabilidade sanitaria. Responsabilidade do avogado, asesor fiscal e administrador.	Análise da perda de oportunidade.	
Tema V: Responsabilidade extracontractual obxectiva imposta legalmente. Ámbitos: circulación de vehículos de motor; navegación aérea; danos nucleares.	É posíbel unha responsabilidade obxectiva xeral?	
Tema VI: Responsabilidade extracontractual obxectiva imposta legalmente. Ámbitos: consumidores e usuarios; edificación; danos ao medio ambiente.	Incidencia da Intelixencia Artificial na Responsabilidade Extracontractual.	

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Estudo de casos	16.5	16	32.5
Lección maxistral	33	36	69
Presentación	1	9.5	10.5
Exame de preguntas obxectivas	1	40	41
Traballo	1	40	41

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou caso real, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo e xerar hipótese.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Presentación	Exposición por parte del alumnado ante el docente y/o un grupo de estudiantes de un tema sobre contenidos de la materia o de los resultados de un trabajo, ejercicio, proyecto... Se puede llevar a cabo de manera individual o en grupo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Entrevistas que o alumno mantén con o profesorado da materia para o asesoramente ou desenrolo das actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Estudo de casos	Entrevistas que o alumno mantén con o profesorado da materia para o asesoramente ou desenrolo das actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Presentación	Actividad académica desarrollado por el profesorado que tiene como finalidad atender las necesidades y consultas del alumnado relacionadas con la elaboración y exposición ante el docente y/o un grupo de estudiantes de un tema sobre contenidos de la materia o de los resultados de un trabajo, ejercicio, proyecto... Se puede llevar a cabo de manera individual o en grupo. No se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (en el Plan de Acción Tutorial).

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Estudo de casos	Formulación dunha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, etc.	20	A2 B3
Lección maxistral		0	
Presentación		0	
Exame de preguntas obxectivas	Probas que evalúan o coñecemento que inclúe preguntas pechas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparejamiento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40	A2 A5 B1 B3
Traballo	Texto elaborado en grupo sobre un tema do programa da disciplina que debe redactarse segundo unhas normas establecidas e que se debe presentar na aula por todos/as os/as integrantes do grupo ante o/a profesor/a da disciplina e o alumnado nas datas sinaladas. A non exposición do traballo polo/a alumno/a que participase na elaboración escrita do mesmo impide a súa avaliación, de maneira que o/a alumno/a que non expoña o traballo será cualificado cun 0. Esíxese informe Turnitin	40	

Other comments on the Evaluation

Enténdese, como regra xeral, que os/*as alumnos/*as optan polo sistema de avaliación continua.

O/O alumno/a que opte polo sistema de avaliación continua, para poder sumar a cualificación da parte teórica e da parte práctica da materia deberá obter como mínimo:

- Un 4 sobre 10 na parte práctica da materia: estudo de casos, de carácter obrigatorio + os traballos voluntarios con ou sen exposición as tarefas complementarias, de carácter obrigatorio o traballo obrigatorio para avaliación continua con exposición.

A proba de avaliación global de preguntas obxectivas ten un valor do 40% da cualificación global da materia.

O estudo de casos (prácticas semanais, obrigatorias -asistencia mínima obrigatoria ao 80% das sesións participación activa entrega obrigatoria das tarefas correspondentes ás semanas de asistencia- os traballos voluntarios con/sen exposición as tarefas complementarias, obrigatorias) ten un valor do 20 % da cualificación global da materia.

Os traballos obrigatorios para avaliación continua realizados e expostos en grupo teñen un valor do 40% da cualificación global da materia.

No mesmo curso gardaranse as notas da avaliación continua do segundo período para xuño/xullo.

O/O alumno/a que non se acolla ao sistema de avaliación continua por deixala, por non poder asistir ou por calquera outro motivo, deberá comunicalo ao/a coordinador/a de a materia por correo electrónico antes de que transcorra un mes e medio desde o comezo do cuadrimestre. A elección de Avaliación global supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de avaliación continua que resten e á cualificación obtida até ese momento en calquera das probas que xa se realizaron. O alumno/a que non se acolla ao sistema de avaliación continua deberá facer unha proba de avaliación global integrada por un exame de preguntas de obxectivas en relación cos contidos da materia, en número superior ás formuladas aos/*as alumnos/*as que opten polo sistema de avaliación continua, cun valor do 70% da cualificación e, ademais, uns/uns caso/casos prácticos e/ou comentario/*s de institución xurídica ou sentenza cun valor do 30% da cualificación da materia. O/o alumno/a, para poder sumar a cualificación da parte teórica e da parte práctica da proba de avaliación global deberá obter, como mínimo, un 4 sobre 10 na parte teórica do exame e un 4 sobre 10 no/cásoos/casos e/ou comentario/*s de institución xurídica ou sentenza.

Para superar a materia o/o alumno/a debe obter, como nota final, unha cualificación igual ou superior a 5, calquera que sexa o sistema de avaliación polo que opte (avaliación continua ou avaliación global).

Os estudantes que non participen na avaliación continua nin na avaliación global, figurarán nas actas como non presentados.

Convocatoria Fin de carreira: Os/Os alumnos/*as deberán facer unha proba de avaliación global integrada por un exame de preguntas de obxectivas en relación cos contidos da materia, na que deberán obter cun valor do 70% da cualificación e, ademais, uns/uns caso/casos prácticos e/ou comentario/*s de institución xurídica ou sentenza cun valor do 30% da cualificación. O/o alumno/a, para poder sumar a cualificación da parte teórica e da parte práctica da proba de avaliación global deberá obter, como mínimo, un 4 sobre 10 na parte teórica do exame e un 4 sobre 10 no/cásoos/casos e/ou comentario/*s de institución xurídica ou sentenza.

Alumnos/*as con necesidades especiais: Realizarase a adaptación curricular de acordo co suxerido polo coordinador de discapacidade segundo os protocolos da Universidade.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2024/2025 e publicado na web.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

ALBALADEJO, M., **Derecho civil, t. III, vol. II**, Última edición,

Complementary Bibliography

DÍEZ-PICAZO, L./ GULLÓN, A., **Sistema de Derecho civil, vol. III**, Última edición,

REGLERO CAMPOS, L. F., y otros, **Lecciones de responsabilidad civil**, Última edición,

ROCA I TRIAS, E., **Derecho de daños: textos y materiales**, Última edición,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Other comments

Como soporte a la docencia, se utilizará la plataforma MooVi.

IDENTIFYING DATA				
Maritime law				
Subject	Maritime law			
Code	V08G081V01935			
Study programme	Grado en Derecho			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	2nd
Teaching language	Spanish			
Department				
Coordinator	Torres Pérez, Francisco José			
Lecturers	Torres Pérez, Francisco José			
E-mail	ftorres@uvigo.es			
Web				
General description	The purpose of this course is to achieve a general knowledge about the current maritime law. We start with a broad concept of maritime law. For this reason, throughout the program we find issues of public law (areas of navigation and administrative management) and private law. The theoretical teaching is complemented by practical and seminar work will focus on those aspects that sound generate more litigation.			

Training and Learning Results	
Code	
C54 CEI 7	To know the most relevant national regulations and international agreements pertaining to the subject.
C55 CEI 8	To be able to solve problems in the field of maritime Law through analysis of jurisprudence and practical documentation.
D3	Ability to make decisions independently, leadership skills, ability to engage in co-operative teamwork, interpersonal skills that are helpful in professional and social situations.
D5	To be able to solve problems and interpret data from reality with their associated meanings, and to establish links with the different branches of the juridical order.

Expected results from this subject		
Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Handle the main uniform forms existent in the maritime transport.	C54 C55	D3 D5
Handle skilled documentation of the sector.	C55	D3 D5

Contents	
Topic	
BLOCK I: CONCEPT AND SOURCES	LESSON 1: Sources and concept of Maritime Law I.- Sources 1.- Internal legislation 2.- International normative body 1) Producing organisations and promoters of maritime legislation 2) Problems of applicability of the international rule II.- Concept of Maritime Law
BLOCK II: ORGANISATION OF NAVIGATION	LESSON 2: Spaces of the navigation I.- Introduction: the navigation in the Right of the Sea II.- Navigation by the different spaces 1.- Internal waters 2.- Territorial sea 3.- International straits 4.- Contiguous zone 5.- Exclusive economic zone 6.- Continental platform 7.- Archipelagic waters 8.- High Sea. LESSON 3: Administrative ordenation of the navigation. I.- Maritime administration 1.- Central administration 1) central Organs 2) peripheral Organs 2.- Autonomic administration II.- Administrative diet of the navigation 1.- Supposed special of navigation 2.- Scale in ports 3.- Intervention on ships

BLOCK III: SUBJECTS OF NAVIGATION**LESSON 4: The Shipowner**

I.- Concepts of shipowner and of owner of ship.

II.- Legal regime of the shipowner.

III.- Advertising of the shipowner

1) Advertising in the merchant register 2) Advertising in the Register of companies shipowners.

IV.- The limitation of responsibility of the shipowner.

LESSON 5: Auxiliaries of shipowner.

I.- Introduction

II.- Auxiliaries and agents in earth

1) Managing of the shipowner 2) Ship Agent of the ship 3) The forwarder

III.- Auxiliari and agents on board

1) Crew 2) The captain 3) Other subjects

IV.- Brokers.

BLOCK IV: THE SHIP**LESSON 6: The Ship**

I.- Basic concepts and juridical nature

II.- Register and nationality of the ship.

III.- The property of the ship: ways of acquisition of the property

1) Introduction: ways of acquisition of personal right and of acquisition of public right 2) The contract of construction of ship 3) The contract of purchase sale of ship

IV.- The privileged maritime credits and ship mortgages.

LESSON 7: Contract of utilisation of the ship.

I.- Charter parties

1) Introduction: line tramp and line regulate 2) Modalities of charters 1.- The bareboat charter 2.- The time charter 3.- The voyage charter 4.- The VCOA 3) Modalities of contracts in regular line: the BL transport regime

II.- The contract of transport of persons.

III.- The Tow agreement

IV.- Other contractual modalities

BLOCK V: ACCIDENTS OF NAVIGATION AND MARINE INSURANCE**LESSON 8: The accidents and extraordinary events in the navigation**

I.- The averages

1) Concept and classes 2) The General Average 3) The particular average

II.- Collision

1) Legislation and concept 2) Civil Responsibility 3) The fault in collisions 4) Responsible subject

III.- Assistance and maritime rescue

IV.- The tow extraordinary in the sea

V.- The findings and maritime extractions

LESSON 9: The maritime insurance

I.- Introduction to the safe and to the insurance markets

II.- The contract of maritime insurance

1) Concept 2) Characteristic 3) Regulation 4) Classes 5) personal Elements 6) formal Elements 7) Interests ensured 8) The risk ensured 9) Duties of the parts

III.- The coinsurance

IV.- The reinsurance

V.- The Clubs of Protection and indemnization.

1) Concept 2) Origin 3) Function.

BLOCK VI: MARITIME PROCESSES**LESSON 10: Maritime Processes.**

I.- Ship arrest

1) preventive arrest of the ship 2) the executive arrest of the ship

II.- The maritime arbitration

III.- Other procedural specialitys

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Case studies	13	15	28
Lecturing	34	35	69
Seminars	2	15	17
Essay questions exam	1	35	36

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Case studies	Alternating with the theory lessons will take practical cases that they will be resolved in group in schedule of class using the documentation delivered by the educational.
Lecturing	It will present a work in group in a session of seminar to celebrate in the last part of the course They will consist in an explanation of the subjects proposed (see section contained). To 2 days before of the lesson, students will have in the Fatic online Platform an scheme of the lesson that goes to explain in the session. It is important take this scheme to the class.
Seminars	

Personalized assistance

Methodologies Description

Lecturing	Tutorials in hours published in the page web of the Faculty. Personalised attention during the celebration of lessons
Case studies	Tutorials in hours published in the page web of the Faculty. Personalised attention during the celebration of the practices/seminars
Seminars	

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Case studies	During the course will make sessions of practical character. The assistance and active participation in the same valued, at most, with 2 points. At the end of the course will do a practical exam. The maximum note of this proof will be of 2 points.	40	C54 C55	D5
Seminars	During the course, will formulate a seminar activity in order to analyse a thematic assigned. It will be necessary to make a brief report and an oral defense.	20	C54 C55	D5
Essay questions exam	At the end of the course will do an examination on the theoretical content and, eventually, on the practices made in class. The maximum note of the examination will be of 4 points.	40	C54 C55	D3 D5

Other comments on the Evaluation

- 1.- The evaluation system will be that of continuous evaluation.
- 2.- During the course, students will do practical activities and a seminar related to the subjects of the subject.
- 3.- To follow the continuous evaluation system, the student will have to attend class regularly. For these purposes, random attendance controls will be carried out and a student will be considered to have failed to comply with this requirement if he/she accumulates more than two unjustified absences.
- 4.- It will be understood that a student accepts the continuous evaluation system when he/she performs any of the scheduled tests or activities. It is not possible to waive the continuous evaluation once any of the tests or activities have been completed.
- 5.- Students who do not take advantage of the continuous assessment system will have to take a final exam, which will combine theoretical and practical questions, to which 100% of the mark will be assigned.
- 6.- For a better specification of the practical activities, we refer students to the schedule of the subject that will be available in Moovi at the beginning of the semester.
- 7.- Exam dates: They are approved by the Faculty Board and are published on the Faculty website.

Sources of information

Basic Bibliography

ARROYO, **Compendio de Derecho Marítimo. BIBLIOGRAFÍA BÁSICA**, 6ª edición, Tecnos, 2017
 GABALDÓN GARCÍA, **Compendio de Derecho Marítimo español BIBLIOGRAFÍA BÁSICA**, 1ª edic., Marcial Pons, 2016
 PULIDO BEGINES, **Curso de Derecho de la navegación marítima BIBLIOGRAFÍA BÁSICA**, 1ª edic., Tecnos, 2015

Complementary Bibliography

SALINAS ADELANTADO, **Manual de Derecho marítimo BIBLIOGRAFÍA BÁSICA**, 1ª edic., Tirant Lo Blanch, 2021
 ARROYO, **Curso de Derecho Marítimo**, 3ª edición. 2015,
 ARROYO, I-RUEDA MARTÍNEZ (Dirs.), **Comentarios a la Ley de Navegación Marítima**, 1ª edición. 2016,
 GABALDÓN GARCÍA - RUIZ SOROA, **Manual de Derecho de la Navegación marítima.**, 3ª edición. 2006,
 GABALDÓN GARCÍA, **Curso de Derecho Marítimo internacional**, 1ª edición. 2012,
 GONZÁLEZ LEBRERO, **Curso de Derecho de la navegación**, 1ª edición. 1998,
 Westlaw-Aranzadi. Repertorio legislación y jurisprudencia),
<http://webs.uvigo.es/servicios/biblioteca/cdrom/frmat.htm>,
 Asociación Española de Derecho Marítimo (AEDM), www.aedm.es,

BIMCO, www.bimco.org,

CMI, www.comitemaritime.org,

IMO, www.imo.org,

ARROYO, I (Director), **Anuario de Derecho Marítimo**,

MARTÍN OSANTE, J.M. (Director ejecutivo), **Revista de Derecho del Transporte**,

Actualidad jurídica Uría Menéndez, www.uria.com/es/revista,

Blog Prof. Dr. Carlos Górriz, <https://blogs.uab.cat/dretmercantil/category/derecho-maritimo/>,

Blog Despacho San Simón&Duch, www.lsansimon.com/category/derecho-maritimo/,

Recommendations

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Commercial law 2/V08G081V01702

Subjects that it is recommended to have taken before

Commercial law 1/V08G081V01502

IDENTIFYING DATA				
Dereito do comercio internacional				
Subject	Dereito do comercio internacional			
Code	V08G081V01936			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	García Vidal, Javier			
Lecturers	García Vidal, Javier			
E-mail	jgvidal@icasantiago.org			
Web				
General description	O Dereito internacional privado está formado polo Dereito procesal civil internacional e o Dereito aplicable ás relacións xurídico privadas internacionais			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
------	--

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Contidos

Topic	
Tema 1: Fundamentos.	1. O obxecto, o contido e a estrutura do Dereito internacional privado. 2. As fontes do Dereito internacional privado
PRIMEIRA PARTE: A COMPETENCIA XUDICIAL INTERNACIONAL.	1. Orixes e ámbitos de aplicación. 2. Sistema de normas de competencia xudicial.
Tema 2: A competencia xudicial internacional no Regulamento Bruxelas I.	
Tema 3: A competencia xudicial internacional nos Regulamentos en materia matrimonial e de responsabilidade parental.	1. O Regulamento Bruxelas II. 2. Os Regulamentos en materia de réxime económico matrimonial.
Tema 4: A competencia xudicial internacional nos Regulamentos en materia de alimentos e sucesións.	1. O Regulamento Bruxelas III. 2. O Regulamento sobre sucesións.
Tema 5: A competencia xudicial internacional no Regulamento sobre insolvencia. As normas de competencia do réxime interno.	1. O Regulamento sobre insolvencia. 2. O réxime interno de competencia xudicial internacional.
SEGUNDA PARTE: A COOPERACIÓN XURÍDICA INTERNACIONAL EN MATERIA CIVIL.	1. As competencias derivadas. 2. A litispendencia e a conexidade. 3. A notificación internacional.
Tema 6: A conciliabilidade de procesos. A notificación internacional.	
Tema 7: A proba internacional. A información sobre o Dereito estranxeiro.	1. A proba internacional. 2. A información sobre o Dereito estranxeiro.
Tema 8: O réxime xeral de recoñecemento e execución	1. Aspectos introdutorios. 2. O réxime do Regulamento Bruxelas I. 3. O réxime interno. 4. A execución forzosa internacional.
Tema 9: Os réximes especiais de recoñecemento.	1. En materia matrimonial. 2. En materia de filiación. 3. En materia de alimentos. 4. En materia de sucesións. 5. En materia de insolvencia. 6. Outros réximes especiais.
TERCEIRA PARTE: O DEREITO APLICABLE	1. Métodos presentes. 2. Cuestións específicas do método conflitual.
Tema 10: Aspectos xerais sobre lei aplicable.	3. Alegación e proba do Dereito estranxeiro. 4. A lei aplicable ao proceso civil.

Tema 11: Lei aplicable aos contratos.	1. Ámbito de aplicación do Regulamento Roma I 2. Determinación da lei aplicable ás obrigacións contractuais segundo o Regulamento. 3. Problemas de delimitación do ámbito da lei aplicable segundo o Regulamento.
Tema 12: Lei aplicable á responsabilidade non contractual.	1. Ámbito de aplicación do Regulamento Roma II. 2. Determinación da lei aplicable ás obrigacións non contractuais segundo o Regulamento. 3. Problemas de delimitación do ámbito da lei aplicable segundo o Regulamento. 4. Outras fontes en materia de lei aplicable á responsabilidade non contractual.
Tema 13: Lei aplicable á persoa, aos bens e aos actos xurídicos.	1. Lei aplicable ás persoas físicas. 2. Lei aplicable ás persoas xurídicas. 3. Lei aplicable á representación. 4. Lei aplicable aos dereitos reais. 5. Lei aplicable á forma dos actos xurídicos.
Tema 14: Lei aplicable ao matrimonio e á filiación.	1. Lei aplicable á celebración do matrimonio. 2. Lei aplicable ao réxime económico matrimonial. 3. Lei aplicable á disolución do matrimonio. 4. Lei aplicable á filiación e a responsabilidade parental.
-	-
Tema 15: Lei aplicable aos alimentos, á sucesión por causa de morte e á insolvencia.	1. Lei aplicable aos alimentos. 2. Lei aplicable á sucesión por causa de morte. 3. Lei aplicable á insolvencia.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	23.5	23.5	47
Lección maxistral	49	51	100
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	15	16.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3.5	42	45.5
Exame de preguntas obxectivas	2	12	14
Debate	1	1	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	A atención personalizada ao alumno prestarase polos profesores no horario de titorías fixado polo centro. Poderá prestarse igualmente por medios telemáticos (correo electrónico, foros de Fatic, videoconferencia...), baixo a modalidade de concertación previa.
Resolución de problemas	A atención personalizada ao alumno prestarase polos profesores no horario de titorías fixado polo centro. Poderá prestarse igualmente por medios telemáticos (correo electrónico, foros de Fatic, videoconferencia...), baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results

Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...) ás que se refire o punto 2 infra. Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Como resultado da aprendizaxe, o alumno coñece e pode aplicar e interpretar as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.	30
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas parciais descritas no punto 3º infra. Ademais, poderase realizar algún control deste tipo no marco do punto 2º infra. Como resultado da aprendizaxe, o alumno coñece e pode aplicar e interpretar as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.	45
Exame de preguntas obxectivas	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. Ver punto 2 infra. Como resultado da aprendizaxe, o alumno coñece e pode aplicar e interpretar as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.	15
Debate	□Valórase a asistencia a clase e a participación do alumnado nas distintas actividades, debates ou exposicións. Compróbase a asistencia para evidenciar que, como resultado da aprendizaxe, o alumnado coñece e pode aplicar e interpretar as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.□	10

Other comments on the Evaluation

CRITERIOS DE AVALIACIÓN CONTINUA PARA 1ª EDICIÓN DE ACTAS:

Unha vez transcorrido un mes, desde o inicio do cuadrimestre no que se imparte a materia, habilitarase un prazo de dez días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua.

En avaliación continua, realizarase tres parciais liberatorios que valerán un 45% da nota final en conxunto (15% cada un), coa metodoloxía "exame de preguntas obxectivas", de cara a coñecer e poder manexar as fontes que rexen as relacións xurídico privadas transfronteirizas, como resultado da aprendizaxe.

Ademais, realizaranse tres probas de tipo práctico que valerán outro 30% da nota final en conxunto (10% cada unha), coa metodoloxía "resolución de problemas e/ou exercicios", de cara tamén ao dito resultado de aprendizaxe.

Haberá tres probas tipo test por un 15% (5% cada unha).

O 10% restante da nota procederá da asistencia a clase e da participación nos debates e nas actividades que se organicen, coa metodoloxía de "debate" e de cara asemade aos resultados de aprendizaxe expostos.

O conxunto das probas previstas axustaranse ás competencias descritas no apartado correspondente desta guía docente, que resultarán avaliadas como consecuencia daquelas.

Non se exige cualificación mínima e as probas non son recuperables, agás circunstancias excepcionais. Para puntuar no apartado de "debate" requírese unha asistencia mínima equivalente ao 80% das clases.

Unha vez superado o prazo dun mes, desde o comezo do cuadrimestre no que se imparte a materia, habilitarase un prazo de 10 días hábiles para que o alumnado matriculado manifieste, formalmente, a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua

CRITERIOS DE AVALIACIÓN FINAL PARA 1ª EDICIÓN DE ACTAS:

O alumnado que non supere a avaliación continua ou que non a siga por calquera motivo será avaliado mediante un exame final teórico por valor do 50% da nota e outro práctico por valor doutro 50%, segundo as convocatorias que se publiquen por parte do decanato da Facultade para o curso 2024-2025, consonte as metodoloxías e cara á obtención dos mesmos resultados de aprendizaxe e avaliación de competencias descritas no apartado anterior.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA:

Para a segunda edición de actas e fin de carreira aplicarase o mesmo sistema descrito no apartado anterior.

As datas, horarios e lugar de realización das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2024-2025 e documentación concordante

As cualificacións publicaranse na plataforma interna ou aula virtual oficial da Universidade de Vigo con acceso limitado ao profesorado da materia e a todo o estudiantado matriculado. De ser necesario, por motivos excepcionais, modificar ou precisar os métodos de avaliación sinalados na guía, tales modificacións ou precisións publicaranse no mesmo soporte telemático.

O alumnado que, a xuízo do profesor, incumpla o compromiso ético esixido pola Universidade de Vigo en relación coa realización de probas, será automaticamente expulsado da avaliación continua, sen prexuízo de outras accións que poidan derivar da súa conduta. As titorías do profesorado da materia pode consultarse e/ou solicitarse no/ seguinte/s enlace/s: <http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/miguel-angel-michinel-alvarez/> (PCEO) <http://dereito.uvigo.es/es/docencia/profesorado/jose-antonio-gonzalez-jerez/> (Grao)

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Garcimartin Alférez, F.J., **Derecho internacional privado**, última edición, Thomson Aranzadi,

Calvo Caravaca, A. L., **Derecho internacional privado**, última edición, Comares,

aa. vv., **Legislación básica de Derecho internacional privado**, última edición, Aranzadi / Comares / Tecnos,

Complementary Bibliography

Esplugues Mota, C. y otros, **Derecho internacional privado**, última edición, Tirant lo blanch,

Rodríguez Benot, A. y otros, **Derecho internacional privado**, última edición, Tecnos,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/O03G081V01203

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/O03G081V01404

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

Sistema xudicial español e proceso civil/O03G081V01403

Dereito civil III. Familia e sucesións/O03G081V01501

Dereito mercantil I/O03G081V01502

Other comments

Téngase en conta que os contidos previstos no apartado correspondente desta guía docente desenvolven os descritores básicos da materia incluídos na memoria do grao en Dereito, sendo a correspondencia entrambos como segue:

- Identificación dos presupostos, obxecto, contido e funcións básicas do Dereito internacional privado (Tema 1 Subtema 1)
 - Procedementos de produción xurídica (Tema 1 Subtema 2)
 - Análise dos problemas de competencia xudicial internacional (Temas 2 a 5)
 - Eficacia no foro de actos e resolucións estranxeiras (Tema 7)
 - Análise da problemática de Dereito aplicable. Técnicas normativas e problemas de aplicación da norma de conflito (Tema 8)
 - Réxime do proceso con elemento estranxeiro (Tema 6 Subtemas 1 e 2)
 - Asistencia xudicial internacional (Tema 6 Subtema 3)
 - Dereito civil internacional (Temas 9 a 14)
-

IDENTIFYING DATA**Tutela procesual do crédito**

Subject	Tutela procesual do crédito			
Code	V08G081V01937			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Dereito público			
Coordinator	Grande Seara, Pablo			
Lecturers	Grande Seara, Pablo			
E-mail	pgrande@uvigo.es			
Web				
General description	Nesta materia estudianse os instrumentos procesales especificamente previstos para lograr a efectividade no cobro das deudas dinerarias.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C69	CEI 22 - Coñecer os mecanismos procesuais existentes, tanto a nivel español como da U.E., especificamente deseñados para lograr unha tutela áxil do crédito pecuniario.
C70	CEI 23 - Ser capaz de identificar os problemas procesuais especificamente relacionados coa reclamación de débedas pecuniarias e abordar a súa solución a través dos mecanismos procesuais e extraprocessuais máis adecuados.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
O coñecemento por parte do estudante dos mecanismos procesales existentes, tanto a nivel español como da U.E., especificamente deseñados para lograr unha tutela áxil do crédito dinerario.	A2	B1	C69	D1
	A3	B2	C70	D3
	A4	B3		D4
	A5	B4		D5

Contidos

Topic

I. Protección procesual do crédito na Lei de Enxuizamento Civil. El crédito y su concepto. Principales problemas en la reclamación del crédito

0.- El crédito, problemas actuales e importancia.

- 1.- Proceso monitorio y demás ordinarios, breve referencia.
- 2.- O xuízo cambiario.
- 3.- Xuízos executivos
- 4.- Procedementos de execución dineraria. Ejecución hipotecaria.
- 5.- Redacción de peticiones, demandas y escritos.

Introducción: mecanismos de protección del crédito UE

- 1.- Proceso monitorio europeo.
- 2.- Título ejecutivo europeo.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	34	58.5	92.5
Seminario	7	39	46
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	0	1.5
Traballo	8	0	8

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/ás dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
Seminario	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/ás dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas e/ou exercicios	Ao longo do cuatrimestre realizaranse nas datas indicadas na planificación docente 2 probas de resposta curta de carácter eliminatorio. Podense concentrar todas as probas en un solo día si os estudantes o estiman adecuado	40	A3 B1 C69 D1 A5 B2 C70 B3 B4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na data indicada na planificación docente realizarase unha proba de carácter práctico consistente no estudo dun caso.	40	A2 B2 C69 D1 A3 B3 C70 D3 A4 B4 D4 A5 D5
Traballo	Desenvolvemento de temas a elixir e de interese. Os alumnos prepararán de modo individual o por parexas temas de interese sobre as materias.	20	A2 B4 D1 A4

Other comments on the Evaluation

Na materia Tutela Procesual do Crédito seguiranse dous sistemas de avaliación, tanto na primeira convocatoria (maio/xuño) como na segunda (xullo): avaliación continua ou exame final

1º.- AVALIACIÓN CONTINUA. O sistema de avaliación continua consistirá en:

a) 2 probas teóricas de resposta curta de carácter eliminatorio, que se realizarán nas datas indicadas na planificación

docente que se proporcionará aos alumnos ao comezo de curso; a nota media obtida nestas probas representará o 40% da cualificación final. Poderanse facer nun só día xunto coa proba práctica (posibilidades excepcional, o normal será que se fagan dúas probas en dous días diferentes). O sistema busca a flexibilidades e axustarse ao interese da iluminación.

b) 1 proba práctica escrita, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que, xunto coa exposición e debate realizada polo alumno nos seminarios, representará o 40% da cualificación final.

c) A intervención e participación na clase, sobre certos temas que o profesor propoñerá ao alumnado, determinarán o 20% do resto da cualificación. Para poder superar a materia, é necesario obter na proba práctica polo menos un 4 sobre 10. Poderase facer a proba práctica e o último test o mesmo día.

Notas importantes: Para ser avaliado conforme ao sistema de avaliación continua, o alumno deberá facer as dúas probas de test, e en todo caso asistir regularmente as clase, polo menos o 50%.

Os/as alumnos/as que sigan o sistema de avaliación continua e que non superen a materia na primeira convocatoria (maio/xuño), poden acudir á segunda convocatoria (xullo) poderán optar por:

- Que se lles manteña a cualificación obtida nas probas de resposta curta e na proba práctica realizadas durante curso, nese caso o exame consistiría nunha proba teórica escritura sobre toda a materia. En tal caso, a nota media das probas de resposta curta e da proba práctica representaría o 50% da nota final, e a proba teórica escritura, o outro 50%.

- Facer un exame final nos termos que se indican a continuación.

2º.- EXAME FINAL. Os/as alumnos que decidan non seguir o sistema de avaliación continua ou que non realicen as actividades necesarias para ser avaliados conforme a este sistema, serán avaliados cun exame final, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que constará de: a) Unha proba práctica escrita consistente no estudo dun caso. Esta proba práctica representará o 30% da cualificación final. b) Unha proba teórica escritura sobre toda a materia, que representará o 70% da cualificación final. Nota importante: para poder superar a materia a través do exame final, o alumnado terá que superar as dúas partes do exame. É dicir, na proba práctica, terá que obter polo menos un 1,5 sobre 3; e, na proba teórica, un 3,5 sobre 7.

3º.- CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA. Na convocatoria de fin de carreira, os/as alumnos/as serán avaliados mediante un exame final nos termos expostos anteriormente, que supoñerá o 100% da cualificación final. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2025-26

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Derecho Procesal Civil. Parte general**, Tirant lo Blanch, 2025

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Derecho Procesal Civil. Parte especial**, Tirant lo Blanch, 2025

MONTERO AROCA, J. (Y OTROS), **Derecho Jurisdiccional II. Proceso Civil**, Tirant lo Blanch, 2025

GIMENO SENDRA, V., **Derecho Procesal Civil I. El proceso de declaración**, UNED, 2015

GIMENO SENDRA, V., **Derecho Procesal Civil II. Los procesos especiales**, UNED, 2015

DE LA OLIVA SANTOS, A., **Curso de Derecho Procesal Civil I. Parte general**, Centro de Estudios Ramón Areces, 2017

DE LA OLIVA SANTOS, A., **Curso de Derecho Procesal Civil II. Parte especial**, Centro de Estudios Ramón Areces, 2016

ORTELLS RAMOS, M., **Derecho Procesal Civil**, Aranzadi, 2023

PICATOSTE BOBILLO, J.; SEOANE SPIEGELBERG, J.L., **Procesos especiales dispositivos por razón de la materia en la Ley de Enjuiciamiento Civil**, Bosch, 2013

CACHÓN CADENAS, M., **La ejecución procesal civil**, Atelier, 2014

Complementary Bibliography

GARBERÍ LLOBREGAT, J., **La reclamación de créditos impagados: vías procesales específicas. Cuestiones, soluciones y formularios**, Bosch, 2011

MONTESINOS GARCÍA, A., **El tratamiento procesal de las reclamaciones de escasa cuantía en Europa y Estados Unidos**, Aranzadi, 2011

PICÓ I JUNOY J.; ADAN DOMENECH, F., **La tutela judicial del crédito. Estudio práctico de los procesos monitorio y cambiario**, Bosch, 2005

Recomendacións

IDENTIFYING DATA				
Dereito penal de empresa				
Subject	Dereito penal de empresa			
Code	V08G081V01941			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Dereito público			
Coordinator	García Mosquera, Marta			
Lecturers	García Mosquera, Marta			
E-mail	mmosquera@uvigo.es			
Web				
General description	Nesta asignatura profúndase na función e principios do dereito procesal penal, o proceso penal (instrución e fase intermedia; xuízo oral; recursos), así como outras cuestións fundamentais do proceso. Ademais e ao mesmo tempo estúdase e profunda tamén en aspectos sustantivos do Dereito penal, complementarios e necesarios para entender o proceso penal.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.			
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual			
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar			
C5	CE5 - Coñecer a regulación dos títulos-valores e dos contratos mercantís			
C7	CE7 - Reconstruír e avaliar argumentacións xurídicas complexas			
C15	CE19 - Coñecer de forma sistemática contidos propios da parte xeral do Dereito Administrativo manexando fontes positivas, xurisprudenciais e doctrinais			
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.			
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.			
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer e poder transmitir no entorno de traballo a responsabilidade xurídico penal en que poden incurrir quenes realizan actividades que son consideradas ilícitas no marco de actividades financeiras, societarias e laborales	A1	B4	C5	D2
	A2		C7	D3
	A3		C15	D4
	A4			
	A5			
Resolver casos ou situacións complexas respetando a legalidade e sendo capaz de emitir informes ou asesoramentos con calidade e de foma obxectiva e independente	A1	B1		D3
	A2	B2		D4
	A3	B4		
	A4			
	A5			

Contidos

Topic	
-------	--

LECCION I. Dereito Penal de empresa: Concepto e contido.	I. Introducción ao Dereito Penal de Empresa: concepto e contido. II. Dereito penal de empresa e Dereito administrativo sancionador. III O sistema de sancións. IV: O comiso das ganancias: clases
LECCIÓN II. Responsabilidad penal de administradores sociais.	I. Responsabilidade penal de administradores sociais. Consideracións xerais. Actuar en nome doutro (art. 31 CP). Administrador de dereito. Administrador de feito. Representación legal e voluntaria doutro. II. Responsabilidade penal por decisións de órganos colexiados. III. Delegacións de función. IV. Posición de garante dos administradores (art. 11 CP). V. Especial referencia a responsabilidade dos Auditores. VI. Consecuencias xurídicas. Responsabilidade civil e inhabilitacións.
Lección III. A responsabilidade penal das persoas xurídicas	I. A responsabilidade penal das persoas xurídicas: Consideracións previas. Criterios de atribución do art. 31 bis CP. Atenuantes da responsabilidade penal. As penas aplicables ás persoas xurídicas e regras penolóxicas de determinación (art. 66 bis CP). Extinción da responsabilidade penal (art. 130.2 CP). Delitos imputables ás persoas xurídicas. II. A responsabilidade penal de entes colectivos sen personalidade xurídica: art. 129 CP. III. Especial referencia aos programas de Cumprimento e ao Oficial de cumprimento.
LECCIÓN IV. Delitos societarios	I. Cuestións xerais: Concepto penal de sociedade. II. Requisitos de procedibilidade. III. Delito de falsidade en contas anuais e outros documentos que reflectan a situación económica da empresa. IV. Delito de imposición de acordos abusivos. V. Delito de imposición de acordos lesivos. VI. Delito de negación do exercicio de certos dereitos dos socios. VII. Obstaculización a tarefas de inspección ou supervisión administrativa. VIII. Delito de administración desleal do patrimonio alleo (art. 252 CP): Diferenzas co delito de apropiación indebida.
LECCIÓN V. Delitos contra a Facenda Pública e contra a Seguridade Social	I. Delito de defraudación tributaria. II. Delito de defraudación á Seguridade Social. III. Delito de fraude de subvencións. IV. Delitos de fraudes comunitarios. V. O delito contable tributario.
LECCIÓN VI. Branqueo de capitais	I. Lei 10/2010, de 28 de abril, de prevención do branqueo de capitais e infraccións monetarias: Obrigas e suxeitos obrigados. II. Condutas delituosas de blanqueo de capitais no Código penal español. III. Cuestións concursais: fraude fiscal e condutas de autobranqueo. IV. O principio de Xustiza Universal.
LECCIÓN VII. Delitos relativos á propiedade intelectual e industrial	I. Delitos relativos á propiedade intelectual. II. Delitos relativos á propiedade industrial. Delitos referentes a invencións e creacións industriais. Delitos referentes a signos distintivos. O delito relativo a obtencións vexetais. III. Delito de utilización indebida de denominacións de orixe ou de indicacións xeográficas.
LECCIÓN VIII. Delitos relativos ao mercado e aos consumidores	I. Descubrimento e revelación de segredos de empresa. II. Detracción do mercado de materias primas ou produtos de primeira necesidade. III. Publicidade falsa. IV. Facturación ilícita. V. Delito de estafa de investimentos de capital e estafa de crédito. VI. Maquinacións para alterar o prezo das cousas resultante da libre competencia. VII. Abuso de información privilexiada no mercado de valores. VIII. Alteración de prezos en concursos e poxas públicas.
LECCIÓN IX. Delito de corrupción nos negocios	I. Delito de corrupción entre particulares II. Delito de corrupción nos negocios trasnacionais
LECCIÓN X. Delitos contra os dereitos dos traballadores.	I. Imposición ou mantemento de condicións ilegais de traballo. II. Tráfico ilegal de man de obra e contratación ilegal de estranxeiros. III. Determinación ou favorecemento da emigración mediante engano. IV. Discriminación laboral. V. Impedimento ou limitación da liberdade sindical e o dereito de folga. VI. Coaccións á folga. VII. Delitos contra a seguridade e hixiene no traballo.
LECCIÓN XI. Delitos de contrabando	I. LO 12/1995, de 12 de decembro de represión do contrabando, modificada pola LO 6/2011 de 30 de xuño. II. Tipos legais. Contrabando de bens por valor igual ou superior a 150.000 euros. Contrabando de bens por valor igual o superior a 50.000 euros. Tipos específicos. III. Outras Disposicións

LECCIÓN XII. Protección penal do crédito	I. Consideracións xerais: concepto de insolvencia. II. Frustración da execución; II. Formas especiais da frustración da execución: Delito de ocultación de bens nun procedemento executivo xudicial ou administrativo; Delito de uso non consentido de bens en depósito embargados pola Autoridade; IV. Insolvencias punibles: Das actuacións indebidas do deudor ou do delito de bancarrota. V. A Involencia punible imprudente. VI Delito de favorecemento de acredores; VII. Presentación de datos falsos para obter indebidamente a declaración de concurso.
LECCIÓN XIII. Delitos contra os recursos naturais e o medio ambiente.	I. Delito ecolóxico. II. Delito de establecemento de depósitos ou vertedoiros. III. Explotación de instalacións perigosas. IV. Delitos relacionados coa xestión de residuos. V. Prevaricación ambiental.
LECCIÓN XIV. Falsidades documentais	I. Condutas típicas recollidas no art. 390 CP, tipo especial. II. Falsidades cometidas por particular. III. Falsidade en documento privado.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22.5	44	66.5
Resolución de problemas	24.5	55	79.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir información e coñecementos e facilitar a aprendizaxe. Na sesión maxistral, a docente introducirá aos estudantes nos aspectos básicos de cada tema ou lección. Como soporte ás explicacións, o docente proporcionará materiais (presentación power-point, sentenzas, extractos de obras doutrinais...) e, eventualmente, un esquema-guía cos puntos chave do desenvolvemento da súa explicación. Os materiais proporcionaranse a través da plataforma docente Faitic. En todo caso, a explicación do/a docente deberá ser complementada polo/a estudante tanto cos materiais que le foron proporcionados ao efecto, como pola consulta dalgún dos manuais que figuran na bibliografía recomendada.
Resolución de problemas	Plantexamento, debate e exposición en aula de conclusións alcanzadas en exercicios prácticos. A resolución de exercicios prácticos é complemento da lección maxistral. Os/as estudantes, durante as sesións presenciais intervirán oralmente, expoñendo a súa solución ou puntos de vista aos casos prácticos propostos, debatendo, no seu caso, coa profesora e os seus compañeiros/as. As discusións deben proporcionar ao estudante unha oportunidade para practicar a expresión oral e de recibir críticas constructivas. Valoraranse positivamente as intervencións dos/as estudantes na discusión exposta, tendo en conta os coñecementos e habilidades demostradas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	O alumnado será atendido nos horarios de titorías que serán publicados na plataforma MOOVI. As titorías académicas terán lugar no despacho A-302 da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo. Non se realizarán titorías por correo electrónico nin se enviará material a través deste medio.
Resolución de problemas	O alumnado será atendido nos horarios de titorías que serán publicados na plataforma MOOVI. As titorías académicas terán lugar no despacho A-302 da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo. Non se realizarán titorías por correo electrónico nin se enviará material a través deste medio.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
-------------	---------------	-------------------------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	O sistema de avaliación ao que pode optar o alumnado é de dous tipos: avaliación continua ou avaliación global. O alumnado terá dereito a elixir o sistema polo que será avaliado. A avaliación continua ten carácter preferente, polo que é o que se aplica en principio a todo o alumnado, salvo que se comunique a elección da modalidade de avaliación global ó profesorado. A asistencia ás clases prácticas é un factor esencial que se valora no proceso de avaliación continua. É preciso ter asistido ao 75% das clases prácticas para poder acceder ao sistema de avaliación continua. No caso de que o alumnado non xustifique a súa ausencia e non cumpra co mínimo do 75 % de asistencia ás clases prácticas, non poderá acollerse á avaliación continua, debendo realizar un único exame final. A proba de resolución de problemas e/ou exercicios consistirá nun exame escrito no que o alumnado debe resolver un ou varios casos prácticos durante un máximo de 90 minutos. A data, horario e lugar de realización desta proba serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso académico e documentación concordante. Na avaliación continua esta constitúe a terceira proba, sumándose ás dúas probas tipo test que se explican no seguinte apartado, e supón o 40% da cualificación final da materia.	40	A1 B1 C5 A2 B2 C7 A4 B4 C15 A5
Exame de preguntas obxectivas	Dúas probas tipo test: o sistema de avaliación continua complétase coa realización de dúas probas parciais tipo test ao longo do curso. Cada proba tipo test consistirá en 25 preguntas, con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. A duración de cada proba é de 45 minutos. O lugar, data e contido das probas tipo test indicárase pola coordinadora da materia na primeira semana do curso. A cualificación de cada un destes exames supón o 30% da cualificación final da materia. Polo tanto, ambas en conxunto, suman o 60%.	30	B1 C15 D3 B2 D4
Exame de preguntas obxectivas	Dúas probas tipo test: o sistema de avaliación continua complétase coa realización de dúas probas parciais tipo test ao longo do curso. Cada proba tipo test consistirá en 25 preguntas, con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. A duración de cada proba é de 45 minutos. O lugar, data e contido das probas tipo test indicárase pola coordinadora da materia na primeira semana do curso. A cualificación de cada un destes exames supón o 30% da cualificación final da materia. Polo tanto, ambas en conxunto, suman o 60%.	30	B1 C15 D3 B2 D4

Other comments on the Evaluation

1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA A 1.ª OPORTUNIDADE DE EXAME.

A) SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA.

Descríbese nos apartados anteriores. En todo caso, para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ámbalas dúas partes.

B) SISTEMA DE AVALIACIÓN GLOBAL. Un único exame, que incluíra a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da materia. Constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica. A parte teórica consistirá nunha proba tipotest, de 50 preguntas, con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. A duración da proba é de 90 minutos. Esta parte representa o 60 % da cualificación final. A parte práctica consistirá en resolver un ou varios casos prácticos durante un máximo de 90 minutos. Esta parte representa o 40% da cualificación final. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ámbalas dúas partes. As datas, horarios e lugar de realización destas probas serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso académico e documentación concordante.

2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA A 2.ª OPORTUNIDADE E FIN DE CARREIRA. Mesmos criterios que para o sistema de avaliación global.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Martínez-Buján Pérez, Carlos, **Derecho Penal Económico y de la Empresa. Parte Especial**, 7ª, Tirant Lo Blanch, 2023

Mata Barranco, Norberto J. de la et al, **Derecho penal económico y de la empresa. Disponible en:**

<https://hdl.handle.net/10016/26715>, Dykinson, 2024

Silva Sánchez, Jesús María et al., **Lecciones de derecho penal económico y de la empresa**, 2, Atelier, 2023

Martínez-Buján Pérez, Carlos, **Derecho Penal Económico y de la Empresa. Parte General.**, 5ª, Tirant Lo Blanch, 2016

AAVVV, **Memento práctico-penal económico y de la empresa**, 1ª, Francis Lefevre, 2019

Gómez Martín, V./ Corcoy Bidasolo, M., **Manual de Derecho penal, económico y de la empresa. Parte general y parte especial. Doctrina y jurisprudencia con casos solucionados.**, 1ª, Tirant Lo Blanch, 2016

Nieto Martín, A./ Lascurain Sánchez, JA/ Blanco Cordero, I., **Manual de cumplimiento penal en la empresa**., 1ª, Tirant Lo Blanch, 2015

Juanes Peces, A. (coord.), **Memento Experto Compliance penal**, 1ª, Francis Lefebvre, 2017

Núñez Castaño E./ Galán Muñoz A., **Manual de Derecho Penal Económico y de la Empresa**, 1ª, Tirant Lo Blanch, 2018

Carrau Criado, R., **Compliance para PYMES**, 1ª, Tirant Lo Blanch, 2016

ZÚÑIGA RODRÍGUEZ, Laura, **Corrupción corporativa: el precio de la deslealtad. ¿Está justificado un delito de administración desleal societario?**, Dykinson, 2022

Complementary Bibliography

Código Penal, Última actualización, cualquiera, 2025

Quintero Olivares, Gonzalo (Dir.), Morales Prats, Fermín (Coord.), **Comentarios al Código Penal Español. Tomo I y II**, 8ª, Aranzadi, 2024

DEL ROSAL BLASCO, Bernardo (Coord.), **Derecho penal de sociedades mercantiles**, Aranzadi, 2022

CISNEROS GONZÁLEZ, José María, **Análisis prácticos del delito fiscal. Modalidades, seguridad jurídica y prevención del delito**, Aranzadi, 2022

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito penal I/V08G081V01302

Dereito penal II/V08G081V01402

IDENTIFYING DATA				
Dereito da seguridade social				
Subject	Dereito da seguridade social			
Code	V08G081V01942			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department				
Coordinator	Fernández Docampo, María Belén			
Lecturers				
E-mail				
Web				
General description	A materia Seguridade Social ten por finalidade o coñecemento das principais institucións que forman o Sistema de Seguridade Social en España, a súa formación, evolución, o estudo das fontes do dereito, a súa financiación as continxencias protexidas así como as distintas prestacións.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	B1
Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	B3
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	B4
Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión	D1
Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	D3
Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e *multiculturalidad.	D4
Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	D5

Contidos	
Topic	
LECCIÓN 1. Introducción.	1. - O dereito da seguridade Social: a) Concepto de Seguridade Social. b) Riscos sociais e técnicas de protección. Os modelos básicos de Seguridade Social: modelos "Bismarck" e "Beveridge". c) O Estado de Benestar, desenvolvemento e crise. 2. - Formación e transformacións da protección social en España: a) Antecedentes remotos b) Os seguros sociais. A súa integración e sistematización. c) A expansión e racionalización da Seguridade Social: problemas actuais.

LECCIÓN 2. Sistema de fuentes de la Seguridad Social.	A configuración constitucional e as fontes do dereito da Seguridade Social. a) A Seguridade Social na Constitución. b) O dereito internacional e comunitario. c) A regulación legal e regulamentaria. d) O papel da negociación colectiva en materia de protección social.
LECCIÓN 3. O ámbito subxectivo da Seguridade Social.	1. Ámbito subxectivo a seguridade Social: a universalidade como tendencia. 2. Estrutura e composición do sistema de Seguridade Social. a) A multiplicidade de réximes: orixe, fundamento e evolución. b) O ámbito de aplicación do Réxime Xeral da Seguridade Social. c) Réximes Especiais.
LECCIÓN 4. A xestión da Seguridade Social.	1. A administración da Seguridade Social: a) principios de ordenación. b) Entidades xestoras e servizos comúns. c) A colaboración privada na xestión: as Mutuas de Accidentes de Traballo e Enfermidades Profesionais e a colaboración obrigatoria e voluntaria das
LECCIÓN 5. As prestacións do sistema: trazos xerais.	1. Caracterización xeral: extensión e niveis de protección. 2. Os riscos sociais atendidos polo sistema. O réxime privilexiado da protección dos riscos derivados do traballo. a) Determinación e acción protectora dos riscos profesionais. b) Determinación e acción protectora dos riscos comúns. 3. O réxime xurídico das prestacións. a) Concepto e clasificación. b) Requisitos xerais e o seu flexibilización. c) Determinación da contía e revalorizacións. A recarga de prestacións nas continxencias profesionais. d) Garantías e regras sobre a prescrición e caducidade. e) A responsabilidade en orde ás prestacións.
LECCIÓN 6. Réxime xeral. Actos de encadramento, cotización, responsabilidade en orde ás prestacións e recadación.	1. Os actos de encadramento: a) a constitución da relación xurídica de Seguridade Social. b) Inscripción de empresas c) Afiliación, alta e baixa dos traballadores. As situacións asimiladas. 2. O financiamento da protección social e os seus problemas: a "crise" financeira da Seguridade Social. 3. As fontes de financiamento e recursos do sistema de Seguridade Social e o seu réxime financeiro: o sistema de repartición. 4. A cotización á seguridade Social e a súa recadación: a) A obriga de cotizar: natureza xurídica. b) Suxeitos obrigados e responsables da cotización. c) Obxecto e dinámica da obriga de cotizar: a determinación da cota. d) A xestión recaudatoria.
LECCIÓN 7. Asistencia sanitaria	1. Beneficiarios Situacións protexidas Nacemento do dereito, duración, extinción 2. Contido xestión e solicitudes 3. Normativa básica 4. Asistencia sanitaria nos Regulamentos comunitarios e nos Convenios bilaterais .
LECCIÓN 8. Incapacidade temporal, nacemento e coidado de menor, maternidade, paternidade e risco durante o embarazo e a lactancia e cancro ou enfermidade grave do menor. O ingreso mínimo vital	1. Incapacidade temporal: a) Concepto e situacións protexidas b) Beneficiarios: requisitos do feito causante c) Contido da acción protectora d) Dinámica e xestión da prestación. 2. A protección por nacemento e coidado do menor, paternidade e a prestación de risco durante o embarazo e a lactancia: a) Concepto e situacións protexidas b) Beneficiarios: requisitos do feito causante c) Contido da acción protectora d) Dinámica e xestión da prestación.

LECCIÓN 9. Incapacidade permanente.	1. A incapacidade permanente: caracterización xeral e niveis de protección. 2. Incapacidade Permanente contributiva: a) Concepto. b) Situación protexida: graos. c) Beneficiarios: requisitos do feito causante. d) Contido da acción protectora. e) Dinámica e xestión da prestación cualificación: a revisión da incapacidade permanente. 3. Modalidade non contributiva: a invalidez a) Concepto, beneficiarios e requisitos. b) Contido da protección, dinámica e xestión da prestación.
LECCIÓN 10. A xubilación.	1. A protección de velez, consideracións xerais e niveis de protección. 2. A xubilación contributiva: a) Concepto. A xubilación gradual e flexible b) Situacións protexidas. c) Beneficiarios: requisitos do feito causante. d) Contido da acción protectora. e) Dinámica e xestión da prestación. 3. A xubilación non contributiva: a) Concepto, beneficiarios e requisitos. b) Contido da protección, dinámica e xestión da prestación.
LECCIÓN 11. Morte e supervivencia. Protección da familia.	1. A familia na Seguridade Social: características xerais da súa protección. 2. A protección por morte e supervivencia: a) Concepto. b) Situacións protexidas. c) Requisitos do feito causante. d) O auxilio por defunción. 3. Pensión de viuvez e orfandade e outras prestacións a favor de familiares en caso de morte. a) Beneficiarios. b) Contido da acción protectora. c) Dinámica da prestación e xestión. 4. Prestacións familiares por fillo a cargo.
LECCIÓN 12. A protección por desemprego	1. Concepto e clases de desemprego. Niveis de protección. 2. Nivel contributivo: a) Beneficiarios: requisitos do feito causante a protección; b) Contido da acción protectora. c) Dinámica e xestión da prestación. d) Obrigas do beneficiario. 3. Nivel asistencial: a) Beneficiarios: requisitos do feito causante. b) Modalidades e contido da prestación c) Dinámica e xestión da prestación. 4. Ingreso Mínimo Vital. 5. - A prestación por cesamento de actividade.
LECCIÓN 13. Réximes Especiais. Réxime Especial de Traballadores Autónomos	1. A administración laboral en materia de Seguridade Social. A Inspección de traballo. 2. A actividade sancionadora en materia de Seguridade Social: infraccións, suxeitos responsables e procedemento sancionador. 3. Os procesos de Seguridade Social.
LECCIÓN 14. Seguridade Social complementaria.	1. Formulación xeral 2. Modalidades da protección social complementaria: a) Publica; Interna e externa b) Privada: As melloras voluntarias

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Estudo de casos	15	15	30
Lección maxistral	34	8	42
Exame de preguntas obxectivas	2	33	35
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	30	31
Observación sistemática	6	6	12

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Estudo de casos	Planteamiento e resolución de casos prácticos ao fin de levar á práctica os contidos teóricos da materia. A tal efecto, o docente propondrá ao alumnado a resolución de feitos, supostos, casos, sentencias, etc, coa finalidade de coñecelos, interpretalos, resolvelos, así como reflexionar sobre os mesmos, contrastar datos, completar os seus coñecementos e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos da materia obxecto de estudio, as súas bases teóricas e directrices principais, contidos que deberán ser estudados polo alumnado e que serán obxecto de avaliación.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Atenderanse e resolvense as dúbidas expostas polo alumnado en relación cos contidos da materia impartidos durante as sesións maxistrais
Estudo de casos	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionandolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Exame de preguntas obxectivas	Durante o cuatrimestre se realizarán 2 probas sobre unha parte dos contidos teóricos da materia. A cualificación obtida en cada test suporá un 20% da nota final. En ningún caso a superación destes cuestionarios liberará de materia de cara á realización do exame final. As datas de celebración de cada test/cuestionario serán fixadas polo docente no cronograma da materia.	40		
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os contidos teóricos da materia serán avaliados nunha proba/examen final. Trátase dunha proba teórica e escrita, que incluírá entre 4 e 7 preguntas de desenvolvemento sobre os distintos epígrafes do programa. O alumnado deberá demostrar a adquisición de coñecementos teóricos da materia en respostas de extensión intermedia. A cualificación obtida nesta proba suporá o 40% da nota final. Nun obstante, para poder ser avaliado polo sistema de avaliación continua, é preciso acadar como mínimo un 4 sobre 10 nesta proba.	40	B1	D1 D5
Observación sistemática	Avaliación continua das clases teóricas e prácticas. As actividades concretas obxecto de avaliación serán especificadas e explicadas polo docente responsable o primeiro día da clase.	20		

Other comments on the Evaluation

CONVOCATORIA ORDINARIA XANEIRO (Sistema de avaliación continua/sistema avaliación final).

DATA EXAMEN: aprobada na Xunta de Facultade e publicada na web da Facultade a) Avaliación continua. Para poder optar ao sistema de avaliación continua, o alumnado deberá acreditar asistencia a un 80 % das clases teóricas e prácticas, sen que, salvo casos excepcionais -ej. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, se permita xustificar a ausencia. En caso contrario, sempre poderá acollerse ao sistema de avaliación final. EN TODO CASO, PARA QUE A CUALIFICACIÓN OBTIDA NA AVALIACIÓN DA OBSERVACIÓN SISTEMÁTICA E NAS PROBAS TIPO TEST-EXAME PREGUNTAS OBXECTIVAS- POIDA SUMARSE Á CUALIFICACIÓN OBTIDA NO EXAME DE PREGUNTAS DE DESENVOLVEMENTO, DEBERÁ ALCANZARSE UNHA NOTA MÍNIMA DE 4 SOBRE 10 NESTA ÚLTIMA PROBA. DE NON OBTERSE UN 4, A CUALIFICACIÓN OBTIDA NA AVALIACIÓN CONTINUA NON SE TERÁ EN CONTA, PODENDO CONSERVARSE PARA A CONVOCATORIA DE XULLO, NA QUE SE APLICARÁ A MESMA REGRA. b) Avaliación final. O estudantado que non se acolla ao sistema de avaliación continua ou que renuncie, será avaliado nun examen final. Trátase dunha proba escrita, de carácter teórico e de carácter práctico, sobre todos os contidos da materia e representará o 100% da nota final, computando o 70% a parte teórica e o 30% a parte práctica).

CONVOCATORIA ORDINARIA XUÑO/XULLO (2º oportunidade) DATA EXAME: aprobada na Xunta de Facultade e publicada na web da Facultade Se o alumnado non superase a materia na convocatoria ordinaria do mes de xaneiro, a nota obtida na avaliación continua desenvolvida durante o curso conservarase para a convocatoria do mes de xuño-xullo (2ª oportunidade). Porén, se non superase a materia nas dúas citadas convocatorias do curso académico, o alumnado terá que someterse a un novo proceso de avaliación continua, agás que opte pola avaliación final teórica e práctica.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA: DATA EXAME: aprobada na Xunta de Facultade e publicada na web da Facultade Na convocatoria FIN DE CARREIRA o alumno será avaliado nun único examen escrito, de carácter teórico e práctico que representará o 100 % da nota final (70% parte teórica e 30% parte práctica).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

VIDA SORIA, J., MONEREO PÉREZ, JL, MOLINA NAVARRETE, C. y QUESADA SEGURA, R., **Manual de Seguridad Social**, Tecnos, Madrid,

Complementary Bibliography

BLASCO LAHOZ, JF., LÓPEZ GANDÍA, J., MOMPALER CARRASCO, MA., **Curso de Seguridad Social**, Tirant lo Blanch, Valencia,,

RODRÍGUEZ RAMOS, MJ, GORELLI HERNÁNDEZ, J, VÍLCHEZ PORRAS, M., **Sistema de Seguridad Social**, Tecnos, Madrid, Boletín Oficial del Estado, **Código de legislación social**, ULTIMA, B.O.E.,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito do traballo e da seguridade social/V08G081V01504

IDENTIFYING DATA				
Responsabilidade penal e administrativa no ámbito financeiro-tributario				
Subject	Responsabilidade penal e administrativa no ámbito financeiro-tributario			
Code	V08G081V01943			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público Dereito público especial			
Coordinator	Aneiros Pereira, Jaime García Mosquera, Marta			
Lecturers	Aneiros Pereira, Jaime			
E-mail	mmosquera@uvigo.es janeiros@uvigo.es			
Web				
General description	Trátase de coñecer as consecuencias derivadas da comisión de ilícitos, tanto no ámbito penal como no estritamente tributario, cuxo prexudicado sexa o erario público.			
	Con iso preténdese dotar dos coñecementos precisos para, tanto no ámbito da Administración como das empresas, adoptar as medidas necesarias para evitar responsabilidades legais e, igualmente, coñecer as consecuencias da realización dunha infracción ou dun delito.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C66	CEI 19 - Ser capaz de identificar problemas tributarios que se expoñen nas empresas e saber utilizar os principais instrumentos para a súa resolución, mesmo desde un punto de vista interdisciplinar.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia				
Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer o réxime xurídico que, tanto no ámbito penal como no administrativo-financeiro, protexe o diñeiro público en todos os seus contornos	A2	B1 B4	C66	D1 D5

Contidos	
Topic	
I. A protección do crédito tributario no ámbito punitivo.	1. O diñeiro público como ben xurídico protexido 2. Ius puniendi do Estado: Dereito Penal e Dereito Sancionador tributario. 3. Principios constitucionais punitivos comúns ao ámbito penal e administrativo sancionador 4. Delitos tipificados no Código Penal e nas leis penais especiais. 5. Infraccións tributarias e financeiras.

II. A autoría e a participación nos ilícitos penais e administrativo-tributarios: sistemas de responsabilidade	1. Autoría e participación no Código Penal
	2. Autoría e participación nas infraccións administrativas e, en particular, nas tributarias
	3. Os sistemas de exoneración de responsabilidade para persoas físicas e xurídicas. Compliance
III. As responsabilidades derivadas da protección do crédito público	1. Delito fiscal.
	2. Infraccións tributarias na Lei Xeral Tributaria e nas Leis dos impostos
	3. Delito de contrabando.
	4. Infraccións de contrabando e o procedemento ante a Axencia Tributaria
	5. Delito de alzamento de bens.
	6. Responsabilidade tributaria por actuacións que dificulten o embargo e por interposición de persoas na Lei Xeral Tributaria
IV. Ilícitos derivados da administración de fondos públicos	1. Malversación de caudais públicos.
	2. Responsabilidade contable ante o Tribunal de Contas
	3. Fraude de subvencións.
	4. Infraccións en materia de subvencións na Lei Xeral de Subvencións
	5. Reintegro de subvencións e o seu procedemento na Lei Xeral de Subvencións e na normativa orzamentaria
V. Outros ilícitos relacionados coa Facenda Pública	1. Delito de Branqueo de capitais.
	2. A normativa de prevención do branqueo de capitais
	3. Delito contable.
	4. Infraccións contables tipificadas na Lei Xeral Tributaria
	5. O delito de falsidade en documento mercantil: facturación falsa
	6. Infraccións tributarias en materia de facturación na Lei Xeral Tributaria

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	34	66	100
Debate	1	0	1
Resolución de problemas	10	36	46
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Exposición, por parte do profesorado, das principais cuestións *dogmáticas da materia, así como do réxime xurídico aplicable
Debate	Asistencia e participación activa en clase
Resolución de problemas	Trátase de que o alumnado sexa capaz de identificar e resolver as principais cuestións xurídicas, co apoio e dirección do profesorado.
	O obxectivo principal é conseguir unha participación activa en clase do alumnado ou que realice unha presentación por escrito deles.

Atención personalizada	
Methodologies	Description

Lección maxistral	Exposición, polo profesorado, das principais cuestións xurídicas que plantexa a temática obxecto da materia. O carácter maxistral non impide a interacción co alumnado e a participación activa deste nas clases mediante exposicións, debates e outras modalidades.
Resolución de problemas	Explicación argumentada, por parte do estudantado, das distintas alternativas xurídicas existentes ante uns feitos así como sobre a determinación das consecuencias xurídicas dos mesmos.
Debate	O profesorado da materia planificará e dirixirá o debate do alumnado sobre temas de interese

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Lección maxistral	Asistencia continuada e participación activa ás clases da materia mediante intervencións, achegas en debates, formulación e resolución de dúbidas.	20	A2	B1
Exame de preguntas obxectivas	Avaliación do coñecemento da materia a través de probas de resposta curta ou test así como de supostos prácticos que permitan demostrar coñecer e dominar o réxime xurídico dos contidos da materia	40		
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliarase o coñecemento dos conceptos, institucións e réxime xurídico dos contidos da materia mediante o desenvolvemento argumental do alumnado de preguntas sobre os distintos temas e subtemas da materia	40		
	Aprendizaxe baseado en proxectos: O alumnado que participe nesta metodoloxía voluntaria, no marco do proxecto, ou proxectos, Aprendizaxe Servizo concedidos pola Universidade de Vigo ao profesorado das áreas implicadas, alternativa á resolución de casos, ademais da xustificación documental acreditativa deste mérito			

Other comments on the Evaluation

A cualificación final da materia poderá acadarse mediante dous sistemas alternativos: **avaliación continua** ou **avaliación final única**. A continuación descríbense con detalle os criterios e probas correspondentes a cada sistema:

1. Avaliación Continua

Para acollerse ao sistema de avaliación continua será necesario asistir con regularidade ás clases teóricas e prácticas, agás en casos xustificadas, e participar activamente nelas.

A avaliación continua constará dos seguintes elementos:

1.1. Lección maxistral: Asistencia e participación activa nas sesións presenciais (20%)

Valorarase:

- A asistencia regular e a participación activa nas sesións.
- A formulación de preguntas relevantes e a resposta argumentada ás cuestións expostas polo profesorado.
- A capacidade de análise e desenvolvemento de posicións xurídicas nos casos prácticos tratados na aula.

1.2. Exame de preguntas obxectivas (40%)

Consistirá na realización de dúas probas ao longo do curso, cun valor do 20% cada unha.

- As probas poderán consistir en preguntas de resposta curta ou tipo test.
- En caso de ser tipo test, as respostas correctas suman 1 punto, as incorrectas restarán 0,25 puntos do valor dunha resposta correcta. As respostas en branco non puntuarán nin penalizarán.
- O lugar, data e contido destas probas serán indicados pola persoa coordinadora da materia durante a primeira semana do curso.

1.3. Resolución de problemas e/ou exercicios (40%)

Os/as estudantes deberán entregar actividades de estudo de casos e resolución de supostos prácticos propostos polo profesorado ao longo do curso. Estas actividades serán avaliadas tendo en conta:

- A comprensión e aplicación dos contidos teóricos.
- A capacidade de razoamento xurídico e argumentación.
- A presentación e xustificación das solucións propostas.

Nota: O alumnado que opte voluntariamente pola participación na metodoloxía de aprendizaxe-servizo ou aprendizaxe baseada en proxectos, poderá substituír parte destas actividades prácticas por esa metodoloxía alternativa, sen que iso implique un cambio na ponderación global da nota (40%).

2. Avaliación Final Única

Dirixida ao estudantado que non participe na avaliación continua ou non a supere. Esta modalidade consistirá nun exame final celebrado na data oficialmente publicada pola Facultade na súa páxina web e estruturado do seguinte xeito:

2.1. Resolución dun suposto práctico (70%)

- O exame incluírá un caso práctico ou suposto de feito, que deberá resolverse nun tempo máximo dunha hora.
- Permitirase o uso de lexislación non comentada para a súa resolución.
- Avaliarase a capacidade de aplicar os coñecementos teóricos aos feitos expostos, a argumentación xurídica e a presentación da solución proposta.

2.2. Proba tipo test e/ou de resposta curta (30%)

- Esta parte do exame consistirá en preguntas similares ás utilizadas nas probas da avaliación continua.
- Poderán ser de tipo test ou de resposta curta, con idéntico sistema de corrección no caso de test (suma 1 punto por resposta correcta, resta de 0,25 por resposta incorrecta e non suma nin resta por resposta en branco).

3. Convocatoria extraordinaria e fin de carreira

Mesmos criterios e normas que o sistema de avaliación final única.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

ANEIROS PEREIRA, JAIME, **Las sanciones tributarias**, Marcial Pons, 2005

RUIZ HIDALGO, CARMEN, **Responsabilidad tributaria por alzamiento de bienes en la nueva LGT**, Marcial Pons, 2009

Núñez Castaño E./ Galán Muñoz A.: **Manual de Derecho Penal Económico y de la Empresa** ., 5ª, Tirant Lo Blanch, 2023

Martínez- Buján Pérez, C., **Derecho penal Económico y de la Empresa.Parte Especial**, 7ª, Tirant Lo Blanch, 2023

SILVA SÁNCHEZ, Jesús, **Lecciones de derecho penal económico y de la empresa**, 2.ª, Atelier, 2023

MATA BARRANCO, Norberto de la et. al., **Derecho penal económico y de la empresa. Disponible en:**

<https://hdl.handle.net/10016/26715>, 2.ª, Dykinson, 2024

Complementary Bibliography

CARRERA HORTAS, Andrés, **La responsabilidad penal de las personas jurídicas: especial referencia a las «personas jurídicas de pequeñas dimensiones»**, Dykinson, 2025

ANEIROS PEREIRA, JAIME, **El delito fiscal en Estudios Jurídicos en homenaje a Cesar Albiñana Garcia Quintana**, IEF, 2008

BLANCO CORDERO, ISIDORO, **El delito de blanqueo de capitales**, Aranzadi, 2015

FABRA VALLS, MODESTO, **Prevención y represión del blanqueo de capitales**, Tirant Lo Blanch, 2015

CUESTA MUÑOZ, JAVIER, **Tratado de Responsabilidades penales en la Administración local**, Cosital, 2015

PELAEZ MARTOS, JOSE MARIA, **Manual de Prevención de Blanqueo de Capitales**, CISS, 2014

RUIZ HIDALGO, CARMEN, **La responsabilidad por levantamiento del velo como cláusula antielusiva**, 2016

MARTIN FERNANDEZ, J, **La prevención del delito fiscal y del blanqueo de capitales a través del compliance**, Thomson Reuters Aranzadi, 2018

Gómez Martín , V./ Corcoy Bidasolo, M., **Derecho penal económico y de la empresa. Parte general y parte especial. Doctrina y jurisprudencia con casos solucionados**, 2ª, Tant Lo Blanch, 2020

Martínez- Buján Pérez, C., **Derecho Penal Económico y de la Empresa. Parte General**, 6ª, Tirant Lo Blanch, 2022

Nieto Martín, A./ Lascurain Sánchez, JA/ Blanco Cordero, I., **Manual de cumplimiento penal en la empresa**, 1ª, Tirant Lo Blanch, 2015

Demetrio Crespo, E/Nieto Martín, A., **Derecho penal económico y derechos humanos.**, 1ª, Tirant Lo Blanch, 2018

Feijoo Sánchez, B., **El delito corporativo en el Código Penal Español**, Thomson Reuters, 2016, 2ª, Thomson Reuters-Aranzadi, 2016

Ferre Olivé, J.C., **Trato de derecho Penal de delitos contra al Hacienda Publica y contra la seguridad Social**, 1ª, Tirant Lo Blanch, 2018

GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis, **Derecho Penal. Parte especial**, 8.ª, Tirant lo Blanch, 2023

TORRES CADAVID, Natalia, **La responsabilidad penal del asesor fiscal: problemas de autoría y participación en el delito de defraudación tributaria**, Tirant lo Blanch, 2019

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Dereito penal I/V08G081V01302

Dereito penal II/V08G081V01402

Dereito financeiro e tributario I/V08G081V01603

Dereito financeiro e tributario II/V08G081V01701

IDENTIFYING DATA				
Business tax regime				
Subject	Business tax regime			
Code	V08G081V01944			
Study programme	Grado en Derecho			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	2nd
Teaching language	Spanish Galician English			
Department				
Coordinator	García Freiría, Mónica			
Lecturers	Aneiros Pereira, Jaime García Freiría, Mónica Muleiro Parada, Luís Miguel			
E-mail	mogarcia@uvigo.es			
Web				
General description	Business Taxation constitutes a deeper study of the main taxes levied on profits and the transactions of entrepreneurs, business owners and companies. The field of study focuses on the taxation of income from economical activities (Personal Income Tax), Corporate Taxation and VAT. There is a special group in which the contents of this course are completely taught in English.			

Training and Learning Results	
Code	
A2	That students know how to apply their knowledge to their work or vocation in a professional way and possess the skills that are usually demonstrated through the elaboration and defense of arguments and problem solving within their area of study. Know How
A3	That students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their area of study) to make judgments that include a reflection on relevant social, scientific or ethical issues. Know How Know be
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.
A5	That students have developed those learning skills necessary to undertake further studies with a high degree of autonomy. Know be
B1	Know the role of law as a regulatory system of social relations. Know
B2	Know the different manifestations of Law in its historical evolution and in its current reality.
B3	To be able to use constitutional principles and values as a working tool for interpreting the law and developing legal dialectics.
B4	To be able to identify legal problems and approach their solution in an interdisciplinary way
C65	CEI 18 □ To know the direct and indirect taxes that result from the application of the right to engage in business and professional activities on the part of entrepreneurs, self-employed workers and capital companies.
D1	Capacity for analysis and synthesis for the elaboration and defense of arguments, as well as organization, planning and use of time in situations of pressure
D2	Use of foreign languages in different course activities.
D3	Ability to make decisions independently, leadership skills, ability to engage in co-operative teamwork, interpersonal skills that are helpful in professional and social situations.
D4	Ability to behave ethically and with social responsibility as a citizen and as a professional, respecting diversity and multiculturalism.
D5	To be able to solve problems and interpret data from reality with their associated meanings, and to establish links with the different branches of the juridical order.

Expected results from this subject				
Expected results from this subject	Training and Learning Results			
As result of the learning, the students purchases the competitions described, particularly the indicated as specific of the subject	A2	B1	C65	D1
	A3	B2		D2
	A4	B3		D3
	A5	B4		D4
				D5

Contents	
Topic	

ISSUE 1: TAXATION OF INDIVIDUAL ENTREPRENEURS: PERSONAL INCOME TAX	1. Evolution. Legal nature. 2. Object. 3. Tax event. 4. Taxpayer. 5. Income from business activities. 6. Delimitation of the different income. 7. Assets used by the taxpayer in the business activity. 8. Net income. 9. Rules for the determination of certain expenses. 10. Simplified regime. 11. "Objective estimation". 12. Deductions. 13. Formal obligations.
ISSUE 2: TAXATION OF CORPORATIONS: CORPORATE INCOME TAX	1. Evolution. 2. Legal nature and scope. 3 Tax event. Exemptions. 4. Taxpayer. Tax residence. 5. Tax base. 6. Depreciation methods. 7. Provisions. 8. No deductible expenses. 9. Rules for valuing assets. Rules for valuing transactions with persons and entities resident in tax havens. 10. Transfer pricing. 11. Thin capitalization. 12. Hidden assets. 13. Loss compensation. 14. Tax rates. 15. Methods for avoiding international double taxation. 15. Tax incentives. 16. Administration of the tax. 17. Withholding tax. 18. Special regimes: Exempted entities. Tax incentives for small-size companies. Tax regime of cooperative entities. Tax consolidation system. Taxation of Mergers. Taxation of leasing contracts. Tonnage tax scheme. Other special regimes
ISSUE 3: TAXATION OF NON-RESIDENT ENTREPRENEURS: NON-RESIDENTS INCOME TAX AND DOUBLE TAXATION CONVENTIONS	1. Legal nature and object. 2. Scope. 3. Taxpayer. 4. Taxable event. 5. Permanent Establishment. 6. Income obtained without PE. 7. Double taxation conventions.
ISSUE 4: VALUE ADDED TAX	1.- Nature and scope of application. 2. Taxable event. 3. Exemptions. 4. Accrual. 5. Taxpayer. 6. Tax base. General regime and special rules. 7. Tax rate and tax due. 8. Deduction. 9. Pro rata rule. 10. Refund. 11. Administration of the tax. 12. Special regimes
ISSUE 5: TAXATION OF INTERNATIONAL BUSINESS	Custom duties and import duties. Tax base and quantification. Customs value and TARIC codes. Special customs regimes: transit, storage, free zones, temporary admission and processing procedures, antidumping duties, export clearance, import levies.
ISSUE 6: TAXATION OF FAMILY BUSINESS	Concept of family business. Formation of family business. Special rules applicable to family businesses. Transfer of family business. Family holding company.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	30	38	68
Problem solving	14	21	35
Learning-Service	0	10	10
Systematic observation	1	0	1
Presentation	0	15	15
Objective questions exam	6	15	21

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	The main issues of each lesson will be explained by the professor. Students must prepare the content of each chapter before the discussion in class.
Problem solving	Activity with real cases or exercises related to the subject. The student must develop the adequate or correct solutions, as well the interpretation of the results.
Learning-Service	Students may voluntarily participate in tutored service-learning activities. The application of this methodology is conditioned to its approval in the ApS call 25-26.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Lecturing	Professors will assist the students on their doubts concerning the contents, activities and/or cases. Mentoring sessions may be developed through mail or videocall, following an arrangement between the student and the Professor.
Problem solving	They will attend and they will resolve the doubts of the students concerning the contents, activities and/or exercises that proposed to purchase the competitions pursued. Mentoring sessions may be developed through mail or videocall, following an arrangement between the student and the Professor.
Learning-Service	Students who opt for this system will count on the involvement of the teaching staff to successfully complete the objective purpose. The application of this methodology is conditioned to its approval in the ApS call 24-25.

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Learning-Service	Students may voluntarily participate in tutored service-learning activities. The application of this methodology is conditional on its approval in the ApS call 24-25.	5	A2	B1	C65	D1
			A3	B2		D2
			A4	B3		D3
			A5	B4		D4
						D5
Systematic observation	Attentive, rational, planned and systematic perception to describe and record the manifestations of student behavior. Regular attendance and active participation in classes and, if applicable, attendance at other possible activities organized by the Financial and Tax Law area (maximum 40%).	35	A2	B1	C65	D1
			A3	B2		D2
			A4	B3		D3
			A5	B4		D4
						D5
Presentation	Presentation on a specific topic integrated into the first part of the subject. It will be in the middle of the semester.	30	A2	B1	C65	D1
			A3	B2		D2
			A4	B3		D3
			A5			D4
						D5
Objective questions exam	Students who follows the continuous assessment will be evaluated through a final multiple choice test (30%).	30	A2	B1	C65	D1
			A3	B2		D2
			A4	B3		D3
			A5	B4		D4
						D5
	Students who follow the global assessment: their grade will be the result of a final written exam and it will be different from the continuous evaluation exam. In this global assessment exam students will be evaluated on all competencies.					

Other comments on the Evaluation

FIRST CALL AND SECOND CALL:

1.- In accordance with the Evaluation Regulation of the University of Vigo, students must communicate their choice not to use the continuous evaluation system in accordance with the procedure and on the date established by the Faculty. Just in case the Faculty does not determine a specific date, it will be indicated by the teachers on the first day of class.

2.- Students who follow the continuous assessment system will be evaluated according to the following criteria: 1) Presentation on a specific topic integrated into the first part of the subject, it will be in the middle of the semester (30%), 2) Test exam at the end of the semester (30%), 3) Regular attendance, active participation in class and attendance at other possible activities organized by the Financial and Tax Law Group (40% of the total value of the final grade). In order to determine this last evaluation, class attendance and active participation will be controlled.

3.- Students who follow the global assessment: their grade will be the result of a final written exam and it will be different from the continuous evaluation exam. In this global assessment exam students will be evaluated on all competencies.

4.- For all students, the final exam will be held on the date, place and time specified in the official calendar approved for this purpose by the faculty for the 2025/2026 academic year.

FINAL CALL (the following academic year):

The final grade will be the grade obtained on a written exam.

This exam will be on the date, place and time specified in the official calendar approved by the Faculty.

Sources of information

Basic Bibliography

MALVÁREZ PASCUAL, L; MARTÍNEZ GÁLVEZ, P; RAMÍREZ GÓMEZ, S; SANCHEZ PINO, A.J., **Régimen Fiscal de la Empresa**, Última edición,

Complementary Bibliography

GARCÍA PRATS, F.A.; GARCÍA MORENO, V.A.; MONTESINOS OLTRA, S., **Tributación empresarial**, Última edición,

Compendio de textos legais da parte especial do Dereito Tributario de calquera das editoriais xurídicas coñecidas, Última edición, 2024

MARTÍN QUERALT, TEJERIZO LÓPEZ, CAYÓN GALIARDO (Directores), **Manual de Derecho Tributario. Parte especial**, Última edición, 2024

PÉREZ ROYO, F. (DIRECTOR), GARCÍA BERRO, F., PERÉZ ROYO, I., ESCRIBANO, F., CUBERO TRUYO, A., Y CARR, **Curso de Derecho Tributario. Parte Especial**, Última edición, 2024

MERINO JARA, I; LUCAS DURÁN, M.; CALVO VERGEZ, J.; FERNÁNDEZ AMOR, J.A.; GARCÍA CALVENTE, Y.; GARCÍA, **Derecho Tributario. Parte especial. Lecciones adaptadas al EEES**, Última edición, 2024

CAZORLA PRIETO, L.M.; CHICO DE LA CÁMARA, P., **Introducción al sistema tributario español**, Última edición, 2024

FERREIRO LAPATZA, J.J y otros., **Curso de Derecho Tributario**, Última Edición,

PITA GRANDAL, A.Mª. (Coordinadora), **Textos y casos prácticos de Derecho Financiero y Tributario II**, 2001,

CORDÓN EZQUERRO, T. (Dir), **Manual del impuesto sobre la renta de las personas físicas**, 2005,

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Financial and taxation law 1/V08G081V01603

Financial and taxation law 2/V08G081V01701

IDENTIFYING DATA				
Dereito administrativo económico				
Subject	Dereito administrativo económico			
Code	V08G081V01945			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público			
Coordinator	Arias Martínez, María Antonia Otero Oitaven, Montserrat María			
Lecturers	Lareo Jiménez, Jacinto Miño López, Antonio Manuel Otero Oitaven, Montserrat María			
E-mail	tona.arias@uvigo.es mootero@uvigo.es			
Web				
General description	Nesta materia estúdase o significado e fundamentos das potestades da Administración en materia económica. En particular, a intervención pública na economía, as técnicas utilizadas, así como a reserva ao sector público de determinadas actividades económicas. Así mesmo, analízase a iniciativa pública económica e as técnicas de fomento do desenvolvemento económico.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject Training and Learning Results

Contidos

Topic	
Lección 1.- Introducción ao dereito público da economía	1.- Aclaracións conceptuais 2.- A intervención pública na Economía: evolución e características
Lección 2.- A Constitución económica e financeira do Estado español	1.- Significado e contido da Constitución económica 2.- O principio de unidade da orde económica 3.- A actividade financeira pública 6.- A Administración Económica
Lección 3.- A reserva ao sector público de actividades económicas	1.- O artigo 128.2 CE. O servizo público como técnica de reserva 2.- O procedemento para efectuar as reservas 3.- A cuestión indemnizatoria
Lección 4.- O sector público económico: a empresa pública	1.- Formulación, concepto e clases de empresas públicas 2.- A empresa pública estatal 3.- A empresa pública autonómica 4.- O sector público e empresarial local
Lección 5.- A técnica de fomento do desenvolvemento económico. A actividade administrativa de policía ou limitación-control: as autorizacións, as declaracións responsables e as comunicacións.	1.- As técnicas de fomento 2.- As subvencións. Réxime competencial 3.- Réxime xurídico das subvencións públicas 4.- A actividade Administrativa de policía ou limitación-control. 5.- As autorizacións: as licenzas. As declaracións responsables e as comunicacións.
Lección 6.- A contratación do Sector Público	1.- Antecedentes 2.- Réxime xurídico 3.- Tipos contractuais 4.- Aspectos económicos e temporais do contrato e contido mínimo 5.- As partes da relación contractual 6.- Actuacións preparatorias dos contratos 7.- Criterios de valoración das ofertas e de adxudicación dos contratos 8.- Procedementos de adxudicación 9.- A execución dos contratos

Lección 7.- A regulación administrativa dos sectores económicos

- 1.- Medioambiente e Urbanismo
- 2.- Economía
- 3.- Agricultura
- 4.- Gandería
- 5.- Montes
- 6.- Pesca
- 7.- Portos
- 8.- Turismo
- 9.- Comercio
- 10.- Industria
- 11.- Xogos de sorte e azar
- 12.- Banca
- 13.- Enerxía
- 14.- Telecomunicacións
- 15.- Televisión e radio
- 16.- Infraestructuras e transportes
- 17.- Servizos postais
- 18.- Sanidade
- 19.- Política Social
- 20.- Infraestructuras e mobilidade
- 21.- Emprego
- 22.- Cultura
- 23.- Educación

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Estudo de casos	12	16	28
Lección maxistral	30	11	41
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	36	37
Traballo	9	34	43

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Estudo de casos	Análises de casos prácticos relacionados cos contidos da asignatura.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	O profesor atenderá as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Estudo de casos	O profesor atenderá as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Tests	Description
Exame de preguntas obxectivas	O profesor resolverá todas as dúbidas que de maneira individual se lle expoñan polos alumnos dedicando ao efecto o tempo preciso.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesor atenderá as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	40	

Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumnado debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	30
Traballo	O alumnado presentará o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática dun tema obxecto de estudo. Realizarase de maneira individual ou en grupo.	30

Other comments on the Evaluation

Ao comezo do curso o alumno/a poderá optar de forma expresa polo sistema de:

- · avaliación continua, ou
- · proba final

A formalización da opción farase nun documento que lle entregará o profesor/a.

Primeira convocatoria de exame (maio): Os alumnos/as que opten polo sistema de avaliación continua, que supón a asistencia regular a clases (mínimo o 80%) tanto as correspondentes a sesións maxistras como as de carácter práctico, a resolución de casos, a participación nas prácticas propostas polo profesor e na realización, se procede dalgún exame tipo test antes da finalización da materia, serán cualificados cunha porcentaxe do 30 %. Valorarase cun 40% a elaboración dun traballo individual ou colectivo que será exposto polos alumnos/as sobre as materias e o 30% restante a nota da proba final. Para poder ter en conta as cualificacións obtidas durante o curso, os alumnos/as que opten por avaliación continua, en todo caso deberán aprobar a proba escrita final. En caso contrario, serán avaliados unicamente atendendo á cualificación obtida na proba final. Os alumnos/as que optasen pola proba final serán cualificados, única e exclusivamente, por dita proba de preguntas curtas ou preguntas a desenvolver (100% da nota).

Segunda convocatoria de exame (xullo): Os alumnos/as do sistema de avaliación continua reservarase a cualificación da devandita avaliación (asistencia, casos e prácticas) e, por tanto, a proba final puntuarase co 30% da nota. A nota final obterase da suma da nota da avaliación continua do curso e a da nota da nova proba final.

Convocatoria fin de carreira: O 100% da nota obterase da realización dunha proba final de preguntas curtas a desenvolver.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

RIVERO ORTEGA, RICARDO, **Derecho Administrativo Económico**, 8ª edición, Marcial Pons, Ediciones Jurídicas y Sociales, 2018

Burzaco Samper, María. [Codes Calatrava, José María. [García Sedano, Tania. [Magide Herrero, Mariano, **Derecho Administrativo Económico**, Primera, Dykinson, 2018

Laguna de Paz, José Carlos., **Derecho Administrativo Económico**, Primera, Aranzadi, 2016

BERMEJO VERA, JOSÉ, **Derecho Administrativo. Parte especial**, última edición, Thomson,

Complementary Bibliography

COSCULLUELA MONTANER, Luis.; LÓPEZ BENÍTEZ, Mariano., **Derecho Público Económico**, 4ª, Iustel, 2011

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito administrativo I/V08G081V01401

Dereito administrativo II/V08G081V01503

IDENTIFYING DATA				
Constitución económica				
Subject	Constitución económica			
Code	V08G081V01946			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Dereito público			
Coordinator	García Gestoso, María Noemí			
Lecturers	García Gestoso, María Noemí			
E-mail	ngestoso@uvigo.es			
Web				
General description	A constitución económica comporta unha visión e comprensión de o conxunto de as transformacións en a organización de o público en o constitucional, de as transformacións de as ordes económicas, xurídicos e sociais e as consecuencias en os procesos de integración *supraestatal desde unha perspectiva interdisciplinar.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
------	--

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Contidos

Topic	
Tema 1. Mercado, Estado, forma xurídica e sociedade Civil.	1.1. Orixe do concepto "sociedade civil" 1.2. A sociedade civil, e a estrutura económica e social 1.3. A sociedade civil e o Estado 1.4. Os axentes económicos, a intervención do Estado na economía e a ordenación do mercado interior
Tema 2. O Estado social, o Fordismo, o Keynesianismo e nova organización do público no constitucionalismo do século XX.	2.1 A crise do Estado liberal 2.2. O modo de desenvolvemento industrial fordista-keynesiano e o Estado do benestar 2.3. O Estado social 2.4. A regulación económica: tendencia e desafíos
Tema 3. Constitucionalismo e teoría económica da democracia.	3.1 Constitución e sistema económico 3.2. A Constitución económica como marco xurídico para o funcionamento da actividade económica 3.3. O constitucionalismo económico como garante do Estado democrático 3.4. A evolución do constitucionalismo económico: da Constitución da República de Weimar ás contemporáneas constitucións.
Tema 4. Constitucionalismo e novas institucións económicas.	4.1. A Constitución económica española: consideracións introdutorias 4.2. A liberdade de empresa e a economía de mercado: análise do art. 38 CE 4.3 O sector público e a actividade económica na Constitución económica española: interese xeral, iniciativa pública e servizos esenciais 4.4. A planificación da actividade económica

Tema 5. Constitución económica: relacións intergubernamentais e procesos de integración supraestatais.

5.1. A equidade económica territorial

5.2. As organizacións internacionais para asuntos económicos: FMI, Banco Mundial, OMC e OIT.

5.3. As organizacións internacionais para a protección dos dereitos humanos.

5.4. A Constitución económica española e a súa compatibilidade coa normativa da UE.

Tema 6. Constitución económica: o Dereito da Unión Europea e Constitución española.

6.1. A Constitución económica da Unión Europea

6.2. O sistema de competencias na Constitución económica europea

6.3. A produción normativa na Unión Europea

6.4. A gobernanza económica da Unión Europea

Tema 7. Nova dogmática do Dereito constitucional: a constitución económica e o Dereito comparado.

7.1 Estado social e mercado: unha aproximación desde o constitucionalismo

7.2. Dereitos fundamentais e mercado: as transformacións do constitucionalismo social

7.3. As transformacións do dereito á propiedade privada

7.4. O dereito á vivenda e a protección fronte á pobreza

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	20	20	40
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	10	20
Seminario	15	58	73
Autoavaliación	3	0	3
Estudo de casos	4	5	9
Proxecto	3	0	3
Exame oral	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Actividades enfocadas na solución do problema exposto inicialmente que será o eixo do desenvolvemento do proxecto, que consistirán en interpretar datos, investigar, discriminar información, expor hipótese e conclusións.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Methodologies Description

Seminario	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a *tutorías de despacho.
-----------	---

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Seminario	Probas nas que se valorará dos logros do alumnado en función dos obxectivos propostos por medio de exposicións e debates	30	

Autoavaliación	Probas obxectivas encamiñadas a que os estudantes poidan asumir e ser conscientes dos seus puntos fortes e débiles no seu propio proceso de aprendizaxe	20
Estudo de casos	Avaliarase a resolución de casos relacionados coa materia e as prácticas. Avaliaranse os diversos exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Utilizaranse no seu caso para medir o grao de coñecemento das materias, para o que se poderán utilizar probas de preguntas curtas e tipo test, o resultado dos debates e exposicións.	20
Proxecto	O alumnado deberá resolver problemas, interpretar datos, investigar, discriminar información, presentar solucións e conclusións.	30

Other comments on the Evaluation

AVALIACIÓN

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2025-20265.

A avaliación será baseada en proxectos nos que o alumnado terá que resolver problemas, interpretar datos, investigar, discriminar información, expor hipótese e conclusións. A avaliación farase durante todo o proceso do proxecto. Será condición imprescindible para a aprobación no proxecto a asistencia, a realización das distintas actividades esixidas para o seu desenvolvemento e a presentación final dos resultados.

Será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 no proxecto. Aqueles alumnos que, por circunstancias persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial continuada no desenvolvemento do curso poderán presentar por escrito os diferentes traballos realizados ao mesmo tempo que os asistentes. Isto suporalle un 40% da avaliación final e a proba oral o outro 60% da avaliación final. Tanto estes últimos alumnos como os anteriores gozarán de atención personalizada nas tutorías individualizadas (previa cita) cando así o desexen.

NA SEGUNDA CONVOCATORIA diferenciaranse as seguintes modalidades:

- a) Para os alumnos presenciais: terán que ser avaliados daquela parte da programación docente que non superasen durante o curso.
- b) Para aqueles alumnos que participan, aínda que non o fan de maneira presencial na súa totalidade: terán que superar aquela parte da programación docente que non superasen.
- c) Para aqueles alumnos que se presentasen só a una avaliación final e non a superasen: deberán repetir esa mesma modalidade de avaliación na súa totalidade.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA. A avaliación constará de dúas preguntas de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. As preguntas de resposta longa valerán un 50% da nota final; o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 50% da nota final.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Heller, Hermann, **Teoría del Estado**, 2ª, FCE, 2015

García-Pelayo, Manuel, **Las transformaciones del Estado contemporáneo**, 14ª, Alianza, 2005

García Vitoria, Ignacio, **La libertad de empresa: ¿un terrible derecho?**, CEPC, 2010

Nicol, Danny, **The Constitutional Protection of Capitalism**, OUP, 2010

VV. AA., **La Constitución económica. Actas de las XVII Jornadas de la Asociación de Letrados del Tribunal Constitucional**, CEPC, 2012

Barcelona Llop, Javier, **Propiedad, privación de la propiedad y expropiación forzosa en el sistema del Convenio Europeo de Derechos Humanos**, CEPC, 2013

Rodrik, Dani, **La paradoja de la globalización: la democracia y el futuro de la economía mundial**, Antoni Bosch, 2012

Weber, Max, **Economía y sociedad**, 3ª, FCE, 2014

Rodríguez de Santiago, José María, **Artículo 33**, BOE / CEPC, 2018

Complementary Bibliography

Kelsen, Hans, **Teoría general del derecho y del Estado**, FCE, 1995

Schmitt, Carl, **Teoría de la constitución**, Alianza, 1983

Mortati, Costantino, **La Constitución en sentido material**, CEPC, 2000

Bergareche Gros, Almudena, **La Costituzione in senso materiale: l'importanza della realtà dell'organizzazione**, Milano, 2001,

Keynes, John Maynard, **Teoría general de la ocupación, el interés y el dinero**, FCE, 1965

Becker, Gary Stanley, **El Capital humano : un análisis teórico y empírico referido fundamentalmente a la educación**, Madrid, 1983,

Buchanan, James M., **Economía constitucional**, Madrid , 1993,

Buchanan, James M. y Tullock, Gordon, **El Cálculo del consenso : fundamentos lógicos de la democracia constitucional**, Madrid, 1980,

Coase, R. H., **La Empresa, el mercado y la ley**, Madrid, 1994,

Ramió, Carles y Ballart, Xavier, **Teoría de la organización (selección de textos)**, Madrid, 1993,

Schumpeter, Joseph Alois, **Capitalismo, Socialismo y Democracia. Volúmenes I y II**, 2015

Schumpeter, Joseph Alois, **Historia del análisis económico**, 1994

Recomendaciones

Subjects that continue the syllabus

Dereito do comercio internacional/V08G081V01936

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Dereito administrativo económico/V08G081V01945

Dereito do comercio internacional/V08G081V01936

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Economía: Principios de economía/V08G081V01201

Dereito da Unión Europea/V08G081V01304

Dereito internacional público/V08G081V01303

Dereito internacional privado/V08G081V01602

Other comments

La materia será impartida por la Profesora Mª Hylma Alcaraz Salgado. Para cualquier duda al respecto diríjase a:

maria.hylma.alcaraz.salgado@uvigo.gal

IDENTIFYING DATA				
Réxime xurídico da responsabilidade patrimonial da administración (contractual e extracontractual)				
Subject	Réxime xurídico da responsabilidade patrimonial da administración (contractual e extracontractual)			
Code	V08G081V01947			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público			
Coordinator	Arias Martínez, María Antonia Otero Oitaven, Montserrat María			
Lecturers	Lareo Jiménez, Jacinto Miño López, Antonio Manuel Otero Oitaven, Montserrat María			
E-mail	tona.arias@uvigo.es mootero@uvigo.es			
Web				
General description	Nesta materia estúdase a evolución e fundamentos da responsabilidade patrimonial da Administración, a regulación vixente e configuración da mesma, os presupostos e o procedemento da responsabilidade patrimonial da Administración			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.			
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica			
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar			
C16	CE20 - Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran con carácter xeral un expediente administrativo e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde da posición da Administración como desde a das persoas e empresas interesadas			
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.			
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións xurídico - administrativas propias da responsabilidade patrimonial da Administración, manexar con soltura o sistema de fontes obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo	A1	B1	C16	D1
	A3	B3		D2
	A4	B4		D5

Contidos

Topic				
I. A RESPONSABILIDADE DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS	1. Introducción			
	2. Evolución histórica			
	3. Concepto			
	4. Clases			
	5. Regulación			

2. NACEMENTO DA RESPONSABILIDADE PATRIMONIAL DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS	1. A lesión patrimonial 2. Actividades determinantes do dano 3. A antixuridicidade 4. Imputación do dano á Administración Pública 5. A relación de causalidade
3. OS SUXEITOS DA RESPONSABILIDADE PATRIMONIAL DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS	1. Suxeitos da relación xurídica 2. O titular do dereito á indemnización 2.1. O suxeito activo da relación 2.2. Capacidade, lexitimación e representación 2.3. Pluralidade de interesados 3. O responsable 3.1. O suxeito pasivo da relación 3.2. Pluralidade de suxeitos responsable 4. O asegurador
4. O OBXECTO DA RESPONSABILIDADE PATRIMONIAL DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS	1. A reparación do dano 2. A indemnización
5. PROCEDEMENTOS PARA FACER EFECTIVA A RESPONSABILIDADE	1. Procedementos de responsabilidade patrimonial 2. Requisitos do procedemento 2.1. Requisitos subxectivos 2.2. Requisitos obxectivos 2.3. Prazo 3. O procedemento administrativo xeneral para esixir a responsabilidade patrimonial das Administracións Públicas 4. O procedemento abreviado
6. A RESPONSABILIDADE DAS AUTORIDADES E PERSOAL DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS	1. Concepto 2. Clases 3. Regulación 4. Requisitos 4.1. Requisitos subxectivos 4.2. Requisitos obxectivos 5. Procedemento
7. OUTROS SUPOSTOS DE RESPONSABILIDADE PATRIMONIAL	1. Responsabilidade derivada de actos legislativos 2. Responsabilidade do estado derivada das relacións internacionais 3. Responsabilidade do Estado polo funcionamento da Administración de Xustiza

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	31	10	41
Estudo de casos	12	16	28
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	38	40
Traballo	8	34	42

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos principais da materia obxecto de estudo, as súas bases teóricas e directrices fundamentais, que serán obxecto de avaliación nas probas
Estudo de casos	Formulación e resolución de casos e supostos prácticos sobre os contidos da materia. O docente proporá ao alumnado a resolución de feitos, supostos, casos, sentenzas, etc., co fin de coñecerlos, interpretalos e, no seu caso, resolvelos, así como reflexionar sobre os mesmos, contrastar datos e completar os coñecementos teóricos.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Lección maxistral	O profesor atenderá as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Estudo de casos	O profesor atenderá as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Tests	Description

Exame de preguntas obxectivas	O profesor resolverá todas as dúbidas que de maneira individual expóñalle o alumnado dedicando ao efecto o tempo preciso sobre a resolución da proba tipo test.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesor atenderá as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40		B3 B4	C16	D1 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas e/ou exercicios durante as clases prácticas ou no tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A aplicación desta técnica pode se presencial e non presencial.	30	A3 A4	B3 B4	C16	D1 D5
Traballo	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma escrita.	30	A3 A4	B1 B3 B4	C16	D1 D5

Other comments on the Evaluation

Ao comezo do curso o alumno poderá optar de forma expresa polo sistema de avaliación continua ou polo sistema de proba final formalizando a opción nun documento que lle entregará o profesor. Primeira convocatoria de exame (maio): Os alumnos que opten polo sistema de avaliación continua, que supón a asistencia regular a clases tanto as correspondentes a sesións maxistras como as de carácter práctico, a resolución de casos, a participación nas prácticas propostas polo profesor e na realización dun exame tipo test antes da finalización da materia, serán cualificados cunha porcentaxe do 30% nos casos prácticos, o 40% na avaliación tipo test e 30% na elaboración e exposición dun traballo individual ou colectivo. Para poder ter en conta as cualificacións obtidas durante o curso, os alumnos que opten por avaliación continua, en todo caso deberán aprobar o exame tipo test.

Os alumnos que optasen pola proba final serán cualificados, única e exclusivamente, por dita proba de preguntas curtas (100% da nota).

Segunda convocatoria de exame (xullo): Os alumnos do sistema de avaliación continua reservárase a cualificación da devandita avaliación (asistencia, casos e prácticas) e, por tanto, a proba final puntuarase co 40% da nota.

Convocatoria fin de carreira: O 100% da nota obterase da realización dunha proba final de preguntas curtas a desenvolver.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

GONZÁLEZ PÉREZ, JESÚS, **Responsabilidad patrimonial de las Administraciones Públicas**, Última edición,

ABOGACÍA GENERAL DEL ESTADO, **Manual de responsabilidad pública**, Última edición,

QUINTANA LÓPEZ, TOMÁS (dir.), **La responsabilidad patrimonial de la Administración Pública**, Última edición,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito administrativo I/V08G081V01401

Dereito administrativo II/V08G081V01503

IDENTIFYING DATA				
Prácticas externas				
Subject	Prácticas externas			
Code	V08G081V01981			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público			
Coordinator	Farto Piay, Tomás			
Lecturers	Farto Piay, Tomás			
E-mail	tfarto@uvigo.es			
Web				
General description	A materia optativa "práctica externas" ten como obxectivo aplicar os coñecementos teóricos adquiridos no Grao en Dereito á práctica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.			
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual			
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica			
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar			
C7	CE7 - Reconstruír e avaliar argumentacións xurídicas complexas			
C16	CE20 - Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran con carácter xeral un expediente administrativo e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde da posición da Administración como desde a das persoas e empresas interesadas			
C23	CE29 - Ser capaz de manexar fontes xurídicas informatizadas			
C33	CE41 - Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías			
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.			
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.			
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.			
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Aplicar os coñecementos teóricos á práctica.	A1	B1	C7	D1
	A2	B2	C16	D2
	A3	B3	C23	D3
	A4	B4	C33	D4
	A5			D5

Contidos

Topic				
Realización das prácticas externas	Colaboración con tarefas relacionadas co ámbito xurídico en empresas, despachos, administración e institucións públicas de interese xurídico.			

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas de forma autónoma	0	15	15
Prácticum, Practicas externas e clínicas	135	0	135

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de problemas e elaboración polo/a alumno/a das memorias previstas na normativa de prácticas externas da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo.
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Realización da práctica externa na empresa ou institución pública asignada ao estudante de conformidade coa normativa de prácticas externas do grado en Dereito da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo da Universidade de Vigo

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Atención personalizada polo/a titor/a externo/a e académico/a
Resolución de problemas de forma autónoma	Atención e resolución de dúbidas, durante a fase de elaboración de memorias, polo titor/a académico/a

Avaliación		Qualification	Training and Learning Results			
	Description		A1	B1	C7	D1
Resolución de problemas de forma autónoma	Elaboración e presentación do informe realizado polo alumnado	50	A2	B2	C23	D2
			A3	B3	C33	D3
			A4	B4		D4
			A5			D5
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe realizado polo titor da entidade na que o estudante realice as prácticas.	50	A1	B1	C7	D1
			A2	B2	C23	D2
			A3	B3	C33	D3
			A4	B4		D4
			A5			D5

Other comments on the Evaluation
1.- Segunda oportunidade : avaliaranse as competencias e aspectos non superados na primeira convocatoria.
2.- Segundo a normativa de Prácticas externas, a avaliación das prácticas levarase a cabo polo titor/a académico/a asignado ao alumnado. O devadito titor académico/a elaborará un Informe de Valoración Final no que determinará a cualificación final, tendo en conta que para poder superar a materia, é necesario non faltar inxustificadamente a máis dun 10% das horas que conforman a práctica, así como entregar ao titor/a académico/a no prazo de quince días naturais a contar desde o día en que conclúen as prácticas, ao Informe de Prácticas Externas, axustándose ao modelo incorporado ao Anexo I da presente normativa.
3.- A calificación, sobre 10 puntos, será o resultado da suma dos seguintes elementos:
- o 50% da calificación, sobre 10 puntos, que figure no Informe de Seguimento emitido polo titor/a da entidade externa.
- o 40% da calificación, sobre 10 puntos, que o titor/a académico outorgue ao informe das prácticas externas entregada polo alumnado.
- o 10% restante da calificación, sobre 10 puntos, atribuirase polo titor académico en atención a valoración global que realice do conxunto da actividade desenvolvida polo alumno/a. En particular, deberá tomar en consideración o nivel de cumprimento global durante todo o período de prácticas.

Bibliografía. Fontes de información
Basic Bibliography
Complementary Bibliography

Recomendacións

Other comments

Recomendase completar esta guía coa lectura da normativa do Centro relativa as Prácticas Externas.

IDENTIFYING DATA				
Traballo de Fin de Grao				
Subject	Traballo de Fin de Grao			
Code	V08G081V01991			
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Louredo Casado, Sara			
Lecturers	Louredo Casado, Sara			
E-mail	saralouredo@uvigo.es			
Web				
General description	Elaboración dun traballo sobre un tema englobado nalgunha das materias impartidas na titulación			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados previstos na materia			
Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Buscar, ordear e estruturar información sobre un tema de interese xurídico cun comportamento ético correcto, o que se concretará na inclusión de citas bibliográficas para indicar as fontes consultadas.	A1	B1	D1
	A2	B2	D2
	A3	B3	D3
Coñecer, comprender, interpretar e aplicar críticamente fontes xurídicas.	A4	B4	D4
Expresarse correctamente coa linguaxe técnica propia do ámbito xurídico.	A5		D5

Contidos	
Topic	
Calquera tema relacionado coas materias do Grao en Dereito	Calquera subtema relacionado coas materias do Grao en Dereito

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours

Traballo tutelado	4	135	139
Traballo	0.5	10.5	11

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	De forma individual pero titorizada, o estudante elaborará un documento sobre un tema da materia. Este traballo autónomo do estudante inclúe a identificación de fontes de información, lectura e manexo de información, recollida de información e a redacción e edición final do traballo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Traballos tutelados

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results		
TraballoValorarase o contido do traballo así como a súa estrutura: introdución, xustificación, obxecto de estudo, conclusións, bibliografía e outras fontes de información. Así mesmo, valorarase a capacidade de expresión oral e escrita do/do futuro/a graduado/a.	100	A1	B1	D1
		A2	B2	D2
		A3	B3	D3
		A4	B4	D4
		A5		D5

Other comments on the Evaluation

Para a presentación e defensa pública do Traballo Fin de Grao é requisito previo imprescindible superar a totalidade do resto das materias do plan de estudos do Grao en Dereito. As datas de defensa pública do Traballo Fin de Grao son aprobadas pola Xunta de Facultade e publicadas na web da Facultade. Igualmente, se comunicarán aos alumnos/as ao inicio de cada curso académico na plataforma Moovi.

Por normativa relativa a dobres titulacións, no caso do PCEO é imprescindible ter superadas tamén todas as materias tanto da titulación de ADE como de Dereito para defender ambos traballos. Non é posible a escisión por titulacións.

En relación coa avaliación, o actual sistema aprobado na Facultade de Ciencias Xurídicas indica que a defensa do traballo pode ter lugar ante un tribunal unipersonal, obtendo un máximo de 8 puntos, ou ante un tribunal colexiado na data prevista, puidendo obter un máximo de 10 puntos.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Universidade de Vigo, **Reglamento Uvigo para a realización de traballos fin de grao**, Última modificación

Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo, **Normativa interna para elaboración de traballo fin de grao**, Última modificación

Complementary Bibliography

ERRER, V.; CARMONA, M.; SORIA, V., **El trabajo de fin de grado: guía paraestudiantes, docentes y agentes colaboradores**, McGraw-Hill/Interamericana de España, Última

FONDEVILA GASCÓN, J.F.; OLMO ARRIAGA, J.L., **El trabajo fin de grado en las ciencias sociales y jurídicas: guía metodológica.**, Ediciones Internacionales Universitarias, Última

GARCÍA SANZ, M.P.; MARTÍNEZ CLARES, P., **Guía práctica para la realización de trabajos fin de grado y trabajos fin de máste**, Universidad de Murcia, Última

JIMÉNEZ ALEMÁN, A. A., **Competencias a validar a través del trabajo de fin de grado en derecho**, Última

MIRÓN CANELO, J.A., **Guía para la elaboración de trabajos científicos: grado, máster y postgrado**, Rego, Última

Recomendacións

Other comments

Dunha banda convén sinalar que, para a presentación e defensa pública do Traballo Fin de Grao, é requisito previo imprescindible superar todas as materias restantes do plan de estudos do Grao en Dereito. No caso do PCEO esta norma

aplícase tanto ás materias de Dereito como de ADE, que son requisito para que o/a alumno/a poida efectuar ambas defensas.

Doutra banda, sintetízase a continuación o Anexo III da Normativa interna do centro para a elaboración do traballo de fin de Grao en Dereito e en Relacións Laborais e Recursos Humanos (no que segue: NITFG). A NITFG está dispoñible en:

https://fccxxt.webs.uvigo.es/images/docs/facultade/normativa/tfg/Normativa_TFG.pdf

O devandito anexo contén ás normas de presentación dos Traballos de Fin de Grao:

- Os TFG poderán presentarse e defenderse en galego, castelán ou calquera outra lingua que contemple a memoria das titulacións.
 - Os TFG que se presenten deberán conter necesariamente o plantexamento do tema, o seu desenvolvemento e as conclusións obtidas. Así mesmo, os TFG irán precedidos de tres apartados previos: un resumo (en castelán ou galego e inglés) seguido dunha listaxe de palabras clave do estudo (en castelán ou galego e inglés), unha listaxe de abreviaturas e un sumario global.
 - Os traballos terán una extensión comprendida entre as 30 e 50 páxinas. Os anexos non se terán en conta no cómputo total de páxinas sinalado anteriormente.
 - Os traballos deberán remitirse en letra Times New Roman tamaño 12 e terán entreliñado de 1,5. As notas ao pé de páxina terán tamaño 10 da mesma letra e entreliñado sinxelo (1,0).
 - As marxes superior, inferior, esquerda e dereita do documento serán de 2,5 cm.
 - A presentación deberá conter unha portada na que conste o título do traballo, a autor ou autor, a titora ou titor, o curso académico, a convocatoria e a titulación.
 - Os epígrafes seguirán a enumeración árabe co seguinte formato: 1. Maiúscula grosa. 1.1 Minúscula grosa. 1.1.1 Minúscula grosa cursiva. a) Minúscula cursiva.
 - As citas e referencias bibliográficas deben seguir as pautas máis comúns ás que se adaptan as investigacións xurídicas. O alumnado interesado atopará máis detalles sobre esta cuestión nas páxinas 21 e seguintes da NITFG.
 - Nos TFG debe incluírse un epígrafe final no que se recolla toda a bibliografía, ordenada alfabeticamente, que se consultou para a súa elaboración.
 - As notas ao pé irán incluídas ao longo do texto, segundo se vaian precisando, e non ao final do traballo.
-